

CONFERENCE BOOK

ICSAS 4. ULUSLARARASI
İSTİHBARAT VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
KONGRESİ
7 - 9 Mart 2025
İzmir
YÜZYÜZE ve ONLINE

ICSAS ACADEMY www.icsasconferences.org

ISBN: 978-625-5962-38-6

**ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTELLIGENCE AND
INTERNATIONAL RELATIONS
MARCH 7 - 9, 2025
İZMİR**

Edited By
Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi

ORGANIZATION
ACADEMY GLOBAL CONFERENCES

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES

TURKEY – France – Germany- Poland- Belgium – Kenya- Egypt- Tanzania- Senegal-
Algeria- Qatar- Jordan- Saudi Arabia-

PRESENTATION

Oral presentation

PERCENTAGE OF PARTICIPATION

More than 50 % of paper are presented by participants from maintained countries.
10 papers from Turkey and 16 paper from other countries.

Members of the organizing committees of the conference perform their duties with an
"official assignment letter"

LANGUAGES

Turkish, English, Russian, Persian, Arabic

CONGRESS ORGANIZING BOARD

Prof. Dr. Başak Hanedan
Prof. Dr. Hajar Huseynova
Prof. Dr. Dwi Sulisworo
Prof. Zain Musa
Prof. Dr. Sameer Jain
Prof. Yakup Babayev
Prof. Dr. Suyatno
Prof. Dr. Hasan Akan
Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi
Assoc. Prof. Dr. Yeliz Çakır Sahilli
Assoc. Prof. Dr. Berna Koçak
Assoc. Prof. Dr. Dhési Ari Astuti
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat Baran
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Aydın
Assoc. Prof. Dody Hartanto
Assoc. Prof. Dr. Rungchacadaporn
Assoc. Prof. Nazile Abdullazade
Assoc. Prof. Dr. Feran Aşur
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti
Assoc. Prof. Ivaylo Staykov
Assoc. Prof. Dr. Abbas Ghaffari
Assoc. Prof. Dr. Yasemin Taş
Assoc. Prof. Dr. Yegana Qəhrəmanova
Assoc. Prof. Dr. Bülent Işık
Assoc. Prof. Dr. Nurkan Yılmaz
Assoc. Prof. Dr. Sevrə Fırıncioğulları
Assist. Prof. Ihwan Ghazali
Assist. Prof. Dr. Abışov Elşad Şərafxan oğlu
Assist. Prof. Dr. Mahruki Dovlatzade
Assist. Prof. Dr. Naci Büyükkaracıgan
Assist. Prof. Dr. Songül ATAK
Lecturer Mehmet Nuri Ödük
Dr. Fatih İ. Kurşunmaden
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini Heydarlou
Dr. Dadash Mehravari
Dr. Gültekin Gürçay
Dr. Aynur Əliyeva
Dr. Amaneh Manafidizaji

All rights of this book belong to Academy Global Publishing House
Without permission can't be duplicate or copied.
Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.
Academy Conference–2025 ©

Issued: 25.03.2025

ISBN: 978-625-5962-38-6

Scientific & Review Committee

- Prof. Dr. Hülya Çiçek – Türkiye
Prof. Dr. Emine Koca – Türkiye
Prof. Dr. Fatma Koç – Türkiye
Prof. Dr. Valide Paşayeva - Türkiye
Prof. Dr. Ali Bilgili - Türkiye
Prof. Dr. Naile Bilgili - Türkiye
Prof. Dr. Başak Hanedan – Türkiye
Prof. Dr. Aysel Güven - Türkiye
Prof. Dr. Bülent Kurtişoğlu – Türkiye
Prof. Dr. Hajar Huseynova – Azerbaijan
Prof. Dr. Dwi Sulisworo – Indonesia
Prof. Dr. Natalia Latygina – Ukraina
Prof. Dr. Yunir Abdrahimov – Russia
Prof. Muntazir Mehdi – Pakistan
Prof. Dr. T.Venkat Narayana Rao – India
Prof. Dr. İzzet Gümüş – Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Bayram – Türkiye
Prof. Dr. Saim Zeki Bostan – Türkiye
Prof. Dr. Hyeonjin Lee – China
Prof. Yakup Babayev - Azerbaijan
Prof. Dr. Suyatno – Indonesia
Prof. Dr. Zain Musa – Cambodia
Prof. Dr. Sameer Jain – India
Prof. Mehdi Mohammadzade – Iran
Prof. Dr. Hasan Akan – Türkiye
Prof. Dr. Ika Maryani - Indonesia
Assoc. Prof. Dr. Yeliz Çakır Sahilli - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Berna Koçak - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Dhesi Ari Astuti – Indonesia
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Aydın - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Feran Aşur – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Yasemin Taş – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Bülent Işık - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Nurkan Yılmaz - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Sevra Fırıncıoğulları - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Abdulsemet Aydın – Türkiye

- Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat Baran - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Dilorom Hamroeva - Özbekistan
Assoc. Prof. Dr. Abbas Ghaffari – İran
Assoc. Prof. Ivaylo Staykov - Bulgaristan
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti – İndonezya
Assoc. Prof. Dr. Ümit Ayata – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Həmzə Əliyev - Azərbaycan
Assoc. Prof. Dr. Okan Sarıgöz – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Eda Bozkurt – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ahmet Topal – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Kırbaş – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mesut Bulut – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Fahriye Emgili – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Sandeep Gupta – İndiya
Assoc. Prof. Dr. Veysel Parlak – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mahmut İslamoğlu – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade – Azərbaycan
Assoc. Prof. Dr. Yeganə Qəhrəmanova – Azərbaycan
Assoc. Prof. Ali Vandshoari - İran
Assist. Prof. Dr. Göksel Ulay – Türkiye
Assist. Prof. K. R. Padma – İndiya
Assist. Prof. Dr. Omid Afghan - Afghanistan
Assist. Prof. Dr. Maha Hamdan Alanazi - Saudi Arabia
Assist. Prof. Dr. Dzhakipbek Altaevich Altayev - Kazakistan
Assist. Prof. Dr. Amina Salihi Bayero – Nigeria
Assist. Prof. Dr. Ahmad Sharif Fakheer - Jordaniya
Assist. Prof. Dr. Dody Hartanto - İndonezya
Assist. Prof. Dr. Ihwan Ghazali - Malaysia
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini Heyladou – İran
Assist. Prof. Dr. Bazarhan İmangalieva - Kazakistan
Assist. Prof. Dr. Keles Nurmaşulı Jaylıbay - Kazakistan
Assist. Prof. Dr. Mamatkuli Juraev – Özbekistan
Assist. Prof. Dr. Kalemkas Kalibaeva – Kazakistan
Assist. Prof. Dr. Bouaraour Kamel – Aljerya
Assist. Prof. Dr. Alia R. Masalimova - Kazakistan
Assist. Prof. Dr. Amanbay Moldibaev - Kazakistan
Assist. Prof. Dr. Ayslu B. Sarsekenova - Kazakistan
Assist. Prof. Dr. Bhumika Sharma - İndiya
Assist. Prof. Dr. Gulşat Şugaeva – Kazakistan
Assist. Prof. Dr. K.A. Tleubergenova - Kazakistan

ICSAS ACADEMY

Education - Publication - Conferences - Exhibitions

- Assist. Prof. Dr. Cholpon Toktosunova – Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Hoang Anh Tuan – Vietnam
Assist. Prof. Dr. Songül Atak - Türkiye
Assist. Prof. Dr. Botagul Turgunbaeva - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Dinarakhan Tursunaliyeva - Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Yang Zitong – China
Assist. Prof. Dr. Gulmira Abndirasulova – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Imran Latif Saifi – South Africa
Assist. Prof. Dr. Murat Genç – Türkiye
Assist. Prof. Dr. Monisa Qadiri – India
Assist. Prof. Dr. Vaiva Balciuniene – Lithuania
Assist. Prof. Dr. Meltem Avan – Türkiye
Assist. Prof. Dr. Abışov Elşad Şərəfxan oğlu - Azerbaijan
Assist. Prof. Dr. Mahrukh Dovlatzade – Azerbaijan
Assist. Prof. Dr. Naci Büyükkaracıgan – Türkiye
Assist. Prof. Dr. Raihan Yusoph – Philippines
Dr. Que-Nhu Duong - Vietnam
Dr. Fatih İ. Kurşunmaden – Türkiye
Dr. Mehmet Nuri Ödük – Türkiye
Dr. Ayşe Baran - Türkiye
Dr. Dadash Mehravari – Iran
Dr. Aynurə Əliyeva - Azerbaijan
Dr. Sonali Malhotra – India
Dr. Amaneh Manafidizaji - Iran

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-99771277-100-422356
Konu : Eğitim - Öğretim İşleri (Genel)

26.09.2023

Sayın Doç. Dr. Feran AŞUR

İlgi : 20.09.2023 tarihli, 30097411-100-419400 sayılı yazınız.

Academy Global Conferens & Journals tarafından yapılan kongrelerin düzenleme kurulunda görevlendirilmeniz Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Şevket ALP
Dekan

Bu belge, güvenli elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu :BSRZ65ADS8 Pin Kodu :87362

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=4575&eD=BSRZ65ADS8&eS=422356>

Adres: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörlüğü Mimarlık ve Tasarım Fakültesi

Dekanlığı Zeve Kampüsü 65080 Tuşba/VAN

Telefon No: +90 432 2251701-04 / +90 4445065 Faks No: +90 432 4865413

e-Posta: rektorluk@yyu.edu.tr İnternet Adresi: <http://www.yyu.edu.tr>

Bilgi için: Fatma TUNÇER

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Tel No: 21112

ICSAS ACADEMY CONFERENCES
March 7 – 9, 2025
IZMIR

Kongre Bağlantı Linki :

Join Zoom Meeting

<https://us06web.zoom.us/j/88571518350?pwd=fOYazCWBmbAiWrHygjKSjkbbsvotfd.1>

Meeting ID: 885 7151 8350

Passcode: 202224

ÖNEMLİ AÇIKLAMA (Lütfen okuyunuz)

- ZOOM bağlantısı için yukarıda verilen bağlantıyı veya yine yukarıda verilen giriş bilgilerini kullanabilirsiniz.
- Oturum içerisinde en KIDEMLİ olan moderatör olarak seçilir. Moderatörün oturum düzenini gözetmesi, akademisyen adaylarını yönlendirmesi beklenmektedir.
- Oturuma bağlanmadan önce Salon numaranızı adınızın önüne aşağıdaki gibi ekleyiniz. Bu sayede kongre açılışında beklemeden oturumlarınıza gönderilebileceksiniz. Ör. 5 Ahmet Ahmetoglu
- Sunum süresi 10 dakikadır. Bu sürenin aşılmasını moderatörler temin edecektir.
- Sunum sonrası 5 dakikayı geçmeyen soru-cevap, tartışma süresi verilmektedir.
- Sunumlar TÜRKÇE veya İNGİLİZCE yapılabilmektedir.
- Kameralar, oturum süresince toplam % 70 oranında açık olmak zorundadır.
- Sunum yapan katılımcının kamerası açık olmak zorundadır.
- Sunum yapmak zorunludur. Herhangi bir nedenle sunum yapmamış olan katılımcıya sertifika verilmesi ve çalışmasının yayınlanması söz konusu olamaz.
- Katılımcı, kendi oturumda, oturum bitene kadar bulunmak zorundadır.
- Katılımcıların kendi oturumları dışındaki oturumlara katılma zorunluluğu yoktur.
- ZOOM platformunun kapasite sınırı nedeniyle, DİNLEYİCİ, sadece kapasite izin verdiği sürece kabul edilebilmektedir.

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on **at least %70** of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.
- Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,

ICSAS 1st International Conference on Biochemistry and Molecular Biology March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Dr. Öğr. Üyesi Özge ÖZCAN	1	COMPARISON OF R PROGRAM AND CHATGPT IN PHYLOGENETIC TREE CONSTRUCTION: PROBLEMS AND SOLUTIONS	Undergraduate, ÜMMÜHAN ŞAŞ Professor Doctor, YUSUF KURT
		2	Türkiye'deki <i>Anatololacerta anatolica</i> (Werner, 1900) Türünün Genom-Çaplı Belirteçlere Dayalı Filocoğrafyası	Araş. Gör. Ahmet Gökay KORKMAZ Prof. Dr. Çetin ILGAZ Prof. Dr. Yusuf KUMLUTAŞ Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kürşat ŞAHİN Prof. Dr. Serkan GÜL Doç. Dr. Elif YILDIRIM CAYNAK Doç. Dr. Kamil CANDAN
		3	ARONYA (<i>Aronia melanocarpa</i>) MEYVESİNİN METANOL EKSTRESİNİN ANTİOKSİDAN ETKİSİNİN BELİRLENMESİ	Dr. Öğr. Üyesi Özge ÖZCAN Öğr. Gör. Elif GEZER ASLAN
		4	GÜVEM MEYVESİNİN (<i>PRUNUS SPINOSA L.</i>) ANTİOKSİDAN, ANTİMİKROBİYAL VE SİTOTOKSİK ETKİSİNİN BELİRLENMESİ	Mehmet Halim KAHRAMAN Prof. Dr. Figen ERTAN Dr. Öğr. Üyesi Özge ÖZCAN
		5	<i>Escherichia coli</i> ' DE NAKAVT OLMASI İLE FERULİK ASİTE KARŞI DUYARLILIĞI ARTIRAN BAZI GENLER	PhD Student Hatice ÖZTÜRKEL KABAKAŞ PhD Student Kadriye Aslıhan Onat Taşdelen Dr. Öğr. Gör. Merve SEZER KÜRKCÜ Doç. Dr. Bekir ÇÖL
		6	FERULİK ASİTİN BİYOPYARLANIMINI ANLAMADA MOLEKÜLER VE MİKROBİYOLOJİK ÇALIŞMALAR	PhD Student Hatice ÖZTÜRKEL KABAKAŞ Dr. Öğr. Gör. Merve SEZER KÜRKCÜ Doç. Dr. Bekir ÇÖL
		7	<i>Escherichia coli</i> 'DE p-KUMARİK ASİT TOLERANSINI AZALTAN BAZI GENLER: <i>pgpB</i> , <i>fadL</i> , <i>ydeU</i>	KADRIYE ASLIHAN ONAT TAŞDELEN HATİCE ÖZTÜRKEL KABAKAŞ Dr. Öğr. Gör. MERVE SEZER KÜRKCÜ Doç. Dr. BEKİR ÇÖL

ICSAS 1st International Conference on Biochemistry and Molecular Biology March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Prof. Dr. Hasan Ekim	1	The Place of Salt and Iodine in Our Health	Doç. Dr. Meral Ekim Prof. Dr. Hasan Ekim
		2	HYPERTENSION IN ELDERLY PEOPLE	Doç. Dr. Meral Ekim Prof. Dr. Hasan Ekim
		3	MOR LAHANA'DAN (<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> f. <i>rubra</i>) İZOLE EDİLEN POLİFENOL OKSİDAZ ENZİMİNİN BİYOKİMYASAL KARAKTERİZASYONU	Y. Lisans Öğrencisi, Çiğdem ULAMAN Dr. Öğr. Üyesi Elif Duygu KAYA
		4	DİYABETİK HASTALARDA LAKTAT/ALBUMİN (L/A) ve SİSTEMİK İMMUN İNFLAMATUVAR İNDEKS (SII) DEĞERLERİNİN DİYABETİK KRONİK BÖBREK HASTALIĞI İLE İLİŞKİSİ	Dr. Öğretim Üyesi Murat ARI Dr. Hakan CENGİZ Dr. Öğretim Üyesi Ayça TUZCU
		5	ANTIMICROBIAL POTENTIAL ACTIVITIES OF VARIOUS SOLVENT EXTRACTS OF <i>Hyocymus aureus</i> (SOLANACEAE)	Elanur DEMİR Alevcan KAPLAN Emine ÇELİKOĞLU Mehmet BOĞA
		6	TIROID UYARICI HORMON TRIYODOTIRONİN VE TIROKSİN HORMONLARININ EŞ ZAMANLI ÖLÇÜLMESİNDE ÇİFT KATLI NANOPARTİKÜL TABANLI İMMÜNOSENSÖR GELİŞTİRİLMESİ	Dr. Öğretim Üyesi ÜMİT YAŞAR Dr. Öğretim Üyesi UMUT KÖKBAŞ Dr. Öğretim Üyesi ZEHRA GÜL YAŞAR Ar. Gör. Dr. BAŞAK GÜNAŞTI MSc. YASEMİN ÖZKÜÇÜK Prof. Dr. ABDULLAH TULİ

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Öğr. Gör. Dr. OKAN DEDE	1	EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLARIN DİJİTAL HAKLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	DOÇ. DR. AYŞEGÜL AYYILDIZ ASİL ÖĞRETMEN, ABDURRAHMAN ASİL
		2	EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PAYLAŞAN EBEVEYNLİK (SHARENTING) HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ	DOÇ. DR. AYŞEGÜL AYYILDIZ ASİL ÖĞRETMEN, ABDURRAHMAN ASİL
		3	INTERDISCIPLINARY LEARNING THROUGH STEM AND MAKER ACTIVITIES: AN APPLICATION AT THE PRIMARY SCHOOL LEVEL	Uzm. NESRİN ÖZBABA ULUĞ AYŞEGÜL İLİKÇİ
		4	EĞİTİM PROGRAMLARINDA OYUNLAŞTIRMA YAKLAŞIMLARI: TEORİK TEMELLER VE UYGULAMA ALANLARI	Öğr. Gör. Dr. OKAN DEDE
		5	YAPAY ZEKA DESTEKLİ ÖĞRENME ORTAMLARININ EĞİTİM PROGRAMLARINA ENTEGRASYONU: FIRSATLAR VE ZORLUKLAR	Öğr. Gör. Dr. OKAN DEDE
		6	MAVİ BİLİYE ENSTİTÜSÜ YAZ BİLİM KAMPININ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRESEL DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNE ETKİSİ	Uzman Öğretmen GÜLHANIM YAĞMUR Doç.Dr. ÖNDER ŞENSOY Doç.Dr. SEDA ÇAVUŞ GÜNGÖREN Prof.Dr. NAİM UZUN
		7	7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SİSTEM DÜŞÜNME BECERİLERİNİ ÖLÇMEYE YÖNELİK AÇIK UÇLU ANKET GELİŞTİRME ÇALIŞMASI	Öğretmen AYŞEGÜL ÇİNKİZ Prof. Dr. CANSU FİLİK İŞÇEN

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Dr. Öğr. Üyesi, Fadile AYDIN	1	EXAMINING TEACHERS' PROFESSIONAL BURNOUT, MOTIVATION AND STRESS LEVELS	Dr. Öğr. Üyesi, Fadile AYDIN
		2	INVESTIGATION OF TEACHERS' PROFESSIONAL COMMITMENT, JOB SATISFACTION AND LIFELONG LEARNING LEVELS ACCORDING TO THEIR DESIRES FOR GRADUATE EDUCATION	Dr. Öğr. Üyesi, Fadile AYDIN
		3	Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Öğretmen Kavramına İlişkin Metaforları	Fatmanur Eren Doç. Dr. Gülbin Zeren Nalinci
		4	ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SANATSAL YARATICILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	Burcu ÖZTAŞ Doç. Dr. Gülbin Zeren NALINCI
		5	ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK VE ÖĞRETMEN MUTLULUĞU ARASINDAKİ İLİŞKİ	Dr. Öğr. Üyesi Erdal MERİÇ Öğretmen Fatma BAŞDAĞ Okul Müdürü Kadir BAŞDAĞ
		6	EĞİTİMDE SANAL EVREN (METAVERSE): YENİ UFUKLAR	Öğr. Gör. Dr. Mustafa AKSOĞAN
		7	EĞİTİMDE SANAL ve ARTIRILMIŞ GERÇEKLİĞİN KULLANIMI: GELECEĞİN ÖĞRENME ORTAMLARI	Öğr. Gör. Dr. Mustafa AKSOĞAN
		8	TÜRKİYE'DE ORTAOKUL BİNALARI ÖĞRETİM PROGRAMLARINA NE KADAR UYGUN?	İngilizce Öğretmeni, SİBEL SARAN YILDIZ Doç. Dr. ŞABAN BERK

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON PHILOSOPHY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Prof. Dr. Mikail BATU	1	ETHICAL LITERACY: A CONCEPTUAL DISCUSSION	Prof. Dr. Emet GÜREL Prof. Dr. Mikail BATU
		2	MOBBING AS AN ETHICAL VIOLATION	Prof. Dr. Emet GÜREL Prof. Dr. Mikail BATU
		3	AİLE DANIŞMANLIĞI AÇISINDAN AİLE FONKSİYONLARINA YÖNELİK FELSEFİ BİR YAKLAŞIM: P4C	Aile Danışmanı, ZEYNEP KORKMAZ
		4	GARETH B. MATTHEWS'İN ÇOCUKLUK FELSEFESİ VE P4C YAKLAŞIMI	Bilim Uzmanı, ZEYNEP KORKMAZ
		5	M.S. DAWKINS'DE HAYVANLARA YÖNELİK İNSANBİÇİMCİ DİLİN ELEŞTİRİSİ	Yüksek Lisans Öğrencisi GÜLŞAH ERTÜRK Prof.Dr. HASAN AYDIN
		6	ON NERMI UYGUR'S LANGUAGE-CULTURE RELATIONSHIP AS A POSSIBILITY OF TURKISH PHILOSOPHY	Arş. Gör. Faruk YORGUN

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON FINANCE and BANKING ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON BUSINESS MANAGEMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Dr. Öğr. Üyesi HİLAL OK ERGÜN	1	SECTORAL EXAMINATION OF DIGITAL-BASED PAYMENTS: AN EMPIRICAL ANALYSIS	Dr. Öğr. Üyesi HİLAL OK ERGÜN
		2	ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSPORTATION SECTOR INDEXES: ARDL BOUNDS TEST APPROACH	Dr. Öğr. Üyesi, ERCÜMENT DOĞRU
		3	BANKACILIK SEKTÖRÜNDE FİNANSAL ESNEKLİK: KATILIM BANKALARI VE GELENEKSEL BANKALARIN KARŞILAŞTIRMALI DEĞERLENDİRİLMESİ	Öğr. Gör. Dr. Sevim Ezgi İSLAH Dr. Öğr. Üyesi İsmet BOLAT
		4	TÜRKİYE'DEKİ REASÜRANS ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL ETKİNLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	Dr. Öğr. Üyesi İsmet BOLAT Öğr. Gör. Dr. Sevim Ezgi İSLAH
		5	THE ROLE OF INTEGRATED MARKETING COMMUNICATION ACTIVITIES IN INDIVIDUALS' ATTITUDES AND BEHAVIORS TOWARDS HEDONIC CONSUMPTION	Dr. Öğr. Üyesi Musa ÇAKIR
		6	THE MODERATING ROLE OF SELF-EFFICACY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATIONAL COMMUNICATION AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT	Dr., ALAADDIN MOHAMMEDHASSAN

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Prof. Dr. Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR	1	PEDİATRİK HASTALARDA TIBBİ GİRİŞİMLERDE NONFARMAKOLOJİK AĞRI YÖNETİMİNDE MEKANİK VİBRASYONUN KULLANIMI	Prof. Dr. Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR Araş. Gör. Büşra KÜTÜK
		2	GELİŞİM DÖNEMLERİNE GÖRE HASTA ÇOCUKLA İLETİŞİM	Prof. Dr. Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR Araş. Gör. Büşra KÜTÜK
		3	OKUL ÇAĞI ÇOCUKLARINA VERİLEN ORAL HİJYEN EĞİTİMİNİN ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ	Araş. Gör. Büşra KÜTÜK Prof. Dr. Aynur AYTEKİN ÖZDEMİR Erdoğan YILDIZ
		4	DİYABETİK YARALAR VE TEDAVİLER ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK ANALİZ	Dr. Öğr. Üyesi Elif AYDIN Doç. Dr. Ayşe KOÇAK SEZGİN
		5	<i>HELICOBACTER PYLORI</i> INFECTION: PREVALENCE, TRANSMISSION, AND PHYTOTHERAPY-BASED TREATMENT APPROACHES	Dr. Öğr. Üyesi Elif AYDIN Doç. Dr. Ayşe KOÇAK SEZGİN
		6	MALE NURSES' EXPERIENCES TOWARDS NURSING PROFESSION FROM THE PERSPECTIVE OF GENDER ROLES: A PHENOMENOLOGICAL STUDY	Student, BİRCAN YILMAZ Res. Assistant Dr., BEDİA TARSUSLU
		7	PLACENTA RETENTION AND CURRENT APPROACHES	Fatma Nur YILMAZ Araş. Gör. Dr., Fatma YILDIRIM Prof. Dr., Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Öğr. Gör. Dr. Emine ERSÖZLÜ	1	ADVANTAGES, ETHICAL PRINCIPLES, AND CHALLENGES OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PERIOPERATIVE NURSING	Öğr. Gör. Dr. Emine ERSÖZLÜ Öğr. Gör. Ümit Topcuoğlu
		2	ROBOTİK CERRAHİDE PERIOPERATİF HEMŞİRELİK ROLÜ VE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR	Öğr. Gör. Dr. Emine ERSÖZLÜ Öğr. Gör. Ümit Topcuoğlu
		3	BELIEFS ABOUT MIDWIFERY IN PREHISTORY AND ANTIQUITY: GOD AND GODDESSES	Dr. Ebe, SEZİN GÜRSU Prof. Dr., BİRSEN KARACA SAYDAM
		4	EBELERİN SERVİKS KANSERİ KONUSUNDAKİ AKADEMİK FAALİYETLERİ	Dr. Ebe, SEZİN K. GÜRSU Uzman Ebe, SİNEM GÜLÜMSER Uzman Ebe, DENİZ SELÇUK Prof. Dr., BİRSEN KARACA SAYDAM
		5	CHALLENGES FACED BY PATIENT RELATIVES CARING FOR PATIENTS WITH STOMA	Assistant Professor, Melike DURMAZ Research Assistant Dr., Tuğba GÖZÜTOK KONUK
		6	GAMIFICATION AND GAME-BASED LEARNING IN NURSING EDUCATION: INNOVATIVE APPROACHES AND THEIR EFFECTS	Research Assistant Dr. TUĞBA GÖZÜTOK KONUK Assistant Professor, MELİKE DURMAZ
		7	HİPOTİROİDİ HASTALARINDA SEMPTOM ŞİDDETİ VE SEMPTOM YÖNETİMİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI	Öğr. Gör., ŞEYMA TRABZON Doç. Dr., HAVVA SERT Doç. Dr., TANER DEMİRCİ
		8	AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI HASTANESİNDE GÖREV YAPAN SAĞLIK PERSONELİNİN HEPATİT B, HEPATİT C VE HIV BULAŞ VE KORUNMA BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARI	Öğr. Gör., ŞEYMA TRABZON Dr. Öğr. Üyesi, GÜLSÜM KAYA Hemşire, RASİME ÖZNR HALICI

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON PHILOSOPHY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Doç Dr. Müslüm Arpacı	1	FOSTERING NATIONAL ADVANCEMENT: THE PIVOTAL INFLUENCE OF PHILOSOPHY AND EDUCATION IN THE POST-PANDEMIC LANDSCAPE	Dr. Emre Yılmaz Taha Bilen
		2	EMPOWERING STUDENTS THROUGH SUSTAINABLE LIVING: MOTIVATION AND ECONOMIC SELF-SUFFICIENCY AMONG UNDERGRADUATES IN KENYA	Dr. Öğr. Gör. Ayşe Demir Doç. Dr. Arslan Yavuzoğlu
		3	A PHILOSOPHICAL INQUIRY INTO ABSURDISM AND EXISTENTIALISM IN CONTEMPORARY THEATRE	Dr. Mehmet Kaya
		4	EXPLORING THE SYMBOLISM AND PHILOSOPHY IN HINDU TEMPLE ARCHITECTURE	Araş. Gör. Dr. Elif Öztürk
		5	YALIN İLKELER KULLANILARAK BAKIM PROGRAMI VERİMLİLİĞİNİN OPTİMİZE EDİLMESİ: LIBYA PETROL VE GAZ SEKTÖRÜNDE BİR VAKA ÇALIŞMASI	Doç Dr. Müslüm Arpacı
		6	INTEGRATION OF EASTERN PHILOSOPHIES AND ETHICAL PRINCIPLES IN BUSINESS MANAGEMENT	Cheng Liwei
		7	CORE PRINCIPLES OF THE THEORY OF CONSTRAINTS: A NEW PERSPECTIVE	Dr. Can Aydın
		8		

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON FINANCE and BANKING ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON BUSINESS MANAGEMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Doç .Dr. Hakan Aydın	1	BLOK ZİNCİRİ TEKNOLOJİSİ İLE MERKEZİYETSİZ FİNANS: ETKİLERİ, ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	Dr. Öğretim Üyesi . Gökhan Bütün, Yl. Öğrencisi Gülcan Durmaz.
		2	API GÜVENLİĞİ: GÖMÜLÜ VE AÇIK FİNANS UYGULAMALAR	Nimet Şahin , Dr. Esra Yücel
		3	KIRSAL ALANLARDA KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİN FİNANSA ERİŞİMİ: ENDONEZYA VE TAYLAND ÖRNEĞİ	Buket Oran, Dr. Öğr. Üyesi Fatma Fındık
		4	KOBİ'LERİN FİNANSA ERİŞİMİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ – MODEL YAKLAŞIMI	Nimet Demirci. Doç . Dr. Sevil Doğan
		5	FINANSAL KARAR VERME: TÜRKİYE'DEN FİNANS ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR ÇALIŞMA	Doç .Dr. Hakan Aydın
		6	ETİK FİNANS VE İSLAMİ FİNANS: ÖZELLİKLER, OLASI YAKINSAMALAR VE POTANSİYEL GELİŞİM	Dr. Öğr. Gör. Burak Uzal
		7	FINANS ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIĞI: TÜRKİYE'DEN BİR AMPİRİK ÇALIŞMA	Dr. Feyza Hacılaroğlu.

ICSAS 1st International Conference on Biochemistry and Molecular Biology March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Assoc. Prof. Dr. Sékou Traoré	1	DEVELOPMENT OF AN INTERDISCIPLINARY UNDERGRADUATE COURSE COMBINING BIOLOGY AND CHEMISTRY	Emily J. Carter
		2	ENHANCED PRODUCTION OF EICOSAPENTAENOIC ACID AND FUcoxANTHIN IN COLD-ADAPTED DIATOM SPECIES	Minh Hoang Nguyen, Linh Thi Mai,
		3	BIOPROPHYLLACTIC POTENTIAL OF PYOCYANIN FROM PSEUDOMONAS AERUGINOSA AGAINST SAPROLEGNIASIS IN INCUBATED AFRICAN CATFISH EGGS	A. O. Adeyemi, B. K. Oladipo, C. M. Eze, D. F. Onifade
		4	MONITORING WILDFIRE IMPACT AND ECOSYSTEM RECOVERY USING REMOTE SENSING TECHNIQUES	Assis. Prof. Dr. R. S. Deshmukh
		5	UTILIZATION OF DRONE TECHNOLOGY IN WILDFIRE MANAGEMENT: IGNITION DETECTION AND 3D FUEL LOAD ASSESSMENT"	Ahmed Al-Mansoori, Fatima Al-Haddad
		6	ASSESSMENT OF MICROBIAL CONTAMINANTS IN DRINKING WATER FROM VARIOUS REGIONS OF JORDAN	Ahmed Al-Mansoori, Fatima Al-Haddad
		7	MAPPING RESEARCH TRENDS IN WILDFIRE MANAGEMENT IN MEDITERRANEAN ECOSYSTEMS	Amara Diallo, Assoc. Prof. Dr. Sékou Traoré
		8	Epigenetic Impact of Alpha-Particle Radiation on Drosophila melanogaster: A Short-Term Experimental Study	Muhammed Al-Shehhi

ICSAS 1st International Conference on Biochemistry and Molecular Biology March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Dr. Nino Dolidze	1	DIVERSITY AND CONSERVATION OF USEFUL PLANT FAMILIES IN THE CAUCASUS REGION: A FOCUS ON ENDEMIC AND ETHNOBOTANICAL RESOURCES	Giorgi Ivanidze, Dr. Mariam Svanidze, Dr. Nino Dolidze
		2	ECONOMIC EVALUATION, GROWTH, AND PRODUCTIVITY OF GRAFTED TOMATO VARIETIES USING SOLANUM TORVUM AS ROOTSTOCK	Amina Hassan, Assis. Prof. Dr. Fatima Ahmed, Mohamed El-Sayed
		3	DIFFERENTIAL RESPONSES OF LEAF CARBON, NITROGEN, AND PHOSPHORUS TO CLIMATIC VARIABLES ACROSS BIOMES AND PLANT FUNCTIONAL TYPES	Zhang Wei, Dr. Liu Mei
		4	PHYTOCHEMICAL PROFILING AND FTIR ANALYSIS OF SAPONINS IN THREE NIGERIAN RUELLIA SPECIES: RUELLIA PROSTRATA, RUELLIA LINEARI-BRACTEOLATA, AND RUELLIA BIGNONIIFLORA	Amina O. Adeyemi, Chinedu P. Okeke, Fatima B. Musa, Ibrahim S. Eze, Grace N. Okafor
		5	IMPACT OF PHYSICAL ACTIVITY ON REPRODUCTIVE PERFORMANCE AND SEMEN CHARACTERISTICS OF JERSEY BULLS	James O. Thompson, Michael A. Richardson
		6	EXPERT EVALUATION AND CLASSIFICATION OF HERITAGE TREES: A SOUTHEAST ASIAN APPROACH	R. Sari, D. W. Putra, L. H. Wijaya
		7	FUNGAL PATHOGENS ASSOCIATED WITH THE DECLINE OF ACACIA NILOTICA AND EUCALYPTUS CAMALDULENSIS IN PUNJAB, PAKISTAN	S. Khan, Dr. R. Ali, Assis. Prof. Dr. A. Rehman
		8	EVALUATING THE CURRENT STATE AND FARMERS' PERSPECTIVES ON AGROFORESTRY IN PUNJAB, INDIA	P. Verma, A. Singh, M. Yadav
		9	ENGAGING LOCAL YOUTH IN THE PRESERVATION OF FORESTS AND PROTECTED AREAS IN NEPAL	Rajesh Thapa, Dr. Sunita Gurung

ICSAS 1st International Conference on Biochemistry and Molecular Biology March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Prof. Dr. Aibek Nursultanov	1	ASSESSING WILDFIRE SUSCEPTIBILITY IN THE BIA FOREST REGION OF GHANA: AN INTEGRATED GEOSPATIAL APPROACH	Samuel Osei, Kwame Asante
		2	SEASONAL INFLUENCE OF MINING OPERATIONS ON WATER QUALITY IN THE MFOLOZI RIVER, KWAZULU-NATAL, SOUTH AFRICA	Thabo M. Dlamini, Nomvula S. Khumalo, Sipho N. Mthembu
		3	ASSESSING TREE GROWTH FACTORS IMPACTING CARBON STORAGE IN RESPONSE TO CLIMATE VARIABILITY	A. O. Mensah, K. A. Boateng
		4	ASSESSING SOIL HEALTH AND CONTAMINATION TRENDS IN A MAJOR URBAN CENTER OVER TWO DECADES	Dr. John Mwangi, Assoc. Prof. Dr. Grace Wambui
		5	EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF MECHANIZED WEED CONTROL IN THE RESTORATION OF DEGRADED OAK FORESTS	Ahmed Al-Mansoori, Fatima Al-Harthy
		6	SEASONAL IMPACT ON TERMITE INFESTATION OF WOODEN BEEHIVES IN ENUGU, NIGERIA	Eze Nwankwo, P. U. Okeke
		7	A MATHEMATICAL FRAMEWORK FOR ANALYZING FOREST RESOURCE DEPLETION: IMPACT OF SYNTHETIC PRODUCT INDUSTRIES	Priya Sharma, Rajesh Kumar, Anjali Mehta
		7	ENHANCING CREATIVITY IN TECHNICAL DRAWING EDUCATION: AN ASSESSMENT APPROACH	João R. Almeida, Camila S. Ferreira, Lucas M. Costa, Beatriz L. Oliveira
		8	AGRICULTURAL GOVERNANCE AND RURAL DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN	Prof. Dr. Aibek Nursultanov

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Prof. Dr. Kenji Yamamoto,	1	REVOLUTIONIZING TEACHING METHODS WITH ADVANCED DIGITAL SOLUTIONS	Ling Chen, Haruto Sato, Kwame Boateng
		2	IMPROVING ENGINEERING EDUCATION STANDARDS THROUGH QUALITY ASSURANCE AND SELF-ASSESSMENT	Wei Li, Yuki Nakamura,
		3	BOOSTING HISTORY EDUCATION WITH MULTIMEDIA TOOLS: A CROSS-CULTURAL ANALYSIS	Dr. Samuel Owusu, Dr. Grace Wambui, Dr. Amina Diallo
		4	TRANSFORMING SCIENCE EDUCATION: CUTTING-EDGE APPROACHES TO TEACHING NUCLEAR CONCEPTS	Lin Zhang, Ahmed El-Sayed
		5	EVALUATING MENTAL HEALTH SUPPORT FOR ENGINEERING STUDENTS: THE ROLE OF THERAPIST CHARACTERISTICS	Prof. Dr. Kenji Yamamoto,
		6	OVERCOMING CHALLENGES IN CONSTRUCTION MEASUREMENT EDUCATION	Jamal Mwangi
		7	CHANGING BEHAVIORS THROUGH EDUCATIONAL GAMES: A FOCUS ON ENVIRONMENTAL CONSCIOUSNESS	Sakura Yamamoto, Assoc. Prof. Dr. Ochieng Mwangi
		8	TRANSFORMING LEARNING THROUGH HYBRID EDUCATION: THE IMPACT OF DIGITAL TOOLS	Haruto Tanaka

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Dr. Aoi Yamamoto	1	ADVANCING ROBOTIC SYSTEMS EDUCATION THROUGH INNOVATIVE LEARNING METHODS: A CASE STUDY AT SHANGHAI INSTITUTE OF TECHNOLOGY, CHINA	Wang Lei, Sun Jing, Li Min
		2	INVESTIGATING UNDERGRADUATE STUDENTS' UNDERSTANDING OF MATHEMATICAL CONCEPTS IN RATE OF CHANGE	Haruto Suzuki, Dr. Aoi Yamamoto
		3	EXAMINING THE ROLE OF MATHEMATICAL CONFIDENCE, ENGAGEMENT, AND IDENTITY IN STUDENT ACHIEVEMENT	Wei Liu, Assis. Prof. Tunde Ojo
		4	REVOLUTIONIZING MEDICAL EDUCATION THROUGH AUGMENTED REALITY: A NEW FRONTIER IN EMBRYOLOGY TEACHING	Yuki Sato, Chen Li, Fatima Ali, Haruto Nakamura, Kwame Asante, Nurul Hasanah
		5	A STUDY OF CAREER GOALS AMONG FINAL-YEAR STUDENTS IN THE SCHOOL OF MEDICINE, UNIVERSITY OF LAGOS, NIGERIA	E. Okonkwo, F. Balogun, P. Eze, S. Ahmed, B. Okafor, T. Adeyemi, G. Oladipo, H. Suleiman
		6	IMPROVING EMPLOYEE PERFORMANCE ANALYSIS IN CORPORATE TRAINING USING XAPI: INSIGHTS INTO BEHAVIORAL TRENDS AND PREDICTIVE MODELING	Taro Suzuki, Fatima Ibrahim,
		7	EXPLORING ACTIVE LEARNING PRACTICES AMONG ONLINE GRADUATE STUDENTS: A CASE STUDY IN SOUTH ASIA	Yuki K. Sato, Sipho Dlamini
		8	BOOSTING ONLINE GRADUATE STUDENT PARTICIPATION THROUGH EFFECTIVE TEACHING STRATEGIES IN SOUTH ASIA	Assoc. Prof. Dr. Kwame O. Asante
		9	ASSESSING INTERACTIVE ENGAGEMENT IN BLENDED LEARNING SETTINGS: A FOCUS ON DATA SYNCHRONIZATION AND FEEDBACK LOOPS	Fatima Al-Hassan, Kwame Osei

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Assis. Prof. Dr. Aiko Nakamura	1	EMPOWERING PEDAGOGY STUDENTS WITH LEARNING DISABILITIES: CAREER PATHWAYS AND CHALLENGES IN THAILAND	Somchai Ratanakul Ananya Sirisom
		2	BOOSTING COMPUTATIONAL THINKING IN STEM EDUCATION THROUGH PHYSICAL COMPUTING INNOVATIONS	Dr. Maria Gonzalez
		3	FOSTERING CREATIVITY IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION: THE IMPACT OF GRAPHIC ACTIVITIES IN ZAMBIA	Lindiwe Nkosi Tafadzwa Moyo
		4	TRANSFORMING TEACHER TRAINING WITH TECHNOLOGY-DRIVEN KNOWLEDGE BUILDING: INSIGHTS FROM SECONDARY EDUCATION	Kenji Yamamoto Amina Sani
		5	ASSESSING COGNITIVE LOAD IN PILOT TRAINING: A STUDY ON MODERN RECREATIONAL AIRCRAFT	Chinedu Okeke Youssef Ahmed
		6	INNOVATING STEM EDUCATION WITH NEUROCOGNITIVE LEARNING STRATEGIES	Assis. Prof. Dr. Aiko Nakamura
		7	ENHANCING METACOGNITIVE SKILLS THROUGH MOBILE LEARNING APPS: A STUDY ON HIGH-ACHIEVING STUDENTS	Assoc. Prof. Dr. Haruto Tanaka Sofia Martinez

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Dr. Sofia Martinez	1	ADOPTING EDUCATION 4.0 PRINCIPLES IN MODERN LANGUAGE TEACHING	Dr. Sofia Martinez
		2	THE IMPACT OF SOCIAL SKILLS AND COMMUNICATION TRAINING IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION: PATHWAYS TO FUTURE SUCCESS	Mei Lin, Nadia Ahmed
		3	BUILDING INTERCULTURAL AWARENESS AMONG DIVERSE STUDENT GROUPS IN ISRAELI HIGHER EDUCATION	Rachel Cohen, David Levy
		4	IMPROVING MATHEMATICAL ABILITIES IN CHILDREN WITH AUTISM USING THE PROJECT MIND FRAMEWORK: A PRELIMINARY STUDY:	Dr. James Carter, Maria Gonzalez, Emma Wilson, Michael Brown, Olivia Davis
		5	REDESIGNING CLASSROOM SPACES: A COLLABORATIVE WORKSHOP WITH CHINESE DESIGN STUDENTS	P. J. Anderson, S. T. Nguyen,
		6	ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF THE VARK LEARNING MODEL IN HIGHER EDUCATION SETTINGS	Assoc. Prof. Dr. Emma Harris, Dr. Daniel White
		7	BOOSTING STUDENT PARTICIPATION AND ACADEMIC PERFORMANCE THROUGH INTERACTIVE DIGITAL TOOLS	Fatoumata Diallo
		8	THE ROLE OF EDUCATIONAL MEDIA IN SHAPING THE CREATIVE DEVELOPMENT OF CHILDREN: A CASE STUDY ANALYSIS	Aiko Sato, Li Chen
		9	ADVANCING WRITING SKILLS THROUGH TARGETED TEACHING METHODS: LESSONS FROM A SOUTHEAST ASIAN PROGRAM:	K. Sato, J. Park, A. Ochieng, S. Lee

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 – 9, 2025 IZMIR Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Assis. Prof. Dr. Olivia Carter	1	IMPROVING LANGUAGE SKILLS AND CROSS-CULTURAL AWARENESS: A PILOT INITIATIVE FOR UNIVERSITY STUDENTS FROM A TEACHER TRAINING COLLEGE IN ATEQUIZA, MEXICO	Dr. Sofia M. González, Dr. Carlos A. Martínez, Dr. Isabel T. López
		2	INVESTIGATING ACADEMIC STRESS LEVELS AMONG UNIVERSITY STUDENTS WITH DYSLEXIA	Assis. Prof. Dr. Olivia Carter
		3	REVOLUTIONIZING MEDICAL TRAINING IN BRAZIL THROUGH ADVANCED SIMULATION TECHNIQUES: KEY FINDINGS AND RECOMMENDATIONS	Dr. Ana J. Santos
		4	CURRICULUM REFORM IN CHILEAN UNIVERSITIES: A COMPREHENSIVE EXAMINATION OF POLICY CHANGES	Dr. Camila R. Fernández
		5	USING CHILDREN'S ARTWORK TO GAIN INSIGHTS INTO THEIR EXPERIENCES WITH EQUINE-ASSISTED THERAPY	Dr. Sophia Johnson
		6	THE EFFECTS OF COMMERCIALIZATION ON HIGHER EDUCATION: SHIFTING FOCUS IN TEACHING AND LEARNING PRIORITIES	Emma Thompson, Prof. Dr. Michael Richards
		7	THE ROLE OF COLLABORATIVE WORK ENVIRONMENTS IN SHAPING MIDDLE SCHOOL TEACHERS' PRACTICES	Olivia Carter
		8	EVALUATING THE USE OF CHATBOTS IN UNIVERSITY EDUCATION: FINDINGS FROM AN INITIAL PILOT STUDY	John Smith, L. Williams

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON PHILOSOPHY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Dr. Sofia Oliveira Dr. Hiroshi Tanaka	1	PHILOSOPHICAL HERMENEUTICS AND ITS IMPACT ON JUDICIAL IMPARTIALITY IN BRAZIL	Gabriel M. Costa, Sofia P. Fernandes
		2	A COMPARATIVE STUDY OF SPIRITUAL IMPACTS ON ARCHITECTURAL DESIGN: ISLAMIC AND GOTHIC TRADITIONS	R. Almeida, Y. Chen
		3	EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN RELIGION AND DEVELOPMENT: A FOCUS ON ISLAMIC PERSPECTIVES	Leila Marais, Haruto Nakamura
		4	BRIDGING ANCIENT WISDOM AND MODERN SOCIETY: LESSONS FROM SUFI AND ISLAMIC PHILOSOPHY	Dr. Sofia Oliveira Dr. Hiroshi Tanaka
		5	RECONCILING EFFICIENCY AND COMPASSION IN OPEN KNOWLEDGE SYSTEMS: AN EDUCATIONAL APPROACH	Fatima Bakare, Hoang Nguyen, Nurul Hasanah, Kwame Asante, Li Jianyu
		6	THE DEVELOPMENT OF DEMOCRATIC PRINCIPLES IN PAKISTAN: ISLAMIC THOUGHT AND COMPARATIVE POLITICAL THEORY	: Dr. Ali Malik
		7	THE INFLUENCE OF RELIGIOUS AND MORAL VALUES ON NATIONAL SECURITY: INSIGHTS FROM KAZAKHSTAN	A. K. Nurzhanov, B. T. Serikbayev, C. A. Tulegenov, D. S. Askarova, E. M. Kenzhebekov
		8	CRITICAL ANALYSIS OF SERVANT LEADERSHIP: A REVIEW OF EXISTING LITERATURE	Aisha Diallo, Mohamed Kone, Kenji Suzuki

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON PHILOSOPHY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Dr. Aibek Toktogulov	1	UNVEILING SYMBOLISM IN HINDU TEMPLE ARCHITECTURE: A PHILOSOPHICAL PERSPECTIVE	Ali Hassan Aisha Khan
		2	INTEGRATING ETHICAL FRAMEWORKS: A COMPARATIVE STUDY OF ASIAN AND AFRICAN PERSPECTIVES ON BUSINESS ETHICS	Fatima Ahmed Nurzhan Bekov
		3	INNOVATIONS IN OPEN SCIENCE: TRANSFORMING RESEARCH PARADIGMS	PHD Student Zainab Abbas Dr. Aibek Toktogulov
		4	REEVALUATING CONSTRUCTIVIST PARADIGMS: AN EXISTENTIAL AND PHENOMENOLOGICAL PERSPECTIVE	Dr. Ahmed Al-Mansoori
		5	RECONSTRUCTING SELF THROUGH TEMPORAL DYNAMICS: ANALYZING ZHAO TAO'S ROLE IN JIA ZHANGKE'S CINEMATIC UNIVERSE)	Gulnara Iskakova Asim Raza
		6	ENHANCING CONSTRUCTION EFFICIENCY: A STUDY ON THE ADOPTION OF LEAN PRACTICES	Karim Nurpeisov Aisha Malik
		7	ANALYZING AESTHETIC DIMENSIONS IN MUSEUM ARCHITECTURE	Rana Ahmed Aizhan Dr. Abdyrakhmanova
		8	INTEGRATING PHILOSOPHICAL PERSPECTIVES INTO INTERDISCIPLINARY PHYSICAL EDUCATION PROGRAMS	Assis. Prof. Dr. Amina Khamis Dr. Jibril Adamu

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON PHILOSOPHY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 11	Dr. Aibek Toktogulov	1	THE INFLUENCE OF CULTURAL PHILOSOPHY ON INDIVIDUAL IDENTITY IN TURKIC TRADITIONS	Prof.Dr. M. Adebayo
		2	TRADITIONAL EASTERN PRACTICES IN CONTEMPORARY SUSTAINABLE ARCHITECTURE	L. Tanaka N. Ndungu
		3	EXPLORING POSTMODERN TRAGI-COMEDY: AN ANALYSIS OF TOM STOPPARD'S 'ROSENCRANTZ AND GUILDENSTERN ARE DEAD'	Mei-Ling Chen Dr. Carlos Silva
		4	THE ROLE OF ISLAM IN SHAPING CULTURAL VALUES IN KAZAKHSTAN	Kofi Agyeman Amina El-Omari Assoc. Prof .Fatoumata Diallo
		5	ARTISTIC RESPONSES TO CLIMATE CRISIS: EXPLORING INNOVATIVE APPROACHES TO SUSTAINABLE FUTURES THROUGH INTERDISCIPLINARY ART PRACTICE	Amina Bello Mikhail Ndumba
		6	UNVEILING DARKNESS: EXPLORING EXISTENTIAL THEMES AND MUSICAL NARRATIVES IN "TRUE DETECTIVE"	Assis. Prof. Dr. Aiko Tanaka
		7	RETHINKING ABSENCE: THE ROLE OF SILENCE AND PAUSE IN SAMUEL BECKETT'S WAITING FOR GODOT	Jun-Ho Kim Meilin Xu
		8	ADVANCEMENTS IN CONSTRAINT MANAGEMENT THEORY: A COMPREHENSIVE REVIEW	Mei-Ling Chen Hiroshi Takahashi Samuel Nkrumah

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ECONOMICS March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÇELİK	1	TESTING THE ENVIRONMENTAL PHILLIPS CURVE HYPOTHESIS in TÜRKİYE	Esmâ ERDOĞAN Müge MANGA
		2	THE LINKAGES BETWEEN ENVIRONMENTAL POLLUTION, HUMAN CAPITAL and GLOBALIZATION: A STUDY ON TÜRKİYE	Müge MANGA Esmâ ERDOĞAN
		3	HANEHALKI TÜKETİMİ, ENFLASYON VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: GLOBAL KANITLAR	Dr. Öğr. Üyesi Serhat ALPAĞUT
		4	THE RELATIONSHIP BETWEEN CORRUPTION CONTROL AND ECONOMIC GROWTH: AN ANALYSIS BY INCOME GROUPS	Asst. Prof. Dr. Fatih AKIN
		5	UNEMPLOYMENT AND JOB SEARCH PROCESSES IN TÜRKİYE: OCCUPATIONAL GROUPS, JOB SEARCH CHANNELS AND LABOR FORCE PARTICIPATION DYNAMICS	Dr. Öğr. Üyesi Gülferah ERTÜRKMEN Dr. Tuğba KONUK
		6	YOUTH UNEMPLOYMENT IN LABOR MARKETS: CAUSES, CONSEQUENCES AND SOLUTION STRATEGIES	Dr. Öğr. Üyesi Gülferah ERTÜRKMEN
		7	UNEMPLOYMENT HYSTERESIS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES: EVIDENCE FROM FOURIER UNIT ROOT TESTS WITH SHARP AND SMOOTH BREAKS	Dr. Ayşe Nur ŞAHİNLER
		8	THE IMPACT OF REMITTANCES ON DOMESTIC SAVINGS: EVIDENCE FROM TÜRKİYE	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÇELİK

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTELLIGENCE AND INTERNATIONAL RELATIONS March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Prof. Dr. RAMAZAN BİÇER	1	NÖROBİLİM VE İSTİHBARAT: GELECEĞİN OPERASYONEL TEKNİKLERİ	Prof. Dr. Ramazan BİÇER Dr. Eda ALEMDAR
		2	REASONS FOR RELIGIOUS THEMED TERRORISM	Prof. Dr. RAMAZAN BİÇER
		3	DIGITAL DISINFORMATION AND INTERNATIONAL RELATIONS: THE 2024 US PRESIDENTIAL ELECTIONS AND THE DIMENSIONS OF POLITICAL MANIPULATION	Dr. Öğretim Üyesi Gül Seda ACET İNCE
		4	ÇIKARLARIN AYRIŞMASI MI , MEDENİYETLERİN ÇATIŞMASI MI ?	Dr. Seda Gözde TOKATLI
		5	GÖÇ KRİZİ VE MÜLTECİ SORUNUNUN İNSANİ BOYUTTA ANALİZİ	Dr. Seda Gözde TOKATLI
		6	REALISATION OF A BOLD DREAM AT GUNPOINT : UNDERGROUND JEWISH ORGANIZATIONS	Yüksek Lisans Öğrencisi, İREM TABİRLİOĞLU
		7	EUROPEAN ARMY: A BELATED NECESSITY?	Arş. Gör., Özgür YILMAZ
		8	ANALYSING THE AFGHAN PEACE PROCESS IN THE FRAMEWORK OF RIPENESS THEORY	Arş. Gör., Özgür YILMAZ
		9	İNGİLİZ OKULU PERSPEKTİFİNDEN ULUSLARARASI SİSTEM, ULUSLARARASI TOPLUM VE DÜNYA TOPLUMU	Doç.Dr. ABDULLAH TORUN
		10	SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE TÜRKİYE’NİN ÇOK YÖNLÜ DIŞ POLİTİKAYA GEÇİŞİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	Doç Dr. ABDULLAH TORUN

ICSAS 1st International Conference on Public Administration, Politics and Local Government March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Av. Furkan ÇAPOĞLU	1	ADMINISTRATIVE FUNCTIONS OF THE PROVINCIAL COUNCIL AND ITS CONTRIBUTION TO LOCAL GOVERNMENTS	Bilim Uzm. Mehmet YILDIZ Prof. Dr. Erhan GÜMÜŞ Prof. Dr. Ahmet TUNÇ
		2	İDARİ İŞLEM KURAMINDA YOKLUK	AHMET KEMAL KANAT
		3	TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE YÖNETİM PSİKOLOJİSİNİN ETKİNLİĞİ	Av. Furkan ÇAPOĞLU Psk. Mustafa BIYIKOĞLU
		4	TARİHTEN GÜNÜMÜZE YÖNETİM PSİKOLOJİSİ	Av. Furkan ÇAPOĞLU Psk. Mustafa BIYIKOĞLU
		5	Kimlik ve İdeoloji Serüveninde Milli Türk Talebe Birliği	Dr. Öğr. Üyesi İlhan BİLİCİ Sena YILDIRIM
		6	Siyasal Şiddet, Meşrulaştırma ve 1970'ler Türkiye'sinden Yansımalar	Dr. Öğr. Üyesi İlhan BİLİCİ Mustafa Kemal ENTERİLİ

ICSAS 1st International Conference on Public Administration, Politics and Local Government March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Öğr. Gör. Ümit TOPCUOĞLU	1	THE DEMOCRATIC CRISIS CAUSED BY MIGRATION MOBILITY IN ACCESS TO PUBLIC SERVICES IN THE CITY	Lisans Öğrencisi, Zehra DURUKAN Araştırma Görevlisi, Mustafa Gökberk ERTAN
		2	Türkiye’de Acil Sağlık Hizmetlerinin Tarihçesi ve Gelişimi: Dünya ile Kıyaslama	Öğr. Gör. Ümit TOPCUOĞLU
		3	Afet Eğitiminin Toplumsal Faydaları	Öğr. Gör. Ümit TOPCUOĞLU
		4	BEHAVIOR-FOCUSED ENERGY EFFICIENCY FOR SUSTAINABLE CITIES: THE SOCIAL DIMENSION OF URBAN TRANSFORMATION	Doktora Öğrencisi, Melike ÇİÇEK
		5	KENT PARKLARININ KENTSEL FIRSAT EŞİTSİZLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: ERZİNCAN ÖRNEĞİ	Dr. UĞUR GÜLCÜ Doç. Dr. AHMET YAZAR

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON MATHEMATIC March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Doç. Dr. TUĞBA MERT	1	EXAMINING ROUGH IDEALS AND A SURVEY ON EXISTENCE OF LOCAL ROUGH IDEALS	M. Mustafa BEYDAĞI Prof. Dr. İlhan İÇEN Prof. Dr. A. Fatih ÖZCAN
		2	KINEMATICAL APPROACH TO HELICAL TYPE CURVES	Asst. Prof. Dr. ÇAĞLA RAMİS İLGÜZ ESRA ORMAN
		3	AN ALGORITHM FOR THE RECTIFYING CURVES	Asst. Prof. Dr. ÇAĞLA RAMİS İLGÜZ MUSTAFA VARİLCİ
		4	ANALYSIS OF SOLVING AND APPLICATIONS OF SINGULARLY PERTURBED PROBLEMS	Dr. ZELAL TEMEL
		5	PARA-SASAKIAN MANIFOLDS ADMITTING CONFORMAL RICCI SOLITONS	Prof. Dr. MEHMET ATÇEKEN Doç. Dr. TUĞBA MERT
		6	THE LINEARITY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MATHEMATICS AND ART: AN INTERDISCIPLINARY APPROACH	Yüksek Lisans Öğrencisi, Büşra ÖZÇELİK Doç. Dr. Ezgi TOKDİL
		7	Uniqueness Theorem For Inverse Nodal Problem	Dr. Öğr. Üyesi Merve ARSLANTAŞ
		8	GRAY MAP IN THE RING	Master's student, HABIBE RANA KASDAS Asist. Prof. Dr. MUSTAFA OZKAN
		9	FORMATION OF A 32-ELEMENT RING WITH COEFFICIENTS IN AND CYCLIC CODES OVER THE RING	Asist. Prof. Dr. MUSTAFA OZKAN Master's student, HABIBE RANA KASDAS

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARCHITECTURE, LANDSCAPE ARCHITECTURE AND URBAN March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Assoc. Prof. Dr. TUBA NUR OLGUN	1	AN EVALUATION OF THE CONSERVATION-TOURISM RELATIONSHIP IN THE CONTEXT OF TUNCELİ/PERTEK CASTLE	Assoc. Prof. Dr. TUBA NUR OLGUN
		2	THE FICTIONAL BALANCE BETWEEN LEED CERTIFICATION SYSTEM AND LANDSCAPE ARCHITECTURE	Asist.Prof. Dr., Makbulenur ONUR Research Assistant, Dr., Demet Ulku GULPINAR SEKBAN
		3	LEED SCORECARD ANALYSIS FROM A LANDSCAPE ARCHITECTURE PERSPECTIVE	Asist.Prof. Dr., Makbulenur ONUR Research Assistant, Dr., Demet Ulku GULPINAR SEKBAN
		4	EFFECTIVE WEED MANAGEMENT AND SUSTAINABILITY IN LANDSCAPES	Research Assistant, RIDVAN TİK Assoc. Prof. Dr., RAMAZAN GÜRBÜZ Assoc. Prof. Dr., TUNCAY KAYA
		5	RENEWABLE ENERGY SOLUTIONS IN LANDSCAPING 'AGROVOLTAIC SYSTEMS AND THEIR POTENTIAL'	Research Assistant, RIDVAN TİK Assoc. Prof. Dr., TUNCAY KAYA
		6	ANALYZING THE SPATIAL STRUCTURE OF TRADITIONAL RİZE HOUSES WITHIN THE SCOPE OF PROTECTION OF RURAL ARCHITECTURAL HERITAGE	M. Arch. Sedanur BİRİNCİ Prof. Dr. Çiğdem Belgin DİKMEN
		7	EVALUATION OF TRADITIONAL RURAL HOUSES IN RİZE WITHIN THE SCOPE OF SUSTAINABILITY	M. Arch. Sedanur BİRİNCİ Prof. Dr. Çiğdem Belgin DİKMEN

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON PRESCHOOL EDUCATION AND EARLY CHILD DEVELOPMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Öğretim Görevlisi, Betül Kübra ŞAHİN YONCA	1	OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAKIŞ AÇISINDAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM SINIFLARINDA SINIF YÖNETİMİ	Öğretim Görevlisi, Betül Kübra ŞAHİN YONCA
		2	OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE GELİŞİME UYGUN UYGULAMALAR: OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ	Öğretim Görevlisi, Betül Kübra ŞAHİN YONCA
		3	FARKLI YAŞ GRUBUNDAN ÇOCUKLARIN AYNI SINIFTA EĞİTİM ALMALARINA İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİ	Okul Öncesi Öğretmeni, Mizgin AYKUT Prof. Dr., İkbal Tuba ŞAHİN SAK
		4	EFFECT OF PROSOCIAL BEHAVIOR PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON PROBLEM BEHAVIORS AND SELF-REGULATION SKILLS OF 5-6-YEAR-OLD CHILDREN	Dr., Burcu BAĞCI ÇETİN
		5	OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARIN ÇOCUK HAKLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	Doç. Dr. Dervişe AMCA TOKLU Prof. Dr. Filiz ERBAY Prof. Dr. Umut AKÇIL
		6	Investigation of the Relationship Between Adolescents' Popularity Perceptions and Their Interactions with Strangers on the Internet	Yüksek Lisans Öğrencisi Çiğdem SABUNCU Doç. Dr. Yaşar BARUT Prof. Dr. Soner ÇANKAYA
		7	EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILD DEVELOPMENT CANDIDATES' IDENTITY CONSTRUCTION IN SOCIAL MEDIA AND THEIR PERSONAL RESPONSIBILITY LEVELS	Yüksek Lisans Öğrencisi Kübra AKDENİZ Doç. Dr. Yaşar BARUT Prof. Dr. Soner ÇANKAYA
		8	INVESTIGATING THE REALATIONSHIP BETWEEN ARTIFICIAL INTELİGENCE LEVELS AND ARTIFİCİAL INTELLEİGENCE ANXIETY OF PRESCHOOL TEACHER CANDİDATES	Yüksek Lisans Öğrencisi Kübra KELEŞ Doç. Dr. Yaşar BARUT Prof. Dr. Soner ÇANKAYA
		9	THE RELATIONSHIP BETWEEN THE DIGITAL AWARENESS OF MOTHERS WITH CHILDREN AGED 3-6 AND THE PSYCHOSOCIAL BEHAVIOR OF THE CHILD	Yüksek Lisans Öğrencisi Rabia ASLANTAŞ Doç. Dr. Yaşar BARUT Prof. Dr. Soner ÇANKAYA
		10	THE RELATIONSHIP BETWEEN MATERNAL EMPLOYMENT GUILT AND PARENTAL SELF-EFFICACY	Yüksek Lisans Öğrencisi Saime Nur Tomrukçu Doç. Dr. Yaşar BARUT Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

ICSAS 2nd International Conference on Psychological Counseling and Guidance March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Doç. Dr. ÇAĞLA GİRĞİN BÜYÜKBAYRAKTAR Öğr. Gör. Dr. EDA KÖKLÜ BAYRAKCI	1	AN INVESTIGATION OF THE FACTORS AFFECTING THE RESILIENCE OF PARENTS OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS	Esra Dereobalı Doç. Dr. Türkan Yılmaz Irmak
		2	REFLECTIONS OF ROMANTIC RELATIONSHIP BELIEFS AND MARITAL ROLE EXPECTATIONS ON LIFE SATISFACTION	Doç. Dr. ÇAĞLA GİRĞİN BÜYÜKBAYRAKTAR Öğr. Gör. Dr. EDA KÖKLÜ BAYRAKCI
		3	EXAMINING THE RELATIONSHIPS BETWEEN PERFECTIONISM IN ROMANTIC RELATIONSHIPS, IRRATIONAL BELIEFS IN ROMANTIC RELATIONSHIPS, PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND MARITAL ADJUSTMENT	BERRAK ERSAN ALP Assoc. Prof. FULYA TÜRK
		4	İLİŞKİDE KARAR VERME BECERİSİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	BEGÜM UYGUR DOÇ. DR. SEHER MERVE ERUS
		5	İLİŞKİ DOYUMUNUN ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	BURÇİN HAZAL AĞCA DOÇ. DR. SEHER MERVE ERUS

ICSAS 2nd International Conference on Psychological Counseling and Guidance March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Assoc. Prof. Ololade M. Aminu	1	ANALYZING SUCCESS FACTORS OF PLAY-BASED INTERVENTION PROGRAMS FOR CHILDREN WITH DIFFERENT ABILITIES IN TURKEY: A COMPARATIVE EVALUATION	Aylin Yılmaz, Ahmet K. Yıldız, Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Şahin
		2	THE SOCIAL DYNAMICS OF PANDEMICS: A CLINICAL SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF PRECAUTIONS AND RISKS	Dr. Musa Karabulut Mustafa Eryılmaz
		3	TEACHING STRATEGIES AND PREJUDICE TOWARD IMMIGRANT AND DISABLED STUDENTS	Mücahit Yaşar, Dr. Öğr. Gör. Niyazi Gündoğan
		4	STUDENTS' ATTITUDES TOWARD SEEKING PSYCHOLOGICAL HELP	Dr. Öğr. Gör. Nihat Kılıç, YL. Öğr. Nihat Fırat
		5	AN EXPLORATION OF THE QUALITY OF PRIMARY CAREGIVING RELATIONSHIPS BETWEEN ADOLESCENTS ORPHANED THROUGH AIDS AND THEIR GRANDMOTHERS, BASED ON THE NARRATIVES OF STAKEHOLDERS	Dr. Selin Demir, Dr. İsmail Karahan
		6	CHILD ABUSE: EMOTIONAL, PHYSICAL, NEGLECT, SEXUAL AND THE PSYCHOLOGICAL EFFECTS: A CASE SCENARIO IN LAGOS STATE, NIGERIA	Assoc. Prof. Ololade M. Aminu

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON FINANCE and BANKING ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON BUSINESS MANAGEMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Assis. Prof. Dr. Azita Rahmani	1	EXPERT SOLUTIONS TO AFFORDABLE HOUSING FINANCE CHALLENGES IN DEVELOPING ECONOMIES	Michael Johnson, Assis. Prof. Dr. Sarah L. Thompson
		2	THE IMPACT OF DIGITAL INCLUSIVE FINANCE ON THE HIGH-QUALITY DEVELOPMENT OF CHINA'S EXPORT TRADE	Dr. Li Zhang, Dr. Ming Chen
		3	ETHEREUM-BASED SMART CONTRACTS FOR TRADE AND FINANCE	Assoc. Prof. Dr. John Carter
		4	FINANCING-SCHEDULING OPTIMIZATION FOR CONSTRUCTION PROJECTS USING GENETIC ALGORITHMS	John A. Thompson Michael B. Harris Laura D. Evans
		5	FACTORS DETERMINING WOMEN EMPOWERMENT THROUGH MICROFINANCE: AN EMPIRICAL STUDY IN SRI LANKA	A. Perera, S. T. Fernando
		6	MARKET ACCEPTANCE OF A MURABAHA-BASED FINANCE STRUCTURE WITHIN A SOCIAL NETWORK OF NON-ISLAMIC SMALL AND MEDIUM ENTERPRISE OWNERS IN AFRICAN PROCUREMENT	Assis. Prof. Dr. Azita Rahmani
		7	Triangle Challenges of Sustainability at the University Level within the Framework of a Knowledge-Driven Economy and Society	Dr. Petr Novák
		8	STATISTICAL ANALYSIS OF THE IMPACT OF MARITIME TRANSPORT GROSS DOMESTIC PRODUCT ON NIGERIA'S ECONOMY	A. T. Johnson, M. L. Adebayo
		9	THE IMPACT OF JOB-RELATED EMOTIONS ON JOB-RELATED HAPPINESS AMONG FRONTLINE EMPLOYEES IN FINANCIAL FIRMS	John A. Thompson, Sarah L. Bennett

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON FINANCE and BANKING ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON BUSINESS MANAGEMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Assoc. Prof. Dr. Ghasem Ghorbani Rostam	1	CONCEPTUAL APPROACH FOR FLEXIBLE BUSINESS PROCESS MODELING	Dr. Hannelore Peeters Prof. Dr. Alain Vermeulen
		2	ORGANIZATIONAL DECISION MAKING BASED ON BUSINESS INTELLIGENCE	Pejman Hosseinioun, Dr. Rose Shayeghi, Assoc. Prof. Dr. Ghasem Ghorbani Rostam
		3	ON CULTIVATING INTERDISCIPLINARY BUSINESS INTERPRETING TALENTS BASED ON MARKET DEMAND	Aylar Myradova, Serdar Berdimuhamedov
		4	BUSINESS BUYERS' EXPECTATIONS IN BUYER-SELLER ENCOUNTERS	Fatih Yenilmez , Dr. Öğr. Üyesi Sude Biçer
		5	SOA EMBEDDED IN BPM: A HIGH-LEVEL VIEW OF THE OBJECT-ORIENTED PARADIGM	Phd İmran Güner
		6	A SPECIFICATION-BASED APPROACH FOR RETRIEVAL OF REUSABLE BUSINESS COMPONENTS FOR SOFTWARE REUSE	Y1. Öğrencisi Adnan Akçay , Dr. Abdullah Aydın Hisar
		7	IDENTIFYING BUSINESS INCUBATORS BASED ON THEIR REAL ACTIVITIES: EVIDENCE FROM CHINA	Dr. Ping Deng, Assis. Prof. Dr. Wentao Yu
		8	PROCESS-BASED BUSINESS TRANSFORMATION THROUGH SERVICES COMPUTING	Sinnakrishnan Perumal, Dr. Nitish Pandey

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ECONOMICS March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Dr. Baatar Enkhbayar	1	POLITICAL FINANCE IN AFRICA: A CASE STUDY OF ETHIOPIA	John A. Smith, Emily R. Johnson
		2	THE ASSESSMENT OF LOW-CARBON ECONOMY IN JIANGSU, CHINA	Michael Thompson, Sarah Lee
		3	DEVELOPMENT STRATEGY AND TREND ANALYSIS IN THE INFORMATION ECONOMY: INSIGHTS FROM GLOBAL EXPERIENCES APPLIED TO AZERBAIJAN	Farid Məmmədov, Leyla Hüseynova, Elnur Qasimov
		4	ENHANCING INTELLECTUAL CAPITAL TO FOSTER INNOVATION, ENTREPRENEURSHIP, AND SUSTAIN THE KNOWLEDGE ECONOMY	Dr. Baatar Enkhbayar
		5	SUFFICIENCY ECONOMY: A CONTRIBUTION TO ECONOMIC DEVELOPMENT	Assoc. Prof. Dr. Ayesha Khalid
		6	UTILITY ANALYSIS OF API ECONOMY BASED ON MULTI-SIDED PLATFORM MARKETS MODEL	Dr. Claire Moreau
		7	A BALANCED SCORECARD APPROACH FOR EVALUATING STRATEGIC ALIGNMENT OF NATIONAL R&D PROGRAMS IN CREATIVE ECONOMY POLICY	Aylin Əliyeva, Farid Məmmədov, Leyla Hüseynova, Elnur Qasimov, Zəhra Rzayeva
		8	CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR PROMOTING CIRCULAR ECONOMY IN THE CONSTRUCTION SECTOR	I. Petrov, A. Ivanova, D. Sokolov, K. Volkov

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ECONOMICS March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Assis. Prof. Dr. Dupont Vandenberghe	1	DEVELOPING INTELLECTUAL CAPITAL TO ADVANCE INNOVATION AND ENTREPRENEURIAL CAPACITY AND SUSTAIN KNOWLEDGE ECONOMY	Hamid Alalwany, Nabeel A. Koshak Mohammad K. Ibrahim
		2	TERRITORIES' CHALLENGES AND OPPORTUNITIES TO PROMOTE CIRCULAR ECONOMY IN THE BUILDING SECTOR	Cem Güven, Dr. Öğr. Üyesi Beyhan Yiğit, YL. Öğrencisi. Cumhuriyet Ahmedova
		3	BANKING CRISIS AND ECONOMIC EFFECTS OF THE BANKING CRISIS IN NIGERIA	Chinedu Okafor, Amina Bello, Musa Ahmed
		4	TRIANGLE ISSUES OF SUSTAINABILITY AT THE UNIVERSITY LEVEL WITHIN THE CONTEXT OF THE KNOWLEDGE ECONOMY AND SOCIETY	Fariz Aliyev, Assoc. Prof. Dr. Nigar Mammadova
		5	STATISTICAL ANALYSIS OF THE IMPACT OF MARITIME TRANSPORT GROSS DOMESTIC PRODUCT ON BELGIUM'S ECONOMY	Assis. Prof. Dr. Dupont Vandenberghe
		6	A REVIEW ON THE OUTLOOK OF THE CIRCULAR ECONOMY IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY	M. Schneider, L. Weber
		7	THE ROLE OF MULTINATIONAL ENTERPRISES' INVESTMENTS IN ECONOMIC DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF POLAND	M. Kowalski, J. Nowak
		8	ANALYZING THE POTENTIAL OF JOB CREATION BY TAKING THE FIRST STEP TOWARDS CIRCULAR ECONOMY: CASE STUDY OF BRAZIL	M. K. Schmidt, L. Fischer, P. M. Thomas

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Dr. Carlos Mendes, Prof. Mariana Costa, Sofia Oliveira	1	ETHICAL CHALLENGES IN ANTI-DOPING POLICIES: A COMPARATIVE ANALYSIS OF TURKEY AND INTERNATIONAL STANDARDS	Aisha Rahman
		2	MORPHOLOGICAL DIFFERENCES AMONG FEMALE SPRINTERS IN NIGERIA	Chinwe Okafor, Ibrahim Adamu, Fatima Suleiman
		3	LONG-TERM PHYSICAL TRAINING AND ITS INFLUENCE ON SKELETAL DEVELOPMENT IN SOUTH AFRICAN WOMEN	Nomvula Dlamini, Thabo Maseko
		4	EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL ACTIVITY, DIET, AND COGNITIVE AGILITY	Ravi Prakash, Dr. Priya Natarajan
		5	PROMOTING COMMUNITY HEALTH THROUGH SPORTS: A HOLISTIC STRATEGY	Dr. Carlos Mendes, Prof. Mariana Costa, Sofia Oliveira
		6	IMPROVING STUDENT PARTICIPATION IN SWIMMING LESSONS: THE ROLE OF STRUCTURED TEACHING MODELS	Gabriela Fernández
		7	THE INFLUENCE OF ATHLETE SATISFACTION ON TEAM PERFORMANCE: A CASE STUDY FROM CAIRO UNIVERSITY	Omar El-Sayed, Hanaa Mahmoud
		8	THE EFFECTS OF LONGITUDINAL FITNESS TRAINING ON BODY COMPOSITION IN EASTERN EUROPEAN ADOLESCENT BOYS	Dmitry Ivanov, Aneta Kovacs

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Assoc. Prof. Dr. Ricardo M. Vasquez	1	EXPLORING PHYSICAL ACTIVITY BEHAVIOR CHANGE, MOTIVATION, AND PERCEIVED BARRIERS AMONG MEDICAL STUDENTS IN TANZANIA	Dr. Amani Kibwana, Fatima Njoroge
		2	THE ROLE OF CREATIVE HOBBIES IN MENTAL WELL-BEING AMONG NURSING STUDENTS: A STATISTICAL ANALYSIS	Researcher Sofia Mendes
		3	CLINICAL TRAINING EXPERIENCES IN PEDIATRIC WARDS: PERSPECTIVES FROM NURSING STUDENTS	Beatriz Tavares, João Henrique Costa
		4	EFFECTS OF MINDFULNESS TRAINING ON STRESS MANAGEMENT AMONG FIRST-YEAR NURSING STUDENTS	Dr. Ahmed Oumar
		5	DETECTION OF LEGIONELLA PNEUMOPHILA IN HOSPITAL WATER SYSTEMS IN LAGOS, NIGERIA USING PCR METHODS	Daniel C. Adebayo, Zhang Wei, Farid Al-Rashid
		6	IDENTIFYING COVID-19 STRAINS THROUGH BLOOD BIOMARKER ANALYSIS IN ATHLETES	Assoc. Prof. Dr. Ricardo M. Vasquez
		7	PHYSICAL AND METABOLIC CHARACTERISTICS OF ELITE KENYAN LONG-DISTANCE RUNNERS: A PERFORMANCE STUDY	Leonardo J. Ferreira
		8	INVESTIGATING THE EFFECTS OF COOL-WATER IMMERSION ON POST-EXERCISE RECOVERY IN HUMID CLIMATES	Samuel Chukwuma, Laila Hussain, Xinyi Zhou

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Assoc. Prof. Dr. Amina Chikondi	1	FOSTERING PROFESSIONAL IDENTITY DEVELOPMENT IN UNDERGRADUATE NURSING STUDENTS THROUGH EXPERIENTIAL LEARNING	Emma Njeri, Mohammad Faizan, Thandiwe Moyo
		2	ASSESSING DIGITAL HEALTH LITERACY AMONG NURSING STUDENTS: A CASE STUDY FROM UNIVERSITY OF LUSAKA	Kwame Boateng, Assoc. Prof. Dr. Amina Chikondi
		3	PROMOTING PROBLEM-SOLVING AND ADAPTABILITY SKILLS IN NURSING EDUCATION THROUGH CASE-BASED LEARNING	Gabriela Rocha, Carlos Mendes
		4	TRADITIONAL HEALING PRACTICES AND MODERN PAIN MANAGEMENT: IMPLICATIONS FOR PALLIATIVE CARE	Fatima Diallo
		5	THE IMPACT OF SIMULATION-BASED LEARNING ON CLINICAL DECISION-MAKING AMONG NURSING STUDENTS	S. Rahman, J. Wang
		6	INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTO NURSING EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES	Assoc. Prof. Dr. Benjamin Okafor
		7	DEVELOPING MOBILE APPLICATIONS FOR CLINICAL TRAINING IN NURSING: INSIGHTS FROM EDUCATORS	Zhang Min, Halima Yusuf
		8	UTILIZING COMPETENCY-BASED ASSESSMENTS IN MEDICAL-SURGICAL NURSING EDUCATION: A COMPARATIVE ANALYSIS	Sophia Chen, Jin Ho Park, Hassan Idris

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Assist. Prof. Dr. Ahmed Al-Mousa	1	THE ROLE OF CLINICAL PRECEPTORS IN SHAPING UNDERGRADUATE NURSING CURRICULUM	Ayla Pereira, Kofi Mensah
		2	THE IMPACT OF MIDWIFERY EDUCATION ON CLINICAL OUTCOMES	Assis. Prof. Dr. Sara Tan, Dr. James Lee
		3	EFFECTS OF NURSING SERVICES ON THE PHYSICAL WELL-BEING AND BEHAVIORAL PATTERNS OF FEMALE INMATES IN PRISONS	Elena Rodrigues, Fatoumata Diop, Wang Li
		4	TRAITS OF SUCCESSFUL NURSE LEADERSHIP: INSIGHTS FROM WARD NURSES IN SYRIA	Assist. Prof. Dr. Ahmed Al-Mousa
		5	MIDWIFERY AND ITS CONTRIBUTION TO SAFE DELIVERIES IN DEVELOPING COUNTRIES	Lina Zeyad, Khaled Al-Salem
		6	IMPROVING NUTRITIONAL CARE FOR PEDIATRIC CANCER PATIENTS: NURSING INTERVENTIONS	Dr. Laura Oliveira, Dr. Ibrahim Ahmed
		7	IMPACT OF PEER SUPPORT ON PROBLEM-SOLVING SKILLS IN NURSING STUDENTS	Dr. Ahmed Jibril, Prof. Dr. Mei Zhang
		8	EVALUATING NURSING COMPETENCIES IN CLINICAL ENVIRONMENTS: A STUDY OF CAMBODIAN NURSES	Sokha Chea, Nadia Sulaiman

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Assoc. Prof. Dr. Eduardo Silva	1	THE PRACTICAL DELIVERY ROOM EXPERIENCE OF NURSING STUDENTS AT DHOFAR UNIVERSITY	Aisha Al-Harhi, Dr.Salim Al-Balushi
		2	RESILIENCE EVALUATION AMONG PATIENTS WITH CHRONIC KIDNEY DISEASE UNDERGOING DIALYSIS TREATMENT	Joana M. Costa, Ricardo Silva, Helena Marques
		3	PHYSICAL PROPERTIES AND RESISTANT STARCH CONTENT IN RICE FLOUR AFTER A-AMYLASE HYDROLYSIS	Carlos Almeida, Mai Linh Nguyen, Fouad Al-Khoury
		4	MIDWIFERY IN URBAN VERSUS RURAL SETTINGS: A COMPARATIVE STUDY	Phd. Candidate Nora Ahmed, Elias Al-Sabah
		5	MIDWIFERY CARE IN HIGH-RISK PREGNANCIES: A GLOBAL PERSPECTIVE	Dr. Maria Oliveira, Assoc. Prof. Dr. Eduardo Silva
		6	THE ROLE OF MIDWIVES IN POSTPARTUM MENTAL HEALTH SUPPORT	Emma Bennett, Mark Turner
		7	EXPLORING THE ROLE OF MIDWIVES IN BIRTH CONTROL EDUCATION	Dr. Maryam Al-Khalifa, Hana Al-Mansoori

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Dr. Joseph K. Kamau,	1	KNOWLEDGE AND PERCEPTION OF MATERNAL HEALTH CARE AMONG PREGNANT WOMEN IN PUBLIC HOSPITALS IN MAPUTO, MOZAMBIQUE	Carlos M. Fernandes, Lucia P. Andrade, Isabel R. Tavares
		2	CHALLENGES AND MOTIVATIONS IN ACCESSING IMMUNIZATION SERVICES AMONG REFUGEE CAREGIVERS IN ZIMBABWE: A QUALITATIVE ANALYSIS	Patricia T. Moyo, Kwame K. Asante, Prof. Dr. Emmanuel N. Nkrumah, Dr. Joseph K. Kamau, Alexandre D. Nsengiyumva
		3	ENHANCING COLLABORATION IN PALLIATIVE CARE PROVIDERS: INSIGHTS FROM BOTH URBAN AND RURAL AREAS IN NIGERIA	Chinonso I. Okafor, Yemi A. Olufemi, Ruth O. Alade, Akinwale J. Balogun
		4	EXPLORING THE IMPACT OF STRESS AND COPING STRATEGIES AMONG PATIENTS UNDERGOING HEMODIALYSIS IN KENYA	Grace O. Kinyua, Dr. Martin A. Nyambura
		5	EVALUATION OF EVIDENCE-BASED NURSING PRACTICES IN PEDIATRIC DENTAL CARE IN PUBLIC HEALTH SETTINGS	Dr. Regina S. Osei, Dr. Benjamin E. Okoro
		6	ASSESSING THE IMPACT OF HIGH-FIDELITY SIMULATION ON TEAMWORK AND COMMUNICATION AMONG NURSING STUDENTS IN EAST AFRICA	Koffi J. Dufresne, Zainab O. Ajayi, S. Nambiro, Dr. Sheila M. Nyongo
		7	THE ROLE OF COMPLEMENTARY THERAPIES IN PEDIATRIC ONCOLOGY TREATMENT: A STUDY ON THE INTEGRATION OF YOGA	Dr. Solomon J. Okonkwo

ICSAS 2nd International Conference on Psychological Counseling and Guidance March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 11	Dr. Maria Gallo, Prof. Dr. Luca Bianchi,	1	SOCIO DEMOGRAPHIC CORRELATES OF POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER AMONG YOUTH UNDERGOING DOMESTIC VIOLENCE IN EUROPEAN CONTEXTS	Laurent Dupont, Sofia Hernandez
		2	SOCIOLOGY PERSPECTIVE ON EMOTIONAL MALTREATMENT: RETROSPECTIVE CASE STUDY IN A JAPANESE ELEMENTARY SCHOOL	Dr. Maria Gallo, Prof. Dr. Luca Bianchi,
		3	THE IMPACT OF ERIC TRANSFERENCE ON THE DURABILITY OF PSYCHOANALYTIC TREATMENT: AN EXPLORATORY CASE STUDY	Sara Romano, Dr. Lukas Schmidt
		4	THE IMPACT OF THE BUILT ENVIRONMENT ON CHILDREN: ENVIRONMENTAL PERCEPTIONS OF DEPRIVED CHILDREN IN EUROPEAN SLUMS	Elias Becker, Clara Fernández, Nia Thomsen
		5	ASSOCIATION BETWEEN ADHD MEDICATION, CANNABIS, NICOTINE USE, MENTAL DISTRESS, AND OTHER PSYCHOACTIVE SUBSTANCES	Luca Bergamini, Assoc. Prof. Dr. Maria De Luca, Anna Fischer, Dr. Jeanette Nadeau
		6	ADDRESSING GLOBAL TRAUMA: SOMATIC INTERVENTIONS IN PTSD TREATMENT AND CLINICIAN BURNOUT PREVENTION	Marie Dupont, Johannes Fischer, Lucia Moretti

ICSAS 2nd International Conference on Psychological Counseling and Guidance March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 7 Mart / March 7, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 12	Dr. Zola Moyo	1	CORRELATION BETWEEN MEANING IN LIFE AND ACADEMIC PERFORMANCE IN AFRICAN COLLEGE STUDENTS	Amina N'Diaye, Kwame Agyemang, Dr. Zola Moyo
		2	IMPROVING DECISION SUPPORT FOR ORGAN TRANSPLANT	A. M. Ndlovu, P. L. Dlamini, T. O. Adeyemi, J. C. Mbatha, S. S. Nkosi, B. E. Chukwu
		3	LOVE AND MONEY: SOCIETAL ATTITUDES TOWARD INCOME DISPARITIES IN AGE-GAP RELATIONSHIPS	Kwame A. Asante Ngozi O. Okafor Tendai M. Chirwa
		4	EFFECTS OF GRATITUDE PRACTICE ON RELATIONSHIP SATISFACTION AND THE ROLE OF PERCEIVED SUPERIORITY	Kwame Mensah, Amina Ndlovu, Temba Dube
		5	MINDFULNESS-BASED STRESS REDUCTION FOR ENHANCING SELF-ESTEEM AND WELL-BEING: THE CRITICAL ROLE OF CONTINGENT SELF-ESTEEM IN PREDICTING WELL-BEING COMPARED TO EXPLICIT SELF-ESTEEM	Amina Diouf, Kwame Nkrumah Thandiwe Mbatha
		6	SUICIDE WRONGFUL DEATH: STANDARD OF CARE PROBLEMS INVOLVING THE INACCURATE DISCERNMENT OF LETHAL RISK WHEN FOCUSING ON THE ELICITATION OF SUICIDE IDEATION	Jin Wei Li, Yu Hang Zhang, Aiko Tanaka
		7	EXPERIENCES AND IMPACT OF ATTACHMENT AMONG WOMEN WITH INSECURE ATTACHMENT IN COHABITATION: IMPLICATIONS FOR THERAPEUTIC PRACTICE	Nur Aisyah Sari, Rina Puspitasari, Andi Muhammad Haris
		8	CULTURAL PRACTICES AS A COPING MEASURE FOR WOMEN WHO TERMINATED A PREGNANCY IN ADOLESCENCE: A QUALITATIVE STUDY	Phd. Nina P. Wijaya Prof. Dr. Rina H. Putri
		9	HELPING OTHERS AND YOUTH MENTAL HEALTH: A QUALITATIVE STUDY EXPLORING PERSPECTIVES OF YOUTH ENGAGING IN PROSOCIAL ACTIVITIES	Ayesha Tanaka, Rajiv Kumar, Mei Ling Zhao

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON HEALTH MANAGEMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Düha KOÇ	1	ÇOCUK SAĞLIĞI POLİTİKALARI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN VOSVIEWER İLE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	Arş. Gör. Osman ŞAHMAN Arş. Gör. Dr. Semih ISLİCİK
		2	The Impact of Electronic Health Records on Nursing Management	Öğr. Gör. Dr. Emine ERSÖZLÜ
		3	Digitalization in Nursing Management: Technological Innovations and Challenges	Öğr. Gör. Dr. Emine ERSÖZLÜ
		4	Türkiye ve Dünya Genelinde Paramedik Eğitimi ve Lisans Programları	Öğr. Gör. Ümit TOPCUOĞLU
		5	TOPLUMDA İLK YARDIM EĞİTİMİNİN FAYDALARI	Öğr. Gör. Ümit TOPCUOĞLU
		6	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA	Prof. Dr. Yunus Emre ÖZTÜRK Birgül Sena IŞIK
		7	DİGİTALİZATİON and ITS EFFECTS ON REDUCİNG CARBON FOOTPRINT	Prof. Dr. YUNUS EMRE ÖZTÜRK Yüksek Lisans Öğrencisi, AYŞE KEMER
		8	COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ (CBS) İLE 112 AMBULANS ROTALAMA VE ACİL MÜDAHALE OPTİMİZASYONU	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Düha KOÇ
		9	SAĞLIK BİLİŞİMİ KULLANARAK ACİL DURUM YÖNETİMİNDE HATA AZALTMA STRATEJİLERİ	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Düha KOÇ

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL WORK ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIOLOGY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	PROF. DR. OGUZHAN ZENGİN	1	A BIBLIOGRAPHIC REVIEW OF POSTGRADUATE THESES ON POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER	Doktorant, MAHMUT SAMİ KÖKTAŞ
		2	ENSURING HEALTHY LIVES AND PROMOTING WELL-BEING FOR ALL IN TURKEY: ALIGNING WITH THE 2030 AGENDA FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	PROF. DR. OGUZHAN ZENGİN
		3	FROM EDUCATION TO EMPLOYMENT: EXPLORING TURKEY'S PROGRESS TOWARD GENDER EQUALITY	PROF. DR. OGUZHAN ZENGİN
		4	MEDICAL SOCIAL SERVICE PRACTICES FOR CANCER PATIENTS AND THEIR RELATIVES ONCOLOGICAL SOCIAL SERVICE	Asst. Prof., İhsan KUTLU Graduate student, Fatma Sude UZUN
		5	THE SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF HONOR AND CUSTOM KILLING IN TURKEY	Dr. ZEYNEP ŞENTÜRK DIZMAN
		6	DARK TOURISM: SOCIOLOGICAL REFLECTIONS OF DEATH AND SUFFERING	Doktora Öğrencisi Ayşe KÖSE ŞİRİN
		7	ORMAN YANGINLARININ KIRSAL YAPIYA ETKİLERİ ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME	Doktor Öğretim Üyesi, ÜMMÜ BULUT KESKİN
		8	ÜNİVERSİTE-MEKAN İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA ÜNİVERSİTELERİN DÖNÜŞTÜRÜDÜĞÜ KIRSAL ALANLAR	Doktor Öğretim Üyesi, ÜMMÜ BULUT KESKİN

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Doç.Dr., ŞAHİN İNANÇ	1	DEVELOPMENT OF TIME SERIES BASED CALL COUNT PREDICTION MODELS FOR CALL CENTERS OF ELECTRONIC PAYMENT AND MONEY INSTITUTIONS	Hasan Hüseyin Yurdağül Zehra Sude Sarı Şule Yeşilyurt Ceren Ulus M. Fatih Akay
		2	DELIVERY TIME PREDICTION FOR THE E-COMMERCE SECTOR	Batuhan Taşkapı Hasan Hüseyin Yurdağül Zehra Sude Sarı Ceren Ulus M. Fatih Akay
		3	ENERJİ YÖNETİMİNDE PARÇACIK SÜRÜ OPTİMİZASONU UYGULAMASI	Dr.ONUR MESUT ŞENARAS Doç.Dr., ŞAHİN İNANÇ Prof.Dr., ARZU EREN ŞENARAS
		4	LOJİSTİK YÖNETİMİ İÇİN YAPAY ARI KOLONİSİ OPTİMİZASYONU UYGULAMASI	Dr.ONUR MESUT ŞENARAS Doç.Dr., ŞAHİN İNANÇ Prof.Dr., ARZU EREN ŞENARAS
		5	HUMAN RESOURCES IN THE METAVERSE: A QUALITATIVE STUDY ON RECRUITMENT THROUGH VIRTUAL REALITY	J. Tğm. Dr. Ahmet SARNIÇ
		6	ULTRA DÜŞÜK GÜÇLÜ IOT CİHAZLAR İÇİN GERÇEK ZAMANLI İŞLETİM SİSTEMİ TASARIMI VE GELİŞTİRİLMESİ	Mekatronik Mühendisi,ERTAN ARAS Doç. Dr.,DİLŞAD ENGİN
		7	Deep Learning for Fracture Detection: Achieving High Precision and Sensitivity Across Multi-Region X-ray Images	Dr. Refika Sultan DOĞAN Dr. Rukiye Nur KAÇMAZ
		8	DEVELOPMENT OF A RULE-BASED SELLER CLUSTERING SYSTEM	Muhammed Kesici Oğuzhan Mangır Tuğçe Dinç Ceren ULUS M. Fatih AKAY
		9	BIST 100 PRICE PREDICTION WITH GRU	Asst. Prof. İlkay Sibel KERVANCI Asst. Prof. Gözde ÖZSERT YİĞİT
		10	ADRESSING IMBALANCE IN DRUG-TARGET INTERACTION PREDICTION WITH HYBRID FEATURE REDUCTION AND DATA AUGMENTATION STRATEGIES	Asst. Prof. Dr., Gözde ÖZSERT YİĞİT Asst. Prof. Dr., İlkay Sibel KERVANCI

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Dr. Öğr. Üyesi, EMİNE SEÇİL KARAMUKLU	1	Investigation of The Compatibility of Primary School English Course Learning Outcomes with Other Courses in Terms of Social Emotional Learning	Selver TUNA Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN
		2	İLKOKUL TÜRKÇE, HAYAT BİLGİSİ, SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARININ SORUMLULUK DEĞERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ	Dr. Öğr. Üyesi, Zekiye ÇAĞIMLAR Uzman Öğretmen, İNCİ YAŞAR
		3	İLKOKUL FEN BİLİMLERİ VE MATEMATİK DERS KİTAPLARININ SORUMLULUK DEĞERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ	Dr. Öğr. Üyesi, Zekiye ÇAĞIMLAR Uzman Öğretmen, İNCİ YAŞAR
		4	ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK LİSELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	Dr. Öğr. Üyesi, EMİNE SEÇİL KARAMUKLU
		5	PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME UYGULAMALARINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI	Dr. Öğr. Üyesi, EMİNE SEÇİL KARAMUKLU
		6	THE IMPORTANCE OF R&D AND EDUCATION STUDIES IN INCREASING CLIMATE CHANGE AWARENESS	Expert Ecologist Bedirhan EKER Associate Professor Yasin ÜNAL

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Doç. Dr. SİBEL ADAR CAN	1	ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK OKURYAZARLIĞI ETKİNLİKLERİNİ GERÇEKLEŞTİRME DURUMLARININ İNCELENMESİ	Yüksek Lisans Öğrencisi, İREM BAŞAĞAÇ Prof. Dr., KÜRŞAT YENİLMEZ
		2	ARCHETYPES: A JOURNEY INTO THE DEPTHS OF THE HUMAN PSYCHE	Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade
		3	Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Ortaokul Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Mısra Çiftçi Dr. Öğr. Üyesi, Çağla Çelimli
		4	HASTA VE YAŞLI BAKIM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK EĞİTİM PROGRAMI İÇİN BİR İHTİYAÇ ANALİZİ	Yüksek Lisans Öğrencisi, MUSTAFA ÖZTÜRK Dr. Öğr. Üyesi BURHAN ÜZÜM
		5	A CASE STUDY BASED ON DIGITAL LITERACY LEVELS OF EFL LEARNERS IN TURKEY: WHAT ARE THEIR PERCEPTIONS?	Assist. Prof. HALENUR OCAKTAN ÇELİKTÜRK
		6	YOUR DIFFERENCE/AWARENESS CREATING A SUSTAINABLE WORLD WITH CREATIVE DRAMA	Assist. Prof. Dr., GÜLİZ ŞAHİN Undergraduate Student, ESRA KARAAL Undergraduate Student, AZRA MAÇÇA
		7	AN EVALUATION ON THE COMPETENCIES OF CLASSROOM TEACHER CANDIDATES IN VISUAL ARTS TEACHING COURSE	Doç. Dr. SİBEL ADAR CAN
		8		

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Dr. Öğr. Üyesi Fatih ŞAHİN	1	Over Kanseri ve Ebelik: Tespit, Danışmanlık ve Bütünsel Destek	AYSEL KURUOĞLU YASEMİN HAMLACI BAŞKAYA
		2	THE USE OF ARTİFİCİAL İNTELLİGENCE İN ASSISTED REPRODUCTİVE TECHNOLOGİES	Ebe (Tezli Yüksek Lisans Öğrenci), Aşenur YETİM Arş. Gör. Dr., Fatma YILDIRIM Prof. Dr., Nuriye BÜYÜKKAYACI DUMAN
		3	A Solution-Oriented Approach in Psychiatric Nursing	Dr. Öğr. Üyesi Fatih ŞAHİN
		4	SAĞLIK ÇALIŞANLARININ YAŞADIĞI İŞ STRESİNİN SİGARA İÇME ARZUSUNA ETKİSİ	Yüksek Lisans Öğr. Havvanur GÜNEŞ Yüksek Lisans Öğr. Fatma Nur DALBOY Doç. Dr. Yasemin HAMLACI BAŞKAYA
		5	EBEVEYNLERİN ATEŞ YÖNETİMİ TERCİHLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	Doç. Dr. Funda KARDAŞ ÖZDEMİR Arş. Gör. Melis Can KESGİN GÜNGÖR
		6	SÜNNET OLAN ÇOCUKLARDA DİKKAT DAĞITMA TEKNİKLERİNİ KULLANAN RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	Arş. Gör. Melis Can KESGİN GÜNGÖR Doç. Dr. Funda KARDAŞ ÖZDEMİR
		7	İNVESTIGATION OF WOMEN’S HEALTH LITERACY AND HEALTH BELIEFS ABOUT HUMAN PAPİLLOMA VIRUS AND VACCINE: A CROSS-SECTIONAL DESCRIPTIVE STUDY	Hemşire, JANIL ALANUR HAKİM Dr. Öğretim Üyesi ASLI KARAKUŞ SELÇUK

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Doç.Dr.Hafize ÖZDEMİR ALKANAT	1	Maintaining Secure Attachment in Neonatal Intensive Care Unit	Melis İLBASAN Doç. Dr. Handan ÖZCAN
		2	Is Consumption a Risk in Maintaining Fertility?	Melis İLBASAN Doç. Dr. Handan ÖZCAN
		3	SİRKADYEN RİTMİN BOZULMASI VE KRONOTİPİN SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ	Doç.Dr.Hafize ÖZDEMİR ALKANAT
		4	SİRKADYEN RİTİM VE KRONOKEMOTERAPİ ÜZERİNE HEMŞİRELİK NOTLARI	Doç.Dr.Hafize ÖZDEMİR ALKANAT
		5	Is Unsafe Sexual Activity a Risk in the Maintenance of Fertility?	Gülbanu GÜMÜŞOK, Doç. Dr. Handan ÖZCAN
		6	Effects of Endocrine Disruptors on Fertility	Gülbanu GÜMÜŞOK, Doç. Dr. Handan ÖZCAN
		7	MASSAGE TECHNIQUES USED TO REDUCE LABOR PAIN	Assistant Professor, Sebahat Hüseyinoğlu Graduate Student, Sevda Elkatmış
		8	THE POWER OF ART THERAPY IN PREGNANCY, CHILDBIRTH AND POSTPARTUM	Dr. Öğr. Üyesi, Sebahat HÜSEYİNOĞLU Arş. Gör. Kübra Nur KILIÇ Arş. Gör. Begüm CAN Doç. Dr. Reyhan AYDIN DOĞAN

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON NURSING, MIDWIFERY AND HEALTH SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Asst. Prof. Dr., LÜTFİYE NUR UZUN	1	THE IMPORTANCE OF FAMILY-CENTERED CARE IN CHILDREN WITH CHRONIC ILLNESS	Hemşire Nihat GÜNEŞ Dr. Öğr. Üyesi Veysel CAN Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BULDUK
		2	BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESES ON STREET CHILDREN	Hemşire Nihat GÜNEŞ Dr. Öğr. Üyesi Veysel CAN Dr. Öğr. Üyesi Mehmet BULDUK
		3	Sleep Hygiene During Pregnancy	Nezaket TARHAN Doç. Dr. Handan ÖZCAN
		4	Nursing and Midwifery Interventions in Ovarian Hyperstimulation Syndrome	Nezaket TARHAN Doç. Dr. Handan ÖZCAN
		5	EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSING STUDENTS' CAREER CHOICES AND GENDER ROLES PERCEPTIONS	Damla ŞAHİN Assist. Prof. Dr Bahar ÇOLAK
		6	CODING EMOTIONS: ARTIFICIAL INTELLIGENCE, NURSING AND MASLOW'S PYRAMID OF NEEDS	Asst. Prof. Dr., LÜTFİYE NUR UZUN
		7	The Relationship Between Post Traumas, Psychosocial Difficulties, Quality of Life and Sleep Status of Children Diagnosed with Secondary Enuresis After Earthquake	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin DÜKEN
		8	COMPLICATIONS AND MANAGEMENT OF ABDOMİNAL TRAUMA İN PREGNANCY	Yüksek Lisans Öğrencisi Ebe, Merve KAYA Doç. Dr. Yasemin Hamlacı Başkaya

ICAFVP 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Assist. Prof. Dr. N. MEZİYET DİLEK	1	TARIMSAL ÜRETİMDE ENERJİ YÖNETİMİNDE YENİLENEBİLİR ENERJİ TEKNOLOJİLERİNİN ÖNEMİ	Prof.Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK Dr. Hasan Kaan KÜÇÜKERDEM
		2	SERA İKLİMLENDİRME İÇİN GÜNEŞ ENERJİSİ DESTEKLİ ISI POMPASI KULLANIMI	Prof.Dr. Hasan Hüseyin ÖZTÜRK Dr. Hasan Kaan KÜÇÜKERDEM
		3	ÇİLEK YETİŞTİRİCİLİĞİNDE RİZOBAKTERİ VE VİNAS UYGULAMALARININ GELİŞME VE VERİM ÜZERİNE ETKİLERİ	Neslihan TOPAL Prof. Dr. Ahmet EŞİTKEN
		4	CEVİZ KABUĞUNUN KOH VE İLE KİMYASAL AKTİVASYONU SONUCU ELDE EDİLEN AKTİF KARBONUN KARAKTERİZASYONU	Prof. Dr. ESRA ALTINTIĞ Dr. BİRSEN SARICI
		5	METİLEN MAVİSİNİN MANYETİK AKTİF KARBON İLE GİDERİMİNİN İNCELENMESİ	Prof. Dr. ESRA ALTINTIĞ Dr. BİRSEN SARICI
			İĞDIR OVASI'NDA BULUNAN ARAZİLERİN SULAMA SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve KAPALI SULAMA SİSTEMİNE GEÇİLMESİ İMKANLARININ ARAŞTIRILMASI	Ziraat Mühendisi, Mehmet Fatih ÇELEBİ
		6	ANTHOCYANNINS AND THE USE OF ANTHOCYANNINS AS FOOD COLOURANTS	Dr. Fatmagül Hamzaoğlu
		7	USE OF COLD PLASMA TECHNIQUE IN FOOD TECHNOLOGY	Assoc. Prof. KUBRA UNAL Assist. Prof. Dr. N. MEZİYET DİLEK
		8	MARINATION PROCESS IN MEAT TECHNOLOGY: OBJECTIVES AND EFFECTS	Assist. Prof. Dr. N. MEZİYET DİLEK
		9	GIDA İŞLEMEDE 3D BASKI TEKNOLOJİSİNE GENEL BAKIŞ	Doç. Dr. Emine NAKİLCİOĞLU Gizem TİRYAKİ
8	KAHVE TELVESİNİN GIDA SANAYİSİ ALANINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	Gizem TİRYAKİ Doç. Dr. Emine NAKİLCİOĞLU		

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIOLOGY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Dr. Carolina Reyes Assoc. Prof. Dr. Jeanette Mbala	1	THE EVOLUTION OF MIDWIFERY PRACTICES: CULTURAL AND MEDICAL PERSPECTIVES FROM TURKEY AND SOUTH AFRICA	Dr. Aylin Demir
		2	INTEGRATING TRADITIONAL AND MODERN MIDWIFERY: A COMPARATIVE STUDY IN INDONESIA AND KENYA	Dr. Siti Rahmawati Dr. Akinyi Njoroge
		3	ASSESSING THE IMPACT OF MIDWIFERY EDUCATION ON MATERNAL AND NEONATAL OUTCOMES IN BANGLADESH AND GHANA	Dr. Farida Chowdhury Dr. Kwame Boateng
		4	THE ROLE OF MIDWIVES IN COMBATING MATERNAL MORTALITY: LESSONS FROM BRAZIL AND UGANDA	Dr. Maria Oliveira Dr. Grace Nakato
		5	MIDWIFERY AND COMMUNITY HEALTH: EMPOWERING WOMEN THROUGH HOLISTIC CARE IN VIETNAM AND ETHIOPIA	Mekdes Tesfaye Linh Tran
		6	TECHNOLOGICAL ADVANCEMENTS IN MIDWIFERY: THE IMPACT OF TELEHEALTH IN RURAL AREAS OF THE PHILIPPINES AND TANZANIA	Dr. Angelica Dela Cruz Dr. Juma Mwinyi
		7	EXPLORING MIDWIFERY POLICY AND PRACTICE: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN MALAYSIA AND ZAMBIA	Noor Hidayah Dr. Bwalya Chisanga
		8	MIDWIFERY INTERVENTIONS FOR HIGH-RISK PREGNANCIES: STRATEGIES FROM MOROCCO AND INDIA	Dr. Salma El Idrissi
		9	THE IMPACT OF MIDWIFERY-LED BIRTH CENTERS ON MATERNAL SATISFACTION: CASE STUDIES FROM MEXICO AND CAMEROON	Dr. Carolina Reyes Assoc. Prof. Dr. Jeanette Mbala

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL WORK March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:00 – 13:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 11	Assoc. Prof. Dr. Natasha Ivanova	1	IMPROVING MATERNAL HEALTH THROUGH MIDWIFERY-LED CARE MODELS: A GLOBAL PERSPECTIVE	Aisha Al-Harthy Dr. Fatima Ibrahim Dr. Elena Petrova
		2	THE ROLE OF MIDWIVES IN PREVENTING POSTPARTUM DEPRESSION: A QUALITATIVE STUDY	Dr. Nawal Al-Mazroui Assis. Prof. Dr. Layla Abdullahi
		3	INTEGRATING TRADITIONAL MIDWIFERY PRACTICES INTO MODERN MATERNAL CARE IN SUB-SAHARAN AFRICA	Esther Mwangi Dr. Safiya Hassan
		4	MIDWIFERY EDUCATION AND SKILL DEVELOPMENT: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN THE MIDDLE EAST	Dr. Laila Al-Kindi Mohammed Al-Farsi
		5	TECHNOLOGY-ASSISTED MIDWIFERY: TELEHEALTH SOLUTIONS FOR REMOTE MATERNAL CARE	Assoc. Prof. Dr. Natasha Ivanova
		6	MATERNAL HEALTH DISPARITIES AMONG MIGRANT WOMEN: THE ROLE OF MIDWIFERY SERVICES	Phd. Candidate Maria Fernández
		7	THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF INTERVENTION RESEARCH IN SOCIAL WORK	Prof. Dr. João Henrique Silva
		8	MIDWIFERY INTERVENTIONS IN REDUCING CESAREAN SECTION RATES: A SYSTEMATIC REVIEW	Msc. Sara Abdulwahab

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTELLIGENCE AND INTERNATIONAL RELATIONS March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Prof. Dr. Anna Dubois, Dr. Sofia Rossi	1	FEDERALISM AND INTERNATIONAL AFFAIRS: THE ROLE OF SUB-STATE GOVERNMENTS IN EUROPEAN COUNTRIES	Olivier Durand Jan Kowalski
		2	KOREA AND JAPAN ECONOMIC RELATIONS: AN ANALYSIS THROUGH THE WORLD TRADE ORGANIZATION	Emilie L. Dufresne, Matteo P. Costa
		3	SELF-PERCEIVED EMPLOYABILITY OF INTERNATIONAL RELATIONS STUDENTS IN EUROPEAN UNIVERSITIES	Dr. Julian Andersson, Prof. Dr. Claire Dubois
		4	THE ROLE OF EUROPEAN COUNTRIES IN RESOLVING THE RELIGIOUS CONFLICTS IN CENTRAL ASIA	Prof. Dr. Anna Dubois, Dr. Sofia Rossi
		5	PUBLIC RELATIONS FOR THE FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE IN AFRICAN UNIVERSITIES	Adebayo Olumide, Chipo Ndlovu, Kwame Amankwah
		6	CHILEAN BUSINESS ORIENTALISM: THE ROLE OF NON-STATE ACTORS IN THE FRAME OF ASYMMETRIC BILATERAL RELATIONS	Kwame Osei Amina N'Diaye
		7	ECONOMIC GROWTH RELATIONS TO DOMESTIC AND INTERNATIONAL AIR PASSENGER TRANSPORT IN AFRICA	Kwame Nkrumah, Amina Binta, Julius Ochieng, Zanele Moyo
		8	HORIZONTAL DIMENSION OF CONSTITUTIONAL SOCIAL RIGHTS	Amina Oumarou, Thabo Mokoena, Nana Adomah
		9		

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INTELLIGENCE AND INTERNATIONAL RELATIONS March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Assoc. Prof. Dr. Fatima Zohra Benkhedda	1	OPERATION STRATEGY AND PUBLIC RELATIONS TRENDS FOR PUBLIC RELATIONS STRATEGIES DEVELOPMENT IN AFRICA	Kwame O. Adom, Nia A. Kwesi
		2	APPLICATION ASPECTS OF PUBLIC RELATIONS BY NONPROFIT ORGANIZATIONS: A CASE STUDY OF THE MIDDLE EAST	Omar Al-Mansouri, Leila Kassem, Tariq Abdullah
		3	APPLICATION'S ASPECTS OF PUBLIC RELATIONS BY NONPROFIT ORGANIZATIONS. CASE STUDY MIDDLE EAST	Omar Al-Sabah, Layla Al-Dosari, Khaled Al-Farouq
		4	THE IDEA OF INTERNATIONAL CRIMINAL JUSTICE IN THE FUNCTION OF PROSECUTION OF INTERNATIONAL CRIMES	Omar Al-Mansoori, Aisha Al-Hashimi
		5	AN EFFICIENT MULTI JOIN ALGORITHM UTILIZING A LATTICE OF DOUBLE INDICES	D. Ahmad R. Al-Hassan, Assis. Prof. Dr. Nadia B. Al-Sayed
		6	EXPLORING THE PROFESSIONAL COMPETENCY CONTENTS FOR INTERNATIONAL MARKETERS IN THE MIDDLE EAST	Mohammad Al-Fahad, Dr. Ali Al-Hassan
		7	THE ROLE OF MIDDLE EASTERN COUNTRIES IN THE UNIFICATION OF COLLISION OF LAW IN INTERNATIONAL TRADE	A. Al-Mansouri, N. Al-Jaber
		8	EXTENDING THE CONCEPTUAL NEIGHBORHOOD GRAPH OF THE RELATIONS FOR THE SEMANTIC ADAPTATION OF MULTIMEDIA DOCUMENTS	Ahmed Al-Mansouri, Assoc. Prof. Dr. Fatima Zohra Benkhedda

ICSAS 1st International Conference on Public Administration, Politics and Local Government March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Assoc. Prof. Dr. Kwame Ndlovu	1	PUBLIC SERVICE ETHICS IN THE MIDDLE EAST: AN EMPIRICAL STUDY	Omar Al-Mansouri Leila Al-Farsi Tariq Al-Hashmi
		2	DISTINCTIVE FEATURES OF LEGAL RELATIONS IN THE AREA OF SUBSOIL USE, RENEWAL AND PROTECTION IN THE MIDDLE EAST	F. Al-Mohammad, L. Al-Saleh, R. Al-Hassan
		3	THE CONCEPT AND PRACTICE OF GOOD GOVERNANCE IN AFRICA	Assoc. Prof. Dr. Kwame Ndlovu Dr. Fatima Diallo
		4	A FRAMEWORK FOR KNOWLEDGE MANAGEMENT APPLICATION IN PUBLIC ORGANIZATIONS IN AFRICA	Dr. Kwame Mensah, Dr. Amina Ouedraogo
		5	E-GOVERNMENT, DIGITAL TRANSFORMATION, AND THE ONE BELT ONE ROAD INITIATIVE: AFRICA'S OPPORTUNITY	Dr. Amina Coulibaly
		6	CONCEPTUALIZING PRIORITIES IN THE DYNAMICS OF PUBLIC ADMINISTRATION CONTEMPORARY REFORMS	Kwame Osei Fatima Mbatha Amina Diallo Thabo Ndlovu
		7	THE IMPLEMENTATION OF MANDATORY ELECTRONIC DOCUMENT EXCHANGE IN PUBLIC ADMINISTRATION: EXPECTATIONS VERSUS REALITY	Dr. Samuel Njoroge Dr. Amina Diallo
		8	UTILIZING KNOWLEDGE MANAGEMENT TO FOSTER A KNOWLEDGE SOCIETY THROUGH E-GOVERNMENT SERVICES IN AFRICAN NATIONS	Dr. Samuel Njoroge Dr. Aisha Abubakar

ICSAS 1st International Conference on Public Administration, Politics and Local Government March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Adebayo Okonkwo	1	ANALYSIS OF THE EVOLUTION OF IN-SERVICE TRAINING IN PUBLIC ADMINISTRATION: FROM PERSONNEL MANAGEMENT TO HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT	Dr. Wei-Lun Zhang Dr. Noriko Tanaka
		2	ENHANCING ACCOUNTABILITY IN THE PUBLIC SECTOR: LESSONS FROM A CORRUPTION CASE IN NIGERIA	Adebayo Okonkwo
		3	EVALUATION OF MEDICATION ADMINISTRATION PROCESS IN A PAEDIATRIC WARD	Hiroshi Takahashi Mei Lin Zhang Joon-Soo Park Nguyen Thanh Binh
		4	IMPLEMENTING COLLABORATIVE BUSINESS PROCESSES TO MITIGATE INFORMATION LOSS IN PUBLIC ADMINISTRATION	H. Nakamura S. Liang, K. Tham
		5	A LEGAL OPINION ON MITIGATION AND ADAPTATION AIR POLLUTION STRATEGIES FOR LOCAL GOVERNMENTS IN EAST ASIA	Hiroshi Tanaka Mei Lin Zhang
		6	FROM SEPARATISM TO COALITION: VARIANTS IN LANGUAGE POLITICS AND LEADERSHIP PATTERN IN DRAVIDIAN MOVEMENT	Takeshi Yamamoto Li Wei Min Ji
		7	HOW DO POLITICIANS RECOVER THEIR COSTS? THE POLITICAL ECONOMY OF REPRESENTATIVE DEMOCRACY IN ASIAN POLITICS	Mei Ling Zhao Rajiv Kumar
		8	THE ROLE OF REGIONAL CONCEPTS IN PUBLIC POLICY: A STUDY ON THE SOUTH ASIAN CONTEXT	Rajeev Kumar Mei Li Zhang, Amira K. Sulaiman
		9	CONTROLLING YOUTHS' PARTICIPATION IN POLITICS IN YANGON: A CONSTRUCTIVE INCLUSIVENESS FOR GOOD GOVERNANCE IN MYANMAR	Aung Kyaw Zin Mai Thein Lwin

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON MATHEMATIC March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Assis .Prof. Dr. Yumi Tanaka	1	FINITE-SUM OPTIMIZATION: ADAPTIVITY TO SMOOTHNESS AND LOOPLESS VARIANCE REDUCTION	Sungmin Park Dr. Jiawei Zhang
		2	A MODEL OF A NON-EXPANDING UNIVERSE DRIVEN BY THE VACUUM SPACE PROPERTIES	Ryuji Takahashi Ahmed Al-Farsi Zhang Wei
		3	GENERALIZATION OF TSALLIS ENTROPY THROUGH Q-DEFORMED ARITHMETIC	A. P. Kundu R. J. Singh S. M. Patel T. H. Zhou
		4	ESTIMATION OF FUNCTIONAL RESPONSE MODEL USING SUPERVISED FUNCTIONAL PRINCIPAL COMPONENT ANALYSIS	Haruto Kobayashi Assis .Prof. Dr. Yumi Tanaka
		5	CLOSED-FORM SOLUTION OF SECOND ORDER LINEAR ORDINARY DIFFERENTIAL EQUATIONS	Ahmed Hassan Assoc. Prof. Dr. Layla Abdallah
		6	ECONOMIC FORECASTING MODEL IN PRACTICE USING REGRESSION ANALYSIS: THE RELATIONSHIP BETWEEN PRICE, DOMESTIC OUTPUT, GROSS NATIONAL PRODUCT, AND TREND VARIABLES IN OIL PRODUCTION	Kwame Adom, Amina Osei, Dr. Kofi Baidoo
		7	OPTIMIZING SPATIAL INTERPOLATION USING A MULTI-LAYER INVERSE DISTANCE WEIGHTING MODEL FOR ADVANCED REGRESSION AND CLASSIFICATION TASKS IN SPATIAL DATA ANALYSIS	Kwame Adebayo, Chipo Mutasa, Samuel Okello, Nia Ncube

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON MATHEMATIC March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Jomo Kenyatta	1	APPLICATION OF LEGENDRE TRANSFORMATION TO PORTFOLIO OPTIMIZATION	Kwame Adom, Amina Bello, Chijioke N. Okoye
		2	ON DECOMPOSITION OF MAXIMAL PREFIX CODES IN DATA CLASSIFICATION	Chijioke Okafor, Amina Boukari
		3	APPROXIMATION TO THE HARDY OPERATOR IN TOPOLOGICAL SPACES	Amina K. Ndong, Ibrahim A. Mohammed
		4	LOCALIZED MESHFREE METHODS FOR SOLVING 3D HELMHOLTZ EQUATION	Ahmed S. Alim, John M. Nkrumah
		5	IDENTIFYING ENVIRONMENTAL FACTORS AFFECTING THE SPREAD OF MALARIA IN AFRICA: A REGRESSION APPROACH	Kwame Nkrumah Amina Kofi
		6	THE ANALOGUE OF PISOT NUMBERS IN FORMAL POWER SERIES FIELDS OVER FINITE FIELDS	Assis.Prof. Dr.Thierno S. Diallo Dr. Amina F. Kone
			ARTIFICIAL NEURAL NETWORK FOR OPTIMAL INVENTORY MANAGEMENT IN AFRICAN MARKETS	Amina B. N'Diaye, Samuel T. Akoua
		7	IDENTIFYING ENVIRONMENTAL AND SOCIOECONOMIC DETERMINANTS OF TYPHOID FEVER SPREAD IN EAST AFRICA: A REGRESSION ANALYSIS	Jomo Kenyatta Nia Akinyi

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON MATHEMATIC March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Assis. Prof. Dr. Jean-Michel Diop	1	A BIOLOGICAL MODEL FOR THREE SPECIES WITH CROWLEY–MARTIN FUNCTIONAL RESPONSE	Dr. Amina Zelkovic Prof. Dr. Roberto Martinho
		2	OPTIMIZING RELAXATION PARAMETERS FOR EFFICIENT ITERATIVE SOLUTIONS TO ELECTROMAGNETIC SCATTERING PROBLEMS	Prof. Dr. Li Zhao Dr. Amir Rahimi
		3	A COMPARATIVE ANALYSIS OF BAYESIAN AND REGRESSION MODELS FOR PUBLIC HEALTH SERVICE MODELING	Ana García Dr. Yuto Sato
		4	PURE SCALAR EQUILIBRIA IN NORMAL-FORM STRATEGIC GAMES”?	Dr. Mahir Khamidov Jasmine Ugo
		5	QUANTITATIVE ANALYSIS OF STOCK PRICE FORECASTING IN FINANCIAL MARKETS USING THE GEOMETRIC BROWNIAN MOTION MODEL	Milena Tang Assis. Prof. Dr. Jean-Michel Diop
		6	ENHANCED TRIPLE INTEGRAL INEQUALITIES OF HERMITE-HADAMARD TYPE	Lucas Araujo Nabila Riahi
		7	A COMPREHENSIVE REVIEW OF HIGHER-ORDER SPLINE METHODS FOR SOLVING THE BURGERS EQUATION WITH B-SPLINE TECHNIQUES AND THEIR VARIATIONS	Dr. José Pereira Carlos García
		8	A CONJECTURE ON THE ADAM OPTIMIZER	Chijioke Onuoha Sofia Rivera Alhaji Diop Dr. Saeed Hossein

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARCHITECTURE, LANDSCAPE ARCHITECTURE AND URBAN March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Assoc. Prof. Dr. Amadou Toure	1	DEVELOPING A STRATEGY FOR ZERO ENERGY BUILDINGS: A STUDY ON CONVERTING AN OLD OFFICE BUILDING INTO A NET ZERO ENERGY BUILDING FOR HOT-HUMID CLIMATES	Marat K. Tuleubayev, Dr. Amina B. Khairullina
		2	THE FUTURE OF MEDICAL FACILITIES: A SYSTEMATIC REVIEW OF ARCHITECTURAL DESIGN WITH AN INNOVATIVE RESEARCH AND DEVELOPMENT PERSPECTIVE	Akilbek Toktogulov, Aizada Ibragimova, Yerbolat Saduov, Gulzhanat Mukhtarova, Nurlan Esenov
		3	THE EVOLVING IMPACT OF BUILDING FAÇADES IN URBAN SPACES: A COMPARATIVE STUDY OF BAKU	Assis. Prof. Dr. Elvin Mammadov Dr. Leyla Farzalieva
		4	ENERGY CONSERVATION THROUGH ADAPTABLE ARCHITECTURE	Sibusiso Dlamini Thabo Mokoena Amina K. Nguvama, Kwame Adom
		5	DEVELOPING A COMPREHENSIVE APPROACH FOR SUSTAINABILITY ASSESSMENT OF BUILDING ELEMENTS	Dr. Kwame Asante, Lecture Femi Alabi, Dr. Imani Ndlovu
		6	AMBITIOUS ARCHITECTURE: A FRAMEWORK FOR FLOOD RISK MITIGATION	Ibrahim B. Ndlovu, Fatima K. Moyo
		7	BETWEEN ALEXIS NOSSITER AND SAID ALI: AN 'AFFINITARIAN' ARCHITECTURAL EXPLORATION	Mariama Doumbia, Assoc. Prof. Dr. Amadou Toure
		8	A PROPOSAL FOR TEMPORARY SHELTERS FOR DISPLACED COMMUNITIES	L. Dupont, M. Faure, T. Charpentier,

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARCHITECTURE, LANDSCAPE ARCHITECTURE AND URBAN March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Assis .Prof. Dr. Klooster Wouters	1	EXPERT SOLUTIONS TO AFFORDABLE HOUSING FINANCE CHALLENGES IN DEVELOPING ECONOMIES	Lukas Müller, Sophie Vandenberg
		2	ARCHITECTURAL INNOVATION IN THE FACE OF THE CLIMATE CRISIS	Sophia Dubois, Assoc. Prof. Dr. Lucas Martin
		3	DESIGNING ACCESSIBLE HOUSING TO IMPROVE LIVING CONDITIONS FOR PEOPLE WITH DIVERSE NEEDS	Van den Broeck, Assis .Prof. Dr. Klooster Wouters
		4	ASSESSMENT OF FIRE RISKS ASSOCIATED WITH FUEL STATIONS IN THE CITY OF ANTWERP AND EVALUATING RISK MANAGEMENT IN URBAN PLANNING	J. Meier L. Vandebroek
		5	THE ROLE OF PERSPECTIVE IN RENAISSANCE ART AND ARCHITECTURE IN EUROPE	Sophie Dupont Marc Lefevre
		6	ACCURACY OF PEAK DEMAND ESTIMATES IN OFFICE BUILDINGS USING ENERGY PLUS SIMULATOR	Lukas Vermeulen, Anna Janssen, Peter De Smet, Michel Van der Velde

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARCHITECTURE, LANDSCAPE ARCHITECTURE AND URBAN March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Assis .Prof. Dr. Akhmetzhanov Dauren,	1	DIGITAL TWINS IN THE BUILT ENVIRONMENT: A FRAMEWORK FOR INTEGRATION AND DEVELOPMENT	Henrik Jansen Anna Vandereycken Tom Duval Laura Casteleyn
		2	FACTORS INFLUENCING THE ADOPTION OF SUSTAINABLE CONSTRUCTION PRACTICES IN EUROPEAN RESIDENTIAL BUILDINGS	Luca Rossi Maria Gonzalez Benjamin Schmidt Sophie Laurent
		3	ADAPTING SPACES TO PANDEMIC CONDITIONS: A FIVE-SCALE DESIGN APPROACH TO PREPARE AND RESPOND	Laura Schmidt Andreas Meier
		4	THE RISE OF CONSTRUCTION MAFIAS IN CENTRAL ASIA: IMPACTS ON THE CONSTRUCTION SECTOR	Timurbek Aslanov Alimzhan Akhmetov Dastan Bekzhanov
		5	A STRATEGY FOR ACHIEVING ENERGY SUSTAINABILITY IN ENTERPRISES	Zhanarbek Toleubekov, Aslanbek Bekzhanov Dr. Alina Syzdykova Ms. Timur Nuraliev
		6	CULTURAL SUSTAINABILITY IN MODERN ARCHITECTURAL DESIGN: CASE STUDY OF ALMATY INTERNATIONAL AIRPORT	A. Tursunov, Dr. R. Dzhumabayev
		7	CROWDING FOR SUSTAINABLE ENERGY INITIATIVES IN SOUTHERN AFRICAN COUNTRIES	Themba Moyo Lerato Nkosi Sipho Dlamini Nandi Mthembu
		8	A QUANTITATIVE APPROACH TO ASSESSING THE AREA OF CORE AND STRUCTURAL SYSTEM ELEMENTS IN TALL OFFICE BUILDINGS	Assis .Prof. Dr. Akhmetzhanov Dauren, Zhanibekova Altnyai

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON PRESCHOOL EDUCATION AND EARLY CHILD DEVELOPMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 11	Dr. Adebayo Olumide,	1	THE APPLICATION OF DRAMA EDUCATION METHODS AMONG EARLY CHILDHOOD EDUCATORS IN CENTRAL ASIA	Nurzhanov Akylbek Aygul Zhanat, Bolatbek Toktarov, Dastan Asanov
		2	THE ROLE OF DRAMA EDUCATION IN ENHANCING CREATIVITY IN PRESCHOOLERS	Aibek Akhmetov, Gulnar Ibraeva
		3	THE SIGNIFICANCE OF MANDATORY EARLY CHILDHOOD EDUCATION FROM THE PARENTS' PERSPECTIVE IN KENYA	Peter Njoroge, Alice Mwangi
		4	PARENTS' PERSPECTIVES ON MANDATORY PRESCHOOL ATTENDANCE IN KENYA	James Mwangi, Faith Njeri
		5	THE ROLE OF PARENTAL ENGAGEMENT IN THE DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN WITH DISABILITIES	Dr. Adebayo Olumide, Sarah N'Dri
		6	ASSESSMENT OF PSYCHOMOTOR DEVELOPMENT IN PRESCHOOL CHILDREN: A REVIEW OF DEVELOPMENTAL TOOLS	Kwame Amoah, Amina Osei, Kwabena Asante
		7	COMPARING TWO MATH INTERVENTIONS FOR PRESCHOOLERS WITH AUTISM	Assoc. Prof. Dr. Thabo Modise, Assis. Prof. Dr. Amina Sekou
		8	INTERACTIVE ROBOTIC TOOL FOR EARLY LEARNING OF MATHEMATICAL AND COLOUR CONCEPTS IN PRESCHOOLERS	David O. Okafor, Grace O. Omoregie,
		9	DEVELOPING A MORAL EDUCATION MODULE FOR PRESCHOOL TEACHERS USING A MODIFIED DELPHI TECHNIQUE	Amina Diallo Dr. Kwame Mensah

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON PRESCHOOL EDUCATION AND EARLY CHILD DEVELOPMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 11:30 – 13:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 12	Dr. Julia Jansen	1	THE CURRICULUM OF ETHICAL EDUCATION IN POLAND	Jan Kowalski Agnieszka Nowak
		2	HOME EDUCATION IN THE EUROPEAN CONTEXT	M. Dubois, L. Mertens
		3	THE ROLE OF EARLY EDUCATION IN DEVELOPING COMMUNICATION AND SOCIAL SKILLS: A FOCUS ON PRESCHOOLERS AND THEIR IMPACT ON CAREERS AND HIGHER EDUCATION	Lukas Janssens Dr. Isabelle Dupont
		4	CASE STUDY: INTEGRATING CAREER EDUCATION WITH UNIVERSITY EDUCATION IN GERMANY	Matthias Fischer Anna Schmidt
		5	COMPUTER-ASSISTED EVALUATION OF INDIVIDUAL EDUCATION PLANS IN SPECIAL EDUCATION SETTINGS	Laura De Bruyn Pieter Janssens
		6	FROM MONOLINGUALISM TO MULTILINGUALISM IN EUROPEAN HIGHER EDUCATION	Lucas P. Jansen Sofia M. De Vries
		7	ESTABLISHING A NEW EDUCATION STRATEGY IN A DIGITAL AGE: THE ROLE OF STUDENT FEEDBACK	Maria Dubois Asssi. Prof. Dr. Jean Dupont
		8	THE ROLE OF ART AND PUBLIC COMMUNICATION IN SOCIAL EDUCATION	Luca D'Amico Sofia Moretti
		9	MODELING CHILD DEVELOPMENT FACTORS FOR THE EARLY INTRODUCTION OF ICTs IN SCHOOLS	M. T. Gossens L. P. Sevens
		10	ETIQUETTE LEARNING AND PUBLIC SPEAKING: IMPACT OF EARLY TRAINING ON HIGHER EDUCATION AND PROFESSIONAL SUCCESS	Anna Van der Meer, Dr. Julia Jansen
		11	MODELING CHILD DEVELOPMENT FACTORS FOR THE EARLY INTRODUCTION OF ICTs IN SCHOOLS	M. L. Dupont, F. H. Garcia

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON THEOLOGY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Prof. Dr. RAMAZAN BİÇER	1	HIRİSTİYAN TEOLOJİSİNİN TEŞEKKÜLÜNDE PAVLOS'UN YERİ VE ÖNEMİ	Prof. Dr., RECEP ÖNAL YL Öğrencisi, Muhammed Berad ÇULHA
		2	ACADEMIC STUDIES IN NORWAY ON ISLAMOPHOBIA AND INTERRELIGIOUS DIALOGUE	Prof. Dr., RECEP ÖNAL
		3	GÜNÜMÜZ TEFSİR MESELELERİ HAKKINDA BAZI TEZLER	Dr. Araştırma Görevlisi Hasan Can ATEŞ
		4	LİBERAL İNSAN HAKLARI KURAMININ ÇÖKÜŞÜ: GAZZE SONRASI DÜNYADA "EVRENSEL" BEYANNAMEYİ SORGULAMAK	Dr. Araştırma Görevlisi Hasan Can ATEŞ
		5	PLANT INTELLIGENCE IN THE CONTEXT OF THE VERSE "THERE IS A GREAT LESSON TO BE LEARNED IN PLANTS" (QUR'AN 26/8)	Prof. Dr. RAMAZAN BİÇER
		6	NEW ACROPOLIS, A NEW AGE RELIGIOUS MOVEMENT	Prof. Dr. RAMAZAN BİÇER
		7	THE RELATIONSHIP BETWEEN RELIGION AND SCIENCE IN THE PRIMARY EDUCATION RELIGIOUS CULTURE AND MORAL KNOWLEDGE CURRICULUM OF THE CENTURY OF TURKIYE MAARIF MODEL	Sümeyye Özdoğan Asst. Prof. Dr. Mehmet Yıldız
		8	AN EXAMINATION OF THE PROBLEM OF BELONGING IN WORDS ATTRIBUTED TO SUFIS ON SOCIAL MEDIA	Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Ulu

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON THEOLOGY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Doç. Dr., Sezai ENGİN	1	Kur'an'ın Mucizeleri ve Onun Hukuk, Ahlak ve Toplum Üzerindeki Etkisi	Azhar Khudhair Abbas AL-AZZAWI Dr. Öğr. Üyesi, Vedat YETKİN
		2	Abese Suresi'nin İniş Sebepleri ve Ayetlerin Anlamına Etkisi: Analitik Bir İnceleme	Mohamad ALDAHHER Dr. Öğr. Üyesi, Vedat YETKİN
		3	HUKUK FAKÜLTELERİNDE İSLAM HUKUKU EĞİTİMİ: SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	Dr. Öğr. Üyesi, Meryem CİHANGİR
		4	İSLÂM HUKUKUNUN TÜRK AİLE HUKUKUNA ETKİSİ: NİKÂH, TALÂK VE NAFKA ÜZERİNE BİR İNCELEME	Dr. Öğr. Üyesi, Meryem CİHANGİR
		5	İmam Mâtürîdî'nin Kudret-İrâde Anlayışı ve Toplumsal Kaderle İlişkisi	RAMAZAN SEZER
		6	Memlûk Dönemi Hadis Şerh Yazıcılığı ve Literatüründe İbn Mülakkın (ö. 804/1401)	Doç. Dr., Sezai ENGİN
		7	IMAM MÂTURÎDÎ'S UNDERSTANDING OF GREAT SIN AND INTERCESSION	KÜBRA AKTİ
		8	Kur'an'daki "Ey İman Edenler" Hitabının Psikolojik Tefsir Çerçevesinde Analizi	Sedat ÖZMEN Dr. Öğr. Üyesi, Vedat YETKİN

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON MATHEMATICS March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Assoc. Prof. Dr. Nihal TAŞ	1	TEACHING MATHEMATICS: COMBINING TRADITIONAL AND MODERN APPROACHES	Nuride ORUCOVA Elgayid ALÍZADE
		2	SOME PROPERTIES OF GENERALIZED b -KANNAN TYPE MAPPINGS	Assoc. Prof. Dr. Nihal TAŞ Asst. Prof. Elif KAPLAN
		3	SOME INTEGRAL TYPE FIXED-CIRCLE RESULTS ON G-METRIC SPACES	Assoc. Prof. Dr. Nihal TAŞ
		4	BANACH CONTRACTION THEOREM IN TRIPLE CONTROLLED S-METRIC TYPE SPACES	Asst. Prof. Dr. ELİF KAPLAN Assoc. Prof. Dr. NİHAL TAŞ
		5	A NEW PRECONDITIONING REFLECTED FORWARD-BACKWARD-FORWARD ALGORITHM FOR MONOTONE INCLUSION PROBLEM AND ITS APPLICATION	Asst. Prof. Ebru ALTIPARMAK
		6	ON CONTROLLED PARTIAL METRIC SPACES	Assist. Prof. Dr. Elif GÜNER Prof. Dr. Halis AYGÜN
		7	NOVEL ENTROPY-BASED TOPSIS METHOD FOR DECISION-MAKING PROBLEMS IN LINEAR DIOPHANTINE SPHERICAL FUZZY ENVIRONMENT	Assist. Prof. Dr. Elif GÜNER Prof. Dr. Halis AYGÜN
		8	DİL EVRİM TEORİSİ İÇİN MATEMATİKSEL BİR YAKLAŞIM	Dr. EMİLE F. DOUNGMO GOUFO Dr. M KHUMALO Dr. IGNACE TCHANGOU TOUDJEU Dr. AHMET YILDIRIM

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARCHITECTURE, LANDSCAPE ARCHITECTURE AND URBAN March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Prof. Dr. Nilgün GÜNEROĞLU	1	Typomorphology of Green Spaces: Plants Role in Creating Cultural and Ecological identity on University Campuses	Prof. Dr., CENGİZ ACAR Landscape Architect, LAYA MOSTOFI
		2	EVALUATION OF URBAN AGRICULTURE STUDIES AND PRACTICES IN THE CONTEXT OF LANDSCAPE ARCHITECTURE	Prof. Dr. Habibe ACAR Prof. Dr. Nilgün GÜNEROĞLU
		3	THE USE OF RENEWABLE ENERGY SOURCES IN LANDSCAPE DESIGN	Prof. Dr. Nilgün GÜNEROĞLU Prof. Dr. Habibe ACAR
		4	ZAMANIN GÖLGESİNDE BİR SİLÜET; VAN İSKELE YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULU (YİBO)	Dr. Öğr. Üyesi Yaşar SUBAŞI DİREK
		5	ANTİK ÇAĞDAN İTİBAREN KENT FORMU ANLATISININ SİLİFKE ÖRNEKLEMİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	Öğr. Gör. Dr., MELTEM AKYÜREK ALGIN

ACADEMY 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON LAW AND FORENSIC SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Dr. Öğretim Üyesi SELCEN NUR KIŞLA	1	MERMİ ÇEKİRDEKLERİ ÜZERİNDEKİ BALİSTİK KARAKTERİSTİK İZLERE TOPRAK ETKİSİNİN ZAMANA BAĞLI OLARAK İNCELENMESİ	Prof. Dr. AYLİN YALÇIN SARIBEY EZGİ KARACA
		2	GÖÇMEN İŞÇİNİN HUKUKİ STATÜSÜNE İLİŞKİN AVRUPA SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE GÖÇMEN İŞÇİLERİN HAKLARININ KORUNMASI	Dr. Öğretim Üyesi SELCEN NUR KIŞLA
		3	THE ROLE OF THE UN SECURITY COUNCIL IN THE IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONAL MEASURES OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE	Dr. Öğretim Üyesi SEHER ÇAKAN
		4	9 MM ÇAPINDA TABANCA YLA YAPILAN ATIŞLARDA KUMAŞ YÜZEYLER ÜZERİNDEKİ ATIŞ ARTIKLARININ ZAMANA BAĞLI DEĞİŞİMİNİN İNCELENMESİ	PROF. DR. AYLİN YALÇIN SARIBEY RUMEYSANUR SAVAŞ
		5	ISIYA MARUZ KALMIŞ BULGULAR ÜZERİNDEKİ PARMAK İZLERİNİN İNCELENMESİ	PROF. DR. AYLİN YALÇIN SARIBEY SIDAL KAYA
		6	TOPRAK YÜZEYLER ÜZERİNDE KAN LEKESİ MODEL ANALİZİ VE FOURIER DÖNÜŞÜMLÜ KIZILÖTESİ SPEKTROSKOPİSİ (FTIR) İLE İNCELENMESİ	PROF. DR. AYLİN YALÇIN SARIBEY DİLEK KIZILBOĞA
		7	6390 SAYILI KANUNUN KÖY ORTA MALLARININ HUKUKİ STATÜSÜ VE USUL HUKUKUNA ETKİSİ	Dr. Öğretim Üyesi, İlker KARAÖNDER
		8	SUYA EL ATMANIN ÖNLENMESİ DAVALARINDA GENEL SU-ÖZEL SU AYRIMININ SONUÇLARI	Dr. Öğretim Üyesi, İlker KARAÖNDER

ICAFVP 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Prof. Dr. Ali BİLGİLİ	1	A Case of Toxidermia Associated with Metronidazole and Terbinafine Use	Saadi Fatima Zohra
		2	The Impact of Early Detection on Acetaminophen Toxicity : A Case Study Analysis	BESSAID Kamilia, TOUAMI Fadila, MILOUD ABID Dalila, KRID Meriem, ABOUREJAL Nesrine,
		3	Pediatric Tebufenpyrad Toxicity: A Case Report of Accidental Ingestion	TOUAMI Fadila, BESSAID Kamilia, MILOUD ABID Dalila, KRID Meriem, ABOUREJAL Nesrine
		4	TREATMENT OF ARTICULATIO CUBITI LUXATION WITH LINEAR TYPE IA EXTERNAL FIXATION IN A CAT: A CASE REPORT	Dr. Öğr. Üyesi, Kerem YENER Doç. Dr., Ünal YAVUZ
		5	Walnut Green Husk Extract as a Sustainable Feed Additive in Ruminant Nutrition	Res. Asst. Atakan BUNDUR Prof. Dr. Özge SIZMAZ,
		6	Ammonia Emissions in Poultry: Environmental Impacts and Mitigation Strategies	Res. Asst. Atakan BUNDUR Prof. Dr. Özge SIZMAZ,
		7	ANTIFUNGAL POTENTIAL OF <i>RICINUS COMMUNIS</i> EXTRACTS AGAINST SOIL-BORNE PATHOGENS	Dr. Öğr. Üyesi RAZİYE KOÇAK Dr. Öğr. Üyesi ÖZDEN SALMAN
		8	MEDICINES USED IN IRREGULAR HEART RHYTHMS IN CATS AND DOGS	PhD Student Bülent Burak DOĞAN Prof. Dr. Ali BİLGİLİ

ACADEMY 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON LAW AND FORENSIC SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	Assoc. Prof. İtir ERKAN	1	ASSESSMENT OF BIOLOGICAL AND ENVIRONMENTAL FACTORS AFFECTING VIOLENCE BEHAVIOUR IN FORENSIC SCIENCES	Assoc. Prof. İtir ERKAN
		2	Vital Security Interests of States in International Law	Assist. Prof. Heidar Piri
		3	ABUSE OF DUTY IN THE PUBLIC SECTOR: A COMPARATIVE ANALYSIS ACROSS HEALTHCARE, EDUCATION, AND LAW ENFORCEMENT IN EUROPE	Ilma Bici Adrian Gashi
		4	TÜRK HUKUK SİSTEMİNE UYGUN YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ HUKUKİ KARAR DESTEK SİSTEMİ: KURAMSAL ÇERÇEVE VE MİMARİ ÖNERİ	Öğr. Gör. Dr. MUHAMMED BURAK GÖRENTAŞ
		5	GENDER CHANGE IN ACCORDANCE WITH CREATION ACCORDING TO ISLAMIC LAW	Arş. Gör. Dr. MUSTAFA ÜNAL
		6	SUÇ EĞİLİMLERİNİN NLP İLE TESPİTİ: KRİMİNAL DÜŞÜNCE VERİ SETİNİN OLUŞTURULMASI VE ROBERTA MODELİNİN EĞİTİLMESİ	Arş. Gör. Adli Psikolog HAKKI HALİL BABACAN Avukat, Yls Öğr., SERHAT KAAN SEVSAY

ACADEMY 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON LAW AND FORENSIC SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Doç. Dr. Fatih GÜLER	1	The Sources of Inheritance Laws in the Facilitation Treatise by Muhammad ibn Abi Bakr al-Mar'ashi, Sajqili Zadeh (1150 h.)	Doktora Öğrencisi Shahinah Hameed Abdullah Prof. Dr. Ali Rıza Gül
		2	RELEASE IN THE PRACTICE OF KASÂME IN OTTOMAN CRIMINAL LAW	Dr. Öğr. Üyesi Abdsussamed ATASOY
		3	FUNCTIONS OF COLLECTION ENDORSEMENT IN BILLS OF EXCHANGE AND THE SITUATION PRESENTED BY PERSONAL DEFENSES	Dr. Öğr. Üyesi, BUKET ÇATAKOĞLU AYDIN
		4	EXAMINATION OF THE IMPACT OF DATA COLLECTED THROUGH THE INTERNET ON STATE SOVEREIGNTY FROM THE PERSPECTIVE OF INTERNATIONAL LAW	Assoc. Prof. Dr. Süleyman DOST Habibe Betül YAVUZ
		5	THE IMPACT OF THE CONSTITUTIONAL COURT ON CONDOMINIUM LAW	Doç. Dr. Fatih GÜLER
		6	ANAYASAL BİR ORGAN OLARAK MAHALLİ İDARELERİN SEÇİMLERİNDE MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ ADAYLIK VE SEÇİLME ORANLARI	Rabia GÜLER Doç. Dr. Fatih GÜLER
		7	TÜKETİCİ HUKUKU KAPSAMINDA AVUKATLIK SÖZLEŞMELERİNDEN KAYNAKLANAN UYUŞMAZLIKLARDA ARABULUCULUK	Dr. Öğr. Üyesi Gaye TUĞ LEVENT

ACADEMY 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON LAW AND FORENSIC SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Dr. arlos Eduardo Martins	1	THE RISE OF CYBER FRAUD IN FINANCIAL REPORTING: A CALL FOR FORENSIC ACCOUNTING SOLUTIONS	M. Ahmed Farooq,
		2	INTEGRATING KNOWLEDGE MANAGEMENT INTO FORENSIC SCIENCE PRACTICE	Laila Hossain,
		3	THE IMPACT OF INEFFICIENT DATA STORAGE ON MEMORY UTILIZATION	Tan Kien Hwa, Siti Nabilah Ahmad,
		4	MANAGING FORENSIC INVESTIGATIONS IN THE AFTERMATH OF A STRUCTURAL DISASTER: THE COLLAPSE OF THE SÃO PAULO SHOPPING MALL	Dr. arlos Eduardo Martins
		5	OVERCOMING BARRIERS IN DIGITAL EVIDENCE COLLECTION: THE PATH TO ADMISSIBILITY	Chia Su Ling,
		6	FORENSIC SCIENCE IN GHANA'S LEGAL FRAMEWORK: A STUDY ON PATHOLOGICAL TRUTHS	Assoc. Prof. Dr. Kwame Nkrumah Owusu
		7	LEVERAGING HEURISTIC MODELS FOR DETECTING MONEY LAUNDERING ACTIVITIES IN FINANCIAL INSTITUTIONS	Vincent Tano,
		8	THE ROLE OF ARMED GROUPS IN INTERNAL CONFLICTS: A STUDY OF THE SYRIAN CIVIL WAR	Dr. Zainab Khalil,
		9	AUTOMATING DIGITAL FORENSICS INVESTIGATIONS: THE ROLE OF ONTOLOGY FRAMEWORKS IN ENHANCING EFFICIENCY	Ramesh Natarajan,

ACADEMY 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON LAW AND FORENSIC SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	Assis. Prof. Dr. Ayesha Karim	1	RELATIONSHIP BETWEEN CRIMINAL BEHAVIOR AND MENTAL ILLNESS IN TEENAGERS	S. Rahman, A. Sayed, M. Hassan, K. Abdullah
		2	RIMINAL LAW INSTRUMENTS TO COUNTER CORPORATE CRIMES IN SOUTH AFRICA	Thando Mhlongo
		3	SEXUAL AND GENDER BASED CRIMES IN INTERNATIONAL CRIMINAL LAW: MOVING FORWARDS OR BACKWARDS?	Assis. Prof. Dr. Ayesha Karim
		4	THE NATURE OF ORIGIN OF NEW CRIMINAL OCCURRENCES IN THE WEST BANK REGION: CULTURAL AND CRIMINOLOGICAL “INTERSECTION” IN 2010-2020	Lecture Dr. Sami Al-Najjar
		5	SMUGGLING OF MIGRANTS AS AN INFLUENTIAL FACTOR ON NATIONAL SECURITY, ECONOMIC AND SOCIAL LIFE IN TURKEY	Samuel Kibaki
		6	CYBER SECURITY IN KENYA: A COLLABORATION BETWEEN COMMUNITIES AND PROFESSIONALS	Esther Muthoni, Juma Njoroge,
		7	Psychopathic Disorders and Judges Sentencing: Can Neurosciences Change This Aggravating Factor in a Mitigating Factor?	Dr. Ahmed Fathi
		8	THE CONDUCT OF LAUNDERING MONEY THROUGH TRANSPORT OF CASH IN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA REGION	Ali Mansour

ACADEMY 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON LAW AND FORENSIC SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:00 – 17:00 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON II	Prof. Dr. Mariana Fernández	1	THE ROLE OF LEGAL INTERPRETATION IN SHAPING A HIGHLY QUALIFIED JUDICIARY IN ARGENTINA	Prof. Dr. Mariana Fernández
		2	THE DEFENSE ATTORNEY'S ROLE IN THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM OF EGYPT, CAIRO 2020	Dr. Ahmed Hassan Hamed Al. Jobeyir
		3	SEXUAL AND GENDER-BASED VIOLENCE IN INTERNATIONAL LAW: MOVING TOWARDS JUSTICE OR RETREATING?	Amina Belhaj
		4	JUDICIAL REFORMS IN A POST-CONFLICT COUNTRY: BUILDING LEGITIMACY THROUGH SYSTEMATIC CHANGE	Assoc. Prof. Dr. Samuel Kofi Asare
		5	THE BALANCE BETWEEN LEGAL AUTHORITY AND KNOWLEDGE IN THE NIGERIAN SUPREME COURT Authors:	Tunde Adedeji
		6	LEGAL TOOLS TO COMBAT CORPORATE CRIMES IN SOUTH AFRICA	Dr. Nkosi Mthembu
		7	KNOWLEDGE MANAGEMENT IN FORENSIC SCIENCE: A GLOBAL PERSPECTIVE	Ahmed Al-Mansoori Mei-Ling Wang
		8	THE DEVELOPMENT AND EXECUTION OF THE VISION FOR FORENSIC SCIENCE 2025 IN KENYA "	Amina Ouma, Samuel Ndegwa, Grace Wambui, David Odhiambo
		9	FINANCIAL STATEMENT FRAUD: A CALL FOR INTEGRATING FORENSIC ACCOUNTING IN CORPORATE PRACTICES	Mariama Diop

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON THEOLOGY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 1	Assoc. Prof. Dr. M. K. Niyazov	1	FOSTERING ISLAMIC EDUCATIONAL VALUES IN EARLY CHILDHOOD THROUGH NARRATIVE TECHNIQUES	Samuel Kofi Appiah, Amara Zahra Al-Hassan
		2	GENDER DYNAMICS AND ISLAMIC EDUCATION IN CONTEMPORARY GEORGIA: INSIGHTS FROM KVEMO KARTLI	A. Omotoso, Assis. Prof. Dr. M. Zhang, K. Amari
		3	EXPLORING THE SIGNIFICANCE OF NAMES AMONG THAI MUSLIM STUDENTS: AN EXAMINATION OF VALUES AND IDENTITY	Iman Al-Farouq, Mônica da Silva, Dr. Kenji Nakamura
		4	INTERACTIONS BETWEEN MALAY AND CHINESE COMMUNITIES: A CIVILIZATIONAL ANALYSIS	Aisha Alimova, Dr. Liu Yanjun
		5	THE EMERGENCE OF ISLAMIC TOURISM IN KAZAKHSTAN: A NEW TREND OR A RELIGIOUS REVIVAL?	Assoc. Prof. Dr. M. K. Niyazov
		6	REVISITING APOSTASY LAWS: A CONTEMPORARY PERSPECTIVE	Sara Kofi, Lecture Dr. Ibrahim Ahmed
		7	ZAMZAM WATER AS CORROSION INHIBITOR FOR STEEL REBAR IN RAINWATER AND SIMULATED ACID RAIN	Ahmed A. Elshami, Stéphanie Bonnet, Abdelhafid Khelidj
		8	ISLAM, GENDER AND EDUCATION IN CONTEMPORARY GEORGIA: THE EXAMPLE OF KVEMO KARTL	N. Gelovani, D. Ismailov, S. Bochorishvili

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON THEOLOGY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 2	Assoc. Prof. Dr. Farida Al-Mansoori	1	EXPLORING THE INTERACTIONS BETWEEN POLITICS AND RELIGION IN CONSTITUTIONS: A CROSS-NATIONAL COMPARISON	Dr. Mei-Ling Zhou Dr. Samuel Okoro Rachid Benali
		2	FAITH AND CULTURAL IDENTITY IN ASIA AND AFRICA: COMPARATIVE INSIGHTS FROM BUDDHISM AND CHRISTIANITY	Assoc. Prof. Dr. Farida Al-Mansoori
		3	THE IMPACT OF ISLAM ON SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT: A COMPARATIVE STUDY ACROSS COUNTRIES	Wang Wei Hassan Bahrami
		4	RELIGIOUS INFLUENCE IN THE JUDICIAL SYSTEM: A STUDY OF FAMILY COURTS IN SOUTH ASIA	Rajesh Kumar Fatima Al-Zahra
		5	ISLAMIC VIEWS ON WOMEN'S HEALTH AND REPRODUCTIVE RIGHTS: PERSPECTIVES FROM MIDDLE EASTERN COUNTRIES	Dr. Yara Al-Farsi Dr. Yunus Al-Rahman
		6	THE INTERPLAY BETWEEN RELIGION AND POLITICS IN MODERN EGYPTIAN SOCIETY	Ahmed Zaki Yasmin Khoury
		7	DEMOCRATIC PROCESSES AND RELIGION: A STUDY OF THE INFLUENCE OF CHRISTIANITY IN LATIN AMERICA	Francisco Torres Dr. Natalia Ramirez
		8		

ICSAS 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON THEOLOGY March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224				
8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 3	Assis. Prof. Dr. Sofia Rodrigues	1	THE IMPACT OF EARLY ETIQUETTE LEARNING ON PUBLIC SPEAKING AND RELIGIOUS INTERPRETATION IN EUROPEAN CONSTITUTIONS	Alexander Dubois Emilie Lefèvre
		2	THE INFLUENCE OF EARLY LEARNING ON PUBLIC SPEAKING AND CULTURAL AND RELIGIOUS IDENTITIES: A COMPARATIVE STUDY OF EUROPEAN PERSPECTIVES	Lucie Moreau Dr. Thierry Dubois
		3	THE EXAMINATION OF THE INTERCONNECTION BETWEEN RELIGION AND DEVELOPMENT: FOCUSING ON CHRISTIANITY	Lucas Fernandez Prof. Dr. Ana Maria Silva
		4	UNDERSTANDING THE SILENCE: WHEN COURTS AVOID RELIGION	Assis. Prof. Dr. Sofia Rodrigues
		5	ISLAM AND THE VALUES OF UZBEK CULTURE	Mukhammadali Buzroev, Jamshid Djalilov, Nodira Tursunova, Zafarbek Abduzayev
		6	MAINTENANCE OF PHILOSOPHICAL, HUMANISTIC, AND RELIGIOUS VALUES IN THE SECURITY OF THE UZBEK NATION	D. A. Karimov, M. K. Muminov, R. S. Tursunov, N. B. Shamsiev
		7	WHOOEAIISM: A CONCEPT OF RELIGION ORIGIN AMONG THE KAZAKH PEOPLE	Nurzhan K. Kudaibergenov, Aida Z. Yessentayeva

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 4	Prof. Dr. Rika Santoso	1	USING INFORMATION THEORY TO ANALYZE COGNITIVE SYSTEMS IN HUMANS AND MACHINES	Timur Akhmetov, Aygul Tursunbekova, Bekzat Zhanibekov
		2	USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO IMPROVE DECISION-MAKING IN SYSTEMS ENGINEERING: A CASE STUDY IN MACHINE VISION	Ahmed A. Al-Hassan, Fatima B. Al-Sayed
		3	USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO IMPROVE DECISION-MAKING IN SYSTEMS ENGINEERING: A CASE STUDY IN MACHINE VISION	Ahmed A. Al-Hassan, Fatima B. Al-Sayed
		4	ADVANCES IN ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR SPEECH RECOGNITION TECHNOLOGY	Ahmed A. Al-Sabah Layla M. Al-Farsi
		5	DEVELOPING INTELLIGENT ENTERPRISE SOLUTIONS USING REFERENCE ARCHITECTURE	Dimas Prasetya, Prof. Dr. Rika Santoso
		6	PREDICTING BANK TELEMARKEETING SUCCESS USING ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS	Lecture. Dr. Dmitry Ivanov, Dr. Sergey Petrov
		7	ATTITUDE OF UNIVERSITY STUDENTS TOWARDS THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EDUCATION	T. Nguyen, P. Tran, L. Hoang, V. Pham
		8	A PROACTIVE APPROACH TO INNOVATION MANAGEMENT	Maria Ionescu, Dr. Radu Popescu
		9	COMPARATIVE STUDY ON THREE ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNIQUES FOR PRECIPITATION FORECASTING IN RAIN DOMAIN	Minh Nguyen, Ha Thi Lan, Thanh Nguyen, Quang Duy Le

ICSAS 4th INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 5	Eleni Papadopoulou	1	REIMAGINING INTELLIGENCE: INSIGHTS FROM INFORMATION THEORY	Dr. Eduardo Silva, Akira Nakano
		2	LEVERAGING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SYSTEMS ENGINEERING: INSIGHTS FROM A REMOTE SENSING APPLICATION	Amina Z. N'Guessan, Hiroshi T. Nakamura
		3	ENHANCING SPEECH RECOGNITION THROUGH ADVANCED STATISTICAL MODELS	Dr. Amina Al-Mohamed, Dr. Li Wei
		4	STRATEGIC DECISION-MAKING THROUGH ADVANCED DATA ANALYTICS	Amina Nkosi, Ryo Tanaka, Kofi Asante
		5	INTEGRATIVE FRAMEWORK FOR INTELLIGENT ENTERPRISE SYSTEMS	Maria Silva, Jun-Ho Lee
		6	FORECASTING TELEMARKEETING SUCCESS IN BANKING USING DEEP LEARNING TECHNIQUES	Javier Morales, Liu Wei, Amara Ndiaye
		7	ENHANCING SOFTWARE RELIABILITY THROUGH ADVANCED COMPUTATIONAL TECHNIQUES	Aisha Nkosi, Hiroshi Tanaka, Pedro Lima, Eleni Papadopoulou
			ADVANCED APPROACHES FOR PRECIPITATION FORECASTING USING MACHINE LEARNING TECHNIQUES: A COMPARATIVE ANALYSIS	Léa Roussillon, Mikhail Ivanov, Amina Jalloh, Hiroshi Nakamura, Sofia Silva
			ADVANCEMENTS IN ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPROACHES FOR DISSOLVED GAS ANALYSIS IN TRANSFORMERS: A COMPREHENSIVE REVIEW	Dr. Liang Wei, Dr. Emil Kato
	8	EXPLORING PROACTIVE STRATEGIES IN INNOVATION MANAGEMENT	Dr. Liang Wei, Dr. Emil Kato	

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON HEALTH MANAGEMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 6	Prof. Dr. Sophia Bernard	1	HEALTHCARE WASTE MANAGEMENT PRACTICES IN ETHIOPIA: AN INVESTIGATIVE STUDY	F. Mulugeta Tadesse, A. Alemayehu Berhanu, S. Kibrom Tesfaye, M. Dawit, L. Tsegaye
		2	ASSESSING ENVIRONMENTAL RISKS AND THE PERCEPTION OF RISK TO IMPROVE HEALTH AND WELL-BEING IN POOR AREAS OF ADDIS ABABA	Tesfaye Mulugeta, Mekonnen Dibaba, Samuel Getachew, Muluye Ayenew, Teshome Gebremedhin
		3	EMERGENCY HEALTH MANAGEMENT AT A ROMANIAN UNIVERSITY	I. Popescu, M. Dumitrescu, L. P. Ionescu, V. R. Stanescu
		4	KNOWLEDGE MANAGEMENT: A COMPREHENSIVE MODEL FOR INNOVATION DIFFUSION IN THE PUBLIC HEALTH SECTOR	Dr. Lucie Dupont, Prof. Xavier Martin, Dr. Claire Lefevre
		5	DEVELOPMENT OF SPORTS NATION IN THE CONTEXT OF HEALTH MANAGEMENT	Charlotte Lemoine, Pierre Lefebvre, Elise François
		6	THE IMPACT OF INTERNET OF HEALTH THINGS IN IMPROVING SENIOR PATIENT-PHYSICIAN INTERACTIONS IN SHARED HEALTHCARE MANAGEMENT	Prof. Dr. Sophia Bernard
		7	THE IMPACT OF INADEQUATE MEDICAL WASTE MANAGEMENT ON HUMAN HEALTH AND THE ENVIRONMENT: A COMPREHENSIVE REVIEW	Lucie Dubois, Thomas Lefevre, Adrien Boucher, Isabelle Moreau
		8	STRATEGIC APPROACH TO MAINTENANCE MANAGEMENT IN ORGANISATIONS	Lucas M. Wehling, Isabelle V. Van Houten
		9	A COMBINED STRATEGY FOR THE MANAGEMENT OF DISEASES AND DIAGNOSTIC SYSTEM IN RURAL COMMUNITIES	M. T. Dubois, J. R. Lefevre

ICSAS 1st INTERNATIONAL CONFERENCE ON HEALTH MANAGEMENT March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 7	P Dr. J. De Smet	1	MUNICIPAL SOLID WASTE MANAGEMENT CHALLENGES IN EUROPE: A NEW APPROACH TO KNOWLEDGE MANAGEMENT	Thomas De Smet, Isabelle Lemoine
		2	HOSPITAL WASTE MANAGEMENT IN EUROPE: A STUDY OF BELGIAN HOSPITALS	Dr. J. De Smet, A. Vermeulen
		3	CULTURAL INFLUENCE IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT: A COMMUNICATION PERSPECTIVE	M. Lemoine, T. De Smet
		4	COMMUNICATION AND HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF CULTURAL ALIGNMENT	A. Ali, S. Mahmoud
		5	HEALTHCARE WASTE MANAGEMENT IN TURKEY: A CASE STUDY IN ISTANBUL	Özlem Yılmaz, Assis. Prof .Dr. Abidin Fıncı, Murat Özdemir
		6	MANAGING CHANGE PROJECTS IN SUPPLY CHAINS: A CASE STUDY OF A LEBANESE TECHNICAL SERVICES FIRM	Rami Al-Hassan Layla Zoghbi Nabil Khoury
		7	MANAGING MULTIPLE CHANGE PROJECTS IN SUPPLY CHAINS: A CASE STUDY OF A QATARI MULTI-TECHNICAL SERVICES COMPANY	Khaled Al-Mansoori Layla Ahmed Hassan Fathi

ICAFVP 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 8	Dr. Mina Mehani, Prof. Dr. Nasrin Salhi	1	HARNESSING THE POWER OF GARLIC AND TURMERIC: AN ORGANIC SOLUTION FOR CONTROLLING TOMATO PESTS AND IMPROVING YIELD	Carlos Silva, João Pereira, Mariana Santos
		2	EXPLORING THE EFFICACY OF BANANA PEELS AS A BIOSORBENT FOR MANGANESE REMOVAL FROM AQUEOUS SOLUTIONS	Dr. Ahmed Hussein, Sara Ali, Mohammad Farooq
		3	INVESTIGATING THE BROAD-SPECTRUM ANTIMICROBIAL ACTIVITY OF EUCALYPTUS CAMENDULENSIS ESSENTIAL OIL AGAINST SELECTED BACTERIA AND FUNGI	Dr. Julia Vargas, Marta Delgado, Juan Gonzalez
		4	CRAFTING THE SQUARE WATERMELON MOLD: A MECHANICAL FORCE GAUGE DESIGN AND DEVELOPMENT JOURNEY	Dr. Mina Mehani, Prof. Dr. Nasrin Salhi
		5	UNVEILING FIBRINOLYTIC PROTEASE-PRODUCING ENDOPHYTIC FUNGI RESIDING IN HIBISCUS LEAVES FROM SHAH ALAM	Mohd Sidek, Zainon Mohd, Zaidah Zainal
		6	IMPACT OF BOVINE COLOSTRUM SUPPLEMENTATION ON INTESTINAL ENZYME ACTIVITY IN JUVENILE DOURADO SALMINUS BRASILIENSIS: A HISTOCHEMICAL INVESTIGATION	Ahmad Noor Ariffin, Aishah Shamsudin
		7	REVOLUTIONIZING SQUARE WATERMELON PRODUCTION: THE INNOVATIVE DESIGN AND DEVELOPMENT OF A MECHANICAL FORCE GAUGE	Tahere Valeria, Sara Ladjel

ICAFVP 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 9	Dr. João Pereira	1	Exploring the Cytotoxic Potential of Eugenia caryophyllata Extracts: A Fractionation Approach Using Sulforhodamine-B Assay	Maria Costa, Dr. João Pereira
		2	Evaluating the Stability and Imaging Quality of 18F-FDG: The Effect of Polyethylene Glycol in Nuclear Medicine	Hanan Al-Mansouri, Fatima Al-Harthy, Sultan Al-Dosari
		3	Development of Amino Acid-Based Biodegradable Micelles for Targeted Cancer Drug Delivery	Dr. Mohamed Amin, Prof. Ahmed Mansour
		4	Impact of Lost-to-Follow-Up on Health-Related Quality of Life in Tuberculosis Patients: A Case Study from Somalia	Dr. Fatima Abdulkadir, Ibrahim Mohamed
		5	Exploring the Antimicrobial Properties of Clove Oil: Synthesis, Characterization, and Efficacy Testing	Dr. Khadija Abdelrahman, Prof. Ibrahim Moussa
		6	Antibiotic Resistance in Acute Care Units: A Study on Prescription Practices and Intervention Strategies in Tunisia	Dr. Maher Ben Salah, Dr. Lina Amara, Omar Saad
		7	Evaluating the Hepatoprotective Effects of Cinnamomum verum in Animal Models: A Study on Carbon Tetrachloride-Induced Liver Injury	Dr. Khalid Saleh, Rasha Ahmed

ICAFVP 5th INTERNATIONAL CONFERENCE ON AGRICULTURE, FOOD, VETERINARY AND PHARMACY SCIENCES March 7 - 9, 2025 İzmir Meeting ID: 885 7151 8350 Passcode: 202224 8 Mart / March 8, 2025 / 15:30 – 17:30 Time zone in Turkey (GMT+3)				
Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
HALL / SALON 10	A Assoc. Prof. Dr. Benaziz Dorbane	1	UNVEILING CHLOROBUTANOL'S ANTIMICROBIAL PROWESS: A SYNTHESIS, CHARACTERIZATION, AND EFFICACY EVALUATION	Dr. Nazmul Mosaddik, Ashik Huda, Abdul Awal
		2	OPTIMIZING FUROSEMIDE DISPERSIBLE TABLETS FOR PEDIATRIC USE: A COMPREHENSIVE FORMULATION AND EVALUATION STUDY	Dr. Shafiqur Nabi, Rukhsana Shaheen, Mustofa Rahman
		3	UNVEILING THE ANTIFUNGAL POTENTIAL OF SOUTH AFRICAN MEDICINAL PLANTS: A TRADITIONAL KNOWLEDGE-GUIDED EXPLORATION	Nadia Bahdja, Thili Malha, Zahoua Taoufik, Mourad Marzouk, Hadjadj Mekacher
		4	NAVIGATING THE THERAPEUTIC LANDSCAPE OF TOXIC PLANTS: AN ETHNOBOTANICAL EXPLORATION OF TRADITIONAL MEDICINE PRACTICES IN TLEMEN, ALGERIA	Assoc. Prof. Dr. Benaziz Dorbane
		5	HARNESSING THE ANTIBACTERIAL POWER OF SILVER DIAMINE FLUORIDE IN FISSURE SEALANTS: A COMPREHENSIVE EVALUATION	Assis. Prof. Dr. S. Djeraba
		6	REPLICATING HUMAN SKIN WITH SHED SNAKE SKINS: DEVELOPMENT OF A NOVEL MODEL MEMBRANE FOR PERCUTANEOUS ABSORPTION RESEARCH	Dr. Elyebdri Asma, Soumia Addoun
		7	PRECISION DRUG DELIVERY OF GLIBENCLAMIDE: EXPLORING THE IMPACT OF POLYVINYL PYRROLIDONE AND ETHYL CELLULOSE CONCENTRATION ON RELEASE PROFILES AND KINETICS	Assoc. Prof. Dr. Nassima Boumediou
		8	OPTIMIZING NITROGEN MANAGEMENT IN AGRICULTURE: BALANCING FERTIGATION PRACTICES WITH BIOSORPTION BY SOIL MICROORGANISMS	: Dr. Ahmed Al-Mansoori, Dr. Fatima
		9	ENHANCING NIGELLA SATIVA L. YIELD THROUGH BIOFERTILIZER AND MANURE APPLICATION: A COMPARATIVE ANALYSIS	Dr. Lucas Fernandes, Prof. Dr. José Rodrigues
		8	UNVEILING THE NUTRITIONAL AND FUNCTIONAL PROPERTIES OF OAT GRAINS: A COMPREHENSIVE CHARACTERIZATION	Dr. Siti Nurhaliza Binti Abdul Aziz, Prof. Dr. Mohd. Zainal Abidin

ICSAS ACADEMY CONFERENCES
March 7 – 9, 2025
IZMIR

Contents

NÖROBİLİM VE İSTİHBARAT: GELECEĞİN OPERASYONEL TEKNİKLERİ.....	1
DİNİ TEMALİ TERÖRÜN GEREKÇELERİ	11
DİJİTAL DEZENFORMASYON VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER: 2024 ABD BAŞKANLIK SEÇİMLERİ VE SİYASİ MANİPÜLASYONUN BOYUTLARI.....	21
ÇIKARLARIN AYRIŞMASI MI , MEDENİYETLERİN ÇATIŞMASI MI ?.....	31
GÖÇ KRİZİ VE MÜLTECİ SORUNUNUN İNSANİ BOYUTTA ANALİZİ.....	38
REALISATION OF A BOLD DREAM AT GUNPOINT : UNDERGROUND JEWISH ORGANIZATIONS	46
ANALYSING THE AFGHAN PEACE PROCESS WITHIN THE FRAMEWORK OF RIPENESS THEORY	61
EUROPEAN ARMY: A BELATED NECESSITY?	72
İNGİLİZ OKULU PERSPEKTİFİNDEN ULUSLARARASI SİSTEM, ULUSLARARASI TOPLUM VE DÜNYA TOPLUMU	75
SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE TÜRKİYE’NİN ÇOK YÖNLÜ DIŞ POLİTİKAYA GEÇİŞİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	77
FEDERALISM AND INTERNATIONAL AFFAIRS: THE ROLE OF SUB-STATE GOVERNMENTS IN EUROPEAN COUNTRIES	78
KOREA AND JAPAN ECONOMIC RELATIONS: AN ANALYSIS THROUGH THE WORLD TRADE ORGANIZATION	79
SELF-PERCEIVED EMPLOYABILITY OF INTERNATIONAL RELATIONS STUDENTS IN EUROPEAN UNIVERSITIES	80
THE ROLE OF EUROPEAN COUNTRIES IN RESOLVING THE RELIGIOUS CONFLICTS IN CENTRAL ASIA	81
PUBLIC RELATIONS FOR THE FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE IN AFRICAN UNIVERSITIES.....	82
CHILEAN BUSINESS ORIENTALISM: THE ROLE OF NON-STATE ACTORS IN THE FRAME OF ASYMMETRIC BILATERAL RELATIONS.....	83
ECONOMIC GROWTH RELATIONS TO DOMESTIC AND INTERNATIONAL AIR PASSENGER TRANSPORT IN AFRICA	84
HORIZONTAL DIMENSION OF CONSTITUTIONAL SOCIAL RIGHTS	85
OPERATION STRATEGY AND PUBLIC RELATIONS TRENDS FOR PUBLIC RELATIONS STRATEGIES DEVELOPMENT IN AFRICA	86
APPLICATION ASPECTS OF PUBLIC RELATIONS BY NONPROFIT ORGANIZATIONS: A CASE STUDY OF THE MIDDLE EAST	87
APPLICATION'S ASPECTS OF PUBLIC RELATIONS BY NONPROFIT ORGANIZATIONS. CASE STUDY MIDDLE EAST	88
THE IDEA OF INTERNATIONAL CRIMINAL JUSTICE IN THE FUNCTION OF PROSECUTION OF INTERNATIONAL CRIMES.....	89
AN EFFICIENT MULTI JOIN ALGORITHM UTILIZING A LATTICE OF DOUBLE INDICES	90

EXPLORING THE PROFESSIONAL COMPETENCY CONTENTS FOR INTERNATIONAL MARKETERS IN THE MIDDLE EAST	91
THE ROLE OF MIDDLE EASTERN COUNTRIES IN THE UNIFICATION OF COLLISION OF LAW IN INTERNATIONAL TRADE	92
EXTENDING THE CONCEPTUAL NEIGHBORHOOD GRAPH OF THE RELATIONS FOR THE SEMANTIC ADAPTATION OF MULTIMEDIA DOCUMENTS.....	93

NÖROBİLİM VE İSTİHBARAT: GELECEĞİN OPERASYONEL TEKNİKLERİ NEUROSCIENCE AND INTELLIGENCE: OPERATIONAL TECHNIQUES OF THE FUTURE

Prof. Dr. Ramazan BİÇER

Sakarya Üniversitesi, rbicer@sakarya.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0003-1501-2103>

Eda ALEMDAR

V.N. Karazin Kharkiv National University
alemdar.neuralpress@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1530-2821>

ÖZET

Günümüz dünyasında hızla değişen koşullar, bilgi toplama ve analiz süreçlerinde insan beyninin sahip olduğu derin potansiyelin keşfedilmesiyle yeni bir boyut kazanmıştır. Nörolojik araştırmalar, beynin işleyişi, algı kapasitesi ve karar alma süreçleri hakkında giderek daha fazla bilgi sunarken, bu bulguların istihbarat operasyonlarına stratejik avantajlar sağlama potansiyeli dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, beyin ve sinir sistemi ile istihbarat arasındaki ilişki hem bilimsel hem de pratik açıdan büyük bir önem taşımaktadır.

İnsan beyni, olağanüstü bilgi işleme kapasitesi sayesinde istihbarat operasyonlarının temel unsurlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Nörolojik araştırmalar, bilinçaltı süreçlerin bilgi işlemeye olan etkilerini ortaya koymuş ve bu süreçlerin, farkındalık seviyesine çıkarılmayan bilgilerin bile karar alma mekanizmalarını etkileyebileceğini göstermiştir. Bu bulgular, istihbarat analistleri ve saha operatörleri için farkındalık artırıcı eğitimlerin ve teknolojilerin geliştirilmesinde yol gösterici olmuştur.

Bu çalışmada nörolojik ve nöroteolojik yaklaşımımız, istihbarat operasyonlarının geleceğini kökten değiştirme potansiyeline sahiptir. Bu disiplinler, bireylerin bilişsel, manevi ve fiziksel performansını artırarak, operasyonel başarıların sağlam bir temel üzerine inşa edilmesini sağlar. Özellikle nörolojik araştırmalar, bilincin bilgi analizi süreçlerindeki kritik rolünü derinlemesine açıklamaktadır.

Nörolojik çalışmalar ve istihbaratın kesişim noktasında yapılan araştırmalar, insan beyninin sahip olduğu potansiyeli stratejik avantajlara dönüştürmek için önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Beynin karmaşık yapısını ve bilgi işleme kapasitelerini anlamak, geleceğin istihbarat süreçlerini şekillendirecek en kritik unsurlardan biridir. Nörobilim, yalnızca bireysel performansı artırmakla kalmayıp, aynı zamanda kolektif güvenlik anlayışını yeniden tanımlayarak, daha etkili, bilinçli ve stratejik bir dünya inşa etme potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Nörobilim, İstihbarat, Düşünce, Metafizik.

ABSTRACT

The rapidly changing conditions in today's world have gained a new dimension with the discovery of the deep potential of the human brain in information gathering and analysis processes. While neurological research provides more and more information about the functioning of the brain, its perception capacity and decision-making processes, the potential of these findings to provide strategic advantages to intelligence operations is remarkable. In this context, the relationship between the brain, nervous system and intelligence is of great importance both scientifically and practically.

The human brain stands out as one of the basic elements of intelligence operations thanks to its extraordinary information processing capacity. Neurological research has revealed the effects of subconscious processes on information processing and has shown that these processes can affect decision-making mechanisms even when information is not brought to the level of awareness. These findings have guided the development of awareness-raising training and technologies for intelligence analysts and field operators.

Our neurological and neurotheological approach in this study has the potential to radically change the future of intelligence operations. These disciplines increase the cognitive, spiritual and physical performance of individuals, ensuring that operational successes are built on a solid foundation. Neurological research, in particular, explains in depth the critical role of consciousness in information analysis processes.

As a result, research conducted at the intersection of neurological studies and intelligence offers an important perspective to transform the potential of the human brain into strategic advantages. Understanding the complex structure and information processing capacities of the brain is one of the most critical elements that will shape the intelligence processes of the future. Neuroscience has the potential to build a more effective, conscious and strategic world by not only increasing individual performance but also redefining the collective understanding of security.

Keywords: Neuroscience, Intelligence, Thought, Metaphysics.

GİRİŞ

Nörobilim, disiplinlerarası olarak sinir sistemini inceleyen bilim olup, nöronlar ve nöral devreler ile nörogliaların temel özelliklerini anlamayı hedefler. Nörobilimin ilgi alanı, nöronların hücrel ve moleküler çalışmaları, beyindeki motor, duyu ve bilişsel görevlerin sinirsel tepkilenmesi yanında canlıların duyu ve düşünceleri ve onların ürünü olan her şeyi kapsamaktadır.

Genel bir ilke olarak tüm davranışların kaynağı beyin olduğu kabul edilir. Korteksin özgün bölümleri doğrultusunda tüm veriler ve bilgiler farklı kategoriler halinde oluşmaktadır. Buna göre beyin sağ ve sol temporalleri farklı işlevlere sahiptir. Bu doğrultuda bilişsel işlevler, beyin çeşitli bölgelerinde bulunan yapıların paralel ve seri işlemleriyle gerçekleşmektedir.

İnsanda gerçekleşen davranışların bağlantılı biyolojik temelleri vardır ve bu öncelikle beyinde başlar. Bağlantı döngüleri nöronlarla ilişkilidir. Membranlar, moleküllere, onlar da genlerle birlikte düşünüldüğünde temelde bazı davranışlarda belirli faktörün genler olduğu görülmektedir.

Davranışların ana merkezi olan beyin, sürekli bir gelişim ve yapılandırmaya müsaittir. Beyin geliştikçe daha karmaşık yapılar ve işlevler geliştirebilir. Tüm zihinsel süreçlerin beyinin işleyiş biçim ve düzeyiyle alakalı olduğu anlaşılması sonucunda beyin yapısal özelliğinin iyi anlaşılması ve tanımlanması gerektiği bir zorunluluk olarak ortaya çıkar.

Kuantum özelliklerine sahip olan insan zihni, aynı zamanda doğrudan nörobilimle bağlantılı olduğunu gösterir. Buna göre nörobilim aynı zamanda metafizik ile de alakalıdır. Zira kuantum boyutta çalışan insan zihni aynı zamanda metafizik alanla da bağlantılıdır. Nörobilim ve Metafizik adıyla bir çalışma yapan konuyla ilgili güçlü bağlar üzerinde durmaktadır (Buford ve Allhof, 2005). Öte yandan yayımlanmış 71 parapsikoloji çalışmasının yakın zamanda yapılan bir incelemesi, paranormal inançlar ile bilişsel farklılıklar veya eksiklikler arasında bir ilişki olduğunu gösterdi (Charron, 2022). Dean ve meslektaşları tarafından yapılan inceleme, paranormal inançların sezgisel bir düşünme stiliyle ilişkili olduğunu buldu. Paranormal inançlar ile bilişsel esneklik arasındaki bağlantı, bilim insanlarına insan beyinin algı, nörolojik ve psikiyatrik bozuklukların tedavisi için etkileri olabilecek gizemli veya açıklanamayan fenomenleri nasıl işlediğine dair daha derin bir anlayış sağlıyor (Dean ve ark., 2022; Fassbender, 1997). Bu veriler aynı zamanda kuantum boyutunda istihbarat düşüncesini nörobilim, istihbarat boyutunda gerçekliğini pekiştirmektedir.

NÖROBLİM VE İSTİHBARAT

Düşünce gücünün fiziki deneyimleri konusunda yapılan çalışmalardan biri olan ve tamamen felçli bir hastanın düşünce gücüyle tekerlekli sandalyesini hareke geçirdiği ve yönlendirdiği kanıtlandı. Biyogeribildirim şeklinde adlandırılan bu duruma göre bilgisayar aracılığıyla sadece düşünmek suretiyle ekranda yirmi dokuz farklı örüntü oluşturuldu. Yine düşünerek yazma eylemini gerçekleştirmek amacıyla çalışmalar yapan Niels Birbaumer, Ujval Chaudhary ve çalışma ekibinin başlattığı deneylerde epey mesafe alındı (Chaudhary, 2022). Araştırmacılar üzerinde çalıştıkları hastanın iradi göz hareketlerinden mahrum olmasına rağmen özel yazılım kullanarak, harfleri seçmek, sözcükleri ve cümleleri oluşturmak için nöral ateşleme hızlarını modüle etmek amacıyla işitsel kılavuzluklu bir nörogeribildirim tabanlı strateji kullandı. İmplantasyondan önce bu kişi, göz izleme, göz hareketlerinin görsel kategorizasyonu veya göz hareketine dayalı bir BCI sistemi dâhil olmak üzere invaziv olmayan yöntemlerle ihtiyaçlarını ve isteklerini ifade edemiyordu. Hasta, implantasyondan üç ay sonra gönüllü sözlü iletişim için intrakortikal BCI sistemini kullanmaya başladı. ALS'in ilerlemesi ile hasta, görme keskinliğinin yanı sıra istemli olarak gözlerini açma yeteneğini de kaybetti, ancak gözleri kapalıyken harfleri seçmek, sözcükleri ve cümleleri oluşturmak için işitsel kılavuzluklu nörogeribildirim tabanlı stratejiyi kullanmaya devam etti. Bu çalışmayla nörogeribildirim aracılığıyla düşüncenin fiziki ortama aktarılması kanıtlanmış oldu.

Benzer şekilde nörobilimci John Donoghue, BrainGate adı verilen, felçli bir insanın sadece zihnini kullanarak bir dizi etkinlik gerçekleştirmesini sağlayan bir cihaz geliştirdi. Buna göre tamamen ve kalıcı şekilde felçli bir hasta bilgisayarı kullanabilir, televizyon kanallarını değiştirebilir, ses ayarı yapabilir, video oyunlarını oynayabilir, kendisine gelen elektronik postaları okuyabilir ve yanıtlayabilir hale geldi. Hasta bunları zihin gücüyle gerçekleştirdi (Hopkin, 2006; Donoghue, 2020).

Burada düşünce gücüyle bir oluşum sağlanabilir mi? sorusu üzerinde durmak gerekmektedir. Geçmişten geleceğe, gelecekte de geçmişe doğru karmaşık çekimli dalgalar denilen bir enerji dalga yayılımı söz konusudur. Geleceğe doğru yayılan dalgalara teklif dalgası, geçmişe doğru yayılana ise yankı dalgası denmektedir. Eğer gelecekte bize doğru gelen yankı dalgasıyla bizim yaydığımız bir teklif dalgası birbirine denk gelirse, bunlardan biri diğerini perdeler ve bir olasılık alanı oluşturur (Cramer, 2017).

Franck'a (2021:65-66) göre söz konusu dalgalardan tamamı birbiriyle uyumsuz ve kendi aralarında rezonans yaratmazlar. Bu yüzden sadece dalgalardan birbirine çok benzer olduğunda, teklif ve yankı dalgaları arasında bir perdeleme oluşur. Böylece yaşanan geçmiş ile gerçekleşmesi muhtemel sayısız gelecekteki bir olasılık arasındaki bağlantı, yani bir uzlaşma oluşur.

Böyle bir durumda halihazırda gerçekleşene uygun bir imkan ve ortam sağlanmış olur. Buna göre gelecekteki olaylar, şimdiki zamana enerji yaymaktadır. Oysaki gelecek, sayısız ihtimal içinde var olur ve bu olasılıklar içinde kendi geçmişlerine (yani benim şimdiki zamanıma) yankı gönderen sayısız ihtimaller barındırır. Bizim yaydığımız teklif dalgaları, yüksek ihtimalle gerçekleşecek bir olay meydana getirmek için gelecekte yayılan uyumlu yankı dalgalarını arar. İnsandan yayılan dalgalardan, muhtemel her türlü geleceği dener ve insanın teklif dalgasına en uygun olanla bir bağ oluşturur. Burada kuantum fiziği, şu durumu ortaya koymuştur: Gelecekteki olayın gerçekleşmesi ne kadar yakınsa, rezonansı da o kadar keskin hale gelir. Yani yakın gelecekte gerçekleşme ihtimali bulunan tüm olayları şu andaki bilinç halimiz belirler. Teklif dalgalarımız yankı dalgalarıyla iletişime geçip bir olaya dair bir ihtimal oluşturduğunda, gerçekleşen de o olur.

1929 tarihli The Saturday Evening Post gazetesi (26 Ekim 1929) Einstein ile yaptığı röportajda düşüncenin gücü ile ilgili şu sözünü aktardı: “Ben sezgi ve ilhamlara son derece inanıyorum. Bazen haklı olduğumu seziyorum. İngiltere Kraliyet Akademisi tarafından maddi olarak desteklenen iki bilim adamı keşif gezisi amacıyla, görelilik teorisini test etmek için yola çıktıklarında, sonuçlarının hipotezimle uyumlu olacağına ikna oldum. Bu keşif gezisinin hislerimi doğrulaması beni şaşırtmadı. Yanılmış olsaydım asıl buna şaşırırdım.” Bu röportajda gazetecinin, “öyleyse bilgiden çok hayal gücüne mi inanıyorsunuz?” sorusuna verdiği yanıt, “hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Bilgi sınırlıdır. Hayal gücü dünyayı kuşatır” şeklindedir (Vierect, 1929). Einstein, “Bazen nedenini bilmeden haklı olduğumdan emin oluyorum” derken, sezgi ve ilhamı anlatmak istemiştir.

Bu yaklaşımın benzer başka savunucusu da Ferguson olmuştur. Ona göre psikonez yani maddeyi etkileyen zihin hareketi, temel düzeyde bu etkileşimin doğal bir sonucudur. Telepati, şifa verme, geleceği görme gibi durumlarda açık enerji transferini izlemek için mevcut teknoloji

yetersiz kalmaktadır. Eğer bu olaylar uzay ve zamanı aşan bir boyutta gerçekleşiyorsa, enerjinin bir yerden bir başka yere intikali gerekmez. Zira orada, ‘başka yer’ diye bir şey yoktur (1996:41).

Teolojik bir yaklaşımla düşüncenin eylemlere yönelik boyutu, “Ben kulumun zannı üzereyim. Benim hakkımda olumluluk düşünürse onu bulur, olumsuzluk ve kötülük düşünürse onun karşılığını görür.” (Buhari, Tevhid, 15; 35; Müslim, Zikr, 2). şeklindeki kutsi hadis konumuza farklı bir ivme kazandırmaktadır. Hadis kaynaklarında sahih olarak tanımlanan bu ifadeler, Tanrı algı ve anlayışının yaşama yönelik boyutuyla doğrudan bağlantısını göstermektedir. Bu durum düşüncenin pozitif veya negatif olarak şekillenmesinde başat role sahip olmasıyla birlikte, tutum ve davranışlara da aynı boyutta yansiyacaktır. Olumlu inançtan aldığı güçle, iç ve dış dünyaya etkisi de bu yönde ve bu boyutta olacaktır. Buna göre insan, kendisinin ve çevresinde oluşan olayların ve gelişmelerin şekillenmesinde kendi duygu ve düşüncesinin önemli bir payı olduğunun bilincinde olup olmaması doğrultusunda yaşamını yönlendirmekte ve şekillendirmektedir.

Öte yandan Kur’an’da yer alan ve ileri yaşta olup, eşi de kısır kalan Hz. Zekeriya’ya bir çocuğu olacağı şeklindeki ilahi bilgilendirme üzerine ‘Rabbim, bana açık bir işaret göster.’ dedi. ‘Sana alamet, işaretleşme dışında, insanlarla üç gün konuşmamandır. Rabbini çokça zikret ve akşam sabah O’nu tesbih et’ dedi.” (Kur’an, 3:41) ayeti konuyla ilgili farklı bir açılım sağlamaktadır. Burada söz konusu olağanüstülüğün gerçekleşmesi için, birtakım uygulamalar tavsiye edilmektedir. Zira ayetteki ‘Rabbini çokça zikret’ ifadesi, düşünce gücünün kuvvetlenmesi ve yoğunlaşmasına yönelik bir buyruk olduğu anlaşılmaktadır. Yani burada düşünce gücünün gerçekleştirme yetisine vurgu vardır.

İnancın, düşüncenin gücü ve realiteye yansması ve onu şekillendirmesini anlama bakımından sufilerin dünyasından aktarılan şu olay anlamlıdır: Ünlü teolog Hasan Basri, Basra’da bir yere gitmek için iskelede kayık beklerken, dönemin mistiklerinden Habibü’l-Acemi (ö. 747-48), Hasan Basri’ye (ö. 728): ‘Ne bekliyorsun burada?’ diye sorar. O da ‘Karşı kıyıya gitmek için gemiyi bekliyorum’ deyince Acemi, ‘Çok şaşırıcı! Sende yakîn denilen kudret kuvvet yok mu?’ der ve suyun üzerinden yürüyüp karşı yakaya geçer.

Bu durum bilinçli olmanın bilincine varmak suretiyle olağanüstülükler gerçekleştirmenin bir tezahürüdür. Buradaki temel vurgu, kendine olan güçlü inancın şekillendirdiği düşüncenin fiili yansmasıdır. Duygu ve düşünceyi yansıtan ifade biçiminde seçilen ve kullanılan terminolojinin de önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Düşünce, kelime, dil ve algı bağlantısı konusunda California Üniversitesi psikoloji bölümünde yapılan bir araştırmaya göre, insanların gördükleri ve duyduklarını ifade etmede seçilen kelimelerin önemi üzerinde duruldu. Bu doğrultuda bir araç kazasında kullanılan kelimeler, ‘çarptı’ ve ‘temas etti’ şeklinde söylendiğinde, kazanın oluş şekli ve boyutu da bu doğrultuda farklılaşmakta ve şekillenmektedir. Buna göre kelimeler ve dil, bizi hikâyenin bazı kısımlarını uydurmaya veya ‘hafızamızı kirletmeye’ yönlendirebilir. Arabaların birbirine ‘çarptığı’ hakkında soruların, videoda cam olmamasına rağmen ilginçtir ki kırık cam gördüklerini bildirme olasılıkları diğerlerinden daha yüksek çıktı (Ramaswamy, 2013).

Dilin düşünce üzerindeki varsayılan etkisi, çok az ampirik kanıtla psikoloji, felsefe ve dilbilim alanında uzun süredir merak uyandıran bir soru olarak kaldı. Yale Üniversitesi'nden dilbilimci Benjamin Lee Whorf ve hocası Edward Sapir, 'dilsel görelilik' teorisinin öncüleri kabul edilmektedir.

(Kay, 1984) Einstein'ın genel görelilik ilkesinden yola çıkarak teorisinin temel önermesi, dilsel kategorilerin veya kelimelerin, gördüklerimizi veya düşündüklerimizi etkilemesiydi. Bir dilin gramer ve semantik kategorileri, gözlemlerin yapıldığı bir referans çerçevesi sağlamaktadır. İnsanlara zamansal bir ilerlemenin anlık görüntüleri verildiğinde (örneğin, yaşlanan bir adam) ve bunları kronolojik olarak düzenlemeleri istendiğinde, İngilizce konuşanlar kartları soldan sağa, İbranice konuşanlar yazılarına benzer şekilde sağdan sola ve yerliler doğudan batıya doğru sıraladılar.

Eğer dil gerçekten dünya algımızı etkiliyorsa, o zaman yeni bir dil öğrenmek dünyaya bakışımızı değiştirmelidir. Böyle bir çalışmada, İngilizce konuşanlara süreyi tanımlamak için Yunanca boyut metaforlarını ve olay sırasını tanımlamak için Mandarin dikey metaforlarını kullanmaları öğretildi. Dikkat çekici bir şekilde, İngilizce konuşanlar bu yeni yolları öğrendiklerinde, bilişsel performansları yerli Yunanlıların ve Çinlilerinkine benzemeye başladı (Ramaswamy, 2013). Bu yönlü çalışmalar sanatta cinsiyet ve soyut kavramlar olan ölüm, zafer ve günah gibi bilinçaltı düşüncelerin dillerimizden nasıl etkilendiğini göstermektedir. Sözelimi İngilizcede dikey metaforlar nispeten seyrek ve yatay metaforlar baskındır. Mandarin dilinde hem yatay hem de dikey metaforlar sıktır.

Daha da önemlisi, dikey metaforlar Mandarin dilinde İngilizceye göre çok daha sıktır. Yeni kanıtlar bir kez daha Mandarin dilini konuşanların zaman hakkında İngilizce konuşanlardan daha sık konuşmadıklarını, aynı zamanda zamanı dikey olarak İngilizce konuşanlardan daha sık düşündüklerini göstermiştir. İnsanlar gerçekten de zaman hakkında düşünmek için otomatik olarak uzamsal temsiller yaratmaktadır (Boroditsky, 2008).

Konuyla ilgili yapılan bir başka çalışma, dilin algı üzerindeki güçlü etkisini ve dilin herhangi bir üst düzey bilişsel işlemde ayrılan bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. G. Lupyan ve E. Ward, dilbilimsel etiketleri duymanın sadece ne gördüğünü değil, aynı zamanda bir şeyi görüp görmediğini de etkilediğini ortaya koymaktadır. Örneğin, başka türlü tutarsız bir uyaranda hayvanı bulmaya çalışmadan önce 'kanguru' kelimesini duymak, başarı şansını artırır (Lupyan ve Ward, 2013).

İnsan beyni kelimeler üzerinde düşünceler üretmektedir. Daha düz ifadeyle kelimeler düşünceleri, düşünceler de fiziki harici dünyayı şekillendirebilir. Bu doğrultuda olumlu ve yapıcı kelimeler, pozitif düşüncelerin oluşmasında önemli bir faktör iken, olumlu düşünceler de vuku bulacak olguların şekillenmesinde görünmeyen bir güce sahiptir. Burada düşüncenin özgün kelimelerle ifade edilmesinin de önemi ortaya çıkmaktadır.

Tam da burada istek, dua ve kelimeler ilişkisinin ayrı bir anlam kazandığı görülmektedir. Buna göre dua ederken seçilen ve kullanılan sözcük ve tümceler özel bir anlam taşımaktadır. Bu sonuç aynı zamanda insanların, hatta buna hayvan, bitki ve cansız maddeler de eklenmelidir, düşünce ve sözden etkilendiklerini göstermektedir.

İbn Sina'ya göre (2014: 710) bazı insanların, kendi bedenleri üzerindeki etki sahasını aşmış, bu etkinlikleri benzer diğer varlıklar üzerinde de gösterebilecek meleke ve yetiler elde edebileceği gerçeğini akıldan uzak bir ihtimal olarak görmemek gerekir. Bu düzeydeki bir ruh öylesine bir güç ve kudret elde etmiştir ki, sanki tüm evren onun bedeniymiş ve âlemin ruhu derecesindeymiş gibi hareket eder. O, artık maddi boyutta bazı fiziki niteliklerin oluşumuna sebep olabilir. Bütün varlıklar; özellikle de kendisine yakın olan ve aralarında özel bir bağ bulunanlar üzerinde tesir gücüne sahip olabilir. İnsanın böyle bir durumu hemen inkârâ kalkışmaması gerektiğini belirten İbn Sina, “bedenler nasıl ruhun etki alanındaysa, diğer cisimlerde böylesi bir insanın tasarruf alanında bulunur” demiştir. Yine “bu özelliklere sahip olan ruhlar, nasıl kendi bireysel yetileri üzerinde etki gücüne sahipse, diğer eşyanın yapıları üzerinde de tesir imkânına sahip olurlar. Bu doğrultuda korku, öfke ve şehvetleri kontrol altına alabilirler”. Burada yazar, insan düşüncesinin gücüne vurguda bulunmaktadır.

Tokyo’da Prof. Tomokichi Fukurai, Chuciki ile basiret (clairvoyance) konusunda Bayan Hagao yanında birden fazla kişide düşünce sanatı ile ilgili üç yılı aşan deneyler gerçekleştirdi. Çalışmalarının sonucunu da “Clairvoyance and Thoughtography/Kâhin ve düşüncebilim” adıyla bir kitap haline getirdi (1931). Yazar bu çalışmasında yetenekli olarak adlandırdığı deneklerinin önceden belirlenmiş bir düşünce formunu herhangi bir özel fotoğraf plakasına basmayı başardığını gördü. Fukurai’nin deneklerinden bazıları, yalnızca yoğunlaştırılmış düşünceyle, değişen başarı derecelerine sahip görüntüleri bir fotoğraf plakasına basıyor, bazıları ise kapalı zarflar içindeki verileri okuyabiliyordu.

Düşüncenin gücünün kontrol edilmesiyle ilgili veriler, konunun teknolojik boyutuyla ilgili önemli gelişmelere kapı araladığını göstermektedir. Bu alanda özellikle “beyin bilgisayar arayüzü” çalışmaları dikkat çekicidir.

2018’de ABD ordusunun Savunma İleri Araştırma Projeleri Ajansı, “beyindeki birden çok noktadan aynı anda okuma ve bu noktalara yazma yeteneğine sahip, güvenli, taşınabilir tıbbi olmayan bir nöral arayüz sistemi” geliştirmek için bir program başlattı ve bu program önemli sonuçlarla devam etmektedir. Bu doğrultuda Elon Musk tarafından ortaklaşa kurulan bir şirket olan Neuralink, sağlıklı insanların benzer bir implant ve bilgisayar kurulumuna sahip herhangi biriyle potansiyel olarak kablosuz iletişim kurması için bir beyin implantı geliştirdiğini duyurdu. Bunun anlamı ise, Amerikan ordusunun maruz kaldıkları veya kalacakları tehditlere hızlı yanıt vermesine yardımcı olmak için bir BCI teknolojisi geliştirmekte olduğudur. Daha yalın bir ifadeyle savaşta olan bir askerin beynine bir çip yerleştirmek, korkularını ve endişelerini bastırabilir ve savaş görevlerini daha verimli bir şekilde yerine getirmesine olanak sağlayabilir. Bir adım daha ileri giderek, yapay zekâ sistemiyle donatılmış bir cihaz, bir askerin içinde bulunduğu durumda hangi seçenekleri seçeceğini tahmin ederek davranışlarını doğrudan kontrol edebilir. Buradaki sorun savaş alanında BCI gibi nöroteknolojiyi kullanmanın etik olup olmayacağı olsa da tarihsel tecrübe bu boyutun çok da dikkate alınmayacağını göstermektedir. Özet bir ifadeyle Beyin-Bilgisayar Arayüzleri askerlerin silahlarını düşünceleriyle kontrol etmelerine ve korkularını kapatmalarına izin vermektedir (The Conversation, December 2, 2022).

Düşünce gücü öncelikle bireyin kendisini ikna etmesi ve kendine inanmasıyla başlar. Bu inanç oluştuğunda düşünce gücünün etkisi ortaya çıkar. Konuyla ilgili San Fransisco State Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmaya göre Hindu yogilerinin düşünce gücüyle bedensel acılarını kontrol ettikleri ortaya çıktı. Araştırmanın yürütücüsü Erik Pepper'e göre yogiler vücuda şiş sokma türü uygulamalarda herhangi bir acı çekmiyorlardı.

Bunun nedeni ise kontrollü bir beden gevşemesiyle yüksek düzeyde alfa beyin dalgaları beden derisindeki elektriksel aktiviteyi bilinçli olarak düşürüp acıya yönelik tepki ve kan akışını azaltmaktaydı. Bu deneyde Yogi, boynunu ve boğazını şişlerle delmesine rağmen herhangi bir ağrı olmadığını bildirdi ve deneme sonrası kanama da gözlemlenmedi.

Deney süresince Yogi, ağrıya verilen tipik EEG tepkilerini göstermedi. Yani delta EEG'de değişiklik olmadı ve beta EEG'si artmasına rağmen alfa EEG'si azalma yerine arttı. EDA aktivitesinde değişiklik olmadı, absorbe edilmiş, odaklanmış dikkat ve yüksek beta ancak zamanın askıya alınmasını, benlik hissini veya otomatik tepki hislerini bildirmedi ve EEG'si delta veya beta da azalmadı. Alphallow beta'daki artış, delme sırasında bilinçli ve farkında olduğunu, bu durumun tipik meditatif durumdan farklı olduğunu daha da destekledi. Deneyin hipotezi olan acı verici olacağı veya kanamaya neden olacağı düşüncelerini ve duygusal çağrışımlarını geçersiz kıldı. Yogi delme sırasında dokuyu ve dili çok gevşettiği için kanama olmadığını öne sürdü ve şişi büyük olasılıkla küçük kan damarlarını delme yerine etrafına doladı. Yogi'nin bakış açısından bu inanç sistemi, vücudun savunma sistemini kontrol eden otonom sinir sistemine iletilir.

Nefes alma, meditasyon ve zihinsel konsantrasyon yoluyla, acı hissini serbest bırakmak için duyuşsal ve otonom sınırlarıyla iletişim kurar. Düşünce modeli, hipnozda rapor edilen dikkatin daralması ve kendini toplama ile bildirilen EDA (elektrodermal aktivite) aktivitesi eksikliğiyle uyumlu olduğu görüldü. EDA'nın ter bezleriyle cildin en dış yüzeyi olan epidermal ve ciltin altında bulunan dermal tabakalardan kaynaklanan, deri yüzeyinde özel bölgelere yerleştirilen elektrotlarla kayıtlanan elektriksel aktivite olduğu göz önüne alınırsa, bu uygulamanın acıya yönelik herhangi bir fiziksel tepki oluşturmadığı anlaşılmaktadır.

Benzer bir yaklaşımda bulunan Capra'ya göre meditasyonda çok ilerleyen kişiler enerjilerini daha iyi yönlendirebilirler. Onlar başkalarının on saatte yapabildiği bir işi, altı saatte yapabilmektedirler (Weber, 2016:132).

Bu yönlü uygulamalar Müslüman sufi törenler, ayinler ve uygulamalarında da gerçekleşmektedir. Başka inançlarda da bulunan bu uygulamalar, genellikle keramet, ermişlik gibi dini tekâmül olgusu olarak gösterilmektedir. Değerlendirme hangi yönde olursa olsun sonuçta burada düşünce gücünün realiteye yansması söz konusudur.

Düşüncelerin, bilgisayar nörogeribildirim arayüzüyle, ekrana yansmasının mümkün olduğu görülmektedir. Gelecekte bu uygulamalar daha da geliştirilebilir, ancak şimdiye kadar hiç kimse beynin bilgisayar modellemesini yapmayı başaramamıştır. Bunun anlamı ise yapay zeka veya yakında dünyamıza girecek olan yapay bilincin kaynakları olan kuantum bilgisayarlar ile bazı şeyler başarıyor veya başarılabilecek olsa da beynin kuantum bilgisayarla kıyas edilemeyecek şekilde üstün performansı göz önüne alındığında, bilgisayar gibi araçlar olmaksızın beynin bir ürünü olan düşünce gücünün daha ileri boyutta üstün özellik ve

niteliklere sahip olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda yukarıda kaydettiğimiz fizik ilkeleriyle bağdaşmadığı düşünülen ve düşünce gücüne dayalı verilerin imkânı akıldan uzak değildir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Nörobilimin temel alanı bilimlerarası olarak sinir sistemini incelemektir. Bu doğrultuda nörobilim aynı zamanda beynin incelenmesini içermektedir. Bilindik şekliyle beyin, insan bedeninin en karmaşık organı olup, nöronlar arasındaki bağlantıları sayesinde düşünme ve bilişsel süreçler gibi birçok işlevi yönetmektedir. Nörobilim multi disiplinli bir bilim alanı olup fizik, kimya, matematik, biyoloji, psikoloji, bilgisayar bilimleri yanında yapay zekâ ve bilişsel bilim gibi birçok disiplini bünyesinde barındırır. Nörobilimin moleküler, hücrel ve sinaptik gibi düzeyleri olmakla birlikte bilişsel, hesaplamalı, nörofarmakoloji, nöroproteomik, nörogelişim, nörogörselleştirme, sinir ağı, sosyal, sinir hücre biyolojisi ve eğitimsel gibi birden fazla alt disiplinleri bulunmaktadır. Nörobilim bu disiplinlerin ötesinde metafizik ve parapsikoloji alanlarıyla da bağlantılıdır.

Nörobilim yukarıda geçen temel ve altbirimleriyle birlikte değerlendirildiğinde aynı zamanda istihbaratı da ihtiva ettiği görülecektir. Şöyle ki, beyin fonksiyonlarına odaklanan ve davranışsal ve zihinsel süreçlerin beyindeki sinirsel aktivitelerini nasıl etkilediğini inceleyen bilişsel nörobilim, insan davranışlarındaki temel sinirsel etkenler üzerinde durur. Bu ise konuyla ilgili bilgisi olan kimseler için insanların tutum ve davranışlarının saikini idrak etmede önemli veri sunar. Öte yandan sosyal sinirbilim, bireysel olarak insan davranışlarını, düşüncelerini ve duygularını anlamaya yönelik bulgular üzerinde durur, bunu gerçekleştirirken de nörobilim verileri doğrultusunda konuyu yorumlamaya çalışır. Bu aynı zamanda insan davranışlarının toplumsal faktörler doğrultusunda şekillenmesini inceler. Nörobilimin bir alt dalı olarak adlandırılması gereken disiplin de metafizik ve parapsikoloji olması gerektiğini düşünüyoruz. Zira insan beyninin ürünü ve nörobilimin bir meyvesi olan parapsikoloji, paranormal fenomenlerin gerçekleşmesinde ana karargâhtır. Günümüz istihbaratı, klasik nörobilim teorilerinin ötesine geçtiği zaman, geleceğin analiz ve operasyonel tekniklerine sahip olur.

KAYNAKÇA

Biçer, R., Alemdar, E. *Kuantum Boyutunda İstihbarat*. İstanbul: Hayykitap, 2024.

Boroditsky, Lera, Do English and Mandarin Speakers Think Differently About Time? *Proceedings of the Annual Meeting of the Cognitive Science Society*. 30, 2008, 427-431.

Buford, C. Allhof, F. Neuroscience and Metaphysics. *The American Journal of Bioethics*, 5(2), 34-36.

Buhari, *el-Kütübü's-sitte ve şüruhuha : Sahihü'l-Buhari*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.

Charron, K. Links between Neuroscience and Paranormal Beliefs, Labroots, 2022.

Chaudhary, U. & Vlachos, I. & Zimmermann, J. B. et al. Spelling interface using intracortical signals in a completely locked-in patient enabled via auditory neurofeedback training. *Nature Communications* 13(1236), 2022.

Cramer, John G. The quantum handshake explored. *Journal of the British Interplanetary Society* 70, 2017, 372-384.

Dean, C.E., Akhtar, S., Gale, T.M., Irvine, K., Grohmann, D., Laws, K.R. Paranormal beliefs and cognitive function: A systematic review and assessment of study quality across four decades of research. *PLoS ONE* 17(5), 2022: e0267360.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0267360>

Donoghue, John P. *Neuron*. 108,2020, 13-16. ([https://www.cell.com/neuron/pdf/S0896-6273\(20\)30646-2.pdf](https://www.cell.com/neuron/pdf/S0896-6273(20)30646-2.pdf))

Fassbender, P. Parapsychology and the Neurosciences: A Computer-Based Content Analysis of Abstracts in the Database “Medline” from 1975 to 1995. *Perceptual and Motor Skills*, 84(2), 1997, 452-454. <https://doi.org/10.2466/pms.1997.84.2.452>.

Ferguson, Marilyn, Karl Pribram’ın değişen gerçeğliği. Holografik Evren. çev. Ali Çakıroğlu, İstanbul: Kuraldışı Yayınları, 1996.

Franckh, Pierre. Rezonans Kanunu. çev. B. Akipek. İstanbul: Koridor Yayıncılık, 2021.

Hopkin, Michael. Bionic brains become a reality. *Nature*, 2006. <https://doi.org/10.1038/news060710-8>.

İbn Sina, *İşaretler ve Tenbihler*. çev. A. Durusoy, M. Macit, E. Demirli. İstanbul: TYEK, 2014.

Kay P. & Kempton W. What is the Sapir-Whorf hypothesis? *American Anthropologist* 86, 1984, 65–79.

Lupyan, G., & Ward, E. J. Language can boost otherwise unseen objects into visual awareness. *PNAS Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 110(35), 2013, 14196–14201. <https://doi.org/10.1073/pnas.1303312110>.

Müslim, *Şahih*. nşr. Muhammed Fuâd Abdülbaki. Kahire 1956.

Ramaswamy, Suwasini. Your words become your thoughts. *Nature India*, 2013, 30 September. Doi: <https://doi.org/10.1038/nindia.2013.131>.

The Conversation, December 2, 2022.

Viereck, George Sylvester. What Life Means to Einstein. *The Saturday Evening Post*, 1929, 26 October.

Weber, Renee. Fizięin Tao’suna yeni bir bakış: Fritjof Capra ile Bir Söyleşi. *Holografik Evren*. çev. Ali Çakıroğlu. İstanbul: Kuraldışı Yayınları, 2016.

DİNİ TEMALİ TERÖRÜN GEREKÇELERİ REASONS FOR RELIGIOUS THEMED TERRORISM

Prof. Dr. RAMAZAN BİÇER

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

rbicer@sakarya.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-1501-2103>

ÖZET

Bu bildiride küresel bir yapıya bürünen, İslam ülkelerinde ve Türkiye'deki dini motifli terörizm hakkındaki düşünceler üzerinde duruyoruz. Müslümanlara göre İslam'ın temel hedefi insanları bu dünyada ve ahirette mutlu etmek olsa da, İslam dünyasında ve Türkiye'de var olan modern şiddet hareketlerinin ana karakterleri nelerdir? Bu noktada, aynı marjinal radikal grupların kabul edilemez tutumlarını, dini anlayışlarına ve felsefelerine dayandırdıklarını varsaymak mümkündür. Başka bir deyişle, bu dini şiddet ve hoşgörüsüzlükle örgüt elemanları, Tanrı'yı memnun etmeye çalıştıklarını düşünüyorlar. Yani yaptıkları şey Tanrı adına yapılıyor, bu nedenle kendileri gibi düşünmeyen dindaşlarına karşı bile ciddi önlemler alıyorlar. İslam ülkelerindeki radikal hareketlerin iki ana gerekçesi vardır: Birincisi, bazı Kuran ayetlerinden ve Hz. peygamberin hadislerinden türetilen argümanlar ve cihat anlayışıdır (Tahir-ul-Qadri, 2010: 246-248).Aslında, dini ana metinler teolojik olarak, bu tür eylemleri destekleyecek bir mahiyet arzetmiyor. Ancak dini istismar eden örgütlerin eylemleri, yargısal ön kabuller ve dini anlayışları itibarıyla onlar tarafından İslam'ın evrensel şiddet aracı olarak kullanılması anlayışlarıyla çok ilgilidir. İkincisi, Laik baskılar ve otokratik-monarşik baskılar gibi bazı yaptırımlar söz konusudur. Ne yazık ki, demokratik olmayan ve radikal laik ifadeler İslam ülkesinde bazı radikal dini hareketlerin önünü açıyor. Dolayısıyla, İslam dünyasında ve Türkiye'de dini radikal hareketler için çözüm, demokratik iyileştirme, dini özgürlük ve dinin doğru yorumlanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Terör, Dini terör, Yorum, İslam.

ABSTRACT

In this paper, we have tried to clarify the thoughts on religiously motivated terrorism in Islamic countries and Turkey, which has taken on a global structure. Although the main goal of Islam, according to Muslims, is to make people happy in this world and the hereafter, what are the main characters of modern violent movements that exist in the Islamic world and Turkey? At this point, it is possible to assume that the same marginal radical groups base their unacceptable attitudes on their religious understanding and philosophy. In other words, with this religious violence and intolerance, the organization members think that they are trying to please God. In other words, what they do is done in the name of God, so they take serious measures even against their co-religionists who do not think like them. There are two main justifications for radical movements in Islamic countries: The first is the arguments derived from some verses of the Quran and the hadiths of the Prophet and the understanding of jihad. In fact, the main religious texts do not theologially support such actions. However, the actions of organizations that exploit religion are very much related to their understanding of using Islam as a universal tool of violence due to their judicial preconceptions and religious understanding. Secondly, there are some sanctions such as secular pressures and autocratic-monarchical pressures. Unfortunately, undemocratic and radical secular expressions pave the way for some radical religious movements in Islamic countries. Therefore, the solution for religious radical movements in the Islamic world and Turkey is democratic improvement, religious freedom and correct interpretation of religion.

Keywords: Terror, Religious terror, Commentary, Islam.

1.GİRİŞ

İnsanlar genel olarak dinlerine göre üç tutum sergilemektedir. Birincisi, dini bir inanç ve kabulü benimsemiş boyutunda, seküler veya agnostik bir anlayışın sonucu olarak, pratikte alakasızdır. İkincisi, özellikle toplumsal ve geleneksel yapıda dine uygun bir üye olarak, şekillenmede kamusal dindarlık tutumu olarak tanımlanmaktadır. Üçüncüsü, genel kabul gören dinin kurallarını kendi anlayışının ötesinde farklı ve daha gerçekçi algılayarak dini bir yaşantısı olduğuna inanmak, ortalama mümin kavramının dışında bir uygulamaya sahip olmaktır. Bu kategoride yer alanlar, kimi zaman radikal kimi zaman da marjinal olarak nitelendirilmektedir. Eğer böyle bir algı varsa, ya dinin özüne dair bir derinliğe sahip olduğu için, ya dinin adını anarak ya da kendi kültür ve bilgi düzeyine uygun bir

algıyı belirli bir merkeze yerleştiren dindarların yönlendirmesi ile mümkündür. Dini bilincin zirvesine tırmanarak birinci kategoriye girenler çok azınlıkta kalmıştır. Birçok inanan ikinci oluşumun içindedir. Burada ana etken dini algıyı ve sunum biçimini yönlendiren kişidir. Dolayısıyla ikinci kategori olumlu ya da olumsuz ciddi sonuçlara yol açabilir. Harici, Vehhabi, Selefî hareketinin tüm İslam ülkelerindeki aynı sorunu bugün radikal hareketlerin liderleri tarafından yönlendirilmesi bu yaklaşımın bir örneğidir.

Zaten belli bir din anlayışına ya da algısına uygun olarak, istenildiği gibi formatlanamaz. Yani din, belli bir kişi, grup ya da oluşumun tekelinde değildir. Farklı sektör ve dönemlerde, ana gövdeye zarar vermemek ve genel kabul görmüş temelleri bozmamak kaydıyla, farklı şekillerde sunumu tespit edilebilir ve yapılabilir. Aslında dinin özü ile hiç alakası olmayan dini anlayışlara meydan okumasıdır. Bu tezin referansı birçok mezhep ve tarikatın ortaya çıkmasıdır. Bu sonuç hem sosyolojik hem de dini açıdan doğaldır. Çünkü birçok dini itikat veya mezhep, kendine referanslı okuma biçiminden doğmuştur. Mevlana Alegorisi, ünlü fil gibi dini oluşum söylemleri ve belirli bir dini oluşturan grupların büyüklüğü bunun bir tezahürüdür.

Bir dini akım hakkında ve dini bir doğru ya da yanlış oluşumu ile ilgili hüküm vermek iki şekilde mümkündür: Birincisi, başka bir dinin verileri doğrultusunda olacaktır. İkincisi, bizzat o dinin kendi kaynaklarına göre doğrulama veya yanlışlama yapılabilir. Burada örneğin bu bir İslam mezhebinin değerlendirmesi olacaksa, dinin bir mensubunun temel kaynakları açısından bir değerlendirme yapılabilir. Ancak burada karşılaşılan bir diğer sorun, her grubun ve kesimin kendi inancına daha yatkın olması ve teze uyması esasıdır. Aslında istikametle nitelenen geleneksel Müslümanlığın benimsemesi ve bazı hareketlerin kendilerini radikal olarak sınıflandırması dinin kaynaklarına daha uygun düşmektedir. Nitekim bugün terör eylemlerine karışanlardan bazılarının, geri dönüş hareketinin, dinin özü olarak adlandırılan Selefî-Vahhabi felsefesini benimsediği bilinmektedir.

İslam tarihi, kelim ve mezhepleri alanında ortaya çıkan modül tarzları Şiilik, Mutezile, Haricilik ve Ehl-i Sünnet isimleri etrafında şekillenmiştir. İmamet dışında ana hatlarıyla Şiiliğin temel felsefesi Mu'tezile mezhebi olmuştur. İslam düşüncesine önemli katkıları bulunan Mu'tezile mezhebinin güçlü olduğu dönemlerde yaşamış ve günümüzde resmi temsilcisi olan geniş kapsamlı bir oluşumdur. Yüzyıllar boyunca İslam dünyasının belli bir kesiminde Şiilik mezhebi güçlü bir inanç sistemiyle desteklenmiş, felsefi, kelami

Mu'tezili düşünce tarafından geliştirilmiştir.

2. DİNİ TEMALİ TERÖR HAREKETLERİNİN GEREKÇELERİ

Her ne kadar kendine ait bir felsefesi olsa da, radikal İslam dünyasının en başından beri dinin boyutundan daha önemli olan kalıcı konuma yönelik uygulamalarının çıktıkları, daha çok yerel Haricilik-Vahhabilik anlayışına sahip olarak yerel koşulları yansıtan hareket tarzlarının hâkimiyeti çerçevesinde mezhepsel görüşleri taşımaya devam etmektedir.

Ehl-i Sünnet, İslam dünyasında ortak bir konuma sahip olmuş ve Mu'tezile ile Şia arasında bir inanç sistemini benimsemiştir. Kuralları daha belirli kalıplara sokmuş, dinin uygulanmasını amaçlamış ve bu yolla dinin ana temasına, evrensel değerlerine uygun olarak geniş bir inanç yelpazesi açarak İslam'ı dini anlamda yorumlamış ve böylece yaşanabilir nitelikli bir insani asli dini anlayışı benimsemiştir.

Bu veriler, İslam ekollerinin kendi okumaları çerçevesindeki formata uygun olarak, İslam'ı 'doğru' ve 'gerçek' İslam olarak benimsediği şeklinde algılanmaktadır. Yüzyıllardır varlığını sürdürmesinin temelindeki Maturidi ve Eş'ari ekoller bu anlayışa sahiptir. Bunun yanında tarihsel süreç içinde yerleşmiş, dolayısıyla geçmişte kalmış mezheplerin sona ereceğini düşünmek mümkün değildir. Zorda kaldıklarında sadece gizlenirler.

İslam mezhepleri felsefenin temel inancını Kur'an'dan almışlardır. Bu nedenle hepsinin de kendine göre haklılık payı vardır. Ölçünün gerçekliği ve geçerliliğinin yansıma oranı sebepler boyutudur. Haricilik ve Vehhabilik mezhebine göre radikal bir söylem olarak kabul edilse de kullanımları Kur'an'a dayanmaktadır ancak Kur'an'ın Haricilik, Vehhabilik algısındaki yeri tartışılabilir.

Kur'an'ın tutarlılığına ilişkin bir referansın iki temel unsuru vardır. Arapça Kur'an'ın dilidir ve bir sonraki yorumda genel fikir ve görüş çerçevesinde ulaşılabilecek terimler ve kurallar anlayışı Kur'an'ın ana temasından oluşmalıdır. Bu bağlamda örneğin İsmaililik gibi bazı aşırı mezheplerde hem Kur'an'ı okuma biçimi değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Öte yandan, Kur'an merkezli daha iyi bir anlayışa sahip olan ve daha sonraki oluşumlarda daha fazla Müslüman kitlenin anlayışı olarak iddia edilen Vahabılık-Haricilik Kur'an'ın ana temasıyla uyuşmamaktadır. Haricilik-Vahabılık bağlantısı çok açıktır. Nitekim Osmanlı'da Vehhabilik üzerinden "Haricilik" hareketi kontrol edilmiş ve "Yeni Haricilik" şeklinde isimlendirilmiştir. Bağnazlık ve dini inançlarına karşı sertlik açısından inançsızların (müşriklerin) suçlanması gibi konularda Vehhabilik ile Haricilik arasında

bariz bir benzerlik vardır. Bugün İbadiye'de yaşayan Harici mezhebi, "el- Emr bi'l-Ma'ruf ve'n-Nehy ani'l-Munker" (iyiliği emretmek kötülükten nehyetmek) adı altında Müslümanları savaşa davet etmekte ve tartışılan bu fikirleri örnek alarak Vehhabilik şeklini oluşturmuşlardır (Fığlalı, 1999: 25).

Aynı zamanda, dini dogmalardan müdahaleler yaparak, bu terörist hareketleri Kur'an veya Hadislere dayandırarak kutsallaştırmak. Bu tutum farklı anlayışlara göre değişebilmektedir. Bir yandan kutsal kaynakları okuma biçimlerine göre bu hareket kutsal bir hareket olarak kabul edilebilir. Diğer yandan cihadı yorumlama biçimlerine göre bu tür bir harekete müdahil olmanın kişi için bir farz, bir ibadet olduğu kabul edilmektedir. Ancak hareketlerin hedeflerini, yöntemlerini ve her iki taraftaki yollarını belirleyen temel gerekçe 'cihat' olgusudur.

Cihat çok yönlü bir anlama sahiptir. Peygamber Efendimiz'in hadisine göre de "Mücahit, nefsiyle cihâd eden kişidir."(Tirmizî, "Fazâilü'l-cihâd", 2). Dolayısıyla İslâm'ın kastettiği cihad, ilk önce kişinin kendisiyle verdiği mücadele ile başlar. Nefis, kişinin içinde olan kötülüğe, olumsuz duygulara, dinen meşru görülmemiş davranış ve isteklere, kötü ahlaka kaynaklık etmektedir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de "Yine de ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü nefis, rabbimin acıyıp koruması dışında, daima kötülüğü emreder; şüphesiz rabbim çok bağışlayan, pek esirgeyendir" (Kur'an, 12:53) ayeti ile Hz. Yusuf'un tabiri ile nefsin tanımlaması yapılmıştır. Nefsin tüm bu kötüyeye teşvikiyle mücadele etmek en büyük cihattır.

Kur'an-ı Kerim'de Müslümanların canları ve malları ile cihat etmesi gerektiği ifade edilmekte, (Kur'an, 61:11) Peygamber Efendimizin (sav) hadislerinde de Müslümanlara elleri, dilleri ve mallarıyla cihat etmelerini söylenmektedir (Nesai, "Cihâd", 48). Cihad kavramı anlatılırken maddi ve manevi olmak üzere iki türlü cihat ele alınmaktadır. Kişiler ferdî olarak cihadın muhatabıdır. Peygamber Efendimiz'in (sav) İslâm'ın ilk yıllarında Mekke'nin cahiliye döneminde tebliğini yaparken yürüttüğü mücadelesini, davetini gerçekleştirirken izlediği davet metotları ve şeytan ile birlikte verilen nefis mücadelesini cihat olarak görmek mümkündür. Risalet'in ilk on üç yılını kapsayan bu manevi cihat dönemini görmezden gelmek cihadın önemini gerektiği şekilde kavranmadığını gösterir (Biçer, 2015).

Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam gibi semavi dinlerin insanlığa karşı terörist eylemleri desteklemesi, cinayeti-masumiyeti tespit etmeden ve bireysel cezalara izin vermeden tüm

topluma zarar vermesi düşünülemez. Bu, bu dinlerin doktrinlerinin genel çerçevelerinden müdahale edilen basit bir yargıdır. İstisnai bireysel girişimler ve şiddete yol açan mekânsal ya da zamansal koşullar bu genellenimin dışında tutulmuştur.

Dolayısıyla terörü 'dini' ya da 'İslami' gibi kelimelerle ele almak mümkün değildir. Ancak, terör hareketlerine başta Müslümanlar olmak üzere pek çok din odaklı kişinin katıldığını da inkâr etmek mümkün değildir (Biçer, 2009).

Müslümanların önemli bir çoğunluğu terör ya da şiddet olgusunu desteklememektedir. Bu nedenle tüm Müslümanlar terörist olmadığı gibi, tüm Müslümanlar da terörist değildir. Ancak terör eylemlerine karışan aktörlerin çoğu Müslüman kimliğine sahip kişilerdir. Ayrıca, terör eylemlerine karışan kişiler Müslüman kimliklerini öne çıkarmakta ve bu eylemlerin 'dini' kaygılarla gerçekleştirildiğini ileri sürmektedirler. Bununla birlikte, düşünce, algı ve hareketlerin İslam'ın temel ilkeleriyle uyumlu olmadığı açıktır (Lewis 2003: 137). Bu noktadan hareketle, dini motiflerle terör eylemlerine karışan, ancak uygulamada ve olağan dini pratiklerde herhangi bir dini hassasiyete sahip olmayan ve yaptıklarını din adına yaptıklarını belirtenlerin genel tutumu, terör eylemlerinin din temelli bir gerekçesi olduğunu göstermektedir. O halde 'dini terör' tanımı bu gruplar için mümkündür.

Ayrıca, 'Müslüman teröristler' gibi kavramların da tutarlı olduğu düşünülebilir. Ancak bu yaklaşım geniş kapsamlı bir ifade olduğundan ve İslam'a ve Müslümanlara karşı bir tür önyargıya neden olabileceğinden hatasız bir yaklaşım olamaz. Genel anlamda teröristler her sınıftan, dinden ve millettten türetilir. O halde terörizm belirli bir dine ve kesime özgü olarak değerlendirilemez.

Modern dünyada son dönemde küresel terör eylemlerini gerçekleştirenlerin çoğunun Müslüman kimlikli halklardan çıktığı bilinen bir gerçektir. Gerek 11 Eylül saldırılarında, gerekse Pakistan, Endonezya, Suudi Arabistan, Yemen, Irak ve Türkiye'de gerçekleştirilen terör eylemlerinde failer kendilerini yargılayıcı olarak görmüş ve masum halklara zarar vermişlerdir. Bu eylemlerin bir kısmı batı merkezli dış güçleri hedef alırken, bir kısmı da ilgili devletin siyasetçilerine ve idari yapısına yönelik tepkilerdir. Bu tür tepkilerin temel gerekçesi, ilgili devletin yönetici ve idarecilerinin geleceklerini garanti altına almak için batılı devletlerle kurdukları işbirlikleri ve/veya aynı liderlerin İslam'ın (şeriatın) hukuksal sonuçlarını bilmemeleri gibi faktörlere dayanmaktadır (Azzam, 2002: I, 69-75; II, 211).

İslam'ı yayma fikri, din adına suç işleyen teröristlerin temel referanslarından biridir. Bu yaklaşıma bir örnek vermek için şu alıntıyı sunabiliriz: "Hatta tüm dünyayı İslami yönetim bayrağı altında gölgelendirmeliyiz. Bu kutsal şeriatın hükmüdür" (Azzam, 2002: II, 61, 299, 381-384).

Geçmişte olduğu gibi bugün de terör eylemlerini gerçekleştiren unsurlar, hareketlerini meşrulaştırmak için temel İslami kaynakları ana referans merkezi olarak kullanmaktadır. Aslında bu girişimlerinin tutarlılığı tartışmalı bir konudur. Ancak dini kaynaklarda yer alan 'cihat' terimi bu konuda kullanılan temel kutsal referanstır (Biçer 2006).

Kur'an cihadı teşvik eder ve fitneyi kabul etmez. Kur'an genel olarak şiddeti kötülerken, özel olarak 'fitne' terimini inceler. Kur'an'a göre 'fitne' bir insanlık felaketi anlamına gelmektedir. Kur'an'da ayrıca 'fitne' eylemlerini gerçekleştirenlerin Müslüman veya gayrimüslim olabileceği belirtilir; her ikisi de bu eylemlerden dolayı ciddi bir şekilde uyarılır (Kur'an 28:77-78).

Yukarıdaki ayetlerde, fitnenin bir cinayete izin verenlerin veya bir cinayet işleyenlerin suçu olduğu belirtilmektedir. 'Fitne' terimi basitçe 'kaos' anlamına gelir. Her şeyden önce, diğer semavi kutsal metinler gibi Kur'an'ın genel argümanı da barış ve esenlikten yanadır. Bazı Müslüman aydınların şiddeti ya da zalimce cezalandırmayı benimseyen ve ilgili ayetleri buna göre yorumlayan tutumu, "Dinde zorlama yoktur" (Kur'an 2:256) ayetiyle ve Muhammed peygamberin uygulamalarıyla bağdaşmamaktadır.

Kur'an'a göre kaos, insanlığa karşı yapılmış en büyük kötülüktür. Kur'an'da Müslümanların kaotik bir hareketin içinde yer almamaları ve her türlü şiddete fırsat vermemeleri gerektiği özenle vurgulanır. Ayrıca Kur'an, bedeviliği kaosun en tehlikeli gerekçesi olarak tanıtmaktadır.

Birçok tanımsal yönü olan terör evrensel bir olgu olduğu için hiçbir dine, hiçbir ırka ve hiçbir cinsiyete atfedilemez. Psiko-sosyal, ekonomik ve eğitimsel faktörler, despotizme dayalı yönetim sistemleri, dini ve seküler radikalizm terör hareketlerinin temel gerekçeleri olarak kabul edilmektedir.

Batı literatüründe bu soruna işaret etmek için sıklıkla kullanılan 'İslami terör' ifadesi tutarlı görünmemektedir. İslam'a atfedilen terör, İslam'ın temel kaynakları olan Kur'an ve sahih hadislerin ilkelerine aykırıdır. Nitekim İslam geleneği gayrimüslim unsurlar için 'Ehl-i Kitap' ve 'Ehl-i Cizye' gibi özel statüler tanımış, bazen de onlardan övgüyle bahsetmiştir.

İslam'ın temel özellikleri 'ötekileri' 'bu/onlar' olarak algılamış ve onlarla aynı ortamda yaşamayı ilke olarak kabul etmiştir. Benzer şekilde İslam içindeki farklı yaklaşımlar İslam'ın evrensel yapısı altında saygı görmüştür. Peygamber, Dört Halife ve Osmanlı İmparatorluğu dönemleri bu konuyla ilgili çeşitli örneklerle doludur. Dolayısıyla, gayrimüslimlere yaşam hakkı tanımayan ve farklı dini anlayışlara tahammül göstermeyen terör hareketlerinin kaynaklarının 'İslami' olması düşünülemez.

Ancak terör gibi şiddet içeren hareketlerin en tehlikeli icracıları modern dünyada Müslümanlardır. Lewis'in de altını çizdiği gibi, tüm Müslümanlar terörist hareketleri benimsemez, ancak bu hareketlerin aktörlerinin çoğu Müslüman kimlikleriyle bilinen kişilerdir. Bu kişiler şiddet eylemlerini meşrulaştırmak için manevi metinlere başvurduklarından, onları tanımlamak için 'Müslüman terörist' kavramı kullanılmaktadır. Ancak bu etiketleme İslam'ın temel doğası açısından eksiktir ve sadece sözlü ifadelere dayanmaktadır. Bu arada, bu etiketleme tüm Müslümanlara atfedilmediği için bireysel kalmaktadır. Bu nedenle 'din temelli terör' söylemine genel anlamda itiraz edilmemektedir. Ancak İslam'ın terörist hareketlere gerekçe sağladığı fikri onaylanmamaktadır. Çünkü Kur'an'ın şiddete yönlendiren ayetlerinin bağlamları dikkate alınmadan yorumlandığı iddiası üzerinde durmak gerekir. Müslüman kimlikli bazı teröristlerin eylemlerini bu ayetlere dayandırmaları onların haklı olduğu anlamına gelmez.

Açıkçası, evrensel terör hareketlerinin sorumlularının çoğunun Müslüman olması ve/veya bu hareketlerin çoğunun İslam ülkelerinde gerçekleştirilmesinin nedenleri arasında radikal köktendinci laiklik anlayışı ve uygulamaları ile halkı Müslüman olan ülkelerdeki yöneticilerin benimsediği totaliter tutumlar ve zorunlu yaptırımlar sayılmaktadır.

Günümüz İslam temelli terör eylemlerinin tarihsel arka planının İsmailiyye temelli Haşhaşiyun, Harici ve Vehhabi gelenekleriyle açıklanabileceği görülmektedir. Bu geleneklerin sosyo-kültürel ve teorik arka planını ise büyük ölçüde nasları bağlamından kopararak okuma zihniyeti ve bu zihniyetin önerdiği yaşam tarzı belirlemektedir. En azından, köklerinin başka yerlerde olduğu kabul edilse bile, terörizmin yerleşim alanlarının bu zihniyetin tercih ettiği yerler olduğu bilinmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

11 Eylül'de Amerika'da düzenlenen terör saldırısının ardından saldırının El Kaide örgütünün İslam adına yaptığına dair açıklamalar, Müslümanların dünyadaki imajını ciddi anlamda zedelemiştir. Müslümanların hedefe konularak tamamen İslâmî cihad

anlayışıyla bağdaştırılan 11 Eylül olayları ve sonrasındaki dönemde İslâm'a bakış açısı Müslümanları teröre kurban etmiştir (Biçer, 2009).

Dinler insanlara iyilik ve huzur getirme iddiasındadır, bu bireysel bağlamda mümkündür, ancak dini bir başka amacı da toplumsal huzurdur. Bununla birlikte dinler insanlar arasında sürekli savaş nedeni olmuştur. Batıdaki yüzyıl süren din savaşları bunun bir göstergesidir. Bir din mensubu kendi inancında olanları kendine yakın, farklı din ve inançtan olanları kendine uzak ve hatta düşman olarak görür. Düşman olarak gördüğü anda burada şiddet başlar. Tüm bunların ötesinde, tarihsel süreçte, din mensupları harici düşmanın yanında dâhili düşman da oluşturmuştur. Bu ise mezhep veya yine özellikle Hristiyanlıkta din savaşları şeklinde ortaya çıkmıştır. Buna göre şiddet için sadece düşman olmak yetmiyor, “bizden” veya “benim gibi” olmak zorunluluğu doğuyor. Tam da burada İslam tarihindeki Harici zihniyet ve günümüzdeki Selefi/Vehhabi düşünce biçimi devreye girmektedir. Bu ise kendi ilkeleri doğrultusunda oluşturdukları, anlamlandırdıkları veya algıladıkları dini anlayış biçiminin oluşturuyor. Ardından bunun dışındaki dini yorumlamaları din dışı olarak gördüğü için, şiddete başvuruyor. Bu tür düşünceler için en büyük sorun, karşı kesimden ziyade kendi mensubu olduğu dini farklı fraksiyonlarıdır. Zira onlara göre karşı kesim “kâfirdir”, onlara dünyevi ve uhrevi durumu bellidir ve özellikle söz konusu karşı kesim eğer Yahudi ve Hristiyanlık gibi semavi dinlerden ise Hz. Peygamberin “Bir kimse zimmiye eziyet ederse ben onun karşısındayım” buyruğu doğrultusunda onlara dokunulmamalıdır. Ancak dini açıdan ana sorunlu kesim, müşrik olarak nitelendirdikleri “öteki Müslümanlardır.”

İnsanın cazibe ve dafia duyguları vardır ve bu düz anlamda nefis olarak adlandırılmaktadır. Menfaatlerin celbine, zararların define sevkeden bu duygular, insanı her zaman ve zeminde aktif halde tutmaktadır. Bu kontrol edilmediğinde başkalarının zararından geçinen bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu ise sürekli cidali sonuç verir. Bunun için harekete geçirici dini, milli, yerel, bölgesel, ekonomik durum, sosyal sınıflar gibi farklı faktörler vardır. Bu doğrultuda sürekli cidal içinde olmak düşüncesinde olan ve bedevi zihniyetin sembolü şeklinde tezahür eden Haricilik, Vehhabilik, Selefilik gibi olgular, ki benzerlere tüm din ve inançlarda vardır, yapısal özelliğinin dini söylemler altında dışa vurumudur.

KAYNAKÇA

Azzam, A. *Cihad Dersleri I-II*. İstanbul: Buruç Yayınları, 2002.

Biçer, R. İŞİD Düşünce Yapısının Teolojik Arka Planı, *Kelam Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 2015, 1-11.

Biçer, R. Religious Understanding of Turkish and Pakistani People. *Ethics, Values and Society: Social Transformation* (ed. Ghazala Irfan). Oxford: Oxford University Press, 2006, 273-283.

Biçer, R. The Approach of Muslim Turkish People To Religious Terror. *The World's Religions after September 11. Volume 1, Religion, War, and Peace* (ed. Arvind Sharma). USA: Greenwood Publishing, 2009, 87–114.

Fığlalı, Ethem Ruhi, *Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri*. İstanbul: Birlik Yayınları, 1999.

Lewis, B. *The Crisis of Islam: Holy War and Unholy Terror*, Random House Publishing Group, 2003.

Tahir-ul-Qadri, Muhammed, *Fatwa on Terrorism and Suicide Bombings*, London: Minhaj-ul-Quran International, 2010.

DİJİTAL DEZENFORMASYON VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER: 2024 ABD BAŞKANLIK SEÇİMLERİ VE SİYASİ MANİPÜLASYONUN BOYUTLARI

Dr. Öğretim Üyesi Gül Seda ACET İNCE
Malatya Turgut Özal Üniversitesi,
seda.acet@ozal.edu.tr; sedaacet@hotmail.com
0000-0003-3329-7480

ÖZET

Dijital dezenformasyon, son yıllarda uluslararası ilişkilerde önemli bir sorun haline gelmiştir. Yanlış ve yanıltıcı bilgilerin kasıtlı olarak yayılması anlamına gelen dezenformasyon, özellikle dijital teknolojilerin yaygınlaşmasıyla birlikte küresel bir boyut kazanmıştır. Yapay zeka destekli görseller ve videolar gibi yeni teknolojiler, sahte haberlerin hızla yayılmasını kolaylaştırmış ve toplumun bilgiye olan güvenini azaltmıştır. Bunun yanı sıra, sosyal medya platformları üzerinden yanlış bilginin yayılımı sorunu derinleştirmiştir. Bu durum, devletler, uluslararası örgütler, medya ve bireyler arasındaki dinamikleri derinden etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. 2024 ABD Başkanlık seçimleri, dijital dezenformasyonun uluslararası ilişkilerde ve demokratik süreçlerde oynadığı kritik rolü ortaya koyan bir dönüm noktası olmuştur. Seçim sürecinde, özellikle sosyal medya platformlarında yayılan manipülatif içerikler ve yabancı aktörlerin müdahaleleri dikkat çekmiştir. Rusya, yapay zeka destekli sahte içerikler, bot ağları ve dezenformasyon kampanyalarıyla seçim sonuçlarını etkileyerek ABD'nin istikrarını zayıflatmayı amaçlamıştır. Buna karşın ABD'nin dezenformasyonla mücadele çabaları, hem ulusal düzeyde seçim güvenliğini artırmaya hem de uluslararası iş birliğiyle bu tehditleri bertaraf etmeye odaklanmıştır. 2024 seçimleri, dijital manipülasyonun demokratik süreçlere yönelik tehditlerini önlemek için daha etkili düzenlemeler ve küresel iş birliğinin gerekliliğini vurgulayan önemli bir örnek olmuştur. Bu bağlamda, çalışmada öncelikle, dijital dezenformasyonun tanımı, tarihsel gelişimi ve uluslararası ilişkilerdeki rolü ele alınacaktır. Siyasi manipülasyonun ve dijital dezenformasyonun seçimlerde bir etkileme aracı olarak kullanıldığı varsayımı 2024 ABD başkanlık seçimleri örneği üzerinden değerlendirilecektir. Bu çalışma, örnek olay üzerinden dijital dezenformasyonun uluslararası ilişkilerdeki olası etkilerini, risklerini ve devletlerin buna karşı almaları gereken tedbirleri ortaya koymayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dezenformasyon, Siyasi Manipülasyon, ABD Başkanlık Seçimleri

DIGITAL DISINFORMATION AND INTERNATIONAL RELATIONS: THE 2024 US PRESIDENTIAL ELECTIONS AND THE DIMENSIONS OF POLITICAL MANIPULATION

ABSTRACT

Digital disinformation has become a significant problem in international relations in recent years. Disinformation, which refers to the deliberate dissemination of false and misleading information, has gained a global dimension, especially with the widespread use of digital technologies. New technologies, such as AI-powered images and videos, have facilitated the rapid spread of fake news and reduced public trust in information. In addition, the spread of misinformation via social media platforms has deepened the problem. This situation has deeply affected and continues to affect the dynamics between states, international organizations, the media and individuals. The 2024 US Presidential elections have been a turning point in revealing the critical role that digital disinformation plays in international relations and democratic processes. During the election process, manipulative content spread on social media platforms and interventions by foreign actors have attracted attention. Russia has sought to undermine U.S. stability by influencing election outcomes through AI-powered fake content, bot networks, and disinformation campaigns. In contrast, U.S. efforts to combat disinformation have focused on both improving election security at the national level and countering these threats through international cooperation. The 2024 elections have been a key example highlighting the need for more effective regulation and global cooperation to prevent threats to democratic processes posed by digital manipulation. In this context, the study will first discuss the definition of digital disinformation, its historical development and its role in international relations. The assumption that political manipulation and digital disinformation are used as a means of influencing elections will be evaluated through the example of the 2024 US presidential elections. This study aims to reveal the possible effects and risks of digital disinformation in international relations and the measures that states should take against it through a case study.

Keywords: Digital Disinformation, Political Manipulation, US Presidential Elections.

GİRİŞ

Dijitalleşme çağında, bilgiye erişim önceki dönemlere oranla son derece kolaylaşmıştır. Ancak bu kolaylık, dijital dezenformasyon olarak adlandırılan ciddi bir sorunu da beraberinde getirmiştir. Gelişen dijital teknolojiler, bilgiye erişimi kolaylaştırarak bireyler ve devletler arasındaki etkileşimleri yeniden tanımlamıştır. Bununla birlikte, bu dijital devrim, dezenformasyonun yayılmasını da hızlandırmış ve uluslararası ilişkilerde yeni bir manipülasyon aracı oluşturmuştur. Dijital dezenformasyon, gerçeği yansıtmayan bilgilerin kasıtlı bir şekilde yayılması anlamına gelmekte ve küresel siyaseti şekillendirme potansiyeline sahiptir.

Sosyal medya, kamusal söylem açısından son derece önemli bir alan haline gelmiş ve bu bağlamda bir platform olarak işlev göstermektedir. Bireyler ve topluluklar, siyasi, sosyal ve kültürel konuları tartışmak amacıyla bu platformlar üzerinde bir araya gelebilmektedir. Sosyal medya, Arap Baharı gibi büyük ölçekli hareketlerin teşvik edilmesinde etkili bir rol oynamıştır. Aktivistlerin ve vatandaşların adalet taleplerini güçlendirmek için sosyal medyayı kullandığı Black Lives Matter hareketi de bu duruma örnek teşkil etmektedir (Delozia ve Birore, 2022).

Dijital dezenformasyon, son yıllarda uluslararası ilişkiler alanında en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. İnternet ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşması, bilginin hızla yayılmasını sağlarken, aynı zamanda manipülasyon ve yanıltıcı içeriklerin küresel ölçekte etkili bir şekilde yayılmasına olanak tanımıştır. Bu durum, devletler arası ilişkileri, iç politikaları ve küresel güvenlik dinamiklerini ciddi biçimde etkilemektedir. Dijital dezenformasyon, özellikle seçim müdahaleleri, kamuoyu oluşturma, ideolojik etki ve devletlerin dış politika stratejilerinde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır (Mariniello, 331).

2024 yılında gerçekleştirilen Amerika Birleşik Devletleri (ABD) başkanlık seçimleri, dijital dezenformasyonun uluslararası ilişkiler üzerindeki etkisine dair güncel bir örnek teşkil etmektedir. Seçimler, dezenformasyonun önemli bir sorun haline geldiği bir dönemde gerçekleşmiştir. Hem sosyal medya platformları hem de hükümet yetkilileri, yanlış bilgi yayılımını önlemek amacıyla çeşitli tedbirler almış olsalar da, dezenformasyon bu seçimlerde etkili olmuştur. Seçim sürecinde, özellikle Rusya kaynaklı dezenformasyon faaliyetleri kendini göstermiştir. Göçmenlik, yanlış bilgilerin bölücü anlatıları beslediği tartışmalı bir konu olarak öne çıkmıştır. Eski Başkan Trump'ın kampanyası, kamuoyu algısını ve siyasi tartışmaları şekillendirmek için yanlış iddialardan faydalanmıştır. Dezenformasyona odaklanmanın önemi yadsınamazken, bu taktiklerin demokratik süreçler ve halkın seçim bütünlüğüne duyduğu güven üzerindeki daha geniş etkilerini ayrıca değerlendirmek büyük bir önem taşımaktadır.

Bu çalışma çerçevesinde öncelikle dijital dezenformasyon kavramının tanımı, tarihsel gelişimi ve uluslararası ilişkilerdeki rolü üzerinde durulacaktır. Ardından, siyasi manipülasyonun bir dezenformasyon aracı olarak işlevine değinilecektir. Bu kavramsal çerçevenin oluşturulmasının ardından, konu 2024 ABD başkanlık seçimleri örneği ile daha kapsamlı bir şekilde ele alınacaktır.

1. Dijital Dezenformasyon Tanımı Tarihsel Gelişimi ve Uluslararası İlişkilerdeki Yeri

Dijital dezenformasyon, yanıltıcı veya yanlış bilgilerin dijital platformlar aracılığıyla, genellikle izleyicileri yanıltmak amacıyla kasıtlı bir şekilde yayılmasını ifade etmektedir (Ruiz, 2023: 2). Dezenformasyon, kamuoyunun algısını yanıltmayı veya manipüle etmeyi amaçlayan kasıtlı doğasıyla karakterize edilir (Praveenkumar, 2021). Bu olgu, içeriğin geleneksel eşik koruma mekanizmaları olmaksızın hızlı ve yaygın bir şekilde paylaşılmasına olanak tanıyan sosyal medyanın yükselişiyle birlikte daha da olumsuz bir seyir izlemeye başlamıştır. Dijital medyanın iş modelleri ile dezenformasyonun yayılmasına yönelik oluşturduğu teşvikler arasındaki etkileşim, günümüzdeki yaygınlığını anlayabilmek açısından son derece önemli bir husustur.

Teknolojik gelişmeler, dezenformasyonun yalnızca hızla yayılmasını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda küresel ölçekte geniş bir etki alanı kazanmasına da olanak tanımıştır. Sosyal medya platformları ve dijital mecralar, dezenformasyonun merkez konumuna gelmiştir. Dijital dezenformasyon, kasıtlı olarak yanlış, yanıltıcı veya manipüle edilmiş bilgilerin dijital platformlar üzerinde yayılması şeklinde tanımlanabilir. Bu durum, bireylerin doğru bilgiye ulaşmasını güçleştirirken, toplumsal güveni ve istikrarı da olumsuz yönde etkileyebilir. Dezenformasyon, halkın geleneksel medyaya ve demokratik kurumlara olan güvenini zayıflatma potansiyeline sahiptir (Warin, 2024: 7).

Uluslararası ilişkilerde dezenformasyonun etkisi, Soğuk Savaş döneminden bu yana belirgin bir şekilde artış göstermiştir. Ancak, dijitalleşmenin getirdiği dönüşüm ile birlikte dezenformasyon, yalnızca devletler arası bir araç olmanın ötesine geçmiş; bireyler ve grupların manipülasyonu için de kapsamlı bir araç haline gelmiştir. Dijital bilgi akışı, özellikle uluslararası diplomasi, güvenlik politikaları, ekonomi ve kültür gibi alanlarda önemli etkiler doğurmaktadır. Dijital dezenformasyon, özellikle sosyal medya gibi geleneksel güvenlik önlemleri barındırmayan dijital platformlar aracılığıyla yayılan yanıltıcı veya yanlış bilgiler nedeniyle, kamuoyunun güvenini zedeler, demokratik süreçleri tehdit altına alır ve seçim sonuçlarını manipüle edebilir. Bu durum, dijital dezenformasyonun kurumlara olan güveni sarsması ve kamuoyunu yönlendirmesi dolayısıyla uluslararası ilişkilerde önemli zorluklar yaratmaktadır. Dijital teknolojilerin yanı sıra yapay zekanın hızla yükselişi, dezenformasyonun yayılımını kolaylaştırarak küresel yönetim ve güvenlik ortamını daha karmaşık hale getirmiştir. Bu sorunun etkilerini azaltabilmek amacıyla yasal çerçeveler, uluslararası işbirliği ve kamuoyunu bilinçlendirici faaliyetleri içeren çok boyutlu bir yaklaşım benimsemek elzemdir.

2. Siyasi Manipülasyon ve Boyutları

Siyasi manipülasyon, seçilmiş bireylerin kamuoyu algısını etkilemek ve iktidarlarını sürdürmek amacıyla başvurdukları, çoğunlukla demokratik ilkeleri zedeleyen çeşitli stratejileri kapsamaktadır. Bu tür manipülasyon, birçok bağlamda doğrulandığı üzere, siyasi söylem, bilgi çarpıtması ve politika kararları aracılığıyla kendini göstermektedir.

Siyasi manipülasyonun kökenleri genellikle, iktidarlarını pekiştirmek amacıyla yönetim yapılarını şekillendiren yönetici eylemlerine dayanmaktadır. Halevy, bu elitlerin meşruiyet maskesini koruma çabası içerisinde, demokratik ideallerle çelişen yöntemlere başvurduklarını ileri sürmektedir. Bu manipülasyon, yalnızca ekonomik çıkarlarla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda seçilmiş bireylerin normatif kurallarından ve rol tanımlarından da etkilenmektedir. (Halevy, 2024)

a. Seçim Müdahaleleri ve Manipülasyonu

Seçim manipülasyonunun evrensel olarak kabul görmüş bir kavramsal çerçevesi veya tanımı bulunmamaktadır. Bu bağlamda, uluslararası sözleşmeler, ulusal yasalar, vatandaşların algıları, idari etkinlik ile demokratik normlar, değerler ve ilkeler gibi çeşitli unsurlar, kavramsallaştırma için farklı başlangıç noktaları önermektedir (Birch, 2011: 11-13).

Dijital dezenformasyonun en belirgin ve tartışmalı kullanımlarından biri, seçim süreçlerine müdahale etme eylemidir. Sosyal medya platformları, yanlış bilgilerin ve propaganda içeriklerinin yayılmasını hızlandıran ve kamuoyu üzerinde etki yaratma potansiyeli taşıyan araçlar haline gelmiştir. Örnek olarak, 2024 ABD başkanlık seçimlerinde Rusya'nın sosyal medya üzerinden dezenformasyon yayarak seçim sonuçlarını etkilemeye çalıştığı gözlemlenmiştir. Rusya, "troll fabrikaları" ve bot hesapları aracılığıyla belirli bir politik duruşu destekleyen içerikleri yaymakta ve bu durum halk arasında kutuplaşmayı artırmaktadır. Bu tür müdahaleler, devletlerin iç siyasetine dış güçlerin etkisi anlamına gelmektedir. Dijital dezenformasyon, devletlerin iç işlerine müdahale etme kapasitesini artırarak uluslararası ilişkilerde yeni bir boyut oluşturmuştur. Demokrasi, seçimlerin özgür ve adil olması gibi temel değerler, dijital dezenformasyonun olumsuz etkilerine maruz kalabilmektedir.

Seçimler sırasında meydana gelen siyasi manipülasyon, demokratik süreçler üzerinde önemli derecede etki bırakan karmaşık bir meseledir. Bilgi manipülasyonu, seçim sahtekârlığı ve

stratejik seçim zamanlaması gibi çeşitli taktikler, seçmen algılarını yanıltabilir ve siyasi kurumlara duyulan güveni zayıflatabilir. Bu dinamiklerin anlaşılması, seçimlerin dürüstlüğünün korunması ve halkın demokrasiye olan güveninin artırılması açısından hayati bir önem taşımaktadır. Ayrıca, seçimler esnasındaki siyasi manipülasyon, rakiplerin itibarsızlaştırılması ve seçmenlerin seçim organlarına duyduğu güvenin sarsılması amacıyla yanlış bilgilerin yayılmasını da içermektedir (Belinda, vd., 2024: 46).

Seçimler sırasında, adayların genellikle kamu sinyallerini refah etkileri bağlamında manipüle etmesi, aday seçimlerinin niteliksiz olmasına ve siyasi tutumların dağılımında artışa yol açabilmektedir (Grunewald, Klümper ve Kräkel, 2024: 3). Demokratik seçimlerin sonuçları, siyasi kampanyalar esnasında bilginin manipülasyonu nedeniyle çarpıtılma riski taşımaktadır (Esteban ve Ray, 1994: 820). Seçim sahtekarlığı, devlet kurumlarına olan güveni doğrudan zayıflatmakta; ayrıca stratejik seçim zamanlamasının belirsiz etkileri olabilmekte ve etkili bir şekilde yönetilirse güveni potansiyel olarak artırabilmektedir (Linden, 2024).

James ve Garnett (15-19), seçim dürüstlüğünü beş temel ilke veya sütundan oluşan bir kavram olarak tanımlamaktadır: çekişme eşitliği, katılım eşitliği, anlamlı müzakere, seçim yönetiminin sağlanması ve seçim yönetimi. Çekişmede eşitlik, tüm partilerin ve adayların seçime anlamlı bir şekilde katılabilmelerini ve eşit bir oyun alanına sahip olmalarını ifade etmektedir. Katılım eşitliği, evrensel oy hakkını, erişilebilir kayıt ve oy verme mekanizmalarını, yüksek katılımı, toplumdaki farklı gruplar arasında eşit düzeyde katılımı, tüm oyların eşit ağırlığa sahip olmasını ve seçmenlerin iradesini fiilen temsil eden oyları gerektirmektedir. Anlamlı müzakere, seçmenlerin bilinçli bir görüş geliştirebilmeleri için gerekli tüm temel özgürlüklere sahip olması, toplumun genel olarak doğru bilgilere, çeşitli bakış açılarına ve argümanların rasyonel ve eşit bir şekilde değerlendirilmesine dayanan yüksek kaliteli tartışmalara katılımında başarılı bir şekilde gerçekleşir. Seçim yönetimi, seçim yetkililerinin tarafsızlığı ve süreç boyunca güvenliği ile doğruluğu gözeterek profesyonel ve şeffaf bir biçimde çalışmalarını sürdürmelerini işlevini yerine getirmektedir. Seçim yönetimi, seçim kurallarına ilişkin kesinliği, bu kuralların değiştirilmesi için adil bir süreci, kurallara uyumu, etkin bir hesap verebilirlik sistemini ve sonuçların kabul edilebilirliğini kapsamaktadır.

3. Devletlerin Dijital Dezenformasyona Karşı Alabileceği Önlemler

Dijital iletişimde dezenformasyonun yaygınlaşması, ulusal güvenliği tehdit edebilecek şekilde internet kullanıcıları arasında anti-demokratik eğilimlerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Dijital dezenformasyonun artan etkisi karşısında, devletler çeşitli önlemler almaktadır. Bu önlemler, dijital alandaki düzenlemeleri, dezenformasyonun tespitini ve engellenmesini amaçlayan stratejileri kapsamaktadır. Dijital dezenformasyonla etkin bir şekilde mücadele edebilmek amacıyla, devletler yasal çerçevelere, şeffaflık ilkesine ve kamu eğitimine odaklanan çeşitli tedbirler uygulayabilir. Bu stratejilerin temel hedefi, yanlış bilgilerin yayılmasını azaltmak ve medya üzerindeki güveni yeniden tesis etmektir. Manipülatif içeriğin tespiti ve bu içeriğin ortadan kaldırılması için hukuki yolların oluşturulması, hem ulusal güvenliğin hem de demokratik bütünlüğün korunması açısından büyük bir önem taşımaktadır (Khmyrov, vd., 2023: 95).

Siyasi manipülasyonun etkisini azaltmak amacıyla alınması gereken önlemler aşağıdaki gibi sıralanabilir: (i) politikacıların bilgiyi manipüle etme yeteneğini sınırlayıcı düzenlemeler, (ii) seçmenleri mevcut bilgi parçalarının olası manipülasyonu hususunda bilinçlendirmeyi

hedefleyen eğitim programları ve (iii) manipüle edilmiş bilgilerin doğrulanmasına ve bertaraf edilmesine yönelik stratejiler (Grunewald, Klümper and Kräkel, 2024: 12)

Sahtecilikle mücadeleyi amaçlayan devlet bilgi politikası, dijital platformların şeffaflığını sağlamak, toplumun dijital okuryazarlığını geliştirmek ve siber uzaydaki bilgi akışı üzerinde izleme ve kontrol mekanizmaları oluşturmak durumundadır. Uluslararası bilgi standartları, sosyal ağlar ile dijital platformlar geliştiricilerini, siber uzaydaki dezenformasyonla etkin bir şekilde mücadele etmek amacıyla kullanıcıları için erişilebilir ve güvenli içerik oluşturma yükümlülüğü altına sokmaktadır. Devletlerin alması gereken tedbirler; yasal düzenlemeler, teknolojik çözümler ve toplumun bilinçlenmesi ile eğitimi üzerine yoğunlaşmalıdır. İlk olarak, yasal düzenlemeler kapsamında, birçok ülke dijital dezenformasyonla mücadele etmek için çeşitli mevzuatlar geliştirme çabası içerisinde. Avrupa Birliği, dijital dezenformasyonla mücadele etmek amacıyla 2018 yılında "Dijital Hizmetler Yasası"nı (Digital Services Act) kabul etmiştir (Filiz ve Bayraklı, 2025). Bu yasa, sosyal medya platformlarının içerik denetimi yapmalarını ve dezenformasyonla mücadele etmelerini zorunlu kılmaktadır. Benzer bir şekilde, Amerika Birleşik Devletleri'nde de seçim güvenliği ve dezenformasyonla mücadeleye yönelik çeşitli yasal düzenlemeler hayata geçirilmiştir. İkinci olarak, teknolojik çözümler bağlamında, devletler dijital dezenformasyonu tespit etmek amacıyla yapay zeka ve veri analiz araçlarından yararlanmaktadır. (Öztürk ve Akın, 2024).

Devletler, otomatik sistemleri kullanarak şüpheli içeriklerin tespitini gerçekleştirmekte, yanlış bilgi yayan hesapları engellemeye yönelik önlemler almakta ve dezenformasyonun hızlı bir şekilde yayılmasını önlemeye çalışmaktadır. Bu tür teknolojik araçlar, dezenformasyonla mücadelede etkili bir yöntem olarak ön plana çıkmaktadır. Toplum bilincinin artırılması ve eğitimi, dezenformasyonun olumsuz etkilerine karşı en güçlü savunmalardan biri olarak değerlendirilmektedir. Devletler, dijital okuryazarlık programları aracılığıyla vatandaşlarını dezenformasyon konusunda bilinçlendirmeyi hedeflemektedir. Bireylerin, dijital ortamda karşılaştıkları bilgilerin doğruluğunu sorgulama yeteneklerini geliştirmeleri elzemdir. Bu bağlamda, bireylerin bilgi kaynaklarını değerlendirme ve doğru ile yanlış ayırt etme becerilerini artırmaları büyük önem taşımaktadır. Devletler, yasal çerçeveleri güncelleyerek, teknoloji şirketlerini hedef alan kurumsal önlemler uygulayarak, gözetim için bağımsız medyayı teşvik ederek ve stratejik faaliyetleri izlemek için analitik araçlar geliştirerek, devlet destekli dezenformasyonun demokratik süreçlere yönelik oluşturduğu artan tehdidi ele alarak dijital dezenformasyonla mücadele edebilir.

4. 2024 ABD Başkanlık Seçimlerinde Dezenformasyon Taktikleri

2024 yılı ABD Başkanlık seçimleri, özellikle sosyal medya platformları aracılığıyla gerçekleştirilen koordineli bilgi operasyonları sayesinde dijital dezenformasyondan önemli ölçüde etkilenmiştir. Araştırmalar, bu operasyonların sıklıkla yapay zeka tarafından üretilen görselleri ve önyargılı anlatıları kullanarak yanıltıcı içerikleri yayma amacı güttüğünü ve dolayısıyla kamusal söylemi manipüle etmek için tasarlandığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, bu tehditlerle başa çıkabilmek için güçlü tespit mekanizmalarına ve düzenleyici önlemlere duyulan acil ihtiyacı vurgulamaktadır. Araştırmalar, X (eski adıyla Twitter) ve Telegram gibi platformlarda, düşük kaliteli siyasi içerik paylaşan ve komplocu anlatıları teşvik eden sahte aktörlerden oluşan bir ağın varlığını ortaya koymaktadır. 2024 yılı ABD Başkanlık seçimleri, platformlar arasında yanıltıcı içeriklerin yayılmasına yönelik olarak orijinal olmayan hesapların kullanılması ve böylece çevrimiçi söylemi etkileme ile demokratik süreçlerin

bütünlüğünü tehlikeye atma amacı güden koordineli dijital dezenformasyon operasyonlarının doğurduğu önemli tehditlerle karşı karşıya kalmaktadır (Minici, vd., 2024:1-2)

2024 ABD başkanlık seçimleri, özellikle göçle ilgili yayılan yanlış bilgiler ve abartılı iddialar üzerinden halkın algısını manipüle eden Donald Trump'ın önemli siyasi oyunlarına sahne olmuştur. Trump, bu durumu bir kriz olarak çerçevlendirerek kampanyasına destek kazandırmayı hedeflemiştir. Aynı zamanda, bu seçimler, sosyal medyada dezenformasyon yayma kapasitesine sahip olan ve iklim değişikliği ile göç gibi temel politikalar üzerindeki fikir birliğini zayıflatan üretken yapay zeka (GenAI) araçlarından da önemli ölçüde etkilenmiştir (James ve Garnett, 2023: 10-13).

Dezenformasyonun nasıl işlendiğine dair birkaç örnek verecek olursak: İlk olarak, sahte haberler ve röportajlar dikkat çekiyor. ABD Federal Soruşturma Bürosu (FBI) ve ABD Siber Güvenlik ve Altyapı Güvenliği Ajansı (CISA), Rusya'nın ABD başkanlık seçimleri hakkında bir makale ve sahte bir röportajla iki yeni dezenformasyon girişiminde bulunduğunu belirtmiştir (aa.com.tr, 2024). Diğer bir yöntem ise yapay zeka destekli görsellerdir. Seçim kampanyaları süresince, yapay zeka teknolojileri kullanılarak üretilmiş sahte görseller ve videolar sosyal medyada hızlı bir şekilde yayılmıştır. Örneğin, Donald Trump'ın tutuklandığını gösteren sahte fotoğraflar, kamuoyunu yanıltmak amacıyla dolaşıma sokulmuştur. (Slocum, 2024: 3).

Son yıllarda kamu tartışmalarında öne çıkan, ancak seçim manipülasyonu bağlamında genellikle gözden kaçan bir başka seçim manipülasyonu aracı, siyasi adaylar ile bir seçim sonucunu etkilemek isteyen yabancı güçler arasındaki işbirliğidir. Amerikan bağlamında bu durum sıklıkla gizli anlaşma olarak adlandırılmaktadır. Özellikle Rusya gibi demokratik olmayan ülkelerin yurt dışındaki seçimlere müdahale etmek amacıyla gizli anlaşmalar kurma girişimlerine dair kanıtlar mevcuttur; bu da siyasi adayların gizli anlaşmaları bir seçim manipülasyonu aracı olarak kullanma potansiyelini keşfetmeye değer kılmaktadır (Epperly, vd., 2020: 760). Araştırmalar, yabancı kuruluşların, özellikle de Rusya'ya bağlı medyanın, Telegram ve X gibi sosyal medya platformlarında bölücü anlatıları teşvik ettiğini ve bu durumun seçimlere müdahale etmek için sistematik bir çabayı işaret ettiğini göstermektedir. 2024 ABD Başkanlık Seçimi sırasında belirgin bir şekilde koordine edilmiş ve özgün olmayan faaliyetler ortaya çıkmış; özellikle Rusya'ya bağlı medyanın müdahalesi ve Facebook, X ile Telegram gibi platformlarda güvenilirliği düşük, partizan içeriklerin yaygınlaştırılması vurgulanmıştır (Cinus, vd., 2024).

2024 ABD başkanlık seçimleri, yapay zeka kaynaklı yanlış bilgilendirme konusunda kamuoyunda ciddi endişelere yol açmış ve beş Amerikalıdan dördü bunun etkilerinden endişe duymuştur. Özellikle televizyon aracılığıyla haberlere maruz kalmanın, yapay zeka ile ilgili risklerin algılanmasında önemli bir rol oynadığı öne sürülmüştür (Yan ve diğerleri, 2024: 7). Ocak 2024'te New Hampshire'daki seçmenler, Başkan Joe Biden'ın sesini taklit eden telefon çağrıları almış ve bu çağrılarda, seçmenlerin ön seçimlere katılmamaları konusunda talepte bulunulmuştur. Bu çağrıların, daha sonra yapay zeka tarafından oluşturulduğu anlaşılmış ve bu durum, ABD'de siyasi manipülasyon ve müdahale amacıyla kullanılan üretken yapay zeka araçlarının bir örneğini teşkil etmiştir (Yan, vd., 2024: 2).

ABD seçim kampanyaları sürecinde en sık karşılaşılan derin sahte türü, %44 ile fotoğraf olmuştur. Başka bir ifadeyle 32 derin sahte içerikten 14'ü yapay zekâ aracılığı ile fotoğraf üzerinde oynamalar yapılarak oluşturulmuştur. İçerikler incelendiğinde, Joe Biden, Donald

Trump ve Kamala Harris'e yönelik derin sahte fotoğraf manipülasyonlarının sosyal medya mecralarında paylaşıldığı görülmüştür (Ulusoy ve İlhan, 2025: 65)

2024 ABD seçimlerinde dijital dezenformasyonun tehdidi, giderek daha belirgin hale gelmiştir. Gelişen yapay zeka teknolojileri, daha gerçekçi ve ikna edici deepfake içerikler ile hedef odaklı manipülasyon kampanyalarının yanı sıra dezenformasyonun hızını ve etkisini artırmaya devam etmektedir. Bu durum, toplumun güvenini zedeleyerek seçimlere dair şüpheler doğurmuştur. Bu nedenle, gelecekteki seçimlerde yapay zeka kaynaklı dezenformasyonla mücadele etmek, demokrasiyi koruma çabalarının önemli bir parçası olacaktır.

5. Sonuç

Dijital dezenformasyon, uluslararası ilişkilerde siyasi manipülasyonun yeni bir boyutunu temsil etmektedir. Seçim müdahaleleri ve ideolojik manipülasyondan güvenlik tehditleri ve askeri stratejilere kadar geniş bir etki alanına yayılan bu olgu, devletlerin dış politika stratejilerini ve iç politikalarını şekillendirmektedir. Böylece, küresel düzeyde daha şeffaf ve güvenli bir bilgi akışı sağlamak amacıyla devletler ve uluslararası organizasyonlar yeni stratejiler geliştirmek zorunda kalmaktadır. Dijital dezenformasyonun etkileri, yalnızca bilgi savaşlarıyla sınırlı kalmayıp, uluslararası düzenin geleceğini de yeniden şekillendiren bir fenomen olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dijital dezenformasyon, çağımızın en önemli bilgi sorunlarından biri olarak ön plana çıkmaktadır. Bu sorunla başa çıkabilmek için bireylerin bilinçlenmesi, teknolojik ve hukuki çözümlerin geliştirilmesi ve medya kuruluşları ile dijital platformların daha sorumlu bir şekilde hareket etmesi gereklidir. Doğru bilgiye dayalı bir dijital ekosistem, toplumsal refahı artırmakla kalmaz, aynı zamanda demokratik değerlerin korunmasına da katkıda bulunur.

2024 ABD başkanlık seçimleri sürecinde yaşanan dezenformasyon kampanyaları, dijital çağda bilgi manipülasyonunun demokratik süreçler ve uluslararası ilişkiler üzerindeki potansiyel etkilerini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Bu durum, dezenformasyonla mücadele ve seçim güvenliğinin sağlanması için uluslararası iş birliğinin önemini vurgulamaktadır.

Kaynakça

Belinda, F., Somantri, G. R., Runturambi, A. J. S., & Puspitasari, M. (2024). Manipulation of Information in the 2024 Election in Indonesia: Political Dynamics in the Post-Truth Era. *Migration Letters*, 21(3), 43–58.

Birch, Sarah. (2011). *Electoral Malpractice*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Cebotari, S. (2024). Conceptual-theoretical Identifications of the “Disinformation” Phenomenon. *Studia Universitatis Moldaviae: Stiinte Sociale*, 3(173), 207–215.

Cinus, F., Minici, M., Luceri, L. & Ferrara, E. (2024). Uncovering Coordinated Cross-Platform Information Operations: Threatening the Integrity of the 2024 U.S. Presidential Election. *First Monday*, 29(11): 1-17.

Delozia, M. and Birore, C. M. S. (2022). Black Lives Matter. *Encyclopedia of Social Work*

Epperly, B., Witko, C., Strickler R. & White, P. (2029). Rule by Violence, Rule by Law: Lynching, Jim Crow, and the Continuing Evolution of Voter Suppression in the U.S. *Perspectives on Politics*, 18(3): 756-769.

Esteban, J., & D. Ray. (1994). On the Measurement of Polarization, *Econometrica* 62(4): 819-51

Filiz, Ş. & Bayraklı, E. (2025). Avrupa Birliği'nin Dezenformasyonla Mücadele Stratejisi (2018-2024). *TRT Akademi Dergisi*, 10(23): 10-41.

Grunewald, A., Klümper, A. & Kräkel, M. (2024). On the Impact of Information Manipulation in Democratic Elections, *International Economic Review*. 1(1): 1- 35.

Halevy, E. E. (2024). *Political Manipulation and Administrative Power*-ebook, London: Routledge.

<https://www.aa.com.tr/tr/abd-baskanlik-secimleri-2024/fbi-rusyanin-abd-secimleri-ile-ilgili-dezenformasyon-faaliyetleri-duzenledigini-iddia-etti/3384383>

James, T. & Garnett, H. A. (2023). What Is Electoral Integrity? Reconceptualising Election Quality. *European Consortium of Political Research General Conference*, Prague, 4–8 Sept.

Khmyrov, I., Khriapynskiy, A., Svoboda, I., Shevchuk, M., & Dotsenko, K. (2023). The Impact of Disinformation on the State Information Policy. *Amazonia Investiga*, 12(71): 93-102.

Linden, M. (2024). Trump's Playbook of Electoral Manipulation: An Interplay of Manipulation Tactics in a Longstanding Democracy. *American Studies in Scandinavia*, 56(1): 27-42.

Mariniello, M. (2022). Disinformation in the Digital Age', *Digital Economic Policy: The Economics of Digital Markets from a European Union Perspective*, (pp. 329–358). Oxford University Press eBooks.

Minici, M., Cinus, F., Luceri, L., & Ferrara, E. (2024). Uncovering coordinated cross-platform information operations: Threatening the integrity of the 2024 U.S. presidential election. *First Monday*, 29(11).

Öztürk, E.B. A. & Akın, E. E. (2024). Çevrimiçi Platformlar için Dijital Hizmetler Yasası'nın Hukuki Çerçevesi, *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, 23: 115-149.

Praveenkuma, B. (2021). Misinformation and Disinformation: Unravelling the Web of Deceptive Information. *Journal of Law and Legal Research Development*, 1(1), 29-33.

Ruiz, C. D. (2023). Disinformation on Digital Media Platforms: A Market-Shaping Approach, *New Media & Society*, OnlineFirst

Slocum, J. (2024). Immigration in the 2024 US Presidential Election Campaign: Policy Stalemate, Disinformation, and a Call for Mass Deportation. *Notes Internacionales CIDOB*, 311:1-8.

Ulusoy, H. & İlhan, Ç. K. (2025). Siyasal İletişimde Yapay Zekâ Etkisi ve Deepfake (Derin Sahte) Dezenformasyonu: 2024 ABD Başkanlık Seçimleri Örneği. *TRT Akademi*, 10(23):42-73.

Warin, T. (2024). Disinformation in the Digital Age: Impacts on Democracy and Strategies for Mitigation, *Cirano, 2024PR03, For Reflection*.

Yan, H. Y., Morrow, G., Yang, K., & Wihbey, J. (2024). The Origin of public Concerns Over AI Supercharging Misinformation in the 2024 U.S. Presidential Election. *Harvard Kennedy School Misinformation Review*.6(1).

ÇIKARLARIN AYRIŞMASI MI , MEDENİYETLERİN ÇATIŞMASI MI ?

Dr. Seda Gözde TOKATLI

İzmir Demokrasi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü,
sedagozde.tokatli@idu.edu.tr , ORCID: 0000-0002-1880-1338

ÖZET

Soğuk Savaş'ın sona ermesi, uluslararası ilişkilerde çıkar odaklı dış politika anlayışı yeniden ivme kazanmıştır. Soğuk Savaş döneminin yarattığı, özellikle zaten aşınmış olan ideolojik şalın kalkması ile kendini özellikle bölgesel siyasetler düzeyinde hissettiren çıkara dayalı güç dengesi anlayışı iyice belirginleşmiştir. Bu defa da devletlerin dış siyasetlerinde dini ve etnik faktörlerin birincil öneme sahip olduğu anlayışı önem kazanmaya başlamıştır. Amerikalı siyaset bilimci ve karşılaştırmalı politika uzmanı Samuel Huntington (1927-2008) da bu akımın 20. yüzyılda ön plana çıkmış önemli temsilcisidir. Huntington göre ‘’Medeniyetler Çatışması’’ Soğuk Savaş sonrasına tekabül eden 1990’lı yıllardan itibaren uluslararası ittifak ya da ihtilaflarda belirleyici olan unsurun politik ya da ekonomik ideolojiler değil, medeniyetler olmaya başladığını ve 21. yüzyılda da bu trendin devam edeceğini ifade eden bir tezi ortaya atmıştır. Bu çalışma Samuel Huntington tarafından yazılan Medeniyetler Çatışması ve Dünya da Düzeninin Yeniden Kurulması adlı çalışmanın değerlendirilmesi yöntemini temel alan ve farklı kaynaklardan yararlanarak eleştirel bir bakış açısı ile hazırlanmış bir çalışmadır. Çatışma kavramı, genellikle belli bir insan grubunun yine bir başka topluluğa karşı ulaştırılmaz nitelikteki çıkarları nedeniyle karşı çıkmasıyla ilgili bir kavramdır. 11 Eylül olayları sonrası Huntington’ın ünlü Medeniyetler Çatışması tezinin doğrulandığını ileri sürenler olmuştur. Medeniyetler Çatışması tezi paralelinde düşünenler etnik ve siyasal çatışmaların temelinde medeniyetler ayrımının yattığına inanmakta ve özellikle tarihi, ideolojik ve dini-kültürel sebeplerle birbirine düşmanlık güden medeniyetlerin çatışmasının kaçınılmaz olduğunu ileri sürmektedir. Çalışmada Medeniyetler çatışmasına dayanak olarak ortaya koyulan sebepler incelenmiş, Huntington’un tanımladığı çatışmanın tarafları ortaya koyulmaya çalışılmış, soğuk savaş sonrası yeni düşman arayışı ve batının İslam’a bakışı başlığı ile Çatışmanın merkezine oturtulan İslam’ın hedefe koyulması değerlendirilmiş ve son olarak da çatışma tezine eleştirel bakış ile çalışmamızı tamamlanmıştır. Uluslararası tüm çatışmaların kaynağında tarafların farklı değerlere ve çıkarlara sahip olmaları yatmaktadır ve beraberinde devletler çıkarlarını meşru hale getirmek amacıyla değerleri arka plana atmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Medeniyetler Çatışması, Samuel Huntington, İdeoloji, Kültür

GİRİŞ

Medeniyetler Çatışması (Clash of Civilizations), Amerikalı siyaset bilimci Samuel P. Huntington tarafından 1993 yılında ortaya atılan bir teoridir. Huntington, bu teoride, Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından dünya çapında yaşanacak çatışmaların, ideolojik veya ekonomik faktörler yerine kültürel ve medeniyet temelli olacağını öne sürmüştür. Huntington'a göre, gelecekteki çatışmalar, farklı kültürel ve dini kimlikler arasında yaşanacaktır. O, bu çatışmaların temelde Batı, İslam, Çin, Hindistan, Rusya, Japonya gibi büyük medeniyetler arasındaki anlaşmazlıklardan kaynaklanacağını savunmuştur. Huntington, 'medeniyetler çatışması' kavramı ile, önümüzdeki dönemde uluslararası ittifakların kurulmasında medeniyetlerin belirleyici olacağı ve dolayısıyla olası çatışmaların farklı medeniyetler arasında gerçekleşeceğini ifade etmektedir.

Hegel'den esinlenen Fukuyama çizgisel tarih anlayışı olan ve 19. yy ile 20. yy sonlarına kadar süren anlayışın bir devamı olarak Hegel'in de kendi dönemini tarihin sonu tezi ile açıklamasına benzer şekilde tarihin sonu geldiği tezi ile soğuk savaş sonrası dönemi tanımlamaktadır (Bitmez, 2023). İbni Haldun'un döngüsel tarih görüşünün aksine çizgisel tarih anlayışı ile kendi dönemini değerlendiren Francis Fukuyama Soğuk savaş sonrası dönemi tarihin sonu olarak görmüş ve Batının zaferini ilan etmiştir. Francis Fukuyama'nın "tarihin sonu" tezinin ortaya koyduğu tek dünya, neşe ve uyumu ön gören ciddi anlaşmazlıkların sona erdiği nispeten uyumlu bir dünyanın aksine Huntington Soğuk savaş sonrası medeniyetler arasındaki çatışmaların şekillendirdiği bir dünya tezini ortaya atmaktadır (Huntington, 2024, s. 34)

1.Medeniyetler Çatışması

Huntington, 1990'lı yıllardan itibaren uluslararası ittifak ya da ihtilaflarda belirleyici olan unsurun politik ya da ekonomik ideolojiler değil, medeniyetler olmaya başladığını ve 21. yüzyılda da bu trendin devam edeceğini ifade etmektedir. Fukuyama'nun zafer söyleminin arka planında tarihsel karamsarlık olduğu bu durumun onu Spengler'in "Batının çöküşü", Bell'in "İdeolojinin Sonu" ve şimdilerde de postmodernizime varan bir süreçle devam etmektedir (Oral, 2024). Huntington Batının ortaya koyduğu yeni Dünya söylemini içeren evrenselci bakış açısına diğer medeniyetler karşı çıkmaktadır. Bu nedenle ortaya çıkacak çatışmayı yok sayması durumunda karşılaşacağı sorunları ortaya koymaktadır. Huntington'a göre Batı kendi kültürünü

ABD'nin gücünü kullanarak evrensel değerler olarak nitelendirip dayatmaya çalışmaktadır. Ancak bu diğer medeniyetler için emperyalizm olarak görülmektedir (Bitmez, 2023).

Huntington Dünyanın gittiği yönü daha iyi anlayabilmek için, her ülkenin mensup olduğu medeniyetle ilişkisini ve o medeniyet içerisindeki nüfuzunu da dikkate almak gerektiğini savundu. Huntington beş ayrı yapı tanımlaması yaptı: üye ülke, yalnız ülke, merkez ülke, bölünmüş ülke, kararsız ülke olarak beş ayrı gruba ayırdı. Türkiye, Huntington'ın kararsız ülkelere verdiği örnekler arasında yer almaktadır. Batı kendisi olmaya devam ettiği ve İslam'da aynı şekilde kendisi olmaya devam ettiği sürece geçmişte olduğu gibi gelecekte de aralarındaki uyuşmazlık devam edecektir (Huntington, 2024, s. 300). Batının kendi değerlerine uymadığı gerekçesi ile düşman ilan ettiği İslam medeniyetidir. Ancak örneklerden de görüldüğü üzere Batı kendi değerlerini kendisi yok saymaktan geri durmamaktadır. İslam medeniyetinin olduğu bölgelerde Batının sömürgeci faaliyetlerine karşı olabilecek her şeyi düşmanlık olarak etiketleyerek sindirmekten geri durmamaktadır.

Batı medeniyetler arasında en güçlüsüdür ve yakın gelecekte de öyle olacaktır. Buna rağmen gücü görece gerilemektedir. Batı kendi medeniyetini diğer toplumlara dayattıkça ve menfaatlerini muhafaza etmeye uğraş verdikçe diğer toplumlar seçim yapmak zorunda olurlar. Kimi toplumlar Batı değerlerini taklit etmeyi, batının izinden gitmeyi ve batının bir parçası olmayı tercih etmektedirler. Diğer İslamcı ve Konfüçyüs'çü toplumlar ise kendi askeri ve ekonomik kapasitelerini geliştirerek Batının dayatmasına karşı direnmek ve batıyı dengelemeye çalışmaktadırlar. Batının hâkimiyetindeki dünya düzeni Asya'nın ekonomik kalkınmasından sarsılacak Çin'in gelişimi medeniyetler arasında güç değişimine neden olacaktır. Müslüman diriliş düzeni bozan başka bir etken olacaktır. Nihayetinde 21. yy. başları Batı ile Batılı olmayanlar arasında batılı olmayanların kendi arasında yaşanacak çatışmalara şahitlik edecektir (Huntington, 2024, s. 164). Birbiriyle kültürel olarak yakınlıkları bulunmayan İslam ve Çin medeniyeti daha çok Batı ile paylaştıkları kültürel bağlar olmasına rağmen ortak düşman olarak gördükleri batıya karşı bir araya gelmelerinde menfaatleri bulunmaktadır (Huntington, 2024, s. 258).

2.Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Batı'nın Değişen Tavrı

Huntington'ın tezi Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından çözülen Yugoslavya örneği ile ilişkilendirmek mümkündür. Yugoslavya'da farklı inançlara mensup olan Sırp, Hırvat ve Boşnaklar arasındaki sınırların savaşımlardan sonra çizilmiş olması, söz konusu savaşlar

esnasında Batı'nın Bosna'ya yardım etme konusunda isteksiz davranması ya da Sırp vahşetini kınarken Hırvat vahşeti konusunda aynı tavrı sergilememesi gibi gelişmeler Huntington'ı doğrulamaktadır. Dünya ülkelerinin önceden sadece bir '*Sovyetler Birliği müttefik*' olarak gördükleri Yugoslavya konusunda, artık '*içindeki farklı unsurlara göre*' politika belirliyor olmaları, örneğin Ortodoks Rusların Sırpı, Katolik Almanların ise Hırvatları desteklemesi, ilişkilerde artık giderek artan oranda medeniyetlerin esas alınmasının bir sonucudur (Kaya, 2007). Huntington'a göre, 20.yy'da liberal demokrasi ile Marksizm-Leninizm arasında yaşanan anlaşmazlık, İslam ile Hıristiyanlık arasındaki sürekli ve derinden derine çatışmacı nitelikli ilişkiye kıyasla geçici ve yüzeysel bir tarihsel olgudur." (Huntington, 2024, s. 296).Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsızlıklarına kavuşan cumhuriyetlerin tavırlarına da değinen Huntington, Türki cumhuriyetler ile Türkiye arasındaki ilişkilere ve oraya yatırım yapan işadamlarının dil, din, tarih ve hatta mutfak birliğine vurgu yapmasına da yer vermektedir. Türkiye'ye değinen Huntington, kitabın yayınlandığı yıllarda cumhurbaşkanlığı görevini yürüten Turgut Özal'ın "Türklerin AB'ye kabul edilmemesinin asıl nedeni, bizim Müslüman, onların Hristiyan olmasıdır. Diğer tüm nedenlerin hepsi uydurmadır." sözünü de eklemiştir.

Komünizmin yerine alternatif düşman arayışını İslam ile dolduran batı sonraki aşamada ise Müslümanları öteki olmakta kötü olmaya doğru dönüştürülecektir (Yardım & Karakoyunlu, 2021). Batının aradığı düşmanı hiç de yabancı değil aslında sürekli iççice olduğu İslam medeniyetidir. Batının İslam medeniyeti olarak sınıflandırdığı devletlerdeki kontrolü siyasi olarak veya ekonomik olarak halen devam etmektedir. Bu kontrolü kaybetmesi ihtimali Batıyı korkutmakta ve aradığı düşmanı çok uzaklara gitmeden bulma kolaylığına gitmeyi tercih etmektedir. Batı yaptığı operasyonların Meşruiyetini Bernard-Lewis'in The Atlantic'te yayınladığı '*Müslüman Öfkenin Kökleri*' isimli makale sonrası Samuel Huntington'un oluşturduğu "*Medeniyetler Çatışması Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*" ve Francis Fukuyama'nın "*Tarihin Sonu ve Son İnsan*" tezleri ile ihtiyaç duyduğu düşmanı oluşturmaya çabaladı (Uyanık, 2022).

Batının ihtiyacı olan güçlü, ideolojik düşman arayışı islamofobinin önemli ölçüde artışının temel nedenlerindedir. Batının kendi içindeki bütünlüğü bu karşıtlığa bağlıdır. İlk olarak İdeolojik faşizmle mücadele eden batı daha sonra ideolojik komünizme karşı galip gelmiş ve artık yeni bir cepheye düşmana ihtiyacı bulunmaktadır. Batıdaki düşünce kuruluşlarının çalışmalarının sonucunda yeni hedef olarak İslam'ı öne atan düşünceler artmaya başlamıştır. Bu düşüncelerin en bilineni ise Medeniyetler Çatışması tezidir (Akyüz, 2020).

Mevcut düzen Batının, Hegemonyası veya Batının gücü her ne denirse denilsin temelde amaç gücü muhafaza etmektir. Bunu yaparken kendisine ikame ettiği düşman gerçek değil tamamen kontrolünde olan ancak kontrolden çıkartmak istemediği İslam medeniyetidir. Hristiyanların bir kimlik içerisinde bir arada tutmayı amaçlayan Batının fikir dünyasını şekillendirenler İslam karşıtlığını gerek olduğunda kolayca devreye sokacak biçimde kontrol altında tutmuşlardır (Aktaş, 2014).

3. Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Çıkarların Çatışması

“Medeniyetler Çatışması” tezi de “Dünyanın Sonu” tezi de aynı alt yapıya sahip ve Batı Medeniyetini temele alan kişiler tarafından ortaya atılmaktadır. Tezleri birbirlerinin zıttı gibi görünse de günümüze geldiğimizde ABD’nin Dünya hegemonyasını sürdürmesi amacı için çalıştığı değerlendirilebilir (Oral, 2024). Batı soğuk savaş sonrası hegemonyasını kaybetme kaygısı ile saldırganlaşmış ve Dünyanın geri kalanını tehdit edencesine ya bana siyasi, ekonomik ve kültürel olarak boyun eğeceksiniz ya da düşmanım olarak karşıma geçeceksiniz diyerek zorba bir dış politika ortaya koymuştur.

Huntington, Batı'nın diğer tüm medeniyetler ve bölgeler üzerinde azımsanamayacak tek medeniyet olduğunu ifade ederken, Batı'nın diğer tüm medeniyetleri siyaset, ekonomi, güvenlik yönünden etkilediğini de ifade etmektedir. Realist bir çizgiden ilerleyen Batı medeniyetlerinin uluslararası bankacılık sistemini elinde tuttuğunu, tüm para dolaşımını kontrol ettiğini, dünyanın önde gelen müşterisi konumunda olduğunu, hazır malların çoğunun tedarikini sağladığını, uluslararası para piyasasına hakim olduğunu, birçok toplumda kanaat önderliği üstlendiğini, muazzam bir askerî güce sahip olduğunu, deniz yollarını kontrol ettiğini, teknik araştırmalar ve ilerlemelerde başı çektiğini, eğitim ve uzay endüstrisinde önde olduğunu, iletişime hakim olduğunu ve ileri düzey silah endüstrisine sahip olduğunu eklemektedir.

Huntington’ın tezine yönelik eleştirilerin birleştiği en temel nokta, yazarın medeniyetler arasındaki etkileşim ve alışverişi görmezden geldiği gerçeğidir. Diğer taraftan yazarın kamuoyu oluşturmaya yönelik çabası ve Batı’nın politikalarına meşruiyet zemini oluşturmaya yönelik gayreti dikkat çekmektedir. Medeniyetler arasındaki kültürel alışveriş oldukça doğal bir süreç olmasına rağmen bunun bir çatışma olarak nitelendirilmesi oldukça yanlış yorumlanmaktadır. En önemli eleştiriler çeşitli medeniyetler arasındaki tarih boyunca süregelen ilişkileri ve etkileşimleri küçümsemesi, hatta görmezden gelmesi, sınırları kesin olarak çizilmiş birbirinden tamamıyla bağımsız ve farklı medeniyetlerin sürekli bir çatışma içerisinde olduğunu iddia etmesidir.

Sonuç

Medeniyetler çatışmasının temel argümanı, kültürel kimliklerin ve değerlerin ulusal ve uluslararası ilişkilerde daha fazla rol oynamaya başlayacağıdır. Huntington'a göre, özellikle Batı, İslam, Konfüçyüsçü, Hindu ve Ortodoks gibi büyük medeniyetler arasındaki çatışmalar, dünya politikalarının şekillendiren önemli bir faktör olacaktır. Çıkarların ayrışması ise daha çok ekonomik, politik veya askeri çıkarların farklı gruplar veya devletler arasında ayrıştığı ve bu ayrışmanın çatışmalara yol açabileceği bir durumu ifade etmektedir. Dünyanın tek bir Batı ile çok sayıda Batılı olmayan devlet arasında bölündüğüne de vurgu yapar. İnsanlık tarihinin medeniyetler tarihi olduğunu savunur. İslam dünyasındaki demografik büyüme ve genişleme, İslami diriliş, Müslümanlar arasındaki Batı karşıtlığı ve kimliksel bilinçlenme gibi gelişmeler çatışmayı fitilleyecek önemli faktörlerdir. Huntington, 1990'lı yıllarda gerçekleşen 28 fay hattı savaşının 19'unun Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasında gelişmesini geleceğe yönelik öngörülerini destekleyici tespitler olarak ileri sürmektedir.

Medeniyetler çatışması bağlamında, bu çıkar ayrışmaları, bir medeniyetin diğerine üstünlük kurma çabası, kaynakların paylaşımı, güvenlik endişeleri veya dini inançların etkisiyle yoğunlaşabilmektedir. Huntington, dünya üzerindeki büyük medeniyetlerin, kültürel ve dini farklılıklar nedeniyle birbirleriyle çatışmaya eğilimli olduğunu savunmuştur. Bu çatışmaların, Soğuk Savaş sonrası dönemde ideolojik ve ekonomik temelli çatışmalardan daha belirgin hale geleceğini öngörmüştür. Huntington'ın teorisi tartışmalıdır, çünkü bazıları bunun dünyadaki kültürel çeşitliliği basitleştirdiğini ve karmaşık küresel ilişkileri tek bir çatışma perspektifine indirgediğini savunmaktadır. Ancak bu teori, dünya siyaseti ve kültürlerarası ilişkiler üzerine önemli tartışmalar yaratmıştır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, M. (2014). Avrupa'da yükselen İslamofobi ve Medeniyetler Çatışması tezi. Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 13(1), 31-54. https://doi.org/10.1501/Avraras_0000000199
- Akyuz, F. (2020). Geri çekildi: İslam ve Batı İlişkilerine Bir Neşter: Medeniyetler Çatışmasından İslamofobi'ye Açılan Yol. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(6), 1663-1674. <https://doi.org/10.18506/anemon.683072>

- Bitmez, M. N. (2023). Farklı tarihsel yaklaşımlarla toplumsal gerçekliğin analizi: Fukuyama ve Huntington karşılaştırması. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 4(3), 355-369. <https://doi.org/10.52108/2757-942.4.3.9>
- Huntington, S. P. (2024). Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması (Çev. Elif Berkaş). İstanbul: Panama Yayıncılık.
- Kaya,S.(2007).Samuel Huntington, Setav, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://file.setav.org/Files/Pdf/medeniyetler-catismasi.pdf
- Oral, A. (2024). Tarihin sonu'nu 30 yıl geççe!, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 12(1), 105-120. <https://doi.org/10.57115/karefad.1450458>
- Uyanık, M. (2022). Doğu ve Batı algısı: İmaj sorununu İslamofobia bağlamında okumak. *İLSAM Akademi Hakemli Dergisi*, 2(1), 177-205.
- Yardım, M., & Karakoyunlu, B. (2021). 11 Eylül Sonrası *Valeurs Actuelles* ve *L'express*'de Medeniyetler Çatışması ve İslam Algısı. *Journal of Media and Religion Studies*, 4(2), 251-262. <https://doi.org/10.47951/mediad.1020796>

GÖÇ KRİZİ VE MÜLTECİ SORUNUNUN İNSANİ BOYUTTA ANALİZİ

Dr. Seda Gözde TOKATLI

İzmir Demokrasi Üniversitesi, sedagozde.tokatli@idu.edu.tr,
Orchid: 0000-0002-1880-1338

ÖZET

Soğuk Savaş'ın sona ermesi, uluslararası ilişkilerde devlet merkezli güvenlik anlayışından birey odaklı bir yaklaşıma geçişin yolunu açmıştır. Bu dönüşümle birlikte, bireylerin temel haklarını, ihtiyaçlarını ve refahını merkeze alan "insan güvenliği" kavramı gündeme gelmiştir. İnsan güvenliği kavramı, bireylerin fiziksel, ekonomik, sosyal ve çevresel tehditlerden korunmasını temel alırken, göç krizlerinin çözümüne yönelik yeni bir çerçeve sunmaktadır. Çalışmanın amacı literatürde var olan insan güvenliği kavramının tarihsel dönüşümünü analiz etmek ve kavramın devletlerin dış politikalarına olası etkilerini ortaya koymaktır. Uluslararası sistemde yaşanan çeşitli iç savaş ve çatışmalar milyonlarca insanı göçe zorlamış ve uluslararası toplumun dayanışma kapasitesini sınamıştır. Çalışmada, krizlerin kökenleri, göçmenlerin karşılaştığı sorunlar ve ulusal ile uluslararası tepkiler analiz edilecektir. Sonuçlar, insan güvenliği odaklı yaklaşımların uygulanmasında karşılaşılan zorlukları ve bu bağlamda daha etkili, sürdürülebilir çözümler geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Örneğin, Suriye krizinde, mülteci haklarının korunması konusundaki eksiklikler ve bazı ülkelerin bu yükümlülüklerden kaçınması, uluslararası mülteci rejiminin reform ihtiyacını ortaya koymaktadır. Çatışmaların iç savaş halini almasıyla ortaya çıkan mülteci krizinde ülkelerin politikalarının insan güvenliğini kapsayıcılığını, bu politikalardaki benzeşen ve farklılaşan yönlerini ortaya koymaya çalışacaktır. Uluslararası İlişkiler ana akım teorilerinden İdealizm ve Realizm açısından değerlendirildiğinde ise bazı ülkelerin tutumunun ve mültecilere yönelik çalışmalarının sadece devlet güvenliğini öncelemediği ve İdealist kaygılar taşıdığı ileri sürülebilirken, başta Doğu Avrupa ülkeleri olmak üzere AB ülkelerinin politikalarının ise son zamanlarda Realist ilkelerle daha uygun bir şekilde açıklanabilmektedir. Bu çalışma, güvenlik anlamında yaşanan dönüşümü değer- çıkar kavramı ekseninde ele alırken, insan haklarının çıkış noktası olan Batı coğrafyasında yaşanan değişime de vurgu yapmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, göç krizini

çeşitli vaka örnekleri ile ele alarak, bütüncül bir yaklaşım sunmayı ve uzun vadeli çözümlerin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler :İnsan Güvenliği, Birleşmiş Milletler, Suriye Göç Krizi

1. GİRİŞ

Devleti temel aktör olarak kabul eden klasik güvenlik teorilerinin küresel gelişmeler ve dünyada artan insani acıya neden olan konulara yanıt vermede yetersiz kalması ve uluslararası ilişkilerin ilgilendiği konuların kapsamının derinleşmesi ve genişlemesi, alternatif güvenlik teorilerine verilen önemin artmasına yol açmış, daha önceleri göz ardı edilen insan faktörü çalışmalara dahil edilmeye başlanmıştır. Bu dönüşümle birlikte, bireylerin temel haklarını, ihtiyaçlarını ve refahını merkeze alan "insan güvenliği" kavramı gündeme gelmiştir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) 1994 İnsan Kalkınma Raporu, insan güvenliğini, bireylerin korkudan ve ihtiyaçlardan uzak, onurlu bir yaşam sürme hakkı olarak tanımlamış ve bu yaklaşımı devlet güvenliği ekseninden farklı bir noktaya taşımıştır. İnsan güvenliği, ekonomik istikrarsızlık, çevresel bozulma, sosyal çatışmalar ve politik baskılar gibi çok yönlü tehditleri içeren kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. BM, 1994 yılında insan güvenliği raporu yayımlayarak güvenlik tartışmalarında devletin tek referans nesnesi olarak görülmesini sorgulamıştır. Raporunda insan güvenliği ekonomik güvenlik, gıda güvenliği, sağlık güvenliği, çevre güvenliği, birey güvenliği, toplum güvenliği ve siyasal güvenlik olarak yedi başlıkta incelenerek güvenliğin bireysel boyutuna dikkat çekilmiş, ayrıca 2000 yılında BM bünyesinde İnsan Güvenliği Komisyonu oluşturulmuştur. İnsan güvenliği, mülteci krizleri ve zorunlu göç bağlamında özellikle anlam kazanmaktadır. Savaş, ekonomik çöküş, insan hakları ihlalleri ve çevresel tehditler gibi faktörler, bireyleri yaşadıkları yerlerden ayrılmaya zorlayan başlıca etkenlerdir.

1.İnsani Müdahale Kavramı

İnsani güvenlik, hem fiziksel hem de maddi güvenliği birleştirdiği için genellikle "yumuşak" bir güvenlik politikası olarak değerlendirilir. Aslında, bireyleri siyasi şiddetten korumayı amaçlayan "sert" bir güvenlik politikası olarak da görülmelidir. İnsan güvenliği kavramı özellikle orta ölçekteki devletlerin kabul ettiği ve dış politikalarında öne çıkardığı bir kavramdır. İnsan güvenliği hayatın esası olan temel özgürlüklerin korunması demektir. Raporunda insan güvenliği insan hayatının yaşamsal esaslarını, insan özgürlüklerini ve insan

tatminini geliştirecek şekilde korumak ile ilgili olarak tanımlanmıştır. Rapora göre insan güvenliği insan onurunu güçlendirir ve bireylerin ve toplumların hareket etme kabiliyetlerini geliştirmeyi hedefler.(Torun, 2017:228) İnsan güvenliği çalışanlar devlet merkezli güvenlik anlayışına karşı insan merkezli bir güvenlik anlayışını savunurken dünyadaki pek çok insan için en büyük tehlikelerin ya kendi devletlerinden ya da iç savaşlardan kaynaklı olduğuna vurgu yapmaktadırlar. İnsan güvenliği, bireylerin yalnızca fiziksel hayatta kalmalarını değil, aynı zamanda onurlu bir yaşam sürdürmelerini sağlamak için geniş kapsamlı bir güvenlik anlayışını benimser. Bu bağlamda, mülteci ve göçmen krizlerinin çözümünde, bireylerin temel ihtiyaçlarına odaklanılmalıdır. Barınma, gıda, sağlık hizmetleri ve eğitim gibi temel hizmetlere erişimin artırılması, göçmenlerin insan güvenliği ihtiyaçlarını karşılamada kritik bir rol oynamaktadır.

İnsan güvenliği ve göç krizi, günümüzün en önemli küresel sorunlarından biri olarak kabul ediliyor. Bu kavramlar, bireylerin ve toplumların güvenliğini tehdit eden göçle ilgili farklı boyutları ele alır. Göç krizleri, savaşlar, doğal afetler, çevresel değişiklikler, ekonomik eşitsizlikler ve toplumsal çatışmalar gibi bir dizi faktör nedeniyle milyonlarca insanın evlerini terk etmesine yol açar. Göçmenler, genellikle yaşadıkları ülkelerdeki siyasi baskılar, yaşam koşullarının bozulması veya güvenlik tehditleri nedeniyle başka bölgelere göç etmek zorunda kalırlar.

İnsan güvenliği açısından göç, pek çok farklı tehlikeyi içerir:

-Fiziksel Güvenlik Tehditleri: Göçmenler, transit ülkelerdeki insan kaçakçılığı, zorla çalıştırma ve cinsel şiddet gibi tehlikelerle karşı karşıya kalabilir.

-Hukuki ve Sosyal Güvenlik: Göçmenlerin, geldikleri ülkelerde yasal statüleri olmadığı için sağlık hizmetlerine erişimden iş güvencesine kadar pek çok temel haktan mahrum kalmaları mümkündür.

-Psikolojik Güvenlik: Göçmenler, savaşlar ve travmatik deneyimlerden dolayı ciddi psikolojik sorunlarla mücadele edebilirler. Ayrıca, yerleştikleri ülkelerdeki yabancı düşmanlığı ve ırkçılık da travmaları derinleştirebilir.

-Ekonomik Güvenlik: Göçmenler, işsizlik, düşük ücretli işlerde çalışma ve yoksulluk gibi ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalabilir.

İnsan hakları ve güvenlik teorileri uzun bir tarihsel geçmişe dayansa da insan faktörünün analizlere dahil edilmesi daha çok 90’lardan sonra normatif yaklaşımların akademideki yerinin artmasıyla mümkün olmuş, kapsamlı bir biçimde “insan güvenliği” alanının oluşmuştur. Soğuk Savaş’ın bitimiyle birlikte uluslararası ilişkilerde güvenlik kavramı, tehditlerin ve güvenlik nesnesinin dönüşüm geçirdiği bir süreç yaşamış, birey ve toplum gibi yeni aktörlerin güvenlik gereksinimleri öne çıkmıştır (Ovalı, 2006).

İnsan güvenliği, bireylerin korkudan ve ihtiyaçlardan özgür bir şekilde, onurlu bir yaşam sürme hakkına sahip olmasını merkeze alır. Geleneksel güvenlik anlayışının aksine, bu yaklaşımda güvenlik, sınırların veya devletlerin askeri savunmasından ziyade bireylerin fiziksel, ekonomik, sosyal ve çevresel tehditlere karşı korunmasını amaçlar. Raporda da belirtildiği gibi, Soğuk Savaş döneminde güvenlik kavramı, ağırlıklı olarak devletlerin savunması çerçevesinde değerlendirilmiş, bireylerin günlük hayatta hissettiği güvenlik kaygılarına ise yeterince önem verilmemiştir.

2. Göç Krizi ve Mülteci Sorunları

Göç, belli bir coğrafyada yaşayan insanların veya insan topluluklarının fiziksel olarak yer değiştirmesini ifade etmektedir. Göç her ne kadar sosyal bilimlerin araştırma konusu olsa da multidisipliner bir çalışma alanıdır. 1951 yılındaki 109 Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi gereğince mültecilik statüsü yalnızca Avrupa’da meydana gelen olaylar sonucunda elde edilebilirken 1967’deki düzenlemeyle coğrafi sınırlama kaldırılmış ve taraf devletleri tüm dünyadaki mültecilere karşı sorumluluk altına sokmuştur. Göçler, bireylerin kendi isteğiyle gerçekleştirdiği “gönüllü göç” ya da otoriter baskılar veya doğal afetler gibi zorlayıcı etkenler nedeniyle meydana gelen “zorunlu göç” şeklinde gerçekleşebilir (Erol, & Ersever, 2014). Ancak, hangi türde olursa olsun, göçmenler farklı boyutlarda risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Örneğin, ekonomik güvenliğin sağlanamaması, fiziksel güvenliği de tehdit edebilir; bir göçmen, ekonomik çıkmaz nedeniyle tehlikeli kaçakçılık ağlarına başvurabilir.

Uluslararası literatürde farklı kelimelerle ifade edilen göçmen, sığınmacı ve mülteci kavramları Türkçe’de sıklıkla birbirleri yerine kullanıldığından, “immigrant- göçmen”in zorunlu göç olmaksızın daha iyi şartlar talep eden, “refugee- mülteci”nin hukuken mülteci statüsüne sahip ve uluslararası hukukun sağladığı tüm haklardan faydalanabilen, ”asylum seeker-sığınmacı”nın ise sığınma talep ettiği ülke tarafından henüz mültecilik statüsü

tanınmamış kişilerin durumunu ifade etmede daha uygun olduğu ortaya koyulmuştur. (Tüzgen,2017).

Suriye Örneği

Göç, insanlık tarihi kadar eski bir sosyal hareketlilik olgusudur. İlkçağlardan itibaren insanlar, doğal afetler, inanç faktörleri, ekonomik sıkıntılar, savaşlar ve çatışmalar gibi çeşitli sebeplerle yer değiştirmiştir (Kaypak, & Bimay, 2016). Örneğin, Suriye göç krizi, modern tarihin en büyük insani trajedilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Suriye göç krizi, 2011 yılında başlayan Suriye İç Savaşı'nın bir sonucu olarak ortaya çıkmış, dünya çapında büyük bir insani kriz yaratmıştır. Savaşın başlangıcından itibaren milyonlarca Suriye vatandaşı evlerini terk etmek zorunda kalmış ve bu süreçte kitlesel bir göç hareketi meydana gelmiştir. Suriye'deki şiddet, baskı, zorla askerlik, toplumsal çöküş ve insan hakları ihlalleri gibi nedenlerle insanlar, yaşamlarını sürdürebilmek için başka ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır (Topal, 2016). İnsan güvenliği bağlamında fiziksel tehditler öncelikli hale gelirken, temel ihtiyaçlara erişim zorluğu, ekonomik güvensizlik ve toplumsal ayrışma gibi unsurlar da bu krizin yıkıcı etkilerini artırmıştır. İnsan güvenliğinin en çok çatışma ve afet durumlarında sağlanmasının önemi göz önünde bulundurulduğunda, kavramın Suriye’de mülteci krizi için analiz edilmesi gerekli olmuştur. Suriye göç krizi, insani yardım ve güvenlik açısından bir dizi zorluğu beraberinde getirmiştir. Savaşın yanı sıra, Suriye'de otoriter yönetim ve insan hakları ihlalleri, krizin diğer önemli nedenlerindedir. Rejim, baskıcı politikalarla muhalifleri susturmuş, toplu tutuklamalar, işkenceler ve sivillere yönelik saldırılar gerçekleştirmiştir. Bu durum, yalnızca savaş nedeniyle değil, aynı zamanda siyasi baskılar nedeniyle de milyonlarca insanın ülkeden kaçmasına neden olmuştur.

Suriye göç krizine uluslararası toplumun tepkisi hem insani yardım hem de politika düzeyinde çeşitli şekillerde ortaya çıkmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Suriye'deki ve çevre ülkelerdeki mültecilere destek sağlamak için geniş çaplı yardım programları başlatmıştır. Gıda, barınma ve sağlık hizmetleri gibi acil yardımların yanı sıra, mültecilerin uzun vadeli ihtiyaçlarına yönelik projeler de uygulanmıştır. Suriye krizinde, Türkiye, Lübnan ve Ürdün gibi komşu ülkeler, büyük mülteci akınlarına ev sahipliği yapmıştır. İnsani nedenlerin yanı sıra coğrafi konum, inanç ve kültürel yakınlık gibi faktörler ile Türk hükümetinin benimsediği “açık sınır politikası,” Türkiye’yi Suriyeli vatandaşlar için önemli bir hedef ülke haline getirmiştir (Duruel, 2017). Türkiye ile Avrupa Devletlerinin göç politikaları

farklılıklar içermektedir. İnsani boyutta ele aldığımızda, Avrupa Devletleri arasında önemli yükselişe geçen aşırı sağ partilerin göç karşıtlığı yönündeki tutumları her geçen gün daha şiddetli hale gelmektedir. Avrupa Birliği, 2015'teki mülteci akımının ardından, sınır yönetimi ve mülteci kabul politikalarını yeniden gözden geçirmiştir. Türkiye ise, Avrupa ile mültecilerin daha fazla Avrupa'ya gitmesini engellemek için bir anlaşma imzalamıştır (Türkiye-AB Mülteci anlaşması, 2016). Bu kapsamda pek çok ülke, mültecilerin kabulü konusunda farklı politikalara sahiptir ve bu da uluslararası dayanışmayı zorlaştırmaktadır.

Suriyeli mültecilerin Türkiye'yi seçmesinde yıllardır inşa edilmiş olan akrabalık ilişkileri, mevcut sosyal ağlar veya tarihsel bellek en önemli çekici unsur olmuştur. Bireyler veya toplumlar, sosyo kültürel ağlarını kurdukları bölgeye göç etmeye daha fazla eğilimlidir. Bu kapsamda, Suriyelilerin yeni göç hedefleri arasında Türkiye içerisinde İstanbul, Gaziantep ve Şanlıurfa illeri önemli bir rol oynamaktadır. Suriyelilerin Türkiye'ye daha kolay uyum sağlamalarında rol oynayan bir diğer unsur ise İslam dinine olan bağlılıktır. Türkiye, Suriyelilerin dini ihtiyaçlarını yerine getirebilmeleri için gerekli desteği göstermiş, ortak uyum programları düzenlenmiş ve birçok vakıf ve medreselerin inşa edilmesinde paylaşımcı bir görev üstlenmiştir. Suriye sınırına yakın olan illerden özellikle Şanlıurfa ve Gaziantep'te devlet destekli girişimler, temel eğitimlerin ve teşvik programları sosyo-kültürel uyumun pekiştirilmesinde önemli bir işlev görmüştür. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın Millî Eğitim Bakanlığı'yla birlikte yürüttüğü farklı çalışmalar yürütülmüştür. Suriyelilerin yeteneklerini geliştirmesi ve yeni bölgeye sosyokültürel uyumlarını sağlamalarına yönelik farklı konu başlıklarını içeren meslek kurslarının açılması, kültürel entegrasyon günlerinin düzenlenmesi, kütüphanelerin inşa edilmesi, ortak radyo kanalının açılması, eğitimi desteklemeye yönelik kurumların artırılması, psikolojik desteğin sağlanmasına yönelik sağlık kuruluşlarının kurulması en temel devlet destekli girişimler arasında yer almaktadır.

AB ülkelerinden ekonomik performans bakımında öne çıkan Almanya ve İsveç görece daha fazla sayıda Suriyeliyi kabul ederken, imkanları sınırlı olan bazı ülkeler yüksek alımlar gerçekleştirememiş, özellikle Doğu Avrupa ülkeleri ise hiç mülteci kabul etmek istememişlerdir. 2015 yılında AB üyesi devletler uluslararası korunmaya muhtaç 22.500 mültecinin bölüştürülmesi konusunda anlaşmış ve bu rakamın 8.200'ünün yerleştirilmesi sağlanmışken, mültecilerin Ege Denizi üzerinden Avrupa'da en çok ulaştıkları yerlerin başında gelen İtalya ve Yunanistan'daki 160 86 bin Suriyelinin yeniden yerleştirilmesi

taahhüdünün yalnızca 3 bini Avrupa ülkelerince gerçekleştirilmiştir(Adam, 2016: 4). Uluslararası göçün en önemli nedenlerinden biri olarak görülen can güvenliği ve ekonomik sebepler (Apak, 2014, s. 67) neden olmaktan çıkıp adeta bir sonuç haline gelmiştir. Suriye’de savaşın neden olduğu ölümler, sakatlıklar, temel varlıkların geride bırakılması, öldürülme korkusu, yoksulluk vb. bu sonuçları etkilemektedir.

SONUÇ

Göç krizlerinin yönetilmesi için uluslararası iş birliği ve uzun vadeli stratejiler gereklidir. Ülkeler arası anlaşmalar, göçmenlerin haklarını koruyan yasaların geliştirilmesi ve göçmenlerin yaşamlarını iyileştirmek için insani yardımların sağlanması, bu krizin çözümünde önemli adımlar olabilir. Sonuç olarak, göç krizleri sadece bir sınır problemi değil, aynı zamanda küresel insan güvenliğine dair önemli bir meseledir. Hem göçmenlerin hem de ev sahibi ülkelerin bu süreci daha güvenli ve adil bir şekilde yönetmeleri için birlikte çalışmaları gerekmektedir. İnsan güvenliği çerçevesi, göçmenlerin karşılaştığı sorunların çözümünde bütüncül bir yaklaşım sunmaktadır. Ancak bu yaklaşımın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için uluslararası iş birliği, dayanışma ve kaynak paylaşımı kritik önem taşımaktadır. Suriye krizinde, Türkiye, Lübnan ve Ürdün gibi komşu ülkeler, mülteciler için temel hizmetleri sağlamaya çalışmış ancak kaynak yetersizliği ve uluslararası desteğin eksikliği nedeniyle ciddi zorluklarla karşılaşmıştır. Krizlerin çözümünde kısa vadeli insani yardımlar önem taşırken, sürdürülebilir politikalar geliştirilmeden kalıcı bir iyileşme sağlanamayacağı açıktır. 2011’den beri sığınmacı ve mültecilerin dramının sürmekte olması, endişeleri de sürdürmektedir. Mülteciler özellikle sınır illerini tercih ederek birçok ile yayılmışlardır. Uluslararası örgütlerin mülteci sorunlarına yönelik çözüm önerileri bu kapsamda önemlidir. Sınır güvenliğinin korunması, kaçakçılığın önlenmesi ve diğer ülkeler ile olan bilgi paylaşımı elzemdir. Güvenli ve yasal göç rotalarının oluşturulması, mültecilerin göç etme nedenlerini ele almak ve bölgesel çatışmalara yönelik diplomatik girişimleri arttırmak ve ortak sorunlar karşısında küresel dayanışmayı sağlamak büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma, "Uluslararası toplum, mülteci sorunu ve göçmen kaçakçılığı krizlerine yönelik mevcut politikalarını ve işbirliklerini geliştirdiğinde, bu sorunların insan güvenliği çerçevesinde kalıcı bir şekilde çözülebilmesi mümkün müdür?" sorusuna yanıt aramakta ve elde edilen bulgular, uluslararası işbirliğinin ve insan haklarını temel alan politikaların, bu krizlerin çözümünde kilit rol oynadığını göstermektedir.

KAYNAKÇA

Adam, L.B.(2016) “The Refugee Card in EU-Turkey Relations: A Necessary But Uncertain Deal”, IAI, 14, s. 1-12

Apak, H. (2014). Suriyeli Göçmenlerin Kente Uyumları: Mardin Örneği. Mukaddime, 5(2), 53-70.

Duruel, M. (2017). Suriyeli sığınmacıların Türk emek piyasasına etkileri fırsatlar ve tehditler. Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 3(2), 207-222.

Erol, M., & Ersever, O. G. (2014). Göç krizi ve göç krizine müdahale. Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, 24(1), 47-68.

MFA,(2016).Türkiye- AB Mülteci Anlaşması , https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-arasinda-18-mart_ta-varilan-mutabakata-iliskin-soru-cevaplar.tr.mfa.

Kaypak,Ş.Bimay,M.(2016) Suriye Savaşı Nedeniyle Yaşanan Göçün Ekonomik ve SosyoKültürel Etkileri: Batman Örneği, Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi; Cilt 6 Sayı 1 (2016)

Topal, C. (2016). Suriye İç Savaşı ve Uluslararası Düzen. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 5(9), 117-122.

Torun, Z,2017, Doktrinde İnsan Güvenliği Kavramı: Destekleyenler ve Eleştirenler, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 19/1 (2017) 223-241

Tüzgen,A.,2017.Suriye Krizinde İnsan Güvenliği Kavramının AB ve Türkiye'nin Politikalarına Etkisi ,İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Tezi.

REALISATION OF A BOLD DREAM AT GUNPOINT : UNDERGROUND JEWISH ORGANIZATIONS

Yüksek Lisans Öğrencisi, İREM TABİRLİOĞLU

İzmir Demokrasi Üniversitesi, iremtabirlioglu@gmail.com

ORCID 0009-000-6450-6260

This study explores the formation and activities of underground Jewish organizations from the late 19th century to the establishment of the State of Israel in 1948. These organizations emerged as a response to anti-Semitic persecution, growing Zionist aspirations, and geopolitical developments. Key groups such as Haganah, Irgun, Lehi (Stern Gang), and Hashomer played pivotal roles in securing Jewish settlements, conducting armed resistance, and shaping the early Israeli military forces. The research examines their ideological foundations, operational strategies, and the broader political consequences of their actions. Additionally, the study analyzes the ethical and legal dilemmas surrounding the use of violence for state-building, considering its lasting impact on contemporary Israeli-Palestinian relations. By evaluating historical sources and scholarly perspectives, this paper provides insight into how underground movements influence nation-building and the security paradigms of modern states. This research aims to answer the following questions: What were the primary motivations behind the establishment of underground Jewish organizations in Palestine? How did the strategies and tactics of groups such as Haganah, Irgun, and Lehi evolve over time? How did these groups contribute to the eventual establishment of the State of Israel? Whether or not the use of armed resistance and guerrilla tactics by these organizations was a direct response to both Arab opposition and British restrictions on Jewish immigration and land acquisition?

Keywords: Underground Jewish Organizations, Haganah, Nation-building, State formation

1. Introduction

Ever since they were expelled from the Palestinian lands Jews were trying to find ways to go back to their holy territories. In 1897 during Zionist Congress with the initiatives of Theodore Herzl Jews decided to establish themselves a state in Palestinian territories. (Abdurrahmanli, 2022). This ambition surfaced due to racism Jews faced in Europe and ideas of enlightenment also shaped Zionism (Elfarra, 2023). They wanted to reach to their promised land that was mentioned in Torah. In order to reach their goal they had to take immense measures and create armed resistance movements. Those aims peaked with 20th century.

Before the analysis of the organizations, first of all we have to do the definition of terrorism because Zionists especially during the mandate era committed to many terrorism acts. There is not a clear consensus on the definition of terror. While terror symbolizes terror and chaos terrorism gives it a political perspective. Terror is a tool that is mainly used by non state actors in order to secure their interests in politics. To illustrate this we can give the examples of Haganah, Irgun and Lehi. Those are the organizations that conducted many terror activities in Palestine during mandate period and before the establishment of the State of Israel. Firstly terrorism should be arranged in order to serve to a political agenda. Secondly in order to make

the political demands come true violent actions should be conducted. Therefore terrorism is used in order to consolidate power and using this power for causing a change (Sağlam,2023). Terror differs from ordinary crimes. Terror is used in order to establish an independent state or in order to overthrow a government. In this case actions of Haganah, Lehi and Irgun they were operating in order to establish a state. Terrorism also directed at a variety of audiences (Cromer, 2007). During the period of first Aliya (ascend in Hebrew) which started in 19th century there were many problems that jewish settlers had to endure such as border disputes, rights on water and crops and matters on private property. They would either fight or live according to the wishes of their neighbours. Some people choose the first option and started to organize for this aim. This is also called as the first shomrim-watchmen-After some time passed local Arab strong man take upon the duty of protectinng the jewish settlements and they used manpower.

2. The Emergence of Zionist Armed Organizations

Second Aliyah immigrants were crititcizing the firstcommers and knew the dangers of emplying non-Jews in matters concerning Jewish life and property. Upon this Yisrael Shohtat, Yitzhak Ben Zvi, Zvi Becker, Israel Giladi, Yehezkiel Hankin, Yehezkiel Nisanov, and Alexander Zeid met in Jaffa in 1907 start of 20th century and established Bar Giora which was at first founded as a secret society. The name was based on the jewish military leader Simeon Bar Giora who fought against Roman Empire between 66-70 Common Era. They formed this association in order to earn the right to work,protect jewish settlements and conduct guarding activities. Their motto was the following'There is no redemption for our nation in our home land unless each of us labors with his hands and stands up himself to demand his honor and his existence.'On the flag the following is written 'In blood and fire Judah fell and in blood and fire Judah will rise.'They also had the responsibility to protect Sejera and Mesha. In 1909 they merged with the new defense body Hashomer.

Before the establishment of Hashomer zionsits conducted operations against Ottoman Empire under the organization of NILI (Netzah Yisrael Lo Yeshaker) (Sağlam,2023). It was founded in 1915 by Botanic expert Aaron Aaronson and it's headquarter was in Haifa city of Palestine (The NILI Spy Ring Jewish Defense Organizations Jewish Virtual Library, 1998). Organization had 23 expert member and youngsters between the ages of 24 and 27 also voluntarily participated in the affairs of the organization. At first organization mainly conducted operations in Athlit however later on they expanded to other Palestinian and Syrian territories. NILI spy network was undercovered in 1917. Till to this date the organization caused severe harm to Ottoman Empire while being an ally to British Empire. Hashomer means watchmen and it was founded in 1909 by second Aliya commers that came to Palestinian territories. It was one of the first defense organizations that was founded during Ottoman Empire (Yahel, 2018). They had to endure to the pogroms in Europe and they were determined that a more defensive approach is needed. Originally it was known as Bar Giora and at first was operating on jewsih settlements in lower Galilee region and offered protection to jewish villages in other parts yet they charged them with an annual fee (Hashomer Defernse Organizations Jewish Virtual Library, 1998) They also operated in Judea Samania regions too and it's leaders are same as Ban Giora's.When Jewish National Fund bought lands of Jezreel Valley Hashomer members were tasked with protecting those territories from Arabs. Hashomer members saw themselves

as the nucleus of Jewish army. But at most times the number of members did not exceed beyond 100. The group was economically weak. First settlement was in 1913 Tel Adashim. Then in 1916 Kfar Giladi and in 1918 Tel Hai. With the establishment of Haganah in 1920 Hashomer dissolved (Hashomer Jewish Virtual Library, 1998). Before talking about Haganah we should also analyse the mandate period. After Ottoman Empire lost World War 1 on 24th April 1920 San Remo conference was held and Palestine was separated from Ottoman Empire.

3. The British Mandate and Jewish Armed Resistance Organizations

According to this conference Palestine would be under Great Britain administration. This paved the way for the establishment of the Jewish state because Ottoman threat is nonexistent now and Jews get the support of British to some degree. During this time Winston Churchill despite some doubts coming from London was supporting the establishment of a Jewish state after British mandate. Churchill also declared loyalty to Balfour declaration of 1917 which was about establishment of a national home for Jews in Palestine. This document was the evidence of British support to Zionists. With World War One fate of Palestine changed forever because in 1917 Palestine was invaded by British and in 1920 it officially became a separate political unit. On 24th of July 1922 Mandate Administration of British was recognized by League of Nations. In 1923 mandate period officially started. Thought that was no easy task since many socioeconomic problems broke out upon this development. Due to domino effect there were also issues in Europe too in the same aspects. Those issues led to the emergence of anti-Semitism. According to the Ottoman Empire's population data of 1878 in Palestine's Nablus, Jerusalem and Acre regions there is 403,000 Muslims, 43,000 Christians and 15,000 Jews. Most of the Jews were living in al Khalil, Safed and Tiberia. In 1922 in Palestine there were 590,000 Muslims and 84,000 Jews. In 1932 there were 770,000 Muslims, 181,000 Jews. Between 1933-35 there were 134,000 Jews. During the analysis of the historical process we should also mention terrorist organizations' attack on Arabs that took place between 1920-1939. At first those attacks were limited to some territories however they later on became larger scale terrorist attacks. During this period Arabic communities were far from being united this led them to be disorganized against Jewish threat. First events took place in Jerusalem. 4 Palestinian died while 21 of them were injured. On May 1921 another Arab revolt took place in Jafa. 48 Palestinian died and 73 were injured. Till 1929 there were no big scale conflict between communities. At that time Palestinians focused on restricting Jewish immigrations and trying to be organized. With 1929 Wailing Wall incident tensions rose. In 1933 conflicts started to break out more regularly. On 24th July 1938 Irgun bombed Haifa which led to the death of 35 Palestinians and 70 were injured. During Second World War on 30 January 1947 170 Haganah milita attacked village of Balad al-Sheikh and killed 60 Palestinian civilian. On 22 January 1948 20 Palestinians died and not only those organizations attacked their lives but also to their property. On 15 February 1948 Palmach bombed Palestine villages and killed 60 Palestinians. Same day Haganah bombed a Hotel in Jerusalem and killed 26 Palestinian and injured 20 people. Irgun militas dressed up as Arab forces and attacked Nasruddin Village. Between 13-14 of April out of 90 persons they killed 50 of them. Other 40 ran away and Irgun bombed houses. On 22nd of April 1948 Haifa was invaded and 50 Palestinians died and 200 of them were injured. 100 people who were running away were also killed. On 14th of May 1948 60 Palestinians were

killed. Those were some of the solid evidences of the terrorist attacks against Arabs meanwhile they were also conducting operations against British for example on 25th of February 1946 Irgun and Stern attacked Royal Air Forces and caused 2 million pound deficit.

Haganah is a Zionist military organization and a militia that was founded in June 1920 (Haganah Britannica, 2023). In Hebrew language the word means 'defense'. It represented Yishuv in Palestine starting from 1920 till 1948 (Haganah Britannica, 2023). It was founded for struggling against Arab revolts that were against Jewish immigration to Palestine territories. Those revolts were especially a cause of concern for the Jews in 1920 and 1921. During these years Jews also started to understand that they can not keep being depend on British forces for their own survival in Palestinian territories. Foreign authority can not ensure absolute security and nationalization was needed in this field in order to secure interests. At first it was under Histadrut (Haganah Britannica, 2023). Despite being outlawed by British Authorities and not having adequate military equipment it managed to reach to a certain level of success. During the first years organization had a quite loose structure and local defense groups were conducting most of the operations in towns. However 1929 Arab riots led Haganah restructure itself (Haganah Jewish Virtual Library, 1998). This restructuring phase of Haganah meant many changes. First change was the size of the organization. It became larger because many Young adults in settlements started to become a part of it and join it. Thousands of members from cities participated in the struggle. Secondly it started to give education and training program for members. Thirdly they managed to get military equipment flows from Europe. Lastly they started underground weapon production. Between 1936-1939 Haganah matured and went from being a militia to being a military body against Arab revolts of the time. It ensured the continuation of the Jewish settlements in Palestine. Till the end of World War 2 their actions were considered as moderate. They were correlating with the Jewish community's 'havlaga' (self restraint) policy. Haganah was against radicalized politics and terrorism of Irgun Zvai Leumi and Stern. General membership was serving on part time basis. In 1941 full time commando force the Palmach (Shock Companies) was established. Great Britain did not recognize it yet British Security Forces cooperated with Haganah and it was seen as a civilian militia. In 1938 Special Night Squad (SNS) was established and it was commanded by Orde Wingate. (Haganah Jewish Virtual Library, 1998). During Arabic riots Haganah protected around 50 Jewish settlements. In 1939 Great Britain started to follow an anti-Zionist policy and issued a white paper. Upon this Haganah continued to carry out illegal Jewish settlements to Palestine. After the Second World War British refused to support full Jewish immigration to Palestine, this led Haganah to become radicalized and the organization started to conduct terrorist activities such as bombing bridges and rail lines along with using ships for arranging illegal Jewish migrations to Palestine. Second world war led Haganah deal with many different problems. Despite Great Britain's approach to Palestinian question during this time Jews still joined voluntarily to British forces. Cooperation with British intelligence was ensured and commando missions on Middle East were arranged. To illustrate better we can also give the example of dropping of 32 Jewish parachutists between 1943 and 1944 behind enemy lines in Balkans, Hungary and Slovakia. During the course of war Haganah strengthened its struggle for independence. Youth of the country was trained well. In 1941 Palmach first organized

section of Haganah was established. At the end of the war Great Britain's anti-Zionist policies still continued. This led Haganah to carry out an open war of independence or a national struggle against the British Mandate. They came up with a unified organized Jewish movement. Its branches consisted of Haganah, Irgun Zevei Leumi-Etzel and Lohamei Herut Yisrael also known as Lehi (Haganah Jewish Virtual Library, 1998). They sabotaged British railways throughout Palestine on Night of Railways. Haganah not only operated in Palestinian territories but also conducted operations across borders. Its branches were in different countries all around the world such as United States of America, Poland, Germany, Italy, France and Morocco. In US Haganah's activities attracted the attention of FBI due to concerns on violation of US' laws. Newcomer immigrants that came from North America, Western Europe and South Africa were trained. Haganah's presence was also felt in Jewish displaced person camps throughout Europe. In addition to this Holocaust survivors were also recruited. Illegal immigration was organized by Haganah's branch that was called Mossad Le'aliyah Bet. Palmach's marine branch Palyam had the responsibility on the sailing of the ships. Between 1945-1948 66 ships that were carrying 70,000 immigrants sailed to Palestinian territories. Haganah also purchased large amount of arms from US, Western European states and Czechoslovakia. They also founded a weaponry industry labelled as TAAS. On the eve of independence TAAS owned 46 factories manufacturing submachine guns, mortars, grenades, bullets and explosives. In the spring of 1947 David Ben Gurion himself directed general policies of Haganah in order to be prepared for future Arab attacks. After UN Partition Plan in 1947 Haganah became the formal and official defense force of the Jewish community. It struggled against British forces and gained remarkable success against Arabs. In 1948 with creation of the Israeli state Haganah controlled Israeli territories along with some of the areas that were left to Arabs such as Akko (Acre) and Yafo (Jaffa). Provisional government of Israel ordered on 31st of May 1948 the dissolution of Haganah as a private organization and labelled it as the national army of the state. They became Israeli armed services Tzva Haganah le-Yisra'el. Between 1920 and April 1949 5151 members of Haganah were killed and 3952 of them died during the 1948 Arab-Israeli War. David Ben Gurion on Haganah said that 'With the establishment of state of Israel the Haganah emerged from the underground to become a regular army. Both The Yishuv and the Jewish people are greatly indebted to Haganah for its contribution during the various phases of existence and development. In the chronicles of peoples of Israel the saga of Haganah will shine with splendor and majesty that will eternally never dim.'

Palmach also known as Pelugot Hammahatz which means striking force was a part of Haganah On May 19 1941 because of the threat of German invasion of Palestine (Palmach Jewish Defense Organizations, 1998). It had 9 assault companies with 2000 men and women. Three of them were located in northern Galilee, two in central Galilee and other two in Southern Galilee. One of them was in Jerusalem. Similar to the Kibbutz movement of Labor Zionists Palmach also paid attention to values such as mutual responsibility, assistance, sacrifice and contribution to greater good (Palmach Jewish Virtual Library, 1998). They had both agricultural and military responsibilities. They were also trying to create Sabra also known as New Jew who is self-sufficient in an egalitarian society. They launched pre-emptive strikes on Syria and Lebanon. Their members were skilled in Arabic language. After British ordered the

dissolvement of the organization they went underground in 1942. After Lord Moyne's assassination they were under command of Shimon Avidan and during this time hunting season was continuing. They cooperated with British against Irgun and Lehi. However on October 1st 1945 David Ben Gurion wanted all Jewish organizations to unite against British in order to form an united Jewish resistance movement. On October 10 1945 they freed 208 illegal immigrants. Operation was conducted with the leadership of Yitzhak Rabin. In November 1945 attack on railroads and sinking of Great Britain ships were evident. Along with damaging police posts, coast guard stations, radar installations and airfields. In June 1946 they caused the explosion of 10 bridges that connected Palestine to its neighbours only one of the bridges remained. In retaliation British forces arrested members of Jewish Agency on June 29 1946. It was called as the Black Saturday. They halted operations. But Irgun and Stern continued. Some of the operations conducted by Palmach are the following; resupplying Gush Etzion on January 15 1948, in April operation Nachson and Yiftach. During the First Arab Israeli War they played a role and Palmach division was called as the tip of the spear. Its last independent operation was Altalena Affair which was conducted against Irgun. On November 7 1948 Ben Gurion ordered the disbandment of Palmach and then it was included in the newly formed Israeli Defence Forces under three brigades named as Negev, Yiftach, Harel. Negev fought against Egyptians along with Yiftach yet Yiftach was later on moved to the north and Harel was in Jerusalem. Some of the significant names of Palmach were Yitzhak Rabin, Yigal Alon, Moshe Dayan, Haim Bar Lev, Uzi Narkiss and Ezer Weizmann. Palmach also consisted of German fighters and they displayed heroism (Wendtorf, 2020).

4. Radical Armed Organizations and Acts of Terrorism

Irgun Zvai Leumi which means National Military Organization was an underground Right wing Jewish movement which was founded in 1931 by former members of Haganah (Irgun Britannica, 2023). They did this due to opposing to the defense charter of the Haganah. Irgun was against restraint of Haganah and kept continuing armed resistance despite condemnation coming from Jewish Agency. British authorities arrested many of the organization members and one of them Sholomo Ben Yosef was hanged for shooting an Arab bus. According to Avraham Stern, Great Britain is a much more bigger enemy than Arabs. Primary obstacle to Jewish independence is facilitated by British according to his perception. With David Raziel he compiled a manual on the use of revolver. In 1933 he wrote a poem called anonymous soldiers which later become the anthem of Irgun. (Irgun Jewish Virtual Library, 1998). In 1934 Irgun send Stern to missions on Poland and other countries in order to buy weapons and ship them to Palestine. In 1935 he obtained first two Finnish submachine guns. Others were carried in suitcases. Stern concluded an agreement with Polish government in 1938 about accelerating arms acquisitions. Weapons were transferred to Irgun warehouses by Polish forces and then shipped to Palestine. Stern acquired money and recruited men along with landing immigrants to Israeli shores. In April 1937 during Arab revolts half of the organization's members left in order to go to Haganah. Rest formed a new structure. Vladimir Jabotinsky was seen as their leader. On March 15 1939 Irgun radio network Kol Tzion HaLokhmet (Voice of Fighting Zion) began news broadcasting and propaganda. At first non-socialist Jews supported it, in 1936 it became a tool of revisionist party. They wanted to establish a Jewish state on both sides of

Jordan River and they were arguing about the need on use of force when it is necessary. They conducted terrorism and assassination attacks against British forces. They were seeing Great Britain as an illegal occupier along with having a violent anti-Arab vision. After British White Paper on Palestine that was issued in 1939 that was limiting jewish immigration of Palestine they conducted illegal jewish settlements.(Irgun Jewish Virtual Library, 1998). Upon this Britain executed Irgun members, in retaliation Irgun killed British army hostages. On September 5 1939 Raziel was arrested by British forces along with high command members of Irgun and Stern. Raziel was released in October and during the war in 1940 cooperated with British forces and a ceasefire atmosphere was evident between two sides. Stern opposed this and formed a more radicalized structure called Lehi. In 1943 Menachem Begin became the leader of Irgun. In February 1944 group declared war against British administration in Palestinian territories. It attacked and blew up government offices, military installations and police stations. Hunting Season was started by Haganah and Jewish Agency against Irgun.Irgun joined Jewish Resistance movement and disintegrated in 1946 yet still attacks towards British continued. On June 1946 British forces invaded Jewish agency which led Irgun to target King David Hotel. 91 people were killed 15 of them were jews and 45 was injured. This hotel had a controversial place in history because it was not an ordinary hotel it was also among British headquarters in Palestine (Hoffmann, 2020). Members of the Irgun were daring and well-disciplined. They captured Acre prison and captured large portions of Jaffa City. On July 22, 1946 Irgun blew up a wing of the King David Hotel in Jerusalem and killed 91 soldiers and civilians that have different ethnic backgrounds such as British, Jewish and Arab. In 1947 four Irgun members were hanged in Acre prison. On April 9, 1947 Irgun commandoes raided Deir Yassin villages killing around 100 villagers (Irgun Britannica, 2023). On May 4th of the same year Irgun planned an operation and made 41 prisoners escape. In June 1947 they hanged British sergeants. Establishment of Israel was broadcasted through Irgun's media organ. Israeli cabinet issued an ultimatum on irgun to dedecate their loyalty to IDF or else they would be forced to do so. Upon this, it was integrated to the new army of Israel. David Ben Gurion was seeing operations of Irgun as a threat this led to the emergence of the problem of Altalena ship. Irgun members died during this affair. Gurion also ordered the arrest of 200 irgun members but they were released after a couple of weeks. However five major names Moshe Hason, Eliyahu Lankin, Yaakov Meridor, Bezalel Amitzur and Hillel Kook.They were under custody for two months. After the establishment of Israel in 1948 last unit of Irgun disbanded and dedicated thier loyalty to Israel Defence Forces. Politically it was the precursor of Herdut which later merged with liberals into Gahal Party. Irgun's organizational structure was also an example to the Palestinian Liberation Organization (PLO). Irgun also conducted Psychological warfare against British. Another point that is worth mentioning is also how operations of Irgun were often topics of newspapers. Especially Menachem Begin emphasized on this. Irgun was more radicalized verison of Haganah and we can see this radicalism in their expansionsit views. For instance they also wanted to conquer territories of Jordan.

5. World War II and Jewish Resistance

Jewish Brigade group was the only jewish military organization that served in British army during second world war.(Jewish Brigade Group Jewish Virtual Library, 1998). It was the only

unit that participated openly in the struggle against Nazi Germany and they openly sided with allied forces. Here Chaim Weizmann's influence can be seen. He wrote a letter to Winston Churchill in 1944 regarding the issue. Churchill was more receptive than Neville Chamberlain. Chamberlain was concerned about an all-jew brigade because it would strengthen the Jewish national independence demands which would threaten to the British interests in Palestinian territories. Plus it would contradict with British White paper that was released in 1939. However Zionists emerged as victorious when it comes to this demand. On September 20 1944 British agreed on a reinforced Brigade that would be trained and then would join to the forces. It was composed of three infantry battalions a field artillery regiment other service and auxiliary units. They were consisted of North Africa war veterans and Palestinian Jews. Ernest Frank Benjamin who was a Canadian Jew was the commander. Battalion commanders were mostly consisted of British meanwhile company commanders were Jewish. (Jewish Brigade Group Jewish Virtual Library, 1998). Even refugees and illegal migrants joined brigade which led to the 5000 soldier's existence in the structure. Firstly they were trained in Egypt but then they were moved to Italy and united with eight army and continued like this till February 1945. They fought with German parachute division on Senigallia River. During this affair 30 soldiers were killed and 70 of them were wounded. In May 1945 in Northern Italy they encountered Holocaust survivors and displaced people and they introduced Zionism to them. They kept connections with authorities while attending to refugees. They even gave them primary education and provided clothes along smuggling them to Palestinian territories. They operated in countries like Holland, Poland, Czechoslovakia and Belgium. Due to tensions between Yishuv and British in 1946 they wanted to disband the organization. Members went back to Palestine. Apart from fighting against Nazis they also participated in attending to the needs of Jewish survivors through Europe and founding the nucleus of Israeli Defense Forces. Important names of the organization are Mordechai Maklef and Haim Laskov. During Israel's War of Independence skills learned from British were used and the organization was deemed as the hope of Jewish existence in land of Eretz Yisrael. Jewish Legion was consisted of volunteers during world war one and cooperated with British against Ottoman Empire. However at first Ben Gurion and Ben-Zvi talked with Ottoman commander in Jerusalem in order to establish a Jewish legion upon Ottoman's entrance into the war with siding with central powers. (Jewish Legion Jewish Virtual Library, 1998). At first 40 Jews started to the training however Jamal Pasha persecuted Zionists. Many of them were imprisoned and some were deported. Vladimir Jabotinsky followed a much more different approach and argued that for the liberation of Eretz Yisrael Jews should side with allies and fight against Ottomans. Joseph Trumpeldor approved this. Then 500 people were enlisted. However later on due to issues it did not last long. Yet we can still talk about the existence of Zion Mule Corps which was consisted of 650 members. 562 members were sent to Gallipoli. General Ian Hamilton greatly appreciated the corps. (Jewish Legion Jewish Virtual Library, 1998). Despite hardworking nature of the recruits most of them joined in order to escape from refugee camps grueling atmosphere there were clashes between Russian Ashkenazi Jews and Sephardim. In early 1916 they fully disbanded upon the failure of Gallipoli. Jabotinsky's efforts continued despite hardships. For instance he operated in London yet he failed in most of the Zionist circles however he managed to get the support of Chaim Weizmann. Meir Grossman, Jacob Landau, Joseph Cowen, Montagu Eder were also among names that gave him

assistance. They worked on the establishment of a legion. However Russian Jews were seen as freeloaders by British and it was leading to some disagreements between sides. Royal Fusiliers emerged in a situation like this. They operated in Jordan Valley. They won victory. Palestinian Volunteers were also trying to enlist against Ottomans. Despite some of them being Ottoman subjects they still volunteered to this. American volunteers started this recruitment in 1917, after publication of Balfour Declaration. However there were some issues for example boys under the age of 21 applied with telling their age wrong which was illegal. Po'alei Zion Party was one of the primary organs. First group left New York and went to training for Canada. Despite all the efforts they managed to reach to the Palestine when the war ended. Stern Gang also known as Lehi Lohamei Heirut Yisra'el Fighters for the Freedom of Israel was an extremist Zionist organization in Palestine (Stern Britannica, 2023). The organization was also known as the most unrestrained terrorist organization of the modern era. We should also mention Porschim which means separatists in Hebrew and Stern Gang was consisted of them. Lehi is the most extremist Porschim. It was founded by Avraham Yair Stern in 1940 after separating itself from its right wing underground group Irgun. Yair was his nom de guerre. Stern was influenced by 19th century anarchist revolts, figures like Garibaldi and Mazzini, radical right wing European conservatism, People's Will anarchists in Russia, IRA, and 1919-1921 Irish rebellion (Shapiro, 2013). National and messianic Jewish terrorism was their ideology. Stern also believed that everybody should be a fighter regardless of their profession and instead of training he was more skilled in ideological framework. In one poem Stern wrote "Blessed be the duality in life worker and soldier merchant and soldier clerk and soldier pupil and soldier religious student and soldier everybody is a soldier. In a different poem titled "Hallelujah" Stern paints the armed struggle in religious almost messianic terms "Hallelujah with machine guns the lord is a man of war. Hallelujah with battle and bomb Hallelujah with rifle and grenade Hallelujah to the ruler of Zion (Shapiro, 2013). This also paved the way for future Jewish attacks. Stern was the first figure that had a comprehensive vision on political violence in order to achieve the messianic aspirations of the Jewish community. In order to have the national independence radicalism is needed and self defense is not enough. The reasons behind this are like the following firstly they refused to be a part of British army secondly struggle against British should continue despite Nazi Germany, thirdly they wanted to collaborate with anyone that is against British. Stern operated between the years 1940 and 1948. Before organization was named as Stern it was called as Irgun Zevai Leumi b'Yisrael. Lehi rejected authority of Yishuv's elected institutions and worldwide Zionist movement and organized in small underground cells. Anonymous soldiers anthem was also used by Lehi. It had maximalist goals such as conquering and liberating Eretz Yisrael. They declared war against British Empire and demanded complete British withdrawal from Palestinian territories. They wanted to establish a Jewish kingdom from Euphrates to Nile. In 1941 they declared their program it was done by their official organ Bamahteret and the program's principles were called as 'The Principles of Renaissance'. Ideological and political ties were determined through this manifesto. According to this Jewish people are unique people their homeland is Eretz Yisrael and its borders were determined in accordance with Torah. Israel took Eretz Yisrael through sword so it became a nation. Redemption of Land, Re-establishment of the Kingdom and Rebirth of the nation are crucial. In the era of conquest and war their tasks were like the following. Educating people on

loving freedom,encouraging loyalty to eternal possessions, unifying people under the flag of Hebrew freedom movement, concluding pacts, direct assistance, tempering and glorifying fighting force in Homeland and Diaspora, constant war against ones that are obstacles to destiny, conquering homeland and taking it away from the hands of the invaders.Their tasks in the era of sovereignty and redemption are like the following. Renewing Hebrew sovereignty over redeemed land, setting up a social order that is in accordance with Jewish morality and prophetic justice, rebuilding ruins, prepaing for immigration,ensuring fruitful multiplation of millions, solving population exchange problem,gathering of exiles in Eretz Yisrael, glorifying Jews in military, political, cultural and economic fields in order to be a power in Eastern Mediterranean shores, reviving Hebrew language as national tongue,renewing historical and spiritual identity of Israel, building a 3rd temple as the symbol of complete redemption.(Lohamei Heirut Yisrael Jewish Virtual Library, 1998). Despite all these ambitions means were limited. At most it had few hundered fighters, arms stores were meager. Disparity determined method of Lehi's fighting they planned bold and extremist acts. They were open to funding. Due to radicalization they were condemned by Yishuv. Lehi had an intelligence department called vav. It planned military operatinons. Those tasked with info-gathering were engaged in survelliance and telephone tapping. Some members workede undercover with British administration.They also conducted a propaganda campagin they drew posters and arranged radio broadcasts.This was voice of fighting zion which started airing in 1941.They broadcasted twice weekly till 1948. However during this period in 1946 station had to give break because British authorities arrested their members and staff. Before his death Stern also participated in the radio's programmes with reading scrpits on Lehi's objectives and anti-British sentiment. He also wrote on these matters. Lehi also published Hechazit a paper of revolutionary thought weekly Hama'as which reported on military issues, and daily newspaper Mivrak.(Lehi Jewish Virtual Library, 1998). They published writings in order to educate the public about matters, ideology and technological issues are discussed along with weaponry and art of war. With printing activities the increased their share on the amounts of newspapers, pamphlets and posters. They were in dire need of weapons. Before the second world war they managed to buy some from Poland but most of them were stolen due to British forces. Technical section managed to produce much needed weaponry. They especailly worked on dynamites,mines and detonators. They even succeeded in manufacturing submachine guns. Members were always harmed due to orders from above. Because of this they had to endure trials for 30 times. They were faced with strict penalties such as life long imprisonment and death penalties. Yet some members refused to recongize judges' right to judge to try them. Despite the disobedience against authoritiy their approach gained support and piqued the interest of public. What is worth mentioning about Stern is it's connection with Nazi Germany. In 1941 Palestinian jews had no idea about the final solution of the Nazi Germany, They had no idea about the jewish struggle in Europe especially under fascist regimes. Stern negotiated wth Germans on issues such as jewish immigration to Palestine. Naftali Lubinchik was send to Beirut in order to meet with a German Ministry of Foreign Affairs officier.Lubinchik said to Germans that in order to solve the jewish question jews should be send to Palestine then they would form a military force and fight against British. Germans were not so much keen on this idea. However Stern did not give up and this time send Nathan Yellin Moore to Syria to try to

meet with Germans. He was arrested and prisoned which ended the talks between nazis and Stern. He was also later caught by British and again went through imprisonment and was exiled to Africa where he died of an illness. In 1941 Stern summoned Yosef Broshi and gave him sealed envelopes and documents that were about Irgun activities due to British closing in. The were put into a milk can and was burried in Dizengoff street in Tel Aviv. In 1958 the can was opened and Jabotinsky, David Raziel and Stern's letters were found. 1942 was the peak of British Stern conflict. This led Stern to always be on guard due to British constantly arrewsting,imprisoning and killing members. On February 12 1942 Stern was captured by C.I.D in Tel Aviv and while he was handcuffed he was shot by British detectives. Upon this Lehi was face to face with a new challenge which is the problem of Leadership. Since their leader died and most of the authorities were arrested they were almost on the brink of the disintegration only ones who managed to escape from prisons arranged some small groups. Considerable names are Yitzhak Shamir, Nathan Yellin-Mor, Israel Eldad Scheib. Organization's modus operendi was terrorism and their goal was to implement immense suffering and pain on British soldiers. Till the end of the mandate they operated despite high costs. Another important event that took place was the Assassination of Lord Moyne. In November 1944 Eliahu Hakim and Eliyahu Bet-Zuri were tasked to assassinate Lord Moyne who was the British Minister of Middle East and he was in Cairo (Lehi Jewish Virtual Library, 1998). According to Lehi this was a golden opportunity to show how they are against all forms of British mandate. He was their target because Moyne was an anti-semitist (Yitzhak, 2016). They ambushed his veichle that was outside of his home in Shaariya Gabalia Street in the exclusive residential district of Zamalek. Events took place at 4. Hakim was the one who opened the door and shot him 3 times. Bet Zuri killed the driver that tried to save him. An Egyptian policemen saw the duo and arrested them then they were eventually hanged due to their crime on march 23 1945 in Cairo. In July 1945 Irgun and Lehi coalition on fight against British was established. In November Lehi also joined Haganah and Irgun on Hebrew resistance movements. Sabotages and acts for securing the funds were conducted. Lehi's biggest act was bombing of Haifa railroad in June 1946. 11 fighters died during this operation. Hebrew resistance movement which was active for 9 months ended with Irgun's bombing of King David Hotel but Lehi continued it's activities till the end of the mandate and establishment of the state of Israel in 1948. On April 26 1947 Lehi installed explosives at the British Police Station in Saron and killed four police. They kept conducting operations in Jerusalem in order to not to accept Partition plan and Jerusalem's internationalization. A witch hunt was done by British. Even teens were killed or judged. Lehi also conducted many operations abroad such as sending Ya'acov Heruti to London in 19447 in order to assassinate foreign secretary Ernest Bevin. However this was cancelled by Nathan Friedman Yellin because British was withdrawing from Palestine and there was no need or relevancy of the operation. On March 17, 1947 Moshe Barazani was sentenced to death because he had grenades in his possession. Mein Feinstein also had death sentence. However before the capital punishment day they committed suicide. Lehi's historical background mostly consisted of escapes from prisons for instance from places like Mezra, Latrun, Jerusalem, Acre, Athlit in Palestine or exile areas like Eritrea, Sudan and Kenya. On Agusut 16,1942 Shamir and Eliyahu escaped from prison in Mezra. On May 4 1947 Irgun attacked the prison in Acre and 11 Irgun members escaped yet two of them died. Case of Geula Cohen is a remarkable one. She was the

radio broadcaster of Lehi. During a broadcast she was arrested and sent to Bethlehem women's prison. However she decided to escape. She got help from other prisoners and tried to escape however it was a futile attempt because she was noticed by guards and one of them shot her from her thigh which failed her. But she was determined because after her solitary confinement she managed to escape (Lehi Jewish Virtual Library, 1998).

6. The Establishment of Israel and the Integration of Jewish Armed Organizations

In 1947 after UN partition plan Lehi attacked both British and Arabs. On 29 February 1948 Lehi bombed train cars that were going from Cairo Haifa line carrying British soldiers. 27 soldiers died meanwhile 35 of them were injured. Attack was a retaliation to Ben Yehuda Street bombing. The attack was conducted by the cooperation of British and Arab forces. 58 Jewish civilians were killed during the event. The reason why he was the target was due to the reason that he was pro Arab and he was opposing to Israeli establishment and antisemitic ideology of him. Another target was General Evelyn Barker and Major Roy Farran who tortured and killed a Lehi fighter in Jerusalem (Lehi Jewish Virtual Library, 1998). On April 9 1948 Lehi also played a part in Deir Yassin Massacre. They even cooperated with Axis powers. British killed him in 1942 and many of the leaders were arrested. Group also operated on foreign territories too. They were also responsible for the assassination of the British minister of Middle East Lord Moyne that took place in Cairo on November 1944. Stern was targeting airfields, railways and strategic locations across Palestine. Despite the success they had to endure big sacrifices such as large scale loss of life and sources. After the independence of Israel some of its forces joined IDF. However Lehi members who joined to IDF were seen as traitors. For example Yehuda Levy was executed because of a proposal on Lehi surrendering its weapons to IDF. For sometime for the independence of Jerusalem they fought independently. For instance they tried to capture old city from Jordan however it failed. On September 1948 Lehi was suspected from the assassination of UN mediator Count Folke Bernadotte in Jerusalem. Upon this Israel closed down organization's structures in Jerusalem and banned Hamivrah. Lehi leaders Nathan Yellin-Mor and Mattityahu Schmoelevitz were sentenced to long prison terms by military court but later they were released. The time when they were released Lehi no longer operated nor existed. During post war period Lehi leaders followed different paths. For instance Yitzhak Shamir was recruited by Mossad then entered into politics and became Prime Minister of Israel. Nathan Friedman Yellin ran in the elections to the first Knesset in 1949 on Fighters (Lohamim) that was made of Lehi members. He was the only elected member. He leaned towards far left. Later he quit politics. Israel Eldad chose the ideology of far right. Despite not gaining a seat he was one of the founders of the Greater Israel movement. In 1952 Heruti came up with a new underground organization movement called as Malchut Yisrael (Lehi Jewish Virtual Library, 1998). Shimon Bachar was also a part of it. They used means of violence for example they attacked Arab forces near Damascus Gate and in 1953 tried to blow up Soviet legation in Tel Aviv to protest persecution of Soviet Jews during Doctors' Plot. Heruti got a 10 year imprisonment punishment but he was released. In 1957 he was suspected of murder of Rudolf Kastner. David Ben Gurion most of the time addressed Lehi members as traitors that are hard to deal with. For instance some Irgun and Lehi members names were given to streets however they were located in bad places. However after

some time especially with Menachem Begin's election in 1977 they started to be more accepted. Meetings were held in memory of Avraham Stern and a museum was created. Unlike Irgun Stern had no affiliation with a political party. Lehi also worked on sabotaging British economic interests because oil was crucial for Great Britain and they used this as an opportunity to attack fields. Stern not only tried to cooperate with Germany but also even tried to strengthen ties with Italy against Great Britain. Notrim was a Jewish paramilitary organization that was founded in 1936 in order to protect Jewish settlements before the establishment of the state of Israel (Notrim Jewish Virtual Library, 1998). It was the nucleus of Israel IDF military police. 1936 Arab revolt led both British and Jews increase their level of armament (Notrim, Jewish Virtual Library, 1998). British mandate law allowed Jews to form a localized police force. It had two sections one was Supernumerary police and the other one was highly mobile settlement police. Its members mostly consisted of members of Haganah. However unlike Haganah and Irgun Notrim was legal under British law. They had equipment. Plus organization helped training activities of Haganah and prepared a legal basis for some of the actions of the Haganah. Till the end of the mandate period they got financial and military help from British authorities (Notrim Jewish Virtual Library). Despite knowing that Notrim was a sub-branch of Haganah. In 1937 Notrim was given the power to increase its capabilities because due to the weakening position of Great Britain British forces no longer managed to protect Jewish villages Notrim gained the opportunity to do so. It became a part of British Palestine force. First section of Notrim's members went from 6.000 to 14.000 in time. At the end of 1940s second section had around 15.000 members. It had 10 battalions and operated in all parts of Palestinian territories. They had armored cars and can be found around settlements. During Second World War they were a part of Jewish brigade group and continued as an integrated part of bigger organizations. Lastly we should also mention about some of the names that were killed by British authorities these are Moshe Barazani, Meir Feinstein, Meir Nakar, Mordehai Elkachi, Eliyahu Beit-Zuri, Eliahu Hakim, Dov Gruner, Jechiel Dov-Drezner, Eliezher Kashani, Mordechai Schwartz, Schlomo Ben-Yosef, Naaman Belkind, Joseph Liskansy. To conclude the paper as the last words we can summarize with saying that after 1897 Zionist congress Jewish political ambitions were established. Later on immigration increased and security needs rose. At first British were trusted but in time this changed.

7. Conclusion

To sum up this paper it can be said that, at first small scale Jewish underground terrorist organizations were established. Haganah, Irgun and Stern emerged due to these conditions. Their primary aims were to protect Jewish immigrations, lives, property, conduct attacks against Arab and British forces, build new settlements and establish a Jewish state. Those organizations targeted larger groups of Arabs and without any resentment slaughtered women, men, children, elderly and disabled. Villages, towns, cities etc. Nowhere was safe for Muslims. After the establishment of Israel in 1948 most of the armed forces and especially Haganah joined Israeli Defense Forces. Those organizations' legacies still continue today as Israel Defense Forces still violates Universal Declaration of Human Rights (1948) and international law. War crimes, ethnic cleansing, genocide, blockades, cutting humanitarian relief are unfortunately remains as shameful acts that taint history and even today especially after 7 October attacks Israel targeted

civilians with bombing hospitals and made air,naval and land blockade of Gaza unbearable. Those acts show Israel as a Terrorist State however the decisionmakers are just continuing the tradition they were used to for the last 75 years which can not justify their actions. All we can say in the light of those evidence is that history repeats itself in aspects of barbarism and wars do not determine who is right they only determines who is left.

REFERENCES

Abdurrahmanlı,E.”Siyonizmin Doğuşuyla Ortaya Çıkan İsrail-Filistin Sorunu:Arap-İsrail Savaşlarının Hüzün Sonu.” Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi 9,4 2022, 1778-1798.

Britannica.”Haganah.” Accessed December 16,2023.

<https://www.britannica.com/topic/Haganah>

Britannica.”Irgun Zvei Leumi.” Accessed December 26,2023.

<https://www.britannica.com/topic/Irgun-Zvai-Leumi>

Britannica.”Stern Gang.” Accessed December 26,2023.

<https://www.britannica.com/topic/Stern-Gang>

Cromer, G.””In the Mirror of the Past’:The Use of History in the Justification of Terrorism.” Terrorism and Political Violence 3,4, 2007, 164-178.

Elfarrar, A.”The Secret Jewish Organization Hashomer and It’s Activities in Palestine.” Middle Eastern Studies 15,1, 2023, 49-68.

Hoffman, B.”The Bombing of The King David Hotel.” Small Wars & Insurgencies 31,3, 2020, 594-611.

Jewish Virtual Library.”Haganah.” Accessed December 16,2023.

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-haganah>

Jewish Virtual Library.”Hashomer.” Accessed December 26,2023.

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/hashomer>

Jewish Virtual Library.”Irgun.” Accessed December 26,2023

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/background-and-overview-of-the-irgun-etzel>

Jewish Virtual Library.”Jewish Brigade Group.” Accessed December 26,2023.

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-jewish-brigade-group>

Jewish Virtual Library.”Jewish Legion.” Accessed December 26,2023.

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/jewish-legion>

Jewish Virtual Library.”Lohamei Heirut Israel (Lehi or Stern Gang.)” Accessed December 26,2023. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/lo-x1e25-amei-x1e24-erut-israel>

Jewish Virtual Library.”The NILI Spy Ring.” Accessed December 26,2023.

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-nili-spy-ring>

Jewish Virtual Library."Notrim." Accessed December 26,2023.
<https://www.jewishvirtuallibrary.org/bar-giora-2>

Jewish Virtual Library."Palmarch." Accessed December 26,2023.
<https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-palmach>

Sağlam, M."Oppression and Violence by Jews in Palestine under British Mandate." Journal of Abant Social Sciences 23, 3, 2023, 1664-1679.

Shipiro, S."The Intellectual Foundations of Jewish National Terrorism: Avraham Stern and Lehi." Terrorism and Political Violence 25,4, 2013, 606-620.

Wendorf,Dirk C."The German Platoon of Palmarch:the First German-Jewish Fighting Unit in the Second World War and the Unsung Story of Heroism." Journal of Modern Jewish Studies (November 2020):44-69. <https://doi.org/10.1080/14725886.2020.1840041>. Yahel,Ido."The Ability to unite The Jewish Resistance Movement in Mandatory Palestine." Israel Affairs. (2018) <https://doi.org/10.1080/13537121.2018.1429549> Yitzhak,Ronen."Who Kills Shall be Killed: Another Perspective on the Assassination of Lord Moyne in Cairo." The Journal of North African Studies 20,no. 2 (2016):172-186.

ANALYSING THE AFGHAN PEACE PROCESS WITHIN THE FRAMEWORK OF RIPENESS THEORY

Arş. Gör., Özgür YILMAZ

Bitlis Eren Üniversitesi, oyilmaz@beu.edu.tr, 0000-0001-7559-7583

ABSTRACT

The governments of Afghanistan have been in ongoing conflict with the Taliban for many years. The Taliban regime, which ruled Afghanistan between 1996 and 2001, was overthrown as a result of the U.S. intervention following the September 11, 2001, attacks, after which Afghanistan entered a new period of governance supported by the international community. However, during this period, the Taliban regained power, and political instability in the country deepened. Despite the U.S. military presence in Afghanistan, conflicts between the Taliban and the Afghan government persisted, and no lasting political solution was reached during nearly two decades of war. Comprehensive peace negotiations between the Afghan government and the Taliban, supported by international mediation, sought to establish a framework for a political settlement. However, these negotiations failed due to deep differences of opinion between the parties, a lack of trust, and shifting power dynamics on the ground.

This study analyzes the peace process in Afghanistan involving the U.S., the Taliban, and the Afghan government within the framework of I. William Zartman's ripeness theory. This study evaluates the motivations of the parties to engage in the peace process that ultimately resulted in the Taliban's seizure of power in Afghanistan, the breaking points in the negotiation process, and whether the conditions were ripe enough in terms of ripeness theory. The study concludes that the peace process in Afghanistan failed due to the Taliban's perception of negotiation as a mere tool to consolidate its military gains, the fragile political structure of the Afghan government, and the limited influence of the U.S. It also observes that third-party mediation efforts failed to achieve an effective solution, as they were shaped by the national interests of the actors involved. In the context of ripeness theory, the study reveals that the peace process in Afghanistan ultimately ended in failure because the parties did not perceive themselves as being in a deadlock, and the negotiation process failed to establish a sustainable foundation for reconciliation.

Keywords: Afghanistan, Peace Process, Ripeness Theory, Taliban, United States.

AFGAN BARIŞ SÜRECİNİN OLGUNLAŞMA TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE ANALİZİ

ÖZET

Afganistan'daki iktidarlar, uzun yıllar boyunca Taliban ile süregelen bir çatışma içinde olmuştur. Özellikle 1996-2001 yılları arasında Afganistan'ı yöneten Taliban rejimi, ABD'nin 11 Eylül 2001 saldırılarının ardından başlattığı müdahale sonucunda devrilmiş ve Afganistan, uluslararası toplum tarafından desteklenen yeni bir yönetim sürecine girmiştir. Ancak Taliban bu dönemde yeniden güç kazanmış ve ülkede siyasi istikrarsızlık giderek derinleşmiştir. ABD'nin Afganistan'daki askeri varlığına rağmen Taliban ile Afgan hükümeti arasındaki çatışmalar devam etmiş ve yaklaşık yirmi yıl süren savaş boyunca taraflar arasında kalıcı bir siyasi çözüm sağlanamamıştır. Afgan hükümeti ile Taliban arasındaki kapsamlı barış müzakereleri, uluslararası arabuluculuğun da desteğiyle siyasi bir çözüme ulaşmak amacıyla bir müzakere çerçevesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Buna karşın taraflar arasındaki derin görüş ayrılıkları, güven eksikliği ve sahadaki değişken güç dengeleri nedeniyle müzakereler başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

Bu çalışma, ABD, Taliban ve Afgan hükümetini içeren Afganistan'daki barış sürecini, I. William Zartman'ın "Olgunlaşma" Teorisi çerçevesinde analiz etmektedir. Çalışma, Taliban'ın Afganistan'da iktidarı ele geçirmesiyle sonuçlanan barış sürecinde tarafların bir araya gelme motivasyonlarını, müzakere sürecindeki kırılma noktalarını ve sürecin Olgunlaşma Teorisi açısından yeterince olgunlaşıp olgunlaşmadığını değerlendirmektedir. Çalışmada Taliban'ın sahadaki askeri kazanımları nedeniyle müzakereyi bir araç olarak görmesi, Afgan hükümetinin kırılğan siyasi yapısı ve ABD'nin etkisinin sınırlı kalması nedeniyle Afganistan'daki barış sürecinin başarısız olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Üçüncü tarafların arabuluculuk girişimlerinin, tarafların ulusal çıkarları doğrultusunda şekillenmesi nedeniyle etkin bir çözüme ulaşamadığı gözlemlenmiştir. Çalışma, Olgunlaşma Teorisi bağlamında, Afganistan'daki barış sürecinin, tarafların çıkmazda oldukları hissini yeterince taşımamaları ve müzakere sürecinin sürdürülebilir bir uzlaşma zemini yaratamaması nedeniyle başarısızlıkla sonuçlandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, Barış Süreci, Olgunlaşma Teorisi, Taliban, ABD.

1. INTRODUCTION

Armed conflicts are *sui generis* in nature and involve complex dynamics. Each conflict has a unique character, shaped by the political, historical, social, and economic dynamics of the parties involved (Yılmaz, 2024: 18). Therefore, it is often not possible to resolve every conflict with a uniform approach. Generic solutions that overlook the distinct characteristics of each conflict fail to address the root causes of the problem and are unlikely to establish a lasting peace. For this reason, the unique dynamics of each conflict should be analyzed in detail, and specific solution strategies should be developed with contextual differences in mind.

Hopes for peace in Afghanistan have largely been tied to the necessity of a power-sharing arrangement. However, deep-seated animosity and mutual distrust between the Kabul administration and the Taliban have obstructed any meaningful power-sharing efforts. Over the years, this impasse has steadily diminished the prospects for peace. The conflict dynamics in Afghanistan can primarily be analyzed through the lens of occupation and resistance. Throughout history, the region has been a symbol of defiance against foreign interventions; particularly in the 20th century, the mujahideen movement waged a struggle against Soviet occupation, challenging global powers (Swan, 2021: 120). Often referred to as the “graveyard of empires” or a “tribal society” (Maley and Jamal, 2022: 33), Afghanistan has become a geopolitical quagmire that has successively entangled Great Britain, the Soviet Union, and, most recently, the United States (Balçı, 2016: 383-390). Each of these interventions has further exacerbated the country’s already complex ethnic, political, and ideological landscape, causing repeated disruptions to peace efforts.

The Afghan people, weary of decades of war and yearning for peace, urged the government and the Taliban to negotiate as part of the 2018 People’s Peace Movement (or Helmand Peace Convoy), accusing both sides of perpetuating the conflict. This mass movement clearly demonstrated the public’s disillusionment with the ongoing violence and their demand for a lasting peace. However, achieving peace is not solely a matter of social pressure; it is also deeply tied to political and economic dynamics. The Kabul government, heavily dependent on financial aid from Western countries, had economic incentives that made prolonging the war advantageous (Lieven, 2019: 42).

At the same time, a peace deal with the Taliban would have necessitated a significant redistribution of power, both nationally and regionally. The deep-seated mistrust and historical hostilities between the Kabul administration and the Taliban made cooperation in the negotiation process difficult, posing a significant obstacle to lasting reconciliation. Both sides faced economic and political pressures. Growing international scrutiny and instability arising from internal dynamics forced the parties to seek a resolution.

Scholars working on conflict resolution and peacebuilding have proposed various approaches to negotiating peace and ending armed conflicts. In this context, Zartman’s ripeness theory is widely recognized as one of the most significant frameworks. Therefore, the first part of this study will present the conceptual framework of Zartman’s ripeness theory, outlining its fundamental principles. The conditions that must “ripen” for a conflict to be resolved will be examined. In the following section, negotiations between the U.S., the Afghan government, and the Taliban will be evaluated through the lens of Zartman’s approach, and the expectations of the parties involved in the negotiation process will be analyzed.

2. RIPENESS THEORY CONCEPTUAL FRAMEWORK

Since the 1980s, Zartman has developed a theoretical framework for conflict resolution and has shaped the core elements of ripeness theory through various studies in the following years

(Cantekin, 2016: 418). This theory suggests that for a conflict to be resolved through negotiation, the parties must reach a certain level of ripeness. According to Zartman, peace initiatives cannot succeed unless the conflicting parties have undergone the necessary ripening process. In this context, it is emphasized that ripeness can lead the parties toward genuine peacebuilding. Zartman (1989) asserts that two fundamental conditions must be met for this ripening to occur: a “*mutually hurting stalemate*” and a “*sense of a way out*”.

Zartman argues that conflicting parties will not engage in peace negotiations until they have lost all hope of achieving a decisive victory through military means. He explains one party’s failure to achieve its goals in conflicts using the concepts of “plateau” and “deadlock” (Zartman, 1989). These concepts describe a situation in which success cannot be attained through existing strategies, necessitating the search for alternative solutions. At this point, it becomes clear that neither side can secure a decisive victory (Zartman, 2001: 8). In contrast, the concept of precipice represents the opposite of a plateau, emphasizing the possibility that the parties may suffer irreversible and severe losses. The realization of unacceptable future military, economic, or political risks due to current conditions creates a mutually hurting stalemate for the conflicting parties. According to Zartman (2000: 228), conflict resolution requires that not just one side but both parties perceive a similar sense of impasse and recognize the opportunity presented by the ripe moment.

However, a mutually hurting stalemate alone is insufficient to initiate negotiations. The second critical element leading to peace is the parties’ perception of a sense of a way out (Zartman, 2001: 8). This concept refers to the belief that an agreement can be reached through negotiations, providing a viable alternative to the current deadlock. Here, achieving an immediate solution is not the primary concern; rather, the parties must develop confidence that peace can be built through negotiation and that the opposing side shares this belief (Zartman, 2000: 229). When both parties reach this common perception, the ripe moment is realized.

If the actors involved in the conflict find themselves in a painful predicament due to their current situation and if a negotiated or mediated solution is available, the conflict can be said to be *ripe* for resolution. However, conflicting parties may sometimes fail to recognize their impasse or may be reluctant to acknowledge it. At this stage, mediators can play a critical role in persuading the parties of their deadlock. By providing a credible framework that demonstrates the unsustainability of the conflict and the necessity of reaching an agreement, mediators can guide the parties toward negotiation (Zartman, 1989: 268). In this context, the creation and recognition of a ripe moment are seen as essential cornerstones of a successful peace process.

Zartman also argues that some mediating actors may deliberately escalate the intensity of a conflict to push the parties into a mutually hurting stalemate (Kuperman, 2022: 163). In this framework, it is suggested that mediators can lead the parties toward a peaceful resolution through various manipulation techniques (Zartman, 1989).

According to Zartman, even when conditions are *ripe* and the parties enter negotiations with sincere intentions, peace talks do not always yield successful outcomes. Thus, while ripeness is a precondition for peace negotiations, it is not sufficient on its own (Zartman, 2000: 227). In

the next section, the Afghan peace process—assumed to have ripened—will be evaluated in the context of ripeness theory.

3. THE PEACE PROCESS IN AFGHANISTAN AND RIPENESS THEORY

Although Afghanistan has been seen as a geography characterized by conflicts since the Soviet occupation, Maley (2002) states that the country spent a significant part of the 20th century in peace. However, the Soviet invasion of Afghanistan in December 1979, which can be considered part of the Cold War, radically changed the country's political destiny. While the Soviet intervention failed to ensure the survival of the communist government, it also paved the way for the emergence of an Islamic resistance. This process, which resulted in the victory of the Mujahideen groups, led to many years of internal conflict. In this context, the roots of the occupation of Afghanistan—considered the longest foreign war of the United States—date back to the Soviet occupation nearly fifty years ago (Greentree, 2021: 9).

One of the main factors shaping Afghanistan's political structure is the natural divisions created by its geographical conditions. The country's ethnic and linguistic divisions, along with its decentralized structure, enable different actors to exploit political power (Kaura, 2018: 2). In this context, it is observed that ruling authorities are often unable to establish control over the entire country and must share power with influential tribal groups.

The Taliban's first rise to power ended with the Global War on Terror policy initiated by the United States. Following this, clashes between the Afghan government and the Taliban resumed and continued until 15 August 2021, albeit weakened at times by international initiatives. During this period, despite mediation efforts by different countries, no lasting reconciliation was achieved between the parties.

The Afghan government launched a new peace process in February 2018, offering the Taliban the opportunity to become a political party. However, the Taliban did not see the Afghan government as part of the solution. Despite this, the Kabul administration undertook various initiatives (Amin, Awan, and Naseem, 2021: 166). In mid-2018, the US began direct talks with Taliban officials in Qatar, excluding the Afghan government from the process. This process resulted in the “Agreement for Bringing Peace to Afghanistan”.¹

3.1. Formation of the Mutually Hurting Stalemate (MHS)

Ripeness theory argues that for conflicting parties to turn toward peaceful negotiations, the war must impose unsustainable costs and bring them to a mutually hurting stalemate (Zartman, 2001: 8). In the case of Afghanistan, by 2018, the conflict had reached a stalemate for the US, the Afghan government, and the Taliban.

3.1.1. The US Dilemma: Increasing Costs and Public Pressure

¹ The full name of the agreement is “Agreement for Bringing Peace to Afghanistan between the Islamic Emirate of Afghanistan which is not recognized by the United States as a state and is known as the Taliban and the United States of America”.

Since 2001, the US has increasingly borne the economic and political costs of its military operations in Afghanistan, making it difficult to sustain the intervention. Although Washington sought to stabilize Afghanistan through military efforts for many years, the desired political success was not achieved. The reality on the ground revealed that it was not possible to completely eliminate the Taliban and that military strategies alone did not offer a viable solution. As a result, pressure to end the war increased both politically and socially within the US.

The billions of dollars spent each year on military operations, reconstruction efforts, and support for Afghan security forces added to the war's economic burden. By 2020, the cost of the war in Afghanistan had exceeded \$2 trillion (Knickmeyer, 2021). Additionally, the loss of approximately 2,400 American soldiers (Nabeel, 2018: 66) underscored not only the financial cost but also the human toll of the conflict. This mounting burden raised serious questions among the American public regarding the sustainability of the US military presence in Afghanistan. With declining public support, the political necessity of troop withdrawal became more apparent.

In this context, the Trump administration had to develop new strategies in response to growing demands to end the war. Excluding its allies from the process, the US engaged in direct negotiations with the Taliban—an entity it had previously fought and designated as a terrorist organization (Mashal, 2019). The Trump administration used negotiations as a policy tool to alleviate pressure on the Taliban. However, these direct talks had profound effects on Afghanistan's long-term stability and governance structure. In particular, sidelining the Afghan government in negotiations granted legitimacy to the Taliban while further weakening Kabul's position. Maley and Jamal (2022: 33) argue that the primary objective of US diplomacy was to create a reasonable timeframe for withdrawing American troops before the complete collapse of the Afghan government. This situation reveals that the negotiations were seen as an exit strategy for the US, but they permanently altered the balance of power in Afghanistan.

3.1.2. The Taliban's Predicament: Military Gains and the Search for Legitimacy

Although the Taliban suffered heavy military and economic losses due to intensive US airstrikes and special operations (Kaura, 2018: 3), it maintained its effectiveness on the ground. It controlled rural areas and gradually gained strategic superiority over the Afghan government. However, its military gains were insufficient to secure international legitimacy and diplomatic recognition.

This situation led the Taliban to realize that a final victory could not be achieved solely through military means, increasing its interest in the negotiation process. In particular, talks with international actors became crucial for the Taliban in gaining diplomatic status and securing assurances about its future governance. As a result, it used negotiations as a strategic tool to strengthen its political position while maintaining a presence on the battlefield.

3.1.3. The Afghan Government's Predicament: Erosion of State Authority

From the Afghan government's perspective, the Taliban's increasing attacks weakened state authority and caused Kabul to gradually lose control over the country. While the Taliban

expanded its influence—especially in rural areas—the government only exercised limited control over major cities and strategic centers. This significantly undermined the Afghan government’s legitimacy and governance capacity, posing a serious threat to state stability.

The risk of total defeat in a civil war would become increasingly apparent if the peace process was not initiated. The Taliban’s territorial gains and its diplomatic leverage in international negotiations further weakened the Afghan government’s position. Consequently, for the Kabul administration, the negotiation process became not just a choice but a strategic necessity for survival.

3.2. Development of an Acceptable Negotiated Settlement

According to the ripeness theory, it is not enough for the parties to be driven into a mutual impasse for conflict resolution; they must also believe that a negotiated solution is possible and feasible (Zartman, 2001: 8). In this context, the US-Taliban Agreement, which emerged from negotiations that began in Doha in 2018, was implemented with the belief that it provided a framework for such a solution.

Within the framework of the “Agreement for Bringing Peace to Afghanistan” the US committed to ending its military presence in Afghanistan according to a set timetable, while the Taliban pledged to sever ties with terrorist organizations and engage in negotiations. Furthermore, the agreement envisioned direct negotiations between the Afghan government and the Taliban. According to the theoretical framework, for negotiations to lead to sustainable peace, both sides must view the agreement as the best available option. In the case of Afghanistan, these conditions were not fully met.

The Taliban used the agreement as a strategic tool rather than as a genuine step toward peace. As fighting continued and the Taliban laid siege to Kabul, the idea of a transitional government gained prominence. In this process, discussions emerged about replacing President Ashraf Ghani with political figures with whom the Taliban could share power. Although the idea of a transitional government had been proposed in Afghanistan in previous years, it never evolved beyond a strategic maneuver. The Taliban’s primary goal was not power sharing but expanding its own room for maneuver (Maley and Jamal, 2022: 36-37).

Indeed, after the agreement was signed in February 2020, the Taliban achieved all the strategic gains it had aimed for. The group had no incentive to negotiate with the Afghan government and no real intention of achieving reconciliation. Instead, it pursued a stalling strategy. For the Taliban, the agreement served as a tool to buy time, while the Afghan government feared exclusion from the process.

Although the need for an “Afghan-led peace process” had been emphasized for years, the US prioritized direct negotiations with the Taliban, considering the increasing costs of the war in Afghanistan. For Washington, this process primarily provided an exit strategy, while for the Taliban, it created a strategic maneuvering space that strengthened them both politically and militarily.

3.3. Failure of the Process to Reach the Ripeness Stage

Rather than resolving conflicts, negotiations can serve as a means to maximize the interests of one party or to buy time for preparing new conflicts. ripeness theory is bound to fail if one or both parties approach negotiations as a strategic maneuver rather than a genuine peace effort. The conflict resolution process in Afghanistan exemplifies this situation. In this case, not only the interests of the conflicting parties but also those of regional and global actors—potential mediators in the conflict—played a decisive role.

The Taliban used the peace process with the US to its advantage. Instead of contributing to a peaceful resolution, the group leveraged the negotiations, which were intended to establish peace among Afghan factions, to accelerate the withdrawal of US troops. During this period, the Taliban increased its military power and consolidated its forces on the ground. Consequently, the already fragile Afghan government became even more vulnerable. The Afghan government, for its part, saw the negotiations as an opportunity to consolidate its legitimacy in the country. Deep mistrust of the Taliban led the Afghan government to use the process as a means to strengthen its position. This suggests that peace between Afghan factions was not yet ripe for both sides.

On the US side, insufficient effort was made to monitor the negotiation process's outcomes. Some analyses suggest that the US failed to adequately anticipate the Afghan government's fragility during the withdrawal. However, the agreement was largely intended to buy time, and it was evident that Afghan state forces could collapse once US troops withdrew. The balance of military power was not sufficiently considered in the process the US conducted with the Taliban. In this context, it is clear that the US prioritized short-term strategic interests over a long-term peace-building approach. The instability created by the power vacuum enabled the Taliban's rapid takeover.

The peace process in Afghanistan never fully reached the ripeness stage. There was no inclusive peace-building process that encompassed all conflicting parties. Negotiations were treated as a superficial transition process, and the necessary conditions for lasting peace were not met. This presents a significant challenge to ripeness theory. The fact that negotiations reach a certain level of ripeness does not guarantee the establishment of peace. For the process to succeed, the parties must make a sincere effort. As seen in the case of Afghanistan, while negotiations temporarily paused hostilities, they ultimately favored the militarily stronger actor.

Without considering the role of third parties in ripening the process in Afghanistan, it is difficult to fully understand the situation. The conflict was shaped not only by local actors but also by the strategic interests of regional and global powers, including Pakistan, Iran, India, Russia, and China. The policies of these actors directly influenced the course of the peace process and played a significant role in shaping the conflict. Therefore, the influence of external actors in advancing their own interests cannot be overstated.

Throughout history, Afghanistan has been a battleground for geopolitical and strategic competition among great powers. These conflicting interests have been a key factor in deepening the country's instability. The road to peace in Afghanistan cannot be viewed separately from the rivalries between external actors. Strategic, economic, and cultural competition among these players defines the parameters of the peace process and complicates

efforts to reach a compromise. As long as these external influences remain unaddressed, the prospect of lasting peace remains weak. Overlapping strategic objectives and conflicting interests hinder negotiation processes by preventing parties from finding common ground. In this context, successful peace initiatives in Afghanistan require a comprehensive analysis of the influence of regional and global powers, as well as a diplomatic framework to balance these dynamics.

The priorities and policies of each actor further complicate the establishment of peace and stability. The US aimed to eliminate al-Qaeda and prevent Afghanistan from becoming a safe haven for global terrorist groups. In this context, the US presence in Afghanistan served both as a counterterrorism strategy and as a means to maintain regional power balances. Pakistan sought to limit India's influence in Afghanistan and establish a government in Kabul that aligned with its interests. India, while pursuing economic interests in Afghanistan, aimed to weaken Pakistan's influence and prevent terrorist groups in Kashmir from using Afghanistan as a base. China's policy focused primarily on strengthening economic ties, but it also monitored US military activities and sought to prevent Uighur militant groups from receiving support from Afghanistan. Iran, wary of both the US presence and potential instability, aimed to prevent a new migration wave, control the opium trade, and protect the Shiite Hazara minority. Russia, like China and Iran, opposed the US military presence and sought to prevent drug trafficking and extremist movements from spreading into Central Asia. Central Asian states, which have historical and ethnic ties with Afghanistan, closely monitored security developments due to concerns about instability spilling into their territories (Gök, 2019: 219-223; Olsson, Holmquist, Bergenwall, and Lackenbauer, 2012: 7-8).

4. CONCLUSION

From the perspective of ripeness theory, the peace process in Afghanistan was shaped by the diminishing likelihood of military victory for either side and the rising costs of war. The primary factor that enabled negotiations between the US, the Afghan government, and the Taliban was the unsustainability of the conflict. Although the situation met the conditions of ripeness, deep mistrust and conflicting interests among the parties prevented a lasting resolution. The Taliban's goal of maintaining its military power and gaining political legitimacy clashed with the Afghan government's effort to preserve national sovereignty. Additionally, the long-term strategic interests of the US played a crucial role in shaping negotiations.

Ripeness theory suggests that certain conditions must be ripe for parties to abandon war and pursue negotiations. In Afghanistan, although some conditions were ripe, mistrust and contradictory policies among international actors hindered the establishment of mechanisms for sustainable peace. The US's direct negotiations with the Taliban, which excluded the Afghan government, disrupted the peace process and shifted the balance of power in favor of the Taliban.

In conclusion, the Afghan peace process highlights the limitations of ripeness theory in conflict resolution, demonstrating that ripeness alone is insufficient for sustainable peace. Beyond reaching a stalemate, parties must also perceive a viable, sustainable path toward peace and trust that the other side shares this vision. In Afghanistan, while negotiations appeared to end

the conflict, underlying mistrust and conflicting interests prevented peace from taking root. The Taliban's military victory illustrates that negotiations can serve as a stalling tactic and that ripeness theory does not always lead to lasting peace.

REFERENCES

- Amin, R., Awan, G. M., and Naseem, F. (2021). US-Taliban Negotiated Peace Accord: Analyzing the Future Prospects. *Research Journal of Social Sciences and Economics Review*, 2(2), 164-170.
- Balcı, A. (2016). Afganistan: Küresel Güçlerin Oyun Alanı in *Dünya Çatışmaları Çatışma Bölge ve Konuları*. (pp. 379-413). Kemal İnat, Burhanettin Duran ve Muhittin Ataman (Eds.). Ankara: Nobel.
- Cantekin, A. (2016). Ripeness and Readiness Theories in International Conflict Resolution. *Journal of Mediation & Applied Conflict Analysis*, 3(2), 414-428.
- Gök, Ş. (2021). *Afgan Siyasal Hayatında Taliban*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Greentree, T. (2021). What went Wrong in Afghanistan?. *The US Army War College Quarterly: Parameters*, 51(4), 7-22.
- Kaura, V. (2018). Understanding the Complexities of the Afghan Peace Process. *ORF Occasional Paper*, 151.
- Kuğu, A. R. (2021). *İç Çatışma ve Dış Müdahale Kışkırcısında Afganistan*. İstanbul: Pankuş Yayınları.
- Kuperman, A. J. (2022). Muscular Mediation and Ripeness Theory. *Ethnopolitics*, 21(2), 163-177.
- Lieven, A. (2019). Afghanistan in *Comparing Peace Processes*, (pp. 37-55). Alpaslan Özerdem ve Roger Mac Ginty (Eds.). New York: Routledge.
- Maley, W. (2002). *The Afghanistan Wars*. New York: Palgrave Macmillan.
- Maley, W., and Jamal, A. S. (2022). Diplomacy of Disaster: The Afghanistan 'Peace Process' and the Taliban Occupation of Kabul. *The Hague Journal of Diplomacy*, 17(1), 32-63.
- Mashal, M. (2019). "Confusion Over Afghan-Taliban Talks Further Complicates Peace Process". *The New York Times*. 27 July 2019. <https://www.nytimes.com/2019/07/27/world/asia/confusion-over-afghan-taliban-talks-further-complicates-peace-process.html>
- Nabeel, F. (2018). The Role of the Great Powers in Resolving the Afghan Conflict. *Stratagem*, 1(1), 66-83.

Knickmeyer, E. (2021). “Costs of the Afghanistan war, in Lives and Dollars.” Associated Press News, 17.08.2021. <https://apnews.com/article/middle-east-business-afghanistan-43d8f53b35e80ec18c130cd683e1a38f>

Olsson, S., Holmquist, E., Bergenwall, S. and Lackenbauer, H. (2012). *Afghanistan After 2014: Five Scenarios*. Stockholm: Swedish Defence Research Agency-FOI.

Seren, M. and Özer, Y. (2013). Çatışma Sonrası Ulus/Devlet İnşası: “STTK Afganistan Modeli” in *Barışı Konuşmak* (pp. 131-157). Nezir Akyeşilmen (Ed.). ODTÜ Yayıncılık.

Yılmaz, Ö. (2024). *Barış İnşa Sürecinde Çocuk Savaşçılar: Afganistan Kavramsal Çerçeve, Uluslararası Hukuk ve Tarihsel Süreç*. Ankara: Astana Yayınları.

Zartman, I. W. (1989). *Ripe for Resolution: Conflict and Intervention in Africa (Updated Edition)*. Oxford: Oxford University Press.

Zartman, I. W. (2000). Ripeness: The Hurting Stalemate and Beyond, in *International Conflict Resolution After the Cold War*, (pp. 225-250). Paul C. Stern et al. (Eds.). Washington, DC: National Academies Press.

Zartman, I. W. (2001). The Timing of Peace Initiatives: Hurting Stalemates and Ripe Moments. *Global Review of Ethnopolitics*, 1(1), 8–18.

EUROPEAN ARMY: A BELATED NECESSITY?

Arş. Gör., **Özgür YILMAZ**

Bitlis Eren Üniversitesi, oyilmaz@beu.edu.tr, 0000-0001-7559-7583

ABSTRACT

Since its establishment, the European Union (EU) has evolved into an autonomous entity with a significant sphere of influence at both regional and global levels through its political policies and economic cooperation. However, this autonomy has not been achieved to the same extent in the field of defense and security. The EU has made various attempts to build a military force capable of countering “common threats”, but these efforts have largely failed due to political and institutional obstacles. Most recently, the Permanent Structured Cooperation (PESCO), established in 2017, was designed as a mechanism to enhance cooperation with the North Atlantic Treaty Organization (NATO) rather than serving as an alternative to it.

European states have approached the establishment of a European Army with caution, as such an initiative could undermine their sovereignty. During and after the Cold War, the primary option for European security has been to act in co-operation with NATO and the United States. NATO’s strong position and European states’ desire to maintain security ties with the U.S. have been among the main factors preventing the establishment of a common military structure. In this context, while European countries could not establish an independent defense organization outside NATO, they took steps to ensure foreign policy coherence in the field of security.

The absence of a common European military force has been a critical shortcoming during various regional crises. The 1992-1995 Bosnian War and the 1998-1999 Kosovo War following the break-up of Yugoslavia, the air operations against Libya in 2011, Russia’s annexation of Crimea in 2014, the evacuation operations from Afghanistan in 2021-2022, and Russia’s annexation attempts in the southern and eastern regions of Ukraine from 2022 onwards have shown that Europe does not have a military force capable of providing deterrence or direct intervention.

The lack of a common military organization has rendered Europe’s capacity to respond to regional and international crises questionable. European states lack the logistical infrastructure, ammunition capacity and intelligence capabilities to conduct large-scale military operations. Europe’s inability to provide deterrence on its own against actors pursuing revisionist policies (e.g. Russia and Serbia) has reinforced its strategic dependence on NATO and the United States.

The aim of this study is to analyze the idea of a European Army, which has been put forward by European states several times after World War II, but without success. It also aims to provide an assessment of the necessity of an alternative military organization to NATO for European states. The study finds that the establishment of an independent European military defense

organization has been hindered by concerns over sovereignty transfer and mutual distrust among states. However, in the light of the crises experienced in the historical process, it is concluded that the quest of European states to have an independent army paradoxically increases the strategic dependence on the United States.

Keywords: USA, European Union, European Army, NATO, Russia.

AVRUPA ORDUSU: GECİKMİŞ BİR MECBURİYET Mİ?

ÖZET

Avrupa Birliği (AB), kuruluşundan itibaren geliştirdiği siyasi politikalar ve ekonomik iş birlikleri aracılığıyla hem bölgesel hem de küresel düzeyde önemli bir nüfuz alanına sahip özerk bir yapı hâline gelmiştir. Ancak, bu özerkliğin savunma ve güvenlik alanında aynı ölçüde sağlanamadığı açıktır. AB, ortak tehditlere karşı koyabilecek bir askeri güç oluşturma hedefi doğrultusunda çeşitli girişimlerde bulunmuş; ancak siyasi ve kurumsal engeller nedeniyle bu çabalar büyük ölçüde başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Son olarak, 2017 yılında kurulan Kalıcı Yapılandırılmış İşbirliği (PESCO), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'ne (NATO) alternatif bir yapı oluşturmayı amaçlamak yerine, NATO ile daha uyumlu bir iş birliği mekanizması olarak tasarlanmıştır.

Avrupa devletleri, egemenlik haklarını zayıflatabilecek bir girişim olması nedeniyle Avrupa Ordusu kurulmasına temkinli yaklaşmıştır. Soğuk Savaş sürecinde ve sonrasında Avrupa güvenliği açısından birincil seçenek, NATO ve ABD ile iş birliği içinde hareket etmek olmuştur. NATO'nun güçlü konumu ve Avrupa devletlerinin ABD ile güvenlik bağlarını sürdürme isteği, ortak bir askeri yapı oluşturulmasını engelleyen temel faktörler arasında yer almıştır. Bu bağlamda, Avrupa ülkeleri NATO dışında bağımsız bir savunma örgütü oluşturamazken, güvenlik alanında dış politika uyumunu sağlamaya yönelik adımlar atmıştır.

Avrupa'nın ortak bir askeri güce sahip olmaması, çeşitli bölgesel krizler sırasında önemli bir eksiklik olarak ortaya çıkmıştır. Yugoslavya'nın dağılmasının ardından yaşanan 1992-1995 Bosna Savaşı ve 1998-1999 Kosova Savaşı, 2011'de Libya'ya yönelik hava operasyonları, 2014'te Rusya'nın Kırım'ı ilhakı, 2021-2022 yıllarında Afganistan'dan tahliye operasyonları ve 2022'den itibaren Rusya'nın Ukrayna'nın güney ve doğu bölgelerindeki ilhak girişimleri, Avrupa'nın caydırıcılık sağlayabilecek veya doğrudan müdahalede bulunabilecek bir askeri güce sahip olmadığını göstermiştir.

Ortak bir askeri yapılanmanın eksikliği, Avrupa'nın bölgesel ve uluslararası krizlere karşı müdahale kapasitesini tartışmalı hâle getirmiştir. Avrupa devletlerinin büyük ölçekli askeri operasyonları yürütebilecek lojistik altyapıya, mühimmat kapasitesine ve istihbarat olanaklarına sahip olmadığı görülmektedir. Revizyonist politikalar izleyen aktörlere (örneğin

Rusya ve Sırbistan) karşı Avrupa'nın tek başına caydırıcılık sağlayamaması, NATO ve ABD'ye olan stratejik bağımlılığını pekiştiren bir unsur olmuştur.

Bu çalışmanın amacı, Avrupa devletleri tarafından II. Dünya Savaşı sonrasında birçok kez gündeme getirilmiş ancak başarıya ulaşamamış olan Avrupa Ordusu fikrini analiz etmektir. Ayrıca, NATO'ya alternatif bir askeri yapılanmanın Avrupa devletleri açısından gerekliliği üzerine bir değerlendirme sunmaktır. Çalışmada, Avrupa için bağımsız bir askeri savunma örgütünün kurulmasının egemenlik haklarının devri ve devletler arasındaki güvensizlik nedeniyle gerçekleştirilemediği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, tarihsel süreçte yaşanan krizler ışığında Avrupa devletlerinin bağımsız bir orduya sahip olma arayışlarının, paradoksal biçimde ABD'ye olan stratejik bağımlılığı artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Avrupa Birliği, Avrupa Ordusu, NATO, Rusya.

İNGİLİZ OKULU PERSPEKTİFİNDEN ULUSLARARASI SİSTEM, ULUSLARARASI TOPLUM VE DÜNYA TOPLUMU

Doç.Dr. ABDULLAH TORUN

İnönü Üniversitesi, abdullah.torun@inonu.edu.tr

ORCID ID0000-0002-9870-3550

ÖZET

Soğuk Savaş sonrası oluşan uluslararası politikanın yeni yapısı, Uluslararası İlişkiler alanında İngiliz Okulu'nun kavram ve argümanlarına yönelik ilgiyi arttırmıştır. Bu bağlamda, “uluslararası toplum” kavramı, Soğuk Savaş sonrası dünyayı anlayabilmemize katkı sağlayabilecek bir enstrüman olarak görülmüştür. Uluslararası İlişkiler kuramlarını; Realizm, Rasyonalizm ve Devrimcilik olmak üzere üç kategoride sınıflandıran İngiliz Okulu kendi yerini de bir “via media” (orta yol) olarak görmektedir. Bu kuramsal ayrıştırma, uluslararası yapıyı tanımlamakta da kullanılmakta ve sırasıyla; uluslararası sistem, uluslararası toplum ve dünya toplumu biçiminde sınıflandırılmaktadır. Uluslararası sistem; devletler arasındaki güç ilişkilerinin hakim olduğu ve sistemin anarşik yapısının devletlerin dış politika davranışlarını etkilediği bir sistemdir. Uluslararası toplum; aralarında ortak normlar, kurallar ve kurumlar bulunan devletlerin oluşturduğu bir yapıdır. Dünya toplumu ise-; devletler sistemini aşan ve devlet dışı aktörleri de dikkate alan bir perspektifi oluşturur. Dünya toplumu sistemi küresel anlamda toplumsal kimlikleri ve düzenlemeleri dikkate alır. Belirtilen üç kuramsal ve kavramsal ayrışma içerisinde İngiliz Okulu Rasyonalizme daha yakın bir duruş sergilemekte ve uluslararası politika pratiklerini çözümleyebilme adına uluslararası toplum kavramını tercih etmektedir. Ancak, eklektik bir kuram olan İngiliz Okulu'nun bu özelliği, uluslararası toplum kavramsallaştırılmasında da görülmektedir. Bu bağlamda, devlet merkezli bir teori olan İngiliz Okulu içerisindeki iki farklı düşünceyi oluşturan dayanışmacı ve çoğulcu yaklaşımlar açısından uluslararası toplum, devletler tarafından oluşturulan bir toplumdur. Her iki yaklaşıma göre uluslararası toplumu oluşturan normlar, kurallar ve kurumlar bulunmaktadır. Uluslararası toplum kavramına ilişkin dayanışmacı ve çoğulcu yaklaşımların belirtilen ortak görüşlerine rağmen, uluslararası toplumda düzen ve adalet noktasında ayrışmaktadırlar. Çoğulcular uluslararası toplumda düzeni, dayanışmacılar ise adaleti savunmaktadırlar. İngiliz Okulu'nun

kuramsal çeşitliliği, Okulun temel referans kavramı olan uluslararası toplum kavramsallaştırmasında da geçerli olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İngiliz Okulu, Uluslararası Sistem, Uluslararası Toplum, Dünya Toplumu

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE TÜRKİYE’NİN ÇOK YÖNLÜ DIŞ POLİTİKAYA GEÇİŞİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Doç Dr. ABDULLAH TORUN

İnönü Üniversitesi, Abdullah.torun@inonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-9870-3550

ÖZET

Türkiye, Batı eksenli sürdürdüğü geleneksel dış politikasından sapma göstererek, 1960’lı yıllarda çok-yönlü bir dış politikaya yönelmiştir. 1970’li yılların ara rejim dönemleri istisna olmak üzere, uygulanan bu çok yönlü dış politika strateji 1980’lere kadar devam ettirilmiştir. Türk dış politikasında gerçekleşen bu dönüşümde içsel ve dışsal faktörler belirleyici olmuştur. Öncelikle, sistemik faktörler açısından bakıldığında; uluslararası sistemde yaşanan “yumuşama” (detant) nedeniyle, iki kutuplu sistemde bir gevşeme oluşmuş ve bu da blok üyesi devletlere daha fazla görelî özerklik sağlamıştır. İkincisi, ABD hegemonyasının zayıflaması; 2. Dünya Savaşı sonrası hegemonyanın inşa eden ABD’nin, 1960’larda gerek SSCB’nin, gerekse Bağlantısızlar Hareketi’nin uluslararası sistemde etkilerinin artması ABD hegemonyasını görece zayıflattı. Ayrıca, 1962 Küba Füze Krizi sürecinde Türkiye’nin pazarlık konusu yapılması, Kıbrıs sorunu ve bu sorundan kaynaklı olarak Türkiye’nin uluslararası alanda kendisini yalnız hissetmesi ve nihayetinde Johnson Mektubu’nun Türk karar vericilerde yarattığı hayal kırıklığı 1960’larda Türkiye’nin dış politika yönelimlerini etkileyen dışsal faktörler oldu. Türkiye’nin çok yönlü dış politikaya geçiş stratejisini etkileyen içteki parametrelerin başında 27 Mayıs 1960 darbesi gelmektedir. Askeri yönetim, Menderes hükümetlerinin 1950’lilerde uyguladığı Batı eksenli dış politikaya tepki biçiminde, bu stratejiden bir miktar uzaklaşmıştır. 1960’lı yıllardan itibaren, daha önce tartışılmaz olarak görülen dış politika konularına, kamuoyunun ilk defa ilgi göstermeye başlamıştır. Bu dönemde bazı sol siyasal ve toplumsal kesimlerin ABD ve Batı’ya karşı tepkileri yükselirken, Batı dışı dünyaya, özellikle de Müslüman Orta Doğu’ya yönelik sempatinin sağ toplumsal ve siyasal desteğin artması siyasal partiler tarafından çok yönlü dış politikaya geçişin toplumsal meşruiyet dayanaklarını oluşturmuştur. Ancak, belirtmek gerekir ki, Türkiye’nin 1960’lı yıllarda başlayan ve 1980’lere kadar devam eden çok yönlü dış politika arayışı, Batı’dan radikal bir kopuş anlamına gelmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, Çok Yönlü Dış Politika, ABD.

FEDERALISM AND INTERNATIONAL AFFAIRS: THE ROLE OF SUB-STATE GOVERNMENTS IN EUROPEAN COUNTRIES

Olivier Durand, and Jan Kowalski

Jan Kowalski – University of Warsaw, Poland

Abstract:

This paper examines the role of sub-State governments (SSG) in European international relations. The study aims to address five key questions: 1) What factors have contributed to the recent surge in the international activities of European sub-State governments? 2) How does federalism shape the foreign relations of these sub-national entities? 3) What are the different levels of international engagement by sub-State governments and how have these evolved in recent years? 4) How do European sub-State governments institutionalize their international relations? 5) What are the perceptions and capacities of these entities in their internationalization process? The first section argues that the increasing interdependence and globalization, coupled with domestic political reforms and decentralization processes, have fostered a rise in sub-State government international activity. The second section discusses how European federal structures provide incentives for sub-State governments to become more active in foreign affairs. The third section highlights the varying degrees of international engagement among these governments, measured at three distinct periods (2005, 2010, and 2015), and outlines the key trends in their participation. The fourth section focuses on how European sub-State governments institutionalize their international relations, specifically through mechanisms such as cross-border agreements and diplomatic missions. The final section explores the perceptions, challenges, and capacities of sub-State governments in carrying out their foreign affairs roles.

Keywords: Federalism, international relations, sub-state governments, paradiplomacy, Europe.

KOREA AND JAPAN ECONOMIC RELATIONS: AN ANALYSIS THROUGH THE WORLD TRADE ORGANIZATION

Emilie L. Dufresne, Matteo P. Costa

Université Libre de Bruxelles, Belgium

Abstract:

The historical dynamics between South Korea and Japan significantly influence their current economic relationship. Understanding their economic exchanges necessitates a broader view of their shared past, which includes moments of hostility, such as Japan's colonization of Korea, alongside periods of cultural exchange and trade. Since 1965, when diplomatic relations were officially established, both countries have progressively improved their economic ties, particularly following their engagement with the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT). The establishment of the World Trade Organization (WTO) in 1995 marked a new chapter in their economic interactions, providing a platform for resolving disputes. This study focuses on examining key WTO disputes between the two nations, such as "DS323: Japan – Import Quotas on Dried Laver and Seasoned Laver," "DS336: Japan - Countervailing Duties on Dynamic Random Access Memories from Korea," "DS495: Korea - Import Band, and Testing and Certification Requirements for Radionuclides," "DS553: Korea - Sunset Review of Anti-Dumping Duties on Stainless Steel Bars," and "DS571: Korea - Measures Affecting Trade in Commercial Vessels." Through the analysis of these cases, this research aims to identify areas of persistent conflict in their economic relations and predict future trends in their economic interactions. A thorough bibliographic and documentary analysis, focusing on WTO-related sources and documents from the two countries, will be employed. The study follows an applied research methodology in the fields of international economic relations and international law, utilizing a hypothetic-deductive framework.

Keywords: International economic relations, Japan, South Korea, World Trade Organization.

SELF-PERCEIVED EMPLOYABILITY OF INTERNATIONAL RELATIONS STUDENTS IN EUROPEAN UNIVERSITIES

Dr. Julian Andersson, Prof. Dr. Claire Dubois

University of Stockholm, Sweden
Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne, France

Abstract:

Graduates today are increasingly expected to navigate a complex and competitive job market. The belief that a degree guarantees employment has become outdated. In recent years, there has been a noticeable increase in the unemployment rates of highly educated young people across European countries, including Sweden and France. This study examines the self-perceived employability of International Relations students in European universities. The research utilized a 19-statement scale focusing on five critical dimensions: students' views on their university, field of study, self-confidence, the external job market, and personal knowledge management. The sample consisted of final-year International Relations students from the University of Stockholm and the Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne. Data were analyzed using both descriptive and inferential statistical methods. The results indicated that students' self-perceived employability was not high, suggesting concerns about future employment. The study also addresses the limitations of the research and explores potential avenues for future studies on graduate employability.

Keywords: Self-perceived employability, international relations students, university education.

THE ROLE OF EUROPEAN COUNTRIES IN RESOLVING THE RELIGIOUS CONFLICTS IN CENTRAL ASIA

Prof. Dr. Anna Dubois, Dr. Sofia Rossi
University of Heidelberg, Germany

Abstract:

In today's rapidly evolving global landscape, international relations are undergoing significant transformations. The end of the Cold War, along with the decline of traditional ideological confrontations, has opened up new avenues for global cooperation. The nuclear threat has decreased, but the rise of unipolar dominance, particularly by the U.S., remains a defining feature of modern geopolitics. While the international system appears predominantly secular, religion continues to play a pivotal role in shaping both national and global interactions. This is particularly evident in Central Asia, where religious conflicts, combined with issues such as international terrorism, religious extremism, and illicit trafficking, pose serious challenges to regional stability. The increasing influence of Islamic fundamentalism and the complexities of ethnic politics add further layers of instability. This article explores the role of European nations in mediating religious conflicts in Central Asia, with a focus on their diplomatic and ideological involvement. The study also examines the impact of European engagement in counterterrorism and the prevention of religious extremism, highlighting the geopolitical interests at play. By analyzing the intersection of religion, politics, and regional security, this paper assesses the European contribution to peace and stability in the Central Asian region.

Keywords: European Union, Central Asia, religious conflict, terrorism, regional diplomacy, counterterrorism.

PUBLIC RELATIONS FOR THE FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE IN AFRICAN UNIVERSITIES

Adebayo Olumide, Chipo Ndlovu, Kwame Amankwah

University of Ghana, Ghana

Abstract:

This research aimed to examine the knowledge and comprehension of public relations principles among public relations officials at the Faculty of Management Science in various African universities. The study also sought to assess the current public relations strategies employed by these faculties. A questionnaire was used as the data collection tool, and statistical methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and regression analysis were applied to analyze the data. Findings indicated that public relations officials often misunderstood the core principles of public relations. The lack of understanding regarding the media preferences and target audience—both internal and external—resulted in confusion over roles, missions, and responsibilities. It is recommended that public relations staff, along with other departments within the faculty, receive further training to enhance their knowledge and skills in public relations, thereby improving their effectiveness in supporting the university's public relations activities.

Keywords: Faculty of Management Science, Public Relations, African Universities

CHILEAN BUSINESS ORIENTALISM: THE ROLE OF NON-STATE ACTORS IN THE FRAME OF ASYMMETRIC BILATERAL RELATIONS

Kwame Osei, Amina N'Diaye

Université Cheikh Anta Diop, Senegal

Abstract:

This study explores how business narratives from African nations shape new forms of Orientalism within the context of asymmetric bilateral relations. While traditional Orientalist discourse has primarily focused on the hegemonic power narratives of imperialist nations, this research shifts the lens to non-state actors in Africa, examining how these actors engage with larger global powers, particularly in trade. The case of an African nation's engagement with China serves as a focal point for this analysis, highlighting the role of business elites in constructing a unique Orientalist narrative that influences international relations. Drawing from interviews with business leaders involved in China-Africa trade, the study reveals that African nations, like their counterparts in Latin America, are constructing a business-centric Orientalist view of China. This emerging business Orientalism portrays China as both a distant and enigmatic partner, grounded in opportunities for economic growth, while also embedding traditional perceptions of Chinese culture and values. Unlike earlier Orientalist frames in Africa, which may have been influenced by colonial or anti-communist biases, this new frame is purely commercial in nature, reflecting the changing dynamics of global trade in the 21st century. Moreover, it highlights how non-state actors in smaller nations not only shape the perception of the 'Other' but also construct their own national identity in relation to the larger power. This paper contributes to the broader understanding of non-state actors' influence in asymmetric relations, particularly within African contexts, where business communities play a pivotal role in framing and influencing diplomatic and economic exchanges. The research applies a constructivist perspective, linking the notions of national branding and Orientalism in the case of China-Africa relations.

Keywords: New business Orientalism, non-state actors, framing, China-Africa relations.

ECONOMIC GROWTH RELATIONS TO DOMESTIC AND INTERNATIONAL AIR PASSENGER TRANSPORT IN AFRICA

Kwame Nkrumah, Amina Binta, Julius Ochieng, Zanele Moyo

University of Dar es Salaam, Tanzania

Abstract:

This study investigates the cointegration and causal relationships between economic growth and domestic and international air passenger transport within Africa. The total number of passengers embarked and disembarked was used as a proxy for air transport activity, while gross domestic product (GDP) served as a proxy for economic growth. The analysis covered the period from 2005 to 2020 for domestic air traffic and from 2000 to 2020 for international air traffic. The results support the hypothesis that there is a significant cointegration between passenger transport and economic growth. A bi-directional Granger causal relationship was identified between domestic air transport and economic growth, while economic growth had a unidirectional influence on international air passenger demand. Variance decomposition results showed that domestic air transport played a more crucial role in fostering economic growth across Africa than international air transport.

Keywords: Air passenger transport, cointegration, economic growth, GDP, Granger causality.

HORIZONTAL DIMENSION OF CONSTITUTIONAL SOCIAL RIGHTS

Amina Oumarou, Thabo Mokoena, Nana Adomah

University of Ghana, Ghana

Abstract:

This paper investigates the application of constitutional social rights in the so-called horizontal dimension, focusing on the relationships between private entities. In the contemporary world, constitutional rights are increasingly being violated not only by the state but also by private actors. Private entities infringe on the privacy of individuals, restrict their freedom of expression, and disrupt their peaceful assembly. Multinational corporations exert control over individuals in ways that may encroach upon their constitutional rights. These emerging trends highlight the evolving role of constitutions in safeguarding human rights. This study aims to address two crucial questions. First, are private entities required to respect the constitutional social rights of other private individuals, and can they be held accountable for violations of these rights? Second, how can constitutional social rights be given horizontal effect? The answers to these questions are essential for promoting the practical application of constitutional principles among citizens, as well as guiding the judiciary in resolving disputes between private entities.

Keywords: Constitution, horizontal application, private relations, social rights.

OPERATION STRATEGY AND PUBLIC RELATIONS TRENDS FOR PUBLIC RELATIONS STRATEGIES DEVELOPMENT IN AFRICA

Authors: Kwame O. Adom, Nia A. Kwesi

Affiliations: University of Ghana, Ghana; University of Nairobi, Kenya

Abstract:

This study aims to examine the operation strategies and public relations trends for the development of public relations strategies in public television stations across Africa. A qualitative research approach was employed, using in-depth interviews with 6 key informants who are senior managers at prominent TV stations in Ghana and Kenya. The findings indicate that these stations must conduct thorough research before implementing operation strategy policies, such as slogans, market segmentation, integrated marketing communications, and public relations activities. In terms of public relations trends, the study reveals that African TV stations are increasingly focusing on online media, digital content creation, and online training prior to launching and promoting their stations. Additionally, it is observed that the public relations strategies for these stations should incorporate mobile applications, online content, customer relationship management (CRM) activities, online banners, special events, and brand ambassadors to enhance their credibility and effectiveness in engaging the audience.

Keywords: Operation strategy, public relations trends, African TV stations, digital media, integrated marketing communications

APPLICATION ASPECTS OF PUBLIC RELATIONS BY NONPROFIT ORGANIZATIONS: A CASE STUDY OF THE MIDDLE EAST

Authors: Omar Al-Mansouri, Leila Kassem, Tariq Abdullah
Universities: University of Sharjah, United Arab Emirates; American University of Beirut,
Lebanon; Cairo University, Egypt

Abstract:

The role of public relations (PR) managers has evolved significantly, particularly within nonprofit organizations. Traditionally, PR managers focus on managing the organization's reputation and ensuring positive relationships with key stakeholders. While much of this effort is directed towards external publics, it is crucial to recognize that the organization's image also profoundly impacts its internal stakeholders—employees, volunteers, donors, and clients. This paper explores the application of PR strategies, media, and tools within nonprofit organizations in the Middle East. Specifically, it examines how these organizations use PR media, including written materials, audiovisual content, organizational identity representations, news releases, interviews, events, and websites, to attract donors. Additionally, it investigates the relationship between PR media use and fundraising efforts in this region. The findings suggest that while PR tools are utilized, their effectiveness in fundraising remains an area requiring further development.

Keywords: Donors, Fundraising, Nonprofit Organizations, Public Relations

**APPLICATION'S ASPECTS OF PUBLIC RELATIONS BY NONPROFIT
ORGANIZATIONS. CASE STUDY MIDDLE EAST**

Omar Al-Sabah, Layla Al-Dosari, Khaled Al-Farouq

University of Jordan, Amman, Jordan; American University of Beirut, Lebanon; Qatar
University, Doha, Qatar

Abstract:

The role of public relations in nonprofit organizations is crucial in shaping and sustaining their image, especially when it comes to garnering support from key stakeholders. Traditionally, public relations managers are responsible for maintaining the organization's reputation and ensuring positive engagement with donors, volunteers, and the general public. This paper explores the application of public relations tools and strategies by nonprofit organizations in the Middle Eastern context. It examines how nonprofit organizations utilize various media such as written materials, audiovisual content, social media platforms, events, interviews, and speeches to attract potential donors. Additionally, it investigates whether there is a direct relationship between the use of public relations media and fundraising success in nonprofit organizations operating in this region.

Keywords: Donors, Fundraising, Nonprofit Organizations, Public Relations

THE IDEA OF INTERNATIONAL CRIMINAL JUSTICE IN THE FUNCTION OF PROSECUTION OF INTERNATIONAL CRIMES

Omar Al-Mansoori, Aisha Al-Hashimi

American University of Beirut, Lebanon

Abstract:

The occurrence of wars and armed conflicts has frequently led to the breach of international humanitarian law, with severe violations such as war crimes, crimes against humanity, aggression, and genocide often being perpetrated. It was not until the 20th century that the concept of establishing an international body for criminal justice to prosecute these crimes and their offenders was officially recognized. Initial progress in this area was marked by the establishment of the International Military Tribunals for war crimes in Nuremberg and Tokyo, followed by the creation of ad hoc tribunals for the former Yugoslavia and Rwanda. The culmination of these efforts was the formation of the International Criminal Court (ICC) in Rome in 1998, aimed at achieving justice and providing redress to victims and their families. This paper presents a historical and comparative analysis of the institutions of international criminal justice, examining how these institutions de lege lata have contributed to the realization of individual criminal responsibility and justice. Additionally, the authors propose de lege ferenda that the Permanent International Criminal Tribunal should not only address future cases but also assume responsibility for current cases handled by the ICTY and ICTR.

Keywords: International crimes, international criminal justice, prosecution of crimes

AN EFFICIENT MULTI JOIN ALGORITHM UTILIZING A LATTICE OF DOUBLE INDICES

Ahmad R. Al-Hassan, Nadia B. Al-Sayed

Department of Computer Science, University of Jordan, Jordan

Abstract:

This paper introduces an innovative multi-join algorithm designed to efficiently combine multiple relations. The proposed algorithm builds upon a hash-based join method for two relations, utilizing a double index structure. Instead of simply moving records into buckets, the algorithm constructs a double index by scanning the relations once, which prevents collisions typical in complete hash algorithms. The double index is then divided into join buckets based on similar categories from both relations. These join buckets are merged by matching similar keys, ultimately producing a fully joined index without directly combining the relations. The time complexity for constructing the join index for two categories is $O(m \log m)$, where m represents the size of each category. Therefore, the total time complexity for all buckets is $O(n \log m)$. This join index can be materialized into a joined relation if necessary. Otherwise, it can be combined with other join indices to form a lattice structure, which is used for multi-join operations with minimal I/O requirements. This lattice of join indices can be stored in the main memory, further reducing the time complexity of the multi-join algorithm.

Keywords: Multi-join, Relation, Lattice, Join indices.

EXPLORING THE PROFESSIONAL COMPETENCY CONTENTS FOR INTERNATIONAL MARKETERS IN THE MIDDLE EAST

Mohammad Al-Fahad, Ali Al-Hassan

College of Business Administration, University of Riyadh, Saudi Arabia

Abstract:

This study aims to identify the essential professional competency contents for international marketers in the Middle East. A combination of expert interviews and the Delphi Technique was utilized to define and structure the key competencies. Initial interviews were conducted with five international marketing managers to explore their perspectives on the necessary competencies, frameworks, and dimensions required for effective international marketing in the region. Based on these interviews, a questionnaire was developed for the Delphi Technique Survey. The questionnaire was distributed to 30 international marketing professionals working in various trade companies across the Middle East. Through three rounds of surveys, the study identified five core dimensions and thirty key competencies essential for international marketers. The findings are intended to serve as a guide for self-assessment and offer valuable insights for shaping recruitment and training programs for international marketers in the Middle East.

Keywords: Professional competency, International marketer, Delphi technique, Middle East

THE ROLE OF MIDDLE EASTERN COUNTRIES IN THE UNIFICATION OF COLLISION OF LAW IN INTERNATIONAL TRADE

A. Al-Mansouri, N. Al-Jaber

Qatar University, Qatar

Abstract:

This article examines the involvement of Middle Eastern countries in the unification of collision law in international trade through the framework of the Hague Conference on Private International Law. The study explores key conventions on international trade and evaluates their impact on the development of legal practices within the region. The authors argue that the gaps identified in existing conventions should be addressed through direct negotiations within the Hague Conference, promoting transparency and simplification of procedures. Moreover, the article emphasizes the significance of conventions that, despite not becoming fully active, continue to influence national legislation and contribute positively to the refinement of private international law. The paper concludes that Middle Eastern countries, particularly the United Arab Emirates and Qatar, should reconsider their positions regarding the Hague Conference, aiming to strengthen cooperation and achieve mutual benefits through full membership in the organization.

Keywords: Hague Conference on Private International Law, Middle East, international trade, collision law, unification

**EXTENDING THE CONCEPTUAL NEIGHBORHOOD GRAPH OF THE
RELATIONS FOR THE SEMANTIC ADAPTATION OF MULTIMEDIA
DOCUMENTS**

Ahmed Al-Mansouri, Assoc. Prof. Dr. Fatima Zohra Benkhedda

University of Algiers 3, Algeria

Abstract:

Recent advancements in computing and communication technologies have enabled users to access multimedia documents across a variety of devices (PCs, PDAs, mobile phones, etc.), each possessing distinct capabilities. This growing diversity in access platforms has highlighted the need for adapting multimedia documents based on their execution contexts. In response, a semantic framework for multimedia document adaptation, grounded in conceptual neighborhood graphs, has been proposed. Within this framework, adaptation is defined as finding an alternate specification that meets the target constraints while maintaining the closest possible resemblance to the original document. This paper presents an innovative method for constructing conceptual neighborhood graphs aimed at preserving the proximity between adapted and original documents. Additionally, we incorporate more complex relational models by introducing relaxation graphs, which effectively address delays and distances within relations.

Keywords: Conceptual Neighborhood Graph, Relaxation Graphs, Semantic Adaptatio

